

eksp. 1

Bearbejdet 1951

BETÆNKNING

ANGÅENDE

REVISION AF SØMANDSLOVEN

AFGIVET AF DEN AF
HANDELSMINISTERIET DEN 31. MARTS 1949
NEDSATTE KOMMISSION

J. H. SCHULTZ A/S
UNIVERSITETS-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN
1951

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning	5
Udkast til sømandslov	9
Bemærkninger hertil	28
Udkast til lov om ændringer i sølove	54
Bemærkninger hertil	56

BILAG

1. Protokol og tekster fra Københavns-konferencen, april 1950	58
2. Liste over de af kommissionen foretagne ændringer i den danske tekst fra Københavns-konferencen	128
3. Betænkning angående revision af visse dele af sømandsloven, afgivet af den af handelsministeriet den 15. november 1937 nedsatte komité	131
4. Skrivelse af 20. april 1950 fra skipsfartens arbejdsgiverforening, Oslo, vedrørende sygehyre	138
5. Sundhedsstyrelsens skrivelse af 15. juni 1943	142
6. Assurandør-Societetets skrivelse af 8. maj 1945	144
7. Forhyringsraadets skrivelse af 29. november 1944	145
8. Søfartens hygiejne-komité's skrivelse af 8. juli 1949	146
9. Skrivelse af 19. december 1949 fra det Østasiatiske Kompagni med 2 underbilag	148
10. Notits af 10. maj 1949 fra udenrigsministeriet	150

Handelsministeriet nedsatte den 31. marts 1949 en kommission til revision af sømandsloven.

Kommissionens hverv skulle være at overveje og gøre indstilling om, hvilke ændringer i nævnte lov der efter udviklingen i tiden fra dens ikrafttræden må findes påkrævede eller naturlige. Herved skulle hensyn tages også til sådanne ikke allerede fra dansk side tiltrådte internationale konventioner og rekommendationer m. v., som berører de emner, sømandsloven behandler, i særdeleshed til vedtagelserne på den otteogtyvende internationale arbejdskonference (søfartskonferencen) i Seattle, 1946. På grund af det ønskelige i såvidt muligt at opretholde sømandslovens fælles-nordiske karakter forudsattes det, at kommissionen ville holde sig i nøje føling med det i de andre nordiske lande foregående tilsvarende lovrevisionsarbejde.

Til formand for kommissionen udnævntes professor, dr. jur. *Kristian Sindballe*.

Til medlemmer af kommissionen udnævntes iøvrigt:

Kontorchef *J. Christiansen*, handelsministeriet,
kontorchef *H. Juul*, handelsministeriet,
fhv. generalkonsul *Georg Bech*, udenrigsministeriet,
prokurist *H. U. Garde*, udpeget af dansk dampskibsrederiforening,
kaptajn *Th. Petersen*, udpeget af dansk dampskibsrederiforening,
underdirektør, landsretssagfører *V. Wenzell*, udpeget af dansk dampskibsrederiforening og repræsenterende tillige assuranceforeningen „Skuld”
skibsreder *E. B. Kromann*, udpeget af dansk sejlskibsrederiforening,
forretningsfører *Peter Grube*, udpeget af dansk sejlskibsrederiforening for mindre skibe,
skibsfører *P. C. Jensen*, udpeget af rederiforeningen af 1941,
fiskeauktionsmester *Niels Bjerregaard*, udpeget af dansk fiskeriforening,
fiskeskipper *Laur. Thygesen*, udpeget af vestjysk fiskeriforening,
kaptajn *J. Kastrup Olsen*, udpeget af den almindelige danske skibsførerforening,
forretningsfører *H. J. Christiansen*, udpeget af dansk styrmandsforening
kasserer *C. H. Luchow*, udpeget af dansk skipperforening af 1942,
maskinmester *J. Harald Larsen*, udpeget af maskinmestrenes forening,
sekretær *Johs. Madsen*, udpeget af radiotelegrafistforeningen af 1917,
forretningsfører *Peter Jensen*, udpeget af dansk sø-restaurations forening,
forbundsformand *Th. Laursen*, udpeget af sømændenes forbund i Danmark, og
forbundsformand *Harry Em. Rasmussen*, udpeget af søfyrbødernes forbund i Danmark.

I stedet for forbundsformand Harry Rasmussen er forbundsformand *Richard Jensen* i sommeren 1950 indtrådt som medlem afkommissionen.

Som stedfortræder for generalkonsul Bech under dennes bortrejse i efteråret 1950 har fuldmægtig i udenrigsministeriet *Niels Chr. Stenderup* deltaget i forhandlingerne. Fra

1. november 1950 afløstes fuldmægtig Stenderup af fuldmægtig i udenrigsministeriet A. C. Karsten.

Til sekretær udnævntes ekspeditionssekretær i handelsministeriet A. O. Bache.

Allerede da kommissionen nedsattes, forelå et „PM rörande revision af sjömanslagen m. m.“, i hvilket var angivet de forslag og ønsker, som man fra svensk side fandt burde gøres til genstand for prøvelse ved fælles-nordiske forhandlinger. Efter en række møder afgav kommissionen et tilsvarende dokument. Også fra finsk og norsk side fremkom angivelser af forslag og ønsker, man ville fremføre.

Efter indbydelse af den svenske regering afholdtes i dagene 14.—23. november 1949 på Siljansborg i Rättvik en konference af delegerede for de fire lande.

Deltagerne i Rättvikkonferencen var:

Fra Danmark professor, dr. jur. Kristian Sindballe, kontorchef J. Christiansen, underdirektør, landsretssagfører V. Wenzell, kaptajn Th. Petersen, forretningsfører H. Christiansen, maskinmester J. Harald Larsen, forbundsformand Harry Rasmussen og ekspeditionssekretær A. O. Bache.

Fra Finland förvaltningsrådet, juris dr. Rudolf Beckman, vicehäradshövding, direktör Hilding Hallberg, sjökaptanen Allan Relander, sjökaptanen Yngve Fyhrquist, generalsekretären Reino Veuro, radiotelegrafisten Erkki Koivisto, redaktören Niilo Wälläri og vicehäradshövding Olof Ojala.

Fra Norge overrettssakfører M. Bjerkholt, direktør H. J. Darre Hirsch, overrettssakfører Alf Nordhus, byråsjef H. Wennevold og byråsjef H. Th. Knudtson.

Fra Sverige f. d. justitierådet Emil Sandström, ordföranden August Lindberg, kommerserådet Gunnar Böös, direktören Folke Lindahl, kaptanen Douglas Forssblad, skeppsredaren R. N. Råwall, sjökaptanen N. H. Åkesson, förbundsordföranden Anders Söre, riksdagsmannen Jerker Svensson og hovrättsassessorn Anders Lindstedt.

Justitierådet Emil Sandström valgtes til konferencens præsident.

Man drøftede de fremkomne forslag og nåede til enighed på en række punkter.

Efter indbydelse af den danske regering afholdtes i dagene 12.—28. april 1950 i København en konference af repræsentanter for de fire landes regeringer med det formål på grundlag af Rättvik-konferencen at udarbejde såvidt muligt enslydende forslag til ændringer i de nordiske sømandslove.

Angående deltagerne i Københavns-konferencen og resultatet af konferencens arbejde henvises til bilag 1 (nedenfor side 58). I fire paralleltekster indeholder dette væsentlig overensstemmende forslag til ændret affattelse af lovene. Forslagene berører ikke de gældende straffebestemmelser, der er ret forskellige i de fire lande og i Norge er optaget, ikke som i de øvrige lande i sømandslovens 5. kapitel, men i den almindelige straffelov.

Efter drøftelse i en række møder af den danske tekst fra Københavns-konferencen afgiver kommissionen det deri indeholdte forslag med tilføjelse af straffebestemmelser og med visse — i bilag 2 (nedenfor side 128) angivne — ændringer som udkast til ny affattelse af sømandsloven.

I bemærkninger til udkastet gøres rede for, på hvilke punkter dette afviger fra gældende ret og fra Københavns-konferencens finlandssvenske, norske og svenske tekster.

Da ny affattelse af sømandsloven som foreslået vil gøre visse forandringer af søloven nødvendige eller naturlige, afgiver kommissionen også udkast til lov om ændringer i sidstnævnte lov med bemærkninger.

Fra de forskellige interessegrupper, der har repræsentanter i kommissionen, er der under dennes forhandlinger fremført ønsker om flere eller færre, mere eller mindre vidtgående ændringer af gældende ret end optaget i kommissionens forslag. Da man imidlertid fra alle sider kan anse disse som en efter omstændighederne i det hele forsvarlig og rimelig løsning af den stillede opgave, har man afstået fra at fremsætte særudtalelser. Repræsentanterne for sømændenes og søfyrbødernes forbund har dog ikke kunnet tiltræde, at det i udkastet til sømandslov kap. 4 omhandlede retsinstitut (disciplinbod) bibeholdes. Men iøvrigt afgives kommissionens forslag enstemmigt.

Udkastet til ny affattelse af sømandsloven følger næsten helt igennem denne lovs ordning af stoffet. Ligesom sømandsloven indeholder udkastet ikke nogen udtrykkelig angivelse af, for hvilke skibe reglerne skal gælde, ej heller nogen almindelig bestemmelse om, hvorvidt reglerne skal kunne fraviges ved aftale.

Hvad angår sådanne ikke allerede fra dansk side tiltrådte internationale konventioner og rekommendationer m. v., som berører emner, sømandsloven behandler, bemærkes følgende:

De i 1926 i Genève vedtagne konventioner om forhyringsaftaler og om hjemsendelse af sømænd og den i 1936 ligeledes i Genève vedtagne konvention om rederens pligter i tilfælde af en sømands sygdom, tilskadekomst eller død gav anledning til, at der i 1938 førtes fælles-nordiske forhandlinger angående spørgsmålet om ratifikation af de nævnte konventioner. De delegerede frarådede ratifikation, men foreslog forskellige ændringer i sømandsloven. Herom henvises til den af de danske delegerede i 1939 afgivne, som bilag 3 (nedenfor side 131) optrykte betænkning angående revision af visse dele af sømandsloven. De heri indeholdte forslag er med nogle udvidelser optaget i kommissionens udkast til ny affattelse af sømandsloven, navnlig gælder det bestemmelserne om ret til sygehyre i § 18 og om ret til hjemrejse efter længere tjenestetid i § 26. I Norge gav de nævnte fælles-nordiske forhandlinger anledning til, at en række ændringer i sjømannsloven gennemførtes allerede ved en lov af 16. juni 1939, der trådte i kraft den 1. oktober s. å. Den bestemmelse om ret til sygehyre, der indeholdes i Seattle-konventionen om social sikkerhed for søfarende art. 3, er dels mere og dels mindre vidtgående end den tilsvarende bestemmelse i udkastet til ny affattelse af sømandslovens § 18.

Seattle-konventionen om hyre, arbejdstid om bord og skibes bemanning, art. 19 gengives i udkastets § 56.

Indenfor kommissionen er der rejst krav om, at reglerne i funktionærlovens §§ 10—14 gøres anvendelige også på de af sømandsloven omfattede funktionærer. Da imidlertid en sådan ordning naturligst måtte gennemføres ved, at §§ 10—14 undtages fra den bestemmelse i funktionærlovens § 1, hvorefter dennes regler ikke får anvendelse på de nævnte funktionærer, altså ved en ændring af funktionærloven, har kommissionens flertal ikke ment at kunne foreslå bestemmelse herom optaget i sømandsloven.

Der er indenfor kommissionen fra rederside rejst krav om indførelse af regler, hvorefter sømænd, der har gjort sig skyldige i grov udisciplinær optræden, for et bestemt

tidsrum eller for stedse kan udelukkes fra skibene. Under henvisning til, at sådanne regler er indført i Norge ved særlig lovgivning og i Sverige ad overenskomstmæssig vej, er det af rederrepræsentanterne gjort gældende, at et behov derfor foreligger også i Danmark. Kommissionen har imidlertid ikke anset det for muligt at løse spørgsmålet i forbindelse med sømandsloven. Men repræsentanterne for sømændenes og søfyrbødernes forbund har erklæret, at de kan gå med til indførelse af regler om et af organisationerne udpeget disciplinnævn på betingelse af, at reglerne om disciplinbod udgår.

København, i Januar 1951.

Niels Bjerregaard. H. J. Christiansen. J. Christiansen. H. U. Garde. P. Grube.
P. C. Jensen. Peter Jensen. Richard Jensen. H. Juul. A. C. Karsten.
Erik B. Kromann. J. Harald Larsen. Th. Laursen. C. H. Luckow.
Johs. Madsen. J. Kastrup Olsen. Th. Petersen. Kristian Sindballe.
Laur. Thygesen. V. Wenzell.

Anders Bache.

Udkast til sømandslov.

Kapitel 1.

Skibsførerens tjenesteaftale.

§ 1.

Rederen skal sørge for, at der oprettes skriftlig aftale med skibsføreren om ansættelsesvilkårene.

§ 2.

Er ikke andet aftalt, kan hver af parterne opsige tjenesteforholdet med tre måneders varsel til ophør i dansk havn, som skibet anløber for losning, lastning eller oplægning.

Har skibsføreren været i tjenesten ombord i halvandet år, kan han, om ikke andet er aftalt, også opsige tjenesteforholdet med nævnte varsel til ophør i fremmed losse-, laste- eller oplægningshavn.

§

Skibsføreren kan til enhver tid afskediges af rederen.

Afskediges han uden sådan grund, som nævnes i § 4 eller § 5, har han ret til hyre for tre måneder efter sin fratreden.

Bestemmelserne i § 34, 2. stk. får tilsvarende anvendelse.

§ 4.

Afskediges skibsføreren på grund af sygdom eller legemsskade, som gør ham uskikket til at føre skibet, har han ret til hyre for tre måneder efter tjenesteforholdets ophør. Har han fortiet sygdommen eller skaden svigagtigt ved sin ansættelse, har han dog ikke krav på hyre for længere tid, end han har gjort tjeneste. Når undtages kønssygdom, gælder det samme, dersom han har pådraget sig sygdommen eller skaden med forsæt eller ved grov uagtsomhed.

§ 5.

Afskediges skibsføreren på grund af uduelighed, uredelighed, grov fejl eller grov forømmelse i tjenesten, tilkommer der ham ikke hyre for længere tid, end han har gjort tjeneste.

Går skibet tabt som følge af søulykke, eller bliver det efter søulykke erklæret for uistandsætteligt, ophører skibsførerens tjenesteforhold, hvis ikke andet følger af aftalen. Mod hyre og underhold er han dog pligtig at blive til stede og sørge for ordningen af de anliggender, som vedrører skibet, de ombordværende eller lasten.

Bestemmelserne i § 41, 2. og 3. stk. får tilsvarende anvendelse.

K)

§7.

For skibsføreren gælder:

- (1) om pleje og fri hjemrejse med underhold i tilfælde af sygdom eller legemsskade, hvad § 28 bestemmer for en dansk sømand,
- (2) om fri hjemrejse med underhold efter længere tjenestetid, hvad § 26 bestemmer for en dansk sømand,
- (3) om hyre ved dødsfald, om begravelse eller ligbrænding og om behandling af efterladenskaber, hvad §§ 24, 29 og 30 bestemmer for en sømand, samt
- (4) om erstatning for tabte ejendele, hvad § 42 bestemmer for en dansk sømand.

§8.

Er der tilsagt skibsføreren andel i skibets fragt (kaplak) eller i anden indtægt af rejsen eller andel i rederens overskud (tantieme), og tjenesteforholdet ophører før rejsens slutning eller regnskabsårets udløb, skal rederen betale en forholdsmæssig del af nævnte vederlag. Med fragt ligestilles godtgørelse for overliggetid.

Haves ret **til** hyre ifølge § 3, § 4, § 6 eller § 7 for længere tid, end skibsføreren har været i tjenesten, betales sådant vederlag, som er nævnt i denne paragrafs 1. stk., for tiden efter tjenesteforholdets ophør med det beløb, hvormed det dobbelte af første styrmands hyre måtte overstige skibsførerens faste hyre.

Kapitel 2.

Mandskabets tjenesteaftale.

1. Forhyring.

§9.

Skibsføreren kan på rederens vegne ansætte såvel styrmænd, maskinmestre, hovmestre og radiotelegrafister som det øvrige mandskab.

Angående ansættelse af maskinmandskab skal skibsføreren såvidt muligt indhente forslag fra maskinchefen. Han bør rådføre sig med første styrmand angående ansættelse af dæksmandskab og med hovmesteren angående ansættelse af medhjælp for ham.

§10.

Ingen under 15 år og ingen kvinde under 18 år må anvendes til arbejde ombord.

Som kulleemper må ingen under 18 år, som fyrbøder eller motormand ingen under 19 år anvendes.

§ 11.

En sømand, der forhyres, skal være forsynet med søfartsbog eller mønstringsbevis. Bogen eller beviset overgives skibsføreren og holdes i forvaring af ham, så længe tjenesteforholdet varer.

Tjenesteaftalen indføres med underskrift af begge parter i skibsbemandingslisten og med underskrift af skibsføreren i en afregningsbog, der overleveres sømanden.

I tjenesteaftalen skal angives:

- (1) sømandens fulde navn, fødselsår og fødselsdag, fødested og hjemsted,
- (2) den stilling, han er antaget til,
- (3) den rejse eller den tid, som aftalen gælder, eller hvad der måtte være aftalt om afmønstr i ngssted eller opsigelsesfrist,
- (4) den aftalte hyre og dagen, fra hvilken den skal løbe, samt, hvis hyren er fastsat til et bestemt beløb for en rejse, dennes antagelige varighed,
- (5) hvad der er aftalt om overtidsbetaling, samt
- (6) de øvrige ansættelsesvilkår.

Tjenesteaftalen kan henvise til en tarif aftale.

I afregningsbogen skal indføres tiden for sømandens tiltræden og fratræden, opsigelse af tjenesteforholdet med angivelse af dagen derfor, hvad der udbetales sømanden som hyre eller for overtid, og, hvis udbetaling sker i anden mønt end den aftalte, den kurs, der lægges til grund.

På begamng af sømanden skal der ved forhyringen overleveres ham et særligt hæfte med de væsentligste af denne lovs bestemmelser vedrørende mandskabet, hvis ikke disse er optaget i afregningsbogen.

Nærmere bestemmelser om indretning og brug af søfartsbøger, mønstringsbeviser, afregningsbøger, særlige hæfter som nævnt og skibsbemandingslister gives af handelsministeren. Mod en af ministeren fastsat betaling skal de kunne fås hos enhver dansk mønstringsbestyrer eller konsul og på Færøerne hos landfogeden og enhver af sysselmændene. Betalingen for en afregningsbog eller et særligt hæfte som nævnt erlægges af rederen.

2. Tjenesteforholdets varighed.

§ 12.

Er en sømand forhyret for bestemt tid, og tiden udløber under en rejse, fortsætter tjenesteforholdet, til skibet anløber dansk havn eller, om det forinden anløber fremmed havn for losning, lastning eller oplægning, til denne havn.

Det samme gælder, hvis sømanden er forhyret med aftalt opsigelsesfrist, og opsigelse sker på et sådant tidspunkt, at fristen udløber under en rejse.

§ 13.

Er ikke andet aftalt, kan hver af parterne opsige tjenesteforholdet til ophør i dansk havn, som skibet anløber.

Er sømanden ikke dansk, eller er han ikke forhyret her i riget, kan forholdet også opsiges til ophør i fremmed havn, som skibet anløber for losning, lastning eller oplægning.

Opsigelsesfristen er tre måneder for styrmænd, maskinmestre, hovmestre og radio-telegrafister og syv dage for det øvrige mandskab.

§ 14.

Fortsætter en for bestemt tid eller for en bestemt rejse forhyret sømand i tjenesten, efter at tiden er udløbet, eller rejsen endt, uden at ny aftale træffes, kan hver af parterne med varsel som nævnt i § 13, 3. stk. opsige tjenesteforholdet til ophør i dansk havn, som skibet anløber.

Sømanden kan tillige opsig forholdet til ophør i fremmed havn, som skibet anløber for losning, lastning eller oplægning. Er sømanden ikke dansk, eller er han ikke forhyret her i riget, har rederen samme ret.

§ 15.

Uden hensyn til hvad der er bestemt i aftalen eller bestemt i § 13 om dansk fratrædeshavn, kan en sømand, som har været i tjenesten i halvandet år, opsig tjenesteforholdet med varsel som nævnt i § 13, 3. stk. til ophør i dansk havn, som skibet anløber, eller i fremmed havn, som det anløber for losning, lastning eller oplægning. Ved ny mønstring kan dog en ny frist på indtil halvandet år begynde at løbe, hvis sømanden udtrykkeligt samtykker deri.

§ 16.

En sømand, der efter aftalen eller efter bestemmelse i dette kapitel har ret til at fratræde, er pligtig at forblive i tjenesten for at yde bistand ved arbejde, som nødvendigt må udføres, når skibet kommer i havn, dog ikke udover to dage efter ankomstdagen.

Skal søforklaring afgives, er han mod hyre og underhold pligtig at blive på stedet, til forklaringen er afgivet.

§ 17.

Hvis myndighederne i en fremmed havn, hvor en sømand skal fratræde, nægter ham adgang til landet eller betinger hans adgang dertil af en sikkerhed, som han ikke kan stille, er han pligtig at forblive i tjenesten, indtil skibet kommer til en havn, hvor afmønstring kan foregå. Kan det med rimelighed ske, er han også berettiget dertil.

3. Hyre og hjemrejse.

§ 18.

Hyren løber fra og med den dag, sømanden tiltræder tjenesten ombord. Hvis han på forlangende af rederen afleverer søfartsbog eller pas forinden, eller han må foretage rejse fra forhyringsstedet for at komme til skibet, løber dog hyren fra og med den dag, da afleveringen finder sted, eller rejsen påbegyndes.

Hyren løber til og med den dag, tjenesten ophører, eller, hvis afmønstring skal foretages efter nævnte dag, til og med afmønstringsdagen. Er sømanden arbejdsudygtig på grund af sygdom eller legemsskade, løber hyren videre, så længe han er arbejdsudygtig, dog ikke ud over to måneder, hvis han er styrmand, maskinmester, hovmester eller radiotelegrafist, eller en måned, hvis han hører til det øvrige mandskab, og ikke i flere dage, end han har været i tjenesten, medmindre bestemte tegn på sygdom eller legemsskade er påvist.

Hyre betales ikke for tid, i hvilken sømanden ulovligt unddrager sig sin tjeneste, eller i hvilken han er arbejdsudygtig på grund af sygdom eller legemsskade, som han svigagtigt har fortiet ved sin ansættelse. Når undtages kønssygdom, som dansk sømand lider af, betales hyre ej heller for tid, i hvilken sømanden er arbejdsudygtig som følge af sygdom eller legemsskade, som han har pådraget sig med forsæt eller ved grov uagtsomhed.

Ved beregning af hyre for en del af en måned regnes denne til tredive dage.

§ 19.

Udbetaling af hyre kan kun fordres, når skibet ligger i havn, og i samme land ikke oftere end hver syvende dag.

Hyre udbetales i rede penge, forså vidt sømanden ikke forlanger anvisning på rederen. Udbetaling kan fordres i stedets mønt efter dagens kurs.

En dansk sømand kan uden udgift sende hyremidler fra udlandet til Danmark gennem dansk konsul. For forsendelsen er staten ansvarlig.

§ 20.

Hyre kan som månedlig træk fordres udbetalt til en bestemt person her i riget eller indsat i dansk pengeinstitut. En sømand kan dog ikke fordre udbetaling efter flere sideløbende træksedler end tre.

§ 21.

Uden sømandens samtykke kan foruden sådanne beløb, som det i henhold til særlig lovbestemmelse er pålagt rederen at tilbageholde, kun disciplinbod eller erstatningsansvar, som en sømand har pådraget sig i tjenesten, modregnes i hyren. Modregning skal ske i hyre, der udbetales sømanden, fremfor i hyre, der udbetales som træk, medmindre sømanden bestemmer andet.

Af hyre, sømanden selv kan hæve, har skibsføreren ret til at tilbageholde en trediedel, indtil tjenesten fratrædes. Det tilbageholdte beløb må dog ikke overstige en halv måneds hyre.

§ 22.

Er hyren fastsat til et bestemt beløb for rejsen, lægges den i tjenestaftalen optagne angivelse af rejsens antagelige varighed til grund i tilfælde, hvor hyre skal beregnes efter tid.

Selvom rejsen kommer til at vare kortere tid end forudsat ved forhyringen, har sømanden krav på hele den betingede hyre. Kommer rejsen til at vare længere end forudsat, har han krav på et forholdsmæssigt tillæg, hvis ikke andet er aftalt.

§ 23.

Bliver en rejse helt eller delvis udført med mindre mandskab end forudsat, eller bliver det arbejdsdygtige mandskab formindsket under rejsen, fordeles sparet hyre for den tid, skibet er i søen, ligeligt mellem sømændene af den formindskede mandskabsgruppe, medmindre det godtgøres, at formindskelsen ikke har påført gruppen forøget arbejde. Dog fradrages, hvad udgifterne til overtidsbetaling måtte være forøget med som følge af formindskelsen.

Er kun een styrmand tilbage, deles sparet styrmandshyre lige mellem ham og skibsføreren.

§ 24.

Dør en sømand, løber hyren til og med dødsdagen, hvis ikke den ifølge bestemmelse i dette kapitel er ophørt at løbe tidligere.

Dør en dansk sømand, medens han er i rederens tjeneste, har hans enke eller hans børn under 18 år ret til hyre for en måned. Det samme gælder, hvis sømanden dør, medens han er berettiget til hyre efter § 18, 2. stk., 2. pkt. I så fald kan dog rederen fradrage hyre, som han har betalt eller skal betale efter nævnte bestemmelse.

Bliver skibet borte, uden at det kan oplyses, når ulykken indtraf, gås ved beregning af hyren ud fra, at dødsfaldet er indtruffet ved udløbet af den tid, som i almindelighed medgår for et skib som det forulykkede til en rejse på samme årstid fra det sted, hvorfra man sidst havde efterretning om skibet, til bestemmelsesstedet.

§25.

Selvom det ved afregning med en sømand viser sig, at han har fået udbetalt mere i forskud, end der tilkom ham som hyre, kan han beholde, hvad han har modtaget, hvis hans tjeneste er ophørt af grund som nævnt i § 24, § 32, § 34, § 38, § 39, § 40 eller § 41.

§ 26.

Vil en dansk sømand, der har hjemsted her i riget, og som fratræder sin tjeneste i udlandet, rejse til hjemstedet, skal staten og rederen betale hver halvdel af udgifterne ved rejsen med underhold, såfremt sømanden har været i tjenesten uden afbrydelse i to år og ikke i løbet af det sidste år har haft adgang til at fratræde i dansk havn. Sømanden er dog pligtig at fortsætte i tjenesten i indtil seks måneder, hvis det kan påregnes, at skibet indenfor den tid kommer til en havn, hvorfra hjemrejsen kan ordnes væsentlig billigere eller lettere. Fratræder han efter egen opsigelse eller afskedsbegæring, må krav om fri hjemrejse være fremsat samtidig dermed.

Hjemrejsen ordnes af konsulen eller, hvis der ikke er dansk konsul på stedet, af skibsføreren. Ordner konsulen hjemrejsen, skal skibsføreren på forlangende stille sikkerhed for rederens andel af udgifterne. Kan der skaffes sømanden hyre på et skib, der er bestemt til Danmark eller til en havn, hvorfra hjemrejsen bekvemt kan ordnes, er han pligtig at overtage stillingen, om den ikke er af lavere grad eller dårligere lønnet end den, han havde.

4. Sygepleje og begravelse.

§ 27.

Når skibsføreren forlanger det, er en sømand pligtig at lade sig undersøge af en læge, dog uden udgift for sømanden.

Er der grund til at antage, at en sømand er syg, skal skibsføreren såvidt muligt lade ham undersøge af en læge.

Er en sømand syg eller kommet til skade, skal skibsføreren sørge for, at han ombord eller i land får forsvarlig pleje, derunder underhold, lægehjælp og lægemidler.

Er der grund til at antage, at en sømand lider af en sygdom, som medfører fare for de ombordværende, skal skibsføreren lade ham bringe i land, hvis betryggende foranstaltninger mod smittefaren ikke kan træffes ombord.

Kan en syg eller tilskadekommet sømand ikke selv tage vare på sine ejendele, skal skibsføreren drage omsorg for dem.

Bliver en syg eller tilskadekommet sømand efterladt i udlandet, skal skibsføreren overgive ham til konsulens forsyrg eller, hvis der ikke er dansk konsul på stedet, på anden måde skaffe ham forsvarlig pleje og underrette nærmeste danske konsul. På begæring af sømanden skal skibsføreren underrette hans nærmeste pårørende.

§ 28.

Udgifterne ved en sømands pleje bæres med de af denne paragrafs 3.—5. stk. følgende undtagelser af rederen, sålænge tjenesteforholdet består.

Er en sømand syg eller tilskadekommet ved tjenesteforholdets ophør, har han med de af denne paragrafs 3.—5. stk. følgende undtagelser ret til pleje for rederens regning i indtil 12 uger, hvis han er dansk og plejes i udlandet, og ellers i indtil 6 uger. Tiden regnes fra afmønstringen eller, om han ikke afmønstres, fra den dag, da skibet afgår. Hvis han er dansk og har hjemsted her i riget, og han afmønstres på grund af sygdom eller legemsskade eller ved sin fratræden lider af sådan sygdom eller legemsskade, som kan foranledige afmønstring, har han desuden ret til fri rejse med underhold for rederens regning til hjemstedet. Gøres ret til fri hjemrejse fra udlandet gældende, og sømandens helbredstilstand tillader det, får bestemmelsen i § 26, 2. stk. om pligt til at tage stilling på et andet skib tilsvarende anvendelse.

Hvis sømanden svigagtigt har fortiet sygdommen eller legemsskaden ved sin ansættelse, har han ikke ret til pleje for rederens regning eller fri hjemrejse. Når undtages kønssygdom, som dansk sømand lider af, gælder det samme, hvis han har pådraget sig sygdommen eller legemsskaden med forsæt eller ved grov uagtsomhed.

Når sømanden er dansk, og det er kønssygdom eller tuberkulose, han lider af, overtager staten de udgifter ved pleje efter afmønstringen eller ved hjemrejse, der ville påhvile rederen, om ikke denne regel gjaldt.

Er sømanden sygeforsikret i en statsanerkendt sygekasse, en statskontrolleret sygeforening eller et privat forsikringselskab, har rederen ikke pligt til at bekoste sådan pleje efter afmønstringen, som kan kræves ydet af forsikringen.

§ 29.

Dør en sømand, skal skibsføreren underrette hans nærmeste pårørende og sørge for hans begravelse. Med samtykke af hans nærmeste pårørende kan ligbrænding træde i stedet for begravelse. Finder ligbrænding sted, skal skibsføreren sørge for hjemsendelse af asken.

Skibsføreren skal snarest muligt vidnefast lade optage en fortegnelse over, hvad den afdøde har efterladt ombord. Indtræffer dødsfaldet i udlandet, skal han aflevere fortegnelsen til nærmeste danske konsul. Kan efterladenskaberne ikke uden ulempe beholdes ombord, skal også de overgives til konsulen. Forsåvidt de er udsat for at fordærves, forinden overgivelse til dansk konsul kan finde sted, kan dog skibsføreren sælge dem på betryggende måde.

§ 30.

Udgifterne ved en sømands begravelse eller ved ligbrænding samt hjemsendelse og gravsætning af hans aske skal betales af rederen, hvis sømanden dør, medens tjenesteforholdet består, eller medens han endnu har ret til pleje for rederens regning.

Dør en dansk sømand, medens han har ret til pleje for statens regning, betaler staten udgifterne ved hans begravelse eller ved ligbrænding samt hjemsendelse og gravsætning af hans aske.

§ 31.

Når skibsføreren i udlandet efterlader en syg eller tilskadekommet sømand til dansk konsuls forsorg, skal han stille sådan sikkerhed, som konsulen kan godkende, for de udgifter, som det efter §§ 28 og 30 påhviler rederen at bære. Hyrebøløb, som sømanden har krav på, eller som han kan få krav på i medfør af § 18, 2. stk., 2. pkt., overgives konsulen.

Forsåvidt hyrebeløb, som sømanden har krav på, ikke må påregnes at medgå til dækning af udgifter for sømandens regning, kan denne fordre dem videregivet til sig, medmindre han er i en tilstand, der gør ham uegnet til at varetage sine anliggender.

Har skibsføreren i udlandet været nødt til efter afmønstringen at gøre sådanne udlæg til hjemsendelse eller pleje af en dansk sømand, til anden hjælp for ham ifølge forsorgsretlig forskrift eller i anledning af hans død, som ikke efter dansk ret påhviler rederen, og som ikke kunne være undgået gennem bistand af dansk konsul, kan erstatning kræves af staten.

5. Skibsførerens ret til at afskedige en sømand.

§ 32.

Hvis en sømand som følge af sygdom eller legemsskade i længere tid er forhindret i at udføre sit arbejde, eller han lider af en sygdom, der medfører fare for de ombordværende, kan skibsføreren afskedige ham med ret til hyre efter reglerne i § 18.

§ 33.

Skibsføreren kan endvidere afskedige en sømand:

- (1) hvis han er uduelig til den tjeneste, han er forhyret til,
- (2) hvis han ikke kommer ombord i rette tid, og skibet skal afgå eller en anden må antages i hans sted,
- (3) hvis han forser sig groft i tjenesten, såsom ved gentagen ulydighed, voldsom adfærd mod overordnede, mishandling af andre ombordværende eller gentagen beruselse i tjenesten,
- (4) hvis han gør sig skyldig i tyveri eller anden grov forbrydelse, udsætter skibet for alvorlige vanskeligheder ved at skjule nogen ombord eller skjuler gods ombord, som er toldpligtigt, eller som det er forbudt at udføre fra afgangstedet eller at indføre til bestemmelsesstedet, eller
- (5) hvis han indbringer en tvist om tjenesteforholdet for udenlandsk myndighed.

Før en sømand afskediges efter denne paragraf, skal forhør holdes efter reglerne i § 64, selvom det ikke er muligt at afhøre sømanden personligt.

Sømanden har ikke ret til hyre for længere tid, end han har gjort tjeneste. Er han afskediget efter pkt. 2 på grund af en af dansk offentlig myndighed påbudt lægeundersøgelse, har han krav på erstatning af staten efter reglerne i § 34. Opdages det ved lægeundersøgelsen, at han er arbejdsudygtig på grund af sygdom eller legemsskade, har han dog ret til hyre efter reglerne i § 18, 2. stk., 2. punktum. Det samme gælder, hvis det ellers ved afskedigelse efter pkt. 2 viser sig, at sømanden er uden skyld, og han er arbejdsudygtig på grund af sygdom eller legemsskade.

Afskediges sømanden efter pkt. 3, pkt. 4 eller pkt. 5, kan han ikke kræve fri hjemrejse efter § 26.

§ 34.

Afskediges en sømand uden sådan grund, som nævnes i § 32 eller § 33, har han ret til hyre for tre måneder efter tjenesteforholdets ophør, hvis han er styrmand, maskinmester, hovmester eller radiotelegrafist, og for en måned efter tjenesteforholdets ophør, hvis han hører til det øvrige mandskab.

Desuden har han, hvis et bestemt fratrædelsessted er aftalt, ret til fri rejse med underhold til dette, og hvis tjenesteforholdet ifølge § 13 kun kunne opsiges til ophør i dansk havn, ret til fri rejse med underhold til sådan havn eller, om han har hjemsted her i riget, til hjemstedet.

6. En sømands ret til at kræve afsked.

§ 35.

Godtgør en sømand, at han kan få stilling på skib af højere grad end den, han har, eller få anden stilling, som det er af væsentlig betydning for ham at opnå, kan han kræve afsked, om han uden øget udgift for rederen stiller en duelig mand i sit sted.

Det samme gælder, hvis der efter forhyringen er indtruffet en omstændighed, som gør det til en velfærdssag for ham at kunne fratræde.

§ 36.

Hersker der ondartet farsot i en havn, til hvilken skibet er bestemt, har en sømand, om dette først efter forhyringen er kommet til hans kundskab, ret til at kræve afsked, straks hvis rejsen ikke er begyndt, og ellers i den første havn, skibet anløber, efter at han har fået kundskab om forholdet.

Det samme gælder, hvis der er fare for, at skibet vil blive opbragt af krigsførende eller udsat for krigsskade, eller hvis sådan fare er væsentlig forøget.

§ 37.

Er en sømand forhyret for en bestemt rejse, og denne bliver væsentlig forandret, kan han kræve afsked, straks hvis rejsen ikke er begyndt, og ellers i den første havn, som skibet anløber, efter at han har fået kundskab om forandringen.

Fratræder sømanden, har han ret til hyre for en måned efter tjenesteforholdets ophør, hvis han er styrmand, maskinmester, hovmester eller radiotelegrafist, og for en halv måned efter tjenesteforholdets ophør, hvis han hører til det øvrige mandskab. Desuden har han ret til fri rejse med underhold til forhyringsstedet, hvis han fratræder, før rejsen er begyndt, og ellers til det aftalte afmønstringssted.

§ 38.

Er skibet usødygtigt eller mandskabets opholdsrum sundhedsfarlige, og skibsføreren ikke sørger for, at manglerne afhjælpes, kan en sømand kræve afsked med ret til hyre og fri rejse med underhold efter reglerne i § 34.

Det samme gælder, hvis skibsføreren i strid med § 59 undlader at lade skibet syne.

§ 39.

Har skibsføreren mishandlet en sømand, eller har andre mishandlet ham ombord på skibet, uden at skibsføreren har ydet ham forlangt beskyttelse, eller har skibsføreren forholdt ham forsvarlig kost, kan han kræve afsked med ret til hyre og fri rejse med underhold efter reglerne i § 34.

§ 40.

Mister skibet retten til at føre dansk flag, kan en sømand kræve afsked med ret til hyre og fri rejse med underhold efter reglerne i § 34.

Overtages skibet af en anden dansk reder, har en sømand ret til at kræve afsked. Det giver ikke en sømand ret til at kræve afsked, om skibet får anden fører.

7. Tjenesteforholdets ophør ved tab af skibet.

§ 41.

Går skibet tabt ved søulykke, eller bliver det efter søulykke erklæret for uistandsætteligt, ophører en sømands tjenesteforhold, hvis ikke andet følger af aftalen. Mod hyre og underhold er han dog pligtig at tage del i bjærgningen og blive "til stede til afgivelse af søforklaring.

Er sømanden dansk, og han har hjemsted her i riget, har han ret til fri rejse med underhold til hjemstedet samt nødvendig beklædning for statens regning. For den tid, en dansk sømand er arbejdsløs som følge af forliset, skal rederen betale ham hyre, dog højst for to måneder udover den tid, for hvilken han får hyre efter 1. stk. Uanset nævnte begrænsning har han altid ret til hyre under hjemreisen.

Reglerne i § 26, 2. stk. om pligt til at overtage en stilling på et andet skib får tilsvarende anvendelse.

8. Erstatning for tabte ejendele.

§ 42.

Har en dansk sømand mistet ombordværende ejendele ved forlis af skibet, ved sørøveri eller ved brand eller andet havari, der rammer skibet, skal rederen betale erstatning efter almindelige bestemmelser, som kongen giver. Fradrag gøres ikke for nødvendig beklædning, sømanden har modtaget i henhold til § 41, 2. stk.

9. Tvistigheder angående tjenesteforholdet.

§ 43.

En sømand kan fordre skibsførerens afregning prøvet af dansk mønstringsbestyrer eller dansk konsul. På Færøerne kan afregningen fordres prøvet af landfogeden eller sysmanden.

Opstår der, medens skibet er udenfor riget, tvist mellem skibsføreren og en sømand om afregningen eller tjenesteforholdet iøvrigt, kan sagen forelægges dansk konsul. For fremmed myndighed må tvisten ikke indbringes.

Konsulens afgørelse er bindende for parterne, indtil tvisten kan indbringes for dansk domstol. Har sømanden ikke andet værneting her i riget, kan sag mod ham anlægges i den retskreds, hvor skibet har hjemsted.

Gælder afgørelsen betaling af et pengebeløb over 100 kroner, kan konsulen, hvis omstændighederne taler derfor, bestemme, at beløbet eller en del deraf skal deponeres hos ham. Et deponeret beløb skal sammen med udskrift af konsulens afgørelse indsendes til handelsministeriet.

Er efter seks måneders forløb ikke andet fastslået af dansk domstol, eller tvisten indbragt herfor, udbetales beløbet.

Kapitel 3.

Skibstjenesten.

1. Ledelse af arbejdet ombord.

§ 44.

Skibsføreren har den højeste myndighed ombord.

Dør skibsføreren, eller bliver han ude af stand til at føre skibet, eller forlader han tjenesten, træder første styrmand i hans sted, indtil en anden fører er ansat.

§45.

Første styrmand foretager fordelingen af arbejdet mellem styrmændene i samråd med skibsføreren, forsåvidt ikke denne har truffet bestemmelse derom.

En styrmand skal særlig være skibsføreren til hjælp ved navigeringen og de dertil hørende observationer og beregninger. Han fører tilsyn med det øvrige mandskab og med skibet, dets tilbehør og udrustning, forsåvidt ikke andet følger af § 46. Han skal sørge for de fornødne optegnelser over modtaget og udleveret gods og føre tilsyn med lastning, stuvning og losning af gods. Angående hans pligt til at føre skibsdagbogen gælder, hvad søloven bestemmer.

En vagthavende styrmand er ansvarlig for sin navigering.

Har skibsføreren forfald, eller er han fraværende, træffer den øverste tilstedeværende styrmand i tilfælde, for hvilke forskrift ikke er givet af skibsføreren, i hans sted afgørelse, som ikke kan opsættes.

§46.

Maskinchefen leder og er ansvarlig for maskintjenesten. Han skal særlig sørge for forsvarlig drift, behandling og vedligeholdelse af skibets maskineri med tilhørende anlæg og indretninger samt af skibsskroget indenfor kedel- og maskinrum med tilhørende kulkasser, tanke og akselgange. Han fører tilsyn med skibets forråd af brændsel og andre maskinfornødenheder og kontrollerer mængden og beskaffenheden deraf ved modtagelsen. Han ordner tjenesteforholdet mellem maskinmestrene og fører tilsyn med maskinmandskabet og dets opholdsrum. Angående hans pligt til at føre maskindagbogen gælder, hvad søloven bestemmer.

Finder maskinchefen mangler ved de nævnte dele af skibet, dets tilbehør eller udrustning, skal han uden ophold underrette skibsføreren.

Er der foruden maskinchefen flere maskinmestre ombord, anses det overladt den øverste af disse at foretage fordelingen af arbejdet mellem dem i samråd med maskinchefen, forsåvidt ikke denne har truffet bestemmelse derom.

En vagthavende maskinmester er ansvarlig for betjeningen af skibets maskineri. Har maskinchefen forfald, eller er han fraværende, træffer den øverste tilstedeværende maskinmester i tilfælde, for hvilke forskrift ikke er givet af maskinchefen, i hans sted afgørelse, som ikke kan opsættes.

§47.

Hovmesteren skal særlig sørge for tilberedningen og serveringen af kosten, føre tilsyn med provianten og sørge for renholdelsen af de rum, som skibsføreren bestemmer.

§48.

Radiotelegrafisten skal særlig forestå radiotjenesten. Han er ansvarlig for driften, behandlingen og vedligeholdelsen af skibets radioanlæg med dertil hørende udstyr og reservemateriel. Om hans pligt til at føre radiodagbogen gælder, hvad søloven og loven om tilsyn med skibe bestemmer.

Finder radiotelegrafisten mangler ved radioanlægget, skal han uden ophold underrette skibsføreren.

2. Almindelige tjenestepligter.

§49.

Skibsføreren og enhver anden skal behandle sine underordnede på sømmelig måde. Enhver skal opføre sig sømmeligt, ædrueligt og fredeligt og følge forskrifter, som gives for ordenen ombord. Når en sømand modtager en ordre, skal han ved tydeligt svar tilkendegive, at han har forstået den.

§50.

En sømand skal adlyde ordrer i tjenesten, han modtager, vise omsorg for skib og last og i det hele udføre sin tjeneste med omhu og påpasselighed.

Den skade, en sømand forvolder ved fejl eller forsømmelse i tjenesten, er han pligtig at erstatte. Retten kan dog nedsætte erstatningsbeløbet under hensyntagen til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne iøvrigt.

3. Tiltrædelse af tjenesten, udeblivelse derfra og medtagelse af gods.

§51.

En sømand er pligtig at tiltræde sin tjeneste ombord til den fastsatte tid.

Under skibets ophold i havn eller på anden sikker ankerplads har en sømand ret til at gå i land i sin fritid, forsåvidt hans forbliven ombord ikke er påkrævet af hensyn til skibets, ladningens eller de ombordværendes sikkerhed, udførelse af nødvendigt skibsarbejde eller skibets forestående afrejse eller forhaling.

En gang om måneden skal det under ophold som nævnt tillades en sømand at gå i land for at ordne egne anliggender i tiden efter kl. 12 eller i anden tid, hvorom aftale træffes, og på en dag, da butikker og ekspeditionssteder holdes åbne. Overstiger opholdet ikke 48 timer, er dog retten til sådan landlov betinget af, at skibets afgang ikke forsinkes derved.

Forsåvidt det under hensyn til omkostningerne og andre omstændigheder med rimelighed kan ske, skal skibsføreren vederlagsfrit skaffe sådan bådforbindelse med land, at mandskabet kan udnytte dets ret til at gå i land i fritid.

Bliver en sømand forhindret i at komme ombord i rette tid, skal han uden ophold underrette skibsføreren.

§52.

Undlader en sømand at tiltræde sin tjeneste ombord i rette tid, eller forlader han uberettiget skibet, eller kommer han ikke tilbage i rette tid efter at have været i land, kan skibsføreren lade ham bringe ombord ved politiets hjælp, hvis skibet ellers ikke har tilstrækkeligt mandskab, eller sømanden træffes beruset. Denne bestemmelse gælder dog ikke for skib, der går i indenrigsfart.

§53.

Ejendele, en sømand ved tjenesteforholdets ophør har efterladt ombord, skal forvares for hans regning. Forsåvidt dette under hensyn til ejendelenes beskaffenhed, omkostningerne og andre omstændigheder ikke med rimelighed kan ske, kan de dog sælges på betryggende måde. Det samme gælder, hvis sømanden ikke inden 2 år har henvendt sig til rederen for at få ejendele udleveret.

Betaling af erstatningskrav, rederen måtte have imod sømanden ifølge tjenesteforholdet, eller sikkerhedsstillelse for sådant krav kan gøres til vilkår for udlevering til sømanden.

§54.

Ting til personlig brug kan en sømand medtage i rimeligt omfang, forsåvidt det ikke kan medføre ulempe for skib eller ladning eller fare for uorden ombord. Uden tilladelse af skibsføreren må han ikke medtage varer til salg for egen eller andens regning.

For ulovlig medtaget gods er sømanden pligtig at betale fragt. Angående erstatning for skade, godset forvolder, gælder reglerne i § 50, 2. stk.

Finder skibsføreren grund til mistanke om, at noget ulovligt er bragt ombord, kan han lade mandskabets gemmer undersøge. Vedkommende har ret til at være til stede ved undersøgelsen.

Hvad der ulovligt er medtaget, kan skibsføreren tage i forvaring, lade bringe i land eller om fornødent kaste over bord.

4. Skibsarbejde, kost og sundhedsforhold.

§55.

Ved anordning af arbejdet skal hensyn tages til enhvers stilling ombord og så vidt muligt til hans dygtiggørelse i sit fag.

Den, der leder arbejdet, er pligtig at iagttage de fornødne forsigtighedsregler til værn mod ulykkestilfælde og sygdom.

§56.

En sømand skal have fornøden tid til hvile og søvn.

Er en sømand under 18 år, skal han i tiden mellem kl. 20 og kl. 8 have en sammenhængende hviletid på mindst 9 timer. Fra denne bestemmelse kan dog kongen gøre undtagelse, forsåvidt angår skibe med bruttodrægtighed under 500 tons.

På søndage og andre her i riget anordnede helligdage må der ikke pålægges en sømand arbejde, som kan opsættes.

§57.

Skibsføreren skal påse, at mandskabet får god og tilstrækkelig kost. Nærmere bestemmelser om, hvad der kræves i så henseende, gives af kongen.

Finder skibsføreren det under rejsen nødvendigt at mindske kosten, har mandskabet krav på en passende erstatning.

Skibsføreren må ikke tage mandskabets bespisning i entrepriise.

§58.

Skibsføreren skal føre tilsyn med sundhedsforholdene, opholdsrummene og renligheden ombord. Nærmere bestemmelser om, hvad der kræves i så henseende, gives af kongen.

5. Sødygtighedssyn.

§59.

Fremsætter over halvdelen af mandskabet klage over skibets sødygtighed til den forestående rejse, er skibsføreren pligtig at lade foretage kontrolsyn i overensstemmelse med de efter loven om tilsyn med skibe gældende regler. I fremmed havn, hvor adgang til kontrolsyn efter disse regler ikke haves, skal skibsføreren henvende sig til vedkommende myndighed på stedet med begæring om udmeldelse af synsmænd.

Det samme gælder, hvis maskinchefen eller første styrmand fremsætter tilsvarende klage med hensyn til de dele af skibet, dets tilbehør eller udrustning, som han har tilsyn med.

Viser det sig ved synet, at klagen har savnet rimelig grund, erstattes skaden efter reglerne i § 50, 2. stk.

Afholdes syn i medfør af denne paragraf udenfor riget, skal den danske konsul på stedet, hvis han har haft med sagen at gøre, og ellers skibsføreren uopholdelig indsende beretning til handelsministeriet.

6. Magtmidler.

§ 60.

Når det er nødvendigt for at opretholde ordenen ombord, kan skibsføreren eller den, der i hans fravær eller forfald er trådt i hans sted, skaffe sig lydighed ved anvendelse af magt.

Er skibet i fare, eller viser der sig mytteri blandt mandskabet, eller foreligger anden nødstilstand, er det tilladt at bruge ethvert middel, som er nødvendigt for at tilvejebringe orden og lydighed. Enhver af mandskabet er, endog uden opfordring, pligtig at yde hjælp.

Tilføjes skade den, som nægtede lydighed, kan han kun gøre ansvar gældende, hvis hårdere midler er anvendt, end omstændighederne krævede.

§ 61.

Hvis nogen af mandskabet gør sig skyldig i en grovere forbrydelse, og skibet ikke er i dansk havn, skal skibsføreren snarest muligt optage en foreløbig forklaring under iagttagelse af reglerne i § 64. Dette gælder dog ikke, hvis forbrydelsen er forøvet på fremmed territorium og forfølges af stedets myndigheder.

Indtil dansk konsul eller politiet i Danmark kan tage sig af sagen, skal skibsføreren så vidt muligt sørge for, at den skyldige ikke undviger. Er det nødvendigt, kan skibsføreren lade ham indespærre eller anvende andre magtmidler, men føreren må ikke behandle ham strengere, end øjemedet kræver.

Kapitel 4.

Disciplinbod.

§62.

Som disciplinbod kan tab af hyre for indtil syv dage pålægges en sømand:

- (1) hvis han undlader at tiltræde tjenesten i rette tid eller uberettiget går fra borde eller ikke kommer tilbage i rette tid efter at have været i land,
- (2) hvis han forsømmer at melde forfald, der hindrer ham i at komme ombord i rette tid,
- (3) hvis han forvolder skade eller fare ved forsømmelse i tjenesten,
- (4) hvis han er beruset i tjenesten,
- (5) hvis han bortødsler proviant eller på anden måde behandler proviant utilbørligt,
- (6) hvis han lader uvedkommende holde sig skjult ombord eller mod forbud lader nogen komme ombord,
- (7) hvis han ulovligt bringer stærke drikke eller andet ombord,
- (8) hvis han opfører sig usømmeligt mod en overordnet eller ikke adlyder en ordre i tjenesten, han modtager, eller
- (9) hvis han indlader sig i slagsmål eller på anden måde gør brud på ordenen ombord.

Disciplinbod kan dog ikke anvendes på skib, der går i indenrigsfart, og på andet skib kan disciplinbod ikke pålægges under ophold i dansk havn eller for forseelse, der er begået i dansk havn og kunne været påtalt før skibets afgang.

§63.

Disciplinbod kan ikke pålægges tidligere end fireogtyve timer og ikke senere end syv dage efter, at forseelsen er begået, medmindre særlige grunde nødvendiggør undtagelse.

§64.

Disciplinbod pålægges en sømand af et disciplinnævn på tre medlemmer, der ned sættes af skibsføreren. Så vidt muligt skal samtlige medlemmer være danske.

Formand for nævnet er skibsføreren. De øvrige medlemmer skal såvidt muligt være maskinchefen og første styrmand, hvis sømanden er styrmand, maskinmester, hovmester eller radiotelegrafist. Ellers skal såvidt muligt et af medlemmerne tilhøre det øvrige mandskab og det andet være henholdsvis maskinchefen, første styrmand eller hovmesteren, eftersom sømanden hører til maskinpersonalet, dæksbesætningen eller hovmesterens medhjælp. Det førstnævnte medlem skal såvidt muligt være mandskabsgruppens tillidsmand, hvis en sådan er valgt.

Før disciplinbod pålægges, afhøres sømanden og de vidner, der antages at kunne give oplysning i sagen, af formanden. Spørgsmål kan gennem formanden stilles af nævnets øvrige medlemmer og af sømanden. Hvad der forklares, indføres i skibsdagbogen eller en særlig forhørsbog og oplæses for den, der har afgivet forklaringen. Nævnets afgørelse ind-

føres ligeledes i vedkommende bog. Rigtigheden af, hvad der er tilført bogen, bekræftes ved underskrift af nævnets medlemmer.

Hvis disse forskrifter ikke er overholdt, er pålæg af disciplinbod ugyldigt.

I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende.

Sømanden kan forlange en af skibsføreren bekræftet udskrift af, hvad der er tilført skibsdagbogen eller den særlige forhørsbog angående sagen.

Nærmere bestemmelser om et disciplinnævns behandling af sag om pålæg af disciplinbod kan gives af handelsministeren.

§ 65.

Ved fastsættelse af disciplinbod skal hensyn tages ikke blot til forseelsens størrelse og til de omstændigheder, hvorunder den er begået, men også til den skyldiges tidligere opførsel. Er forseelsen ringe, og der er grund til at antage, at en advarsel er tilstrækkelig, bør disciplinbod ikke pålægges.

§ 66.

Skibsføreren kan helt eller delvis eftergive pålagt disciplinbod. Beslutning om eftergivelse skal indføres i skibsdagbogen eller den særlige forhørsbog og underskrives af skibsføreren og to vidner. Sker det ikke, er beslutningen ugyldig.

§ 67.

Vil en sømand klage over en afgørelse, hvorved disciplinbod er pålagt ham, kan han i udlandet fremføre sin klage for konsulen senest ved afmønstringen.

Konsulens afgørelse lægges til grund ved afregningen, men hver af parterne kan indbringe den for søretten på rederiets hjemsted i Danmark senest et år efter afmønstringen.

§ 68.

Er klage over pålæg af disciplinbod ikke fremført for konsulen, kan sømanden ligeledes indbringe klagen for søretten på rederiets hjemsted i Danmark senest et år efter afmønstringen.

Retssag efter denne paragraf eller § 67 behandles som underretssag uden retsafgift for den klagende sømand og med adgang for retten til at forkorte stævnevarselet.

§ 69.

Et som disciplinbod afkortet hyrebeløb skal ved sømandens afmønstring sammen med en af skibsføreren bekræftet udskrift af, hvad der er tilført skibsdagbogen eller en særlig forhørsbog angående sagen, overgives til dansk mønstringsbestyrer eller dansk konsul eller, på Færøerne, til landfogeden eller en sysselmand og uden ophold indsendes til handelsministeriet. Beløbet anvendes til fordel for sømænd eller deres pårørende efter nærmere bestemmelser, som kongen giver.

Kapitel 5.

Straf for forseelser og påtale deraf.

§ 70.

Undlader rederen at sørge for, at der oprettes skriftlig aftale med skibsføreren om ansættelsesvilkårene, straffes han med bøde.

§ 71.

Skibsføreren — eller den, der er trådt i skibsførerens sted — straffes med bøde eller hæfte:

- (1) hvis han misbruger de magtmidler, der er tillagt ham ved denne lov,
- (2) hvis han behandler en sømand med unødigt hårdhed,
- (3) hvis han tilsidesætter sine pligter overfor en syg eller tilskadekommet sømand, eller
- (4) hvis han forholder en sømand lovlig kost.

Under skærpende omstændigheder kan tillige ved dommen retten til at føre skib frakendes ham enten for en vis tid eller for bestandig.

Frakendes nævnte ret ham, skal det bestemmes ved dommen, hvorvidt han kan gøre tjeneste som styrmand. Anklagemyndigheden indsender hans sønæringsbevis og udskrift af dommen til handelsministeriet. Er det bestemt, at han kan gøre tjeneste som styrmand, meddeler handelsministeren ham fornødent sønæringsbevis.

Kongen kan tilbagegive frakendt ret til at føre skib, når to år er forløbet fra domsafsigelsen.

§ 72.

Skibsføreren — eller den, der er trådt i skibsførerens sted —• straffes med bøde:

- (1) hvis han anvender nogen til arbejde ombord i strid med bestemmelserne i § 10,
- (2) hvis han undlader at overlevere en sømand afregningsbog som foreskrevet i § 11,
- (3) hvis han anvender nogen til arbejde i strid med bestemmelsen i § 56, 2. stk.,
- (4) hvis han forsømmer at indsende beretning om syn efter § 59 til handelsministeriet, eller
- (5) hvis han overtræder bestemmelserne i § 87 om pligt til at have visse dokumenter ombord tilgængeligt også for mandskabet.

§ 73.

Hvis skibsføreren eller nogen af mandskabet i den hensigt at unddrage sig tjenesten undlader at indfinde sig ombord i rette tid eller forlader skibet, straffes han med bøde.

Under skærpende omstændigheder, såsom når rømningen medfører fare for menneskeliv eller for skibet, kan hæfte idømmes..

§ 74.

Hvis en sømand sætter sig op imod skibsføreren eller den, som i skibsførerens sted fører befalingen, eller han nægter lydighed, straffes han med bøde eller hæfte.

§ 75.

Hvis en sømand mod bedre vidende fremsætter eller deltager i klage som nævnt i § 59, og kontrolsyn foranlediges derved, straffes han med bøde eller hæfte.

§ 76.

Foranlediger en sømand grundstødning, forlis eller anden søulykke ved grov fejl eller grov forsømmelse i tjenesten, straffes han med bøde eller hæfte. Det samme gælder, dersom en sømand gentagne gange ved fejl eller forsømmelse foranlediger en sådan begivenhed.

Er den skyldige styrmand eller maskinmester, kan han under skærpende omstændigheder tillige ved dommen helt eller delvis frakendes retten til at gøre tjeneste som sådan enten for en vis tid eller for bestandig.

Frakendes nævnte ret ham helt eller delvis, indsender anklagemyndigheden hans sønæringsbevis og udskrift af dommen til handelsministeriet. Er retten kun delvis frakendt ham, meddeler handelsministeren ham fornødent sønæringsbevis.

Handelsministeren kan helt eller delvis tilbagegive frakendt ret til at gøre tjeneste som styrmand eller maskinmester, når et år er forløbet efter domsafsigelsen.

Angående forseelse som i denne paragraf omhandlet, begået af skibsføreren, gælder, hvad søloven bestemmer.

§ 77.

Gør rederen, skibsføreren eller nogen af mandskabet sig skyldig i sådan grov eller oftere gentagen fejl eller forsømmelse med hensyn til forpligtelser efter denne lov, som ikke omfattes af nogen af de foregående bestemmelser, straffes han med bøde eller hæfte.

§ 78.

Er disciplinbud pålagt for en tjenesteforseelse, skal hensyn tages dertil ved fastsættelse af straf for forseelsen efter dette kapitel. Straffen kan i så fald ikke blot nedsættes, men helt bortfalde.

§ 79.

Offentlig påtale mod nogen af mandskabet rejses, forsåvidt angår forseelser som nævnt i §§ 73, 1. stk., 74 og 77, kun på begæring af rederen eller skibsføreren.

I sager angående forseelser som nævnt i § 71, § 73, 2. stk. eller § 76 kan påtale ikke rejses, forinden erklæring fra handelsministeren er indhentet. Er tab af menneskeliv eller betydelig skade foranlediget, kan påtale ikke heller frafalde, forinden sådan erklæring foreligger.

§ 80.

Sager efter dette kapitel hører i København under sø- og handelsretten og udenfor København under søret.

§ 81.

Bøder efter dette kapitel tilfalder staten.

Kapitel 6.

Lovens anvendelse på personer ombord, der ikke hører til besætningen.

§ 82.

På personer ombord, der er ansat af rederen eller skibsføreren, men ikke hører til den egentlige besætning, får reglerne i denne lovs 2.—5. og 7. kapitel tilsvarende anvendelse.

§ 83.

På andre personer, der er ansat ombord, får reglerne i § 10, § 27, § 28, næstsidste stk., § 29, § 31, 2. stk., § 49, § 50, § 54, § 56, 2. stk., § 57, § 58, § 60, § 61 og § 77 tilsvarende anvendelse.

De er pligtige efter evne at udføre det arbejde, som skibsføreren finder nødvendigt for skibets sikkerhed.

§84.

Også på sømænd, der tages med skibet i medfør af sølovens § 34, får de i § 83, 1. stk., nævnte regler tilsvarende anvendelse.

Kapitel 7.

Særlige bestemmelser.

§85.

Under forudsætning af gensidighed kan kongen udvide de bestemmelser til fordel for danske sømænd og deres efterladte, som indeholdes i § 18, 3. stk., § 19, 3. stk., § 24, § 26, § 28, § 41 og § 42, til at gælde også for fremmede sømænd.

Kongen kan give nærmere bestemmelser om sådan ret til pleje i tilfælde af sygdom eller tilskadekomst, til fri rejse med underhold i visse tilfælde og til hjemsendelse af hyremidler på statens ansvar samt om sådan pligt til at sørge for begravelse eller ligbrænding, som denne lov fastslår.

§87.

Skibsføreren skal sørge for, at et eksemplar af denne lov og af bestemmelser, kongen giver med hjemmel i § 42, § 57, § 58 eller § 86, findes ombord tilgængelig også for mandskabet.

Er forhyring sket i henhold til tariffaale, skal han endvidere sørge for, at et aftryk af denne findes ombord tilgængelig også for mandskabet.

Kongen kan sætte denne lov i kraft for Grønlands vedkommende med de undtagelser og lempelser, som forholdene måtte tilsige.

For ikke registreringspligtige skibe og for fartøjer til fiskeri eller lignende særligt formål kan lempelser i lovens regler fastsættes af kongen.

Adgang til opsigelse af en skibsførers eller dansk sømands tjenesteforhold til ophør i dansk havn medfører kun, hvis han har hjemsted på Færøerne, ret til at opsiges forholdet til ophør i færøsk havn, og kun, hvis han har hjemsted i Grønland, ret til at opsiges det til ophør i grønlandsk havn.

En skibsførers eller dansk sømands ret til fri hjemrejse med underhold efter længere tjenestetid påvirkes ikke af, om han i løbet af det sidste år har haft adgang til at fratræde i færøsk eller i grønlandsk havn, medmindre han har hjemsted henholdsvis på Færøerne eller i Grønland.

§ 90.

Denne lov træder i kraft den

Bemærkninger til udkast til ny affattelse af sømandsloven.

Kapitel 1.

Skibsførerens tjenesteaftale.

§ 1.

Ifølge sømandslovens § 1 „påligger“ det rederen at sørge for, at der oprettes skriftlig aftale med skibsføreren om ansættelsesvilkårene. Udkastet anvender i stedet herfor den udtryksmåde, at rederen „skal“ sørge derfor. Ændringen er rent sproglig, idet også lovens udtryk tilsigter at fastslå en pligt for rederen, hvad dog vistnok ikke har været de interesserede kredse helt klart.

Denne paragraf svarer til sømandslovens § 2, 1. stk.

Efter den nævnte bestemmelse i loven kan hver af parterne, om ikke andet er aftalt, opsigte tjenesteforholdet med tre måneders varsel til ophør i dansk havn, som skibet anløber for losning eller lastning. Har skibsføreren været i tjenesten ombord i halvandet år, kan han, om ikke andet er aftalt, også opsigte forholdet med nævnte varsel til ophør i fremmed losse- eller lastehavn. I praksis har man antaget, at en oplægningshavn må ligestilles med en losse- eller lastehavn, og dette fastslås udtrykkelig i udkastet. Hvad angår doknings- eller reparationshavn var man på Københavns-konferencen, som nævnt i protokollen, enig om, at en almindelig regel ikke kunne opstilles, men fastslog dog som princip, at en reparationshavn ikke kan ligestilles med en oplægningshavn, medmindre reparationen varer så længe, at opholdet får karakter af oplægning.

Den finske og den svenske tekst giver skibsføreren ret til også at opsigte tjenesteforholdet til ophør i fremmed losse-, laste- eller oplægningshavn allerede efter et års tjeneste ombord.

I udkastet er ikke optaget sømandslovens § 2, 2. stk., hvorefter skibsføreren, om losning skal finde sted, ikke må fratræde, før losningen er endt. Af formuleringen som også af § 3, 1. stk. fremgår, at bestemmelsen ikke giver skibsføreren ret til at forblive i tjenesten, til losningen er endt, men kun pålægger ham pligt dertil. Men da også andre for-

hold end forestående losning kan medføre, at skibsføreren ikke kan fratræde straks ved skibets ankomst til den havn, hvor hans tjenesteforhold skal ophøre ifølge opsigelse, og han på den anden side kan være berettiget til at fratræde, før losningen er endt, f. eks. fordi en anden er klar til at overtage hans stilling, er det fundet rigtigt ikke at bestemme det nøjagtige tidspunkt for hans ret til fratræden ved en lovregel, hvorved overensstemmelse med de øvrige nordiske landes love og lovudkast opnås. —

Den norske tekst indeholder som 1. stk. i § 2 bestemmelser, hvorefter der ikke kan træffes aftale om kortere opsigelsesvarsel end en måned eller om kortere opsigelsesvarsel for rederen end for skibsføreren. Angående grunden til, at sådanne bestemmelser ikke er optaget i udkastet, henvises til bemærkningerne til § 12, hvor en tilsvarende ordning vedrørende mandskabet omtales.

Afskediges skibsføreren før tjenestetidens udløb uden sådan grund, som nævnes i § 4 eller § 5, har han efter sømandslovens § 3 krav på erstatning for det tab, han derved lider. Oplyses intet om tabets størrelse, kan han kræve en ved § 3 bestemt normalerstatning.

For mandskabet fastslår den tilsvarende bestemmelse i sømandslovens § 34, at afskedigelsen giver sømanden ret til en ved bestemmelsen fikseret erstatning uden hensyn til, om hans tab oplyses at være større eller mindre.

Efter norsk ret gælder en ordning som den sidstnævnte også for skibsføreren. Efter finsk og svensk ret gælder en ordning som den førstnævnte også for mandskabet.

På Københavns-konferencen var der enighed om at foreslå erstatningen fikseret for både skibsføreren og mandskabet, hvad den som nævnt allerede er i Norge.

For skibsføreren foreslås erstatningen fikseret til hyre for tre måneder efter hans fratræden og, på tilsvarende betingelser som foreslået for mandskabet i § 34, ret til fri rejse med underhold til aftalt fratrædeshavn, til dansk havn eller til hans hjemsted her i riget.

Den således fikserede erstatning svarer til normalerstatningen efter sømandslovens § 3 undtagen i tilfælde, hvor skibsføreren efter udkastet vil få ret til fri rejse med underhold til sit hjemsted her i riget. I sådanne tilfælde er normalerstatningen efter sømandslovens § 3 kun de tre måneders hyre og fri rejse med underhold til dansk havn.

Ved de foreslåede ændringer imødekommes ønsker, der er fremsat fra skibsførerside.

Da bestemmelserne i paragraffen kun angår tilfælde af afskedigelse, kommer de ikke til anvendelse, når fratræden er sket i henhold til en efter aftalen eller efter § 2 lovlig opsigelse. Hvorvidt dette kan være tilfældet, selvom afmønstring sker før opsigelsesvarslets udløb, vil det tilkomme domstolene at afgøre.

§ 4.

Her gentages hovedreglen i sømandslovens § 4, hvorefter skibsføreren har ret til hyre for tre måneder efter sin fratræden, om han afskediges på grund af sygdom eller legemsskade, der gør ham uskikket til at føre skibet.

I undtagelserne fra denne regel foreslås visse ændringer:

Den undtagelse, hvorefter skibsføreren ikke har ret til hyre for længere tid, end han har gjort tjeneste, om han har „fortiet“ sygdommen eller skaden ved sin ansættelse, foreslås begrænset til tilfælde, hvor han har fortiet sygdommen eller skaden „svigagtigt“. Stor betydning har det næppe, om dette ord tilføjes, idet det formentlig ligger allerede i udtrykket „fortiet“, at kun tilfælde, hvor skibsføreren var i ond tro, omfattes af reglen. Men ved tilføjelsen opnås overensstemmelse med fællesnordiske regler som aftalelovens § 30 og forsikringsaftalelovens § 4.

Den undtagelse, hvorefter skibsføreren heller ikke har ret til hyre for længere tid, end han har gjort tjeneste, når han har pådraget sig sygdommen eller skaden ved egen skyld, foreslås begrænset til tilfælde, hvor han har pådraget sig sygdommen eller skaden med forsæt eller ved grov uagtsomhed, hvorved overensstemmelse opnås med, hvad der allerede gælder i Finland og Sverige. Endvidere foreslås det, at kønssygdom undtages fra denne undtagelsesregel. Angående de grunde, der taler herfor, henvises til bemærkningerne til § 28.

§ 5.

Her gentages reglen i sømandslovens § 5.

I 1. stk. gentages reglerne i sømandslovens § 6, 1. stk. angående ophør af skibsføreren tjenesteforhold, om skibet går tabt ved søulykke, eller det efter søulykke bliver erklæret for uistandsætteligt.

Ifølge 2. stk. skal skibsføreren da have samme ret til hyre ved arbejdsledighed og, hvis han har hjemsted her i riget, til fri rejse med underhold til hjemstedet og nødvendig beklædning, som efter § 41, 2. og 3. stk. skal tilkomme en dansk sømand i tilsvarende tilfælde. Efter udkastet vil skibsføreren retsstilling blive bedre, end den er efter sømandslovens § 6, 2. stk. og lov nr. 96 af 7. april 1936 om tillæg til sømandsloven, idet (1) bestemmelsen om hans ret til nødvendig beklædning er ny, (2) hans ret til hyre under hjemrejse, der efter sømandsloven haves for højst tre måneder, fastslås uden begrænsning, og (3) han ikke som efter nævnte tillægslovs § 1, 2. stk. har pligt til, hvis han er hjemme, at tage hyre som skibsfører på et andet af samme rederis skibe i tilsvarende fart, om den stilling, der tilbydes ham, ikke er dårligere lønnet end den, han havde.

Angående rejste spørgsmål om udvidelse af området for reglerne i §§ 6 og 41 henvises til sidstnævnte paragraf.

§ 7

Ifølge denne paragraf skal en række regler fra udkastets kapitel 2 om mandskabets tjenesteaftale gælde også for skibsføreren.

Ad (1): At skibsføreren i tilfælde af sygdom eller legemsskade har samme ret til pleje og fri hjemrejse med underhold, som en dansk sømand har efter § 28, gælder allerede efter sømandslovens § 7, men de ændringer, der foreslås til § 28, medfører, at også skibsføreren retsstilling ændres efter udkastet.

Ad (2): Ret til fri hjemrejse med underhold efter længere tjenestetid hjemler sømandsloven hverken skibsføreren eller nogen af mandskabet. Det vil følge af udkastets § 33, sidste stk., sammenholdt med den her omhandlede bestemmelse, at en skibsfører, der afskediges efter § 5 på grund af uredelighed, grov fejl eller grov forsømmelse i tjenesten, ikke får retten efter § 26.

Ad (3): Angående de her nævnte forhold gælder allerede efter sømandslovens § 7 for skibsføreren, hvad §§ 24, 29 og 30 bestemmer for en sømand. Men sømandsloven indeholder intet om ligbrænding. Også i andre henseender medfører de ændringer, der foreslås til §§ 24, 29 og 30, at retsstillingen efter sømandslovens § 7 ændres efter udkastet.

Ad (4): Ret til erstatning for tabte ejendele hjemler sømandsloven i visse tilfælde en dansk sømand ved § 41, der er mindre vidtgående end udkastets § 42, men ikke i noget tilfælde skibsføreren.

Hvad udkastets § 18, 2. stk. bestemmer om ret for en sømand til hyre under arbejdsudygtighed på grund af sygdom eller legems-skade ved tjenesteforholdets ophør, er ikke foreslået at skulle gælde også for skibsføreren. Men afskediges skibsføreren på grund af sygdom eller legemsskade, der gør ham uskikket til at føre skibet, har han efter hovedreglen i sømandslovens § 4, der er optaget uændret i udkastets § 4, videregående ret til hyre, end han ville få efter de regler, der er foreslået for mandskabet.

Til reglen i sømandslovens § 8, 1. stk. er med henblik på tilfælde, hvor andel i skibets fragt er tilsagt skibsføreren, føj et allerede i den norske sømandslov optaget bestemmelse om, at godtgørelse for overliggetid ligestilles med fragt. Af sammenhængen vil fremgå, at bestemmelsen er fravigelig.

Reglen i sømandslovens § 8, 2. stk. skal efter udkastet gælde ikke blot, som efter sømandsloven, når det er ifølge § 3, § 4 eller § 6, at ret til hyre haves for længere tid, end skibsføreren har været i tjenesten, men lige så vel, når det er ifølge § 7, jfr. § 24, i hvilket tilfælde hyren for tiden efter tjenesteforholdets ophør tilfalder skibsførerens enke eller hans børn under 18 år. Rigtigheden af at beregne også enken eller børnene vederlag som nævnt i paragraffens 1. stk. synes utvivlsomt, idet tilsagn om sådant vederlag let vil medføre, at den faste hyre sættes lavere. I Norge omfatter den omtalte regel allerede det tilfælde, til hvilket det foreslås at udvide den. I Finland og Sverige har spørgsmålet hidtil ikke foreligget, idet disse landes sømandslove intet indeholder om ret for enke eller børn til hyre.

Kapitel 2.

Mandskabet s tjenesteaftale.

1. Forhyring.

§ 9.

1. stk. gentager reglen i sømandslovens § 9, 1. stk. om fuldmagt for skibsføreren til at ansætte mandskab på rederens vegne. At ikke blot, som i sømandsloven, styrmænd og maskinmestre, men tillige hovmestre og radiotelegrafister nævnes særskilt, er ikke nogen virkelig ændring, men står i forbindelse med, at en række særbestemmelser i sømandsloven for styrmænd og maskinmestre efter de følgende paragraffer udvides til at gælde også hovmestre og radiotelegrafister. I den finske og den svenske tekst nævnes ingen af de nævnte kategorier, men det siges, at skibsføreren kan antage skibets besætning „av såväl befäls- som manskapsgrad“.

I sømandslovens § 9, 2. stk. foreslås forskellige ændringer:

For 1. maskinmester indføres betegnelsen maskinchef, der svarer til det engelske chief engineer og allerede anvendes i tariffaftaler.

Medens skibsføreren efter sømandsloven såvidt muligt bør rådføre sig med 1. maskinmester, før han ansætter maskinmandskab, skal han efter udkastet såvidt muligt indhente forslag fra maskinchefen angående ansættelse af maskinmandskab. Ændringen vil ikke medføre nogen begrænsning i skibsførerens stillingsfuldmagt, men den nye formulering er fundet naturlig under hensyn til den selvstændighed i stilling og ansvar, maskinchefen har i kraft af sin særlige sagkundskab. I praksis overlades det iøvrigt ofte maskinchefen selv at foretage ansættelse af maskinmandskab.

Som ny regel foreslås tilføjet, at skibsføreren bør rådføre sig med første styrmænd angående ansættelse af dæksmandskab og med hovmesteren angående ansættelse af medhjælp for ham.

Udkastet udelader det i sømandslovens § 9, 3. stk., men ikke de øvrige nordiske landes sømandslove optagne forbud mod, at skibsføreren tager nogen i tjeneste, som han ved er forhyret af en anden for samme tid. Allerede ifølge almindelige regler vil et sådant forbud gælde ikke blot skibsføreren, men lige så vel rederen selv eller en forhyringsagent.

§ 10.

Den lavalder, under hvilken ingen må anvendes til arbejde ombord, foreslås forhøjet fra 14 til 15 år, hvilken sidste aldersgrænse allerede gælder i Norge. Efter nyere dansk lovgivning er også 15 år den alder, i hvilken sømandsuddannelsen forudsættes at begynde. Ifølge de søfarendes internationale frihedsbrev bør 16 år fastsættes som almindelig lavalder.

For kvinder foreslås en almindelig lavalder på 18 år, der allerede gælder i Finland. Efter den finske tekst skal lavalderen for kvinder være 20 år.

Lavalderen for kullempere skal efter udkastet som hidtil være 18 år, hvilket stemmer med, hvad nævnte frihedsbrev udtaler sig for. Efter den norske tekst skal en lavalder på 18 år gælde også for smørere, hvilken betegnelse ikke mere anvendes her i landet.

For fyrbødere foreslår udkastet lavalderen forhøjet fra 18 til 19 år. Efter nævnte frihedsbrev bør lavalderen for fyrbødere være 20 år. Den finske og den svenske tekst har bibeholdt reglen om 18 år som lavalder for fyrbødere.

For motormænd, der ikke nævnes i sømandsloven, skal lavalderen efter udkastet være den samme som for fyrbødere, altså 19 år. I den finske og den svenske tekst nævnes motormænd ikke.

Efter den norske sømandslov skal en maskingut mindst være 16 år, og denne regel er bibeholdt i den norske tekst. „Maskingutter“ er hidtil ikke anvendt i danske skibe.

§ 11.

Til sømandslovens § 11 er som 3. og 5. stk. føjet detailbestemmelser om, hvad der skal angives i tjenesteaftalen, og hvad der skal indføres i afregningsbogen. Disse bestemmelser svarer i alt væsentligt til, hvad der allerede galder i de øvrige nordiske lande.

Som efter sømandsloven skal sømandens søfartsbog eller mønstringsbevis overgives skibsføreren og holdes i forvaring af ham. De øvrige tekster har ikke nogen tilsvarende bestemmelse. Efter den norske tekst skal skibsføreren tage søfartsbogen i forvaring, hvis sømanden begærer det.

Efter sømandslovens § 11 skal i afregningsbogen være aftrykt de væsentligste af de mandskabet vedrørende bestemmelser. Da en sømand, der indenfor en kortere periode

forhyres flere gange, herefter ved hver forhyring ville få overleveret disse tekster, foreslås som en papirbesparende foranstaltning indsat en ikke i de andre nordiske tekster optaget regel, hvorefter det nævnte lovstof kan udskilles til et særligt hæfte, der som løst tillæg til afregningbogen kun udleveres sømanden ved hans første forhyring, samt når han måtte fremsætte anmodning derom, eller når hæftets indhold ændres som følge af ændringer i lovstoffet,

Afregningsbogen — herunder fremtidig det fornævnte løse hæfte — skal som efter sømandslovens § 11 betales af rederen. I de øvrige tekster er dette ikke udtrykkeligt sagt.

Bestemmelsen om pligt til at have et aftryk af gældende tariffaalter ombord til brug for mandskabet er ikke gangivet i udkastets § 11, men i lidt ændret form optaget i § 87, 2. stk. Tilsvarende flytning (til § 75) foreslås i den norske tekst, men ikke i den finske eller den svenske.

2. Tjenesteforholdets varighed.

§ 12.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 12 med en ændring, hvorefter tjenesteforholdet kan opsiges til ophør i dansk havn ikke blot, som hidtil, når havnen anløbes for losning eller lastning, men i alle tilfælde, hvor havnen anløbes af skibet. Denne ændring er ikke foretaget i den norske tekst.

Som i § 2 fastslås det udtrykkeligt, at en oplægningshavn ligestilles med en losse- eller lastehavn.

Den norske tekst indeholder som også den norske sømandslov i § 12 bestemmelser, hvorefter der ikke kan træffes aftale om kortere opsigelsesvarsel end en måned for styrmand, maskinmestre, hovmestre og radiotelegrafister og syv dage for det øvrige mandskab eller om kortere opsigelsesvarsel for rederen end for sømanden. Imod at optage sådanne bestemmelser i udkastet er navnlig anført, at de kunne virke uheldige i tilfælde af vikariat under sygdom, og at de misbrug, bestemmelserne vil imødegå, næppe forekommer i dansk praksis. Ifølge udtalelse i protokollen fra Københavns-konferencen forudsættes den norske regel om et mindsteopsigelsesvarsel — her som også i § 2 — suppleret med en bestemmelse, hvorefter den kan fraviges i visse særlige tilfælde.

Bestemmelsen i 2. stk. er ifølge udtalelse i nævnte protokol ikke til hinder for, at tjenesteforholdet kan opsiges til ophør i en bestemt havn.

§ 13.

De fravigelige regler i sømandslovens § 13 angående opsigelse af tjenesteforholdet er omredigeret under hensyn til det mindre naturlige i, at hvad der gælder, når sømanden er dansk og forhyret her i riget, i nævnte paragraf fremtræder som undtagelsesbestemmelse.

Som i § 12 (og i § 2) fastslås det udtrykkeligt, at en oplægningshavn må ligestilles med en losse- eller lastehavn.

Som i § 12 foreslås en — ikke i den norske tekst optaget — ændring, hvorefter tjenesteforholdet kan opsiges til ophør i dansk havn ikke blot, som hidtil, når havnen anløbes for losning, lastning eller oplægning, men i alle tilfælde, hvor havnen anløbes af skibet.

Efter udkastet er opsigelsesvarslet ikke blot som efter sømandsloven for styrmænd og maskinmestre, men også for hovmestre og radiotelegrafister længere end for det øvrige mandskab. Efter den finske og den svenske tekst gælder det længere varsel for sømænd, der tilhører befålsgraden. Hvem der gør det, bestemmer en særlig befålsforordning.

Det længere opsigelsesvarsel foreslås ændret fra en måned til 3 måneder, skønt tilsvarende ændring ikke er foretaget i de øvrige tekster. Man har ment, at hensyn for Danmarks vedkommende bør tages til den retsudvikling, der har fået udtryk i funktionærloven. Denne lovs regler har man dog ikke villet efterligne i enkeltheder. Navnlig er det fundet uønskeligt at fravige det gensidighedsprincip i sømandsloven, hvorefter opsigelsesvarslets længde er uafhængig af, om det er rederen eller sømanden, der opsiges.

Af sammenhængen vil fremgå, at bestemmelsen i 3. stk. —• ligesom bestemmelserne i de to foregående stykker — er fravigelig.

§ 14.

Fortsætter en for bestemt tid eller for en bestemt rejse forhyret sømand i tjenesten, efter at tiden er udløbet eller rejsen endt, uden at ny aftale træffes, kan efter sømandslovens § 14 hver af parterne med varsel som nævnt i § 13 opsiges tjenesteforholdet til ophør i en havn, som skibet anløber for losning eller lastning.

At sømanden kan opsiges tjenesteforholdet til ophør i en sådan havn, er ikke betænkeligt. Da han ikke er bundet ved nogen aftale, vil tværtimod udkastets ændringer til § 13 naturligt medføre, at han får ret til også at opsiges forholdet til ophør i dansk havn, som skibet anløber i andet øjemed end lastning eller losning, og at fremmed oplægningshavn udtrykkeligt ligestilles med fremmed losse- eller lastehavn.

Betænkelig er, hvis sømanden er dansk og forhyret her i riget, den opsigelsesret, sømandslovens § 14 giver rederen, hvem det må lægges til last, at ny aftale ikke er truffet. Som efter § 13 bør rederen i så fald kun kunne opsiges tjenesteforholdet til ophør i dansk havn, som skibet anløber. Er derimod sømanden ikke dansk, eller er han ikke forhyret her i riget, kan intet indvendes imod, at også rederen får ret til at opsiges forholdet til ophør i fremmed havn, som skibet anløber for losning, lastning eller oplægning.

I overensstemmelse med det anførte er udkastets § 14 affattet.

§ 15.

Ved sømandslovens § 15 fastslås som ufravigelig regel, at en sømand, der har været i tjenesten i halvandet år fra sidste påmønstring, efter opsigelse med varsel som nævnt i § 13 kan fratræde i en dansk eller fremmed havn, som skibet anløber for losning eller lastning.

At fristen regnes fra sidste påmønstring, kunne forlede til den antagelse, at i tilfælde af ny mønstring begynder en ny frist på halvandet år at løbe fra denne. Man kan derfor spørge, om ikke den i disse ord liggende begrænsning af reglen bør opgives. Spørgsmålet må sikkert besvares benægtende, idet det ikke ville være i mandskabets interesse, om f. eks. en sømand, hvis skib på et tidspunkt, da han har været i tjenesten i halvandet år, får et ophold i dansk havn, var afskåret fra at binde sig til at gå med skibet på en ny rejse af længere varighed. Men forlængelse af fristen bør være betinget af, at sømanden udtrykkeligt samtykker deri, og naturligvis bør han ikke kunne samtykke i, at fristen forlænges med mere end halvandet år, fra samtykket gives. Til modvirkning af, at der øves pres på sømanden, bør det endvidere fastslås, at sømanden kun i forbindelse med ny mønstring kan give samtykke som her omtalt.

De foreslåede ændringer til §§ 12—13 vil naturligt medføre, at sømanden også får ret til at opsigte tjenesteforholdet til ophør i dansk havn, som skibet anløber i andet øjemed end losning eller lastning, og at fremmed oplægningshavn udtrykkeligt lige-stilles med fremmed losse- eller lastehavn.

I overensstemmelse med det anførte er udkastets § 15 affattet. Efter formuleringen giver udløb af fristen sømanden ret til at opsigte tjenesteforholdet, men ikke ret til at fratræde i henhold til tidligere opsigelse. Heri ligger måske en afvigelse fra, hvad der nu gælder i Danmark og Norge.

Den finske og den svenske tekst sætter fristen til et år. Efter gældende finsk og svensk ret er fristen halvandet år for sejl-skibe, men kun et år for andre skibe.

§ 16.

Efter sømandslovens § 16, 1. stk. er en sømand, der har ret til at fratræde, pligtig at forblive i tjenesten for at yde bistand ved arbejde, som nødvendigt må udføres, når skibet kommer i havn, dog ikke udover to dage eller, for sejlskibe, fire dage efter ankomstdagen.

Efter udkastet skal den særlige regel for sejlskibe udgå. I den finske og den svenske tekst er reglen bibeholdt for sejlskibe, der oplægges.

Bestemmelsen i sømandslovens § 16, 2. stk. er gentaget i 2. stk.

§ 17.

Sømandslovens § 17 giver en regel, for det tilfælde, at „lovgivningen eller myndig-hederne" i en fremmed havn, hvor en sømand skulle fratræde, nægter ham adgang til landet eller betinger hans adgang dertil af en sikkerhed, som han ikke kan stille. Med forbillede i den finske og den svenske sømandslov begrænses området for denne regel efter udkastet til tilfælde, hvor det er myndighederne, der hindrer sømandens adgang til landet. Begrundelsen er, at en lovgivning, der ikke håndhæves af myndig-hederne, må være uden betydning.

Efter sømandsloven går reglen ud på, at sømanden er pligtig at forblive i tjenesten, indtil skibet kommer til en havn, hvor af-mønstring kan foregå. Hertil føjer udkastet, at han også er berettiget dertil, hvis det med rimelighed kan ske. I protokollen fra Køben-havns-konferencen udtales det, at denne regel i almindelighed vil være anvendelig,

når sømanden er blevet opsagt, og at det vil være rigtigt at anvende reglen også i andre tilfælde, hvis omstændighederne til-lader det.

Af forholdets natur vil følge, at sømanden må befordres videre, selvom han ikke med rimelighed kan fortsætte i tjenesten. Og almindeligvis kan der ikke blive spørgsmål om pligt for ham til at betale befordringen, da der ikke vil foreligge nogen aftale om passagerbefordring. Efter almindelige rets-regler kan dog formentlig ond tro hos sø-manden medføre, at han må betale passager-penge.

3. Hyre og hjemrejse.

§ 18.

I 1. stk. gentages reglen i sømandslovens § 18, 1. stk., hvorefter hyren løber fra og med den dag, sømanden tiltræder tjenesten ombord, eller, hvis han må foretage rejse fra forhyringsstedet for at komme til skibet, fra og med den dag, rejsen påbegyndes. Hertil føjes, hvad allerede gælder efter dansk praksis, at hvis sømanden på forlan-gende af rederen afleverer søfartsbog eller pas, forinden han tiltræder tjenesten om-bord, løber hyren fra og med den dag, afleveringen finder sted.

Sidstnævnte regel er ikke optaget i den norske tekst. Efter formuleringen af den finske og den svenske tekst gælder reglen tilfælde, hvor søfartsbog eller andre „sed-vanlige handlingar" afleveres på forlangende af rederen.

Med forbillede i norske tariffaftaler er i den norske tekst optaget en bestemmelse, hvorefter hyren løber senest fra den dag, der er fastsat i tjenesteaftalen. En udtrykke-lig udtalelse herom i udkastet har man fundet overflødig.

I 2. stk. gentages hovedreglen i sømands-lovens § 18, 2. stk., hvorefter hyren løber til og med den dag, tjenesten ophører, eller, hvis afmønstring skal ske senere, til og med afmønstringsdagen. Hertil føjes, at hvis sø-manden er arbejdsudygtig på grund af syg-dom eller legemsskade, løber hyren videre, så længe han er arbejdsudygtig, dog ikke udover to måneder, hvis han er styrmand, maskinmester, hovmester eller radiotele-grafist, eller en måned, hvis han hører til det øvrige mandskab, og ikke i flere dage, end han har været i tjenesten, medmindre bestemte tegn på sygdom eller legemsskade er påvist.

Denne regel har sin prindelse i en bestemmelse i revisionsu „kastet fra 1939, hvorefter dog ikke hovmestre og radiotelegrafister, men kun styrmænd og maskinmestre skulle kunne få ret til sygehyre i to måneder. Efter sømandsloven haves ret til sygehyre kun, når sømanden i henhold til § 32 afskediges på grund af sygdom eller legemsskade, der i længere tid forhindrer ham i at udføre sit arbejde, eller på grund af en sygdom, som medfører fare for de ombordværende. I så fald har sømanden, uanset om han er arbejdsudygtig i kortere eller længere tid, og uanset i hvor kort tid han har været i tjenesten, ret til hyre for en måned efter sin fratræden, hvis han er styrmænd eller maskinmester, og for syv dage, hvis han hører til det øvrige mandskab. Og afskediges en dansk sømand, der er på mønstret i europæisk fart, hvormed fart på de ikke-europæiske kyster af Middelhavet, Sortehavet eller Det Asovsk Hav ligestilles, på et tidspunkt, da skibet anvendes i anden fart, har han ret til hyre ikke blot for en måned eller syv dage efter sin fratræden, men for henholdsvis to måneder og en måned. Efter revisionsudkastet fra 1939 skulle disse bestemmelser i § 32 udgå og erstattes af de foreslåede tilføjelser til § 18, hvorefter sømanden skal have ret til sygehyre i tilfælde af arbejdsudygtighed som følge af sygdom eller legemsskade ved tjenesteforholdets ophør, uanset om det skyldes derved foranlediget afskedigelse eller har anden grund, at han fratræder.

Den foreslåede nyordning gennemførtes allerede i 1939 i Norge med ændringer, hvorefter ikke blot styrmænd og maskinmestre, men også hovmestre kan have ret til sygehyre i to måneder.

Hvad angår den foreslåede begrænsning, at sygehyren ikke løber i flere dage, end sømanden har været i tjenesten, medmindre bestemte tegn på sygdom eller legemsskade er påvist, bemærkes, at udkastet fra 1939 indeholdt en tilsvarende begrænsning uden tilføjelsen: „medmindre . . . er påvist“, hvilket i bemærkningerne til udkastet begrundedes med, at om ikke begrænsningen gjaldt, kunne personer, der ikke havde nogen fastere tilknytning til skibet, idet deres tjeneste kun havde været få dage og måske på forhånd var bestemt til at være af kortere varighed, være særlig fristede til at skaffe sig sygehyre ved simulation af sygdom, og at det iøvrigt syntes lidet rime-

ligt at give sådanne personer ret til fuld sygehyre efter få dages tjeneste.

Nævnte begrænsning medtoges ikke ved gennemførelsen af nyordningen i Norge i 1939 og er udeladt såvel i den finske og den svenske som i den norske tekst. Mod dens bibeholdelse i 1939-udkastets form kan også vægtige indsigelser anføres, idet reglen foruden at ramme simulation kommer til at udelukke en række umistænkelige tilfælde af arbejdsudygtighed. Det er således uden videre klart, at ulykkestilfælde ikke vil kunne simuleres, og det samme må gælde om en række akutte sygdomme med typisk og objektivt erkendeligt sygdomsbillede såsom lunge- eller blindtarmsbetændelse. Ud fra sådanne betragtninger er man indenfor den danske kommission nået til, at begrænsningen bør indsnævres.

Når undtages, at den omtalte begrænsning er udeladt, stemmer den finske og den svenske tekst med den danske. Afgørende for en sømands mulighed for at få ret til sygehyre i to måneder, er det dog, om han tilhører befalsgraden, hvilket som tidligere nævnt bestemmes ved en særlig befalsforordning.

Efter den norske tekst kan en norsk sømand få ret til sygehyre i to måneder, uanset om han er styrmænd, maskinmester, hovmester eller radiotelegrafist, eller han hører til det øvrige mandskab. I protokollen fra Københavns-konferencen angives det dog, at visse begrænsninger i denne regel måske vil blive foreslået. For en ikke-norsk sømand er en månedens hyre grænsen for, hvad han kan få ret til.

Indenfor den danske kommission er det fundet naturligt at opretholde den regel om, at styrmænd og maskinmestre kan få ret til sygehyre i to måneder, der i 1939 var enighed om at foreslå indført, og at udvide reglen til at gælde også hovmestre og radiotelegrafister. Mod at give danske sømænd af det øvrige mandskab mulighed for ret til sygehyre i to måneder, er indvendt, at også efter den i udkastet gengivne bestemmelse betegner retten til sygehyre en fordel for mandskabet, der i væsentlige henseender går ud over, hvad der kendes fra tilsvarende arbejdsforhold i land, og som kan ventes at medføre ikke uvæsentlige udgifter.

Angående størrelsen af udgifterne ved den ordning, der i 1939 indførtes i Norge, henvises til bilag 4.

Art. 3 i Seattle-konventionen om social sikkerhed for søfarende indeholder en regel om ret til sygehyre i 3 måneder, dog kun for tilfælde, hvor sømanden på grund af sygdom eller legemsskade efterlades i udlandet.

I 3. stk. gengives først reglen i sømandslovens § 18, 3. stk., hvorefter hyre ikke betales for tid, i hvilken sømanden ulovligt unddrager sig sin tjeneste. Med visse ændringer gengives dernæst reglerne i § 32, 2. stk., hvorefter hyre ej heller betales for tid, i hvilken sømanden er arbejdsdygtig på grund af sygdom eller legemsskade, som han har (1) fortiet ved forhyringen eller (2) pådraget sig ved egen skyld. Ændringerne svarer til de ændringer af tilsvarende regler, der foreslås i udkastets § 4: Den første af reglerne begrænses til tilfælde, hvor sømanden har fortiet sygdommen eller skaden svigagtigt, den anden til tilfælde, hvor han har pådraget sig sygdommen eller skaden med fortsæt eller ved grov uagtsomhed. Endvidere undtages kønssygdom fra den anden regel, når sømanden er dansk. Angående de grunde, der taler herfor, henvises til § 28..

I 4. stk. gentages reglen i sømandslovens § 18, 4. stk.

§ 19.

Efter sømandslovens § 19, 1. stk. kan udbetaling af hyre kun fordres, når skibet ligger i havn, og „ikke oftere end en gang hver uge". De fremhævede ord er i udkastets 1. stk. ændret til „i samme land ikke oftere end hver syvende dag". I den første havn i et nyt land, skibet kommer til, skal udbetaling herefter altid kunne kræves.

2. stk. svarer til sømandslovens § 19, 2. stk., idet dog udtrykket „dagens kurs" er trådt i stedet for „den kurs, som bankerne på stedet betaler for den aftalte mønt". Udtrykket dagens kurs er taget fra den norske sømandslovs § 19.

I 3. stk. gentages sømandslovens § 19, 3. stk. med udeladelse af en bestemmelse om, at nærmere regler om hjemsendelse af hyremidler kan fastsættes administrativt. En sådan bestemmelse er optaget i udkastets § 86. I den norske tekst er bestemmelsen ikke flyttet.

§ 20.

Ifølge sømandslovens § 20 kan en sømand som månedlig træk fordre to trediedele af sin hyre udbetalt til en bestemt person her i riget eller indsat i dansk pengeinstitut.

Efter udkastet udgår begrænsningen til to trediedele af hyren, der ikke gælder efter de øvrige nordiske landes sømandslove.

Som ny regel foreslås tilføjet, at udbetaling dog ikke kan fordres efter flere sideløbende træksedler end tre. Som begrundelse herfor er anført, at skibsføreren undertiden bebyrdes mere end rimeligt derved, at der kræves udbetaling efter trækseddel til en række kreditorer. Handelsflådens Velfærdsråd påtænker iøvrigt at oprette et interessekontor for danske sømænd. Den nye regel er ikke optaget i den norske tekst.

Angående bestemmelsen i 2. pkt. af sømandslovens § 20 henvises til § 21.

§ 21.

1. stk. angår spørgsmålet om adgang til modregning i hyren.

Efter 2. pkt. i sømandslovens § 20 er adgangen hertil meget vidtgående, idet enhver „skyld til rederen" og desuden „krav på sømanden som hjemlet ved denne lov eller anden lov, derunder sådanne krav fra offentlige myndigheder, som rederen er pligtig at varetage ved tilbageholdelse af hyre", kan modregnes, i hyre, der udbetales som træk, dog kun, hvis den øvrige hyre ikke strækker til, eller sømanden samtykker. Herefter kan endog krav, rederen får tiltransporteret fra sømandens kreditorer, bringes i modregning.

I hvert fald den af den øvrige hyres utilstrækkelighed eller sømandens samtykke betingede adgang til modregning i hyre, der udbetales som træk, er væsentlig mere begrænset efter de øvrige nordiske landes sømandslove, således efter den norske lov til „disiplinstraff eller erstatningsansvar pådratt i tjenesten", efter den svenske til „sjömannen ålagt disciplinstraff eller redarens ersättningsanspråk mot honom", efter den finske til „sjömannen ålagt disciplinstraff eller . . . fordran, som härflyter av arbetsförhållandet, såframt sagda fordran är klar eller sjömannen erkänner dess riktighet". Om adgangen til modregning i hyre, der udbetales sømanden, indeholder de øvrige nordiske landes sømandslove ingen bestemmelse.

Efter udkastet kan — foruden sådanne beløb, som det i henhold til særlig lovbestemmelse er pålagt rederen at tilbageholde — kun disciplinbod eller erstatningsansvar, som sømanden har pådraget sig i tjenesten, d. v. s. i den tjeneste, han står i, modregnes

i hyren. Begrænsningen fastslås herefter udtrykkeligt også for hyre, der udbetales sømanden. Der kan næppe anføres nogen grund for, at et krav, der ikke kan modregnes i hyre, der udbetales som træk til sømandens kreditorer, skulle kunne modregnes i, hvad der udbetales ham selv.

Medens sømanden efter sømandsloven altid må finde sig i, at et modregningsberettiget krav modregnes i hyre, der udbetales ham, skal han efter udkastet kunne bestemme, at modregningen i stedet skal ske i hyre, der udbetales som træk.

Med udkastet stemmer den norske tekst, når bortses fra, at det her som også i den finske og den svenske tekst er fundet overflødig at pege på muligheden af, at det kan være pålagt rederen at tilbageholde visse skattekrav eller underholdsbidrag i hyren. Den finske og den svenske tekst indeholder så lidt som den finske og den svenske sømandslov nogen bestemmelse om modregning i hyre, der udbetales sømanden. I hyre, der udbetales som træk, kan efter § 20 i den svenske tekst modregnes „disciplinbot eller gæld till redaren, som sjömannen ådragit sig i tjänsten“. I den finske tekst gentages bestemmelsen i den finske sømandslov uændret.

Til støtte for den foreslåede ordning anføres følgende udtalelser i Ussings fremstilling af obligationsrettens almindelige del, 3. udgave, København 1946, side 413:

„Der tiltrænges. . . . ufravigelige regler, der begrænser arbejdsgiverens adgang til modregning overfor *krav på løn*. Udelukkelsen af modregning har en vis støtte for de lønkrav, der falder ind under „lignende indtægter“ i Rpl. (retsplejelovens) § 513 . . . Men der er trang til at gå videre. I almindelige arbejds- og tjenesteforhold, der typisk tjener til at skaffe arbejderen nødvendige penge til at leve for, synes det uantageligt, at en arbejdsgiver skulle kunne afgøre lønkrav med modfordringer, som ikke vedrører arbejdsforholdet, når arbejderen ikke forud var advaret derom. Her må i alt fald anerkendes et vist *beneficium competentiae*“.

2. stk. angår det spørgsmål, hvorvidt skibsføreren har ret til at tilbageholde hyre til sømandens fratræden.

Efter sømandslovens § 21 er hans ret her til ret vidtgående. Af hyre, sømanden selv kan hæve, har nemlig skibsføreren ret til at tilbageholde en trediedel. Hvad der tilbageholdes, må dog ikke uden sømandens

samtykke overstige en måneds hyre, hvis skibet anvendes i europæisk fart, hvormed fart på de ikke-europæiske kyster af Middelhavet, Sortehavet eller Det Asovsk Hav ligestilles. I anden fart forhøjes det nævnte maksimum, hvis ikke sømanden fuldtud har udnyttet sin ret til at fordre to trediedele af hyren udbetalt som træk, til to måneders hyre. Er mere end en måneds hyre tilbageholdt, beregnes der sømanden en vis rente.

Efter de øvrige nordiske landes sømandslove kan som efter den danske lov tilbageholdes en trediedel af den hyre, sømanden selv kan hæve, men uanset hvilken fartskibet anvendes i, er maksimum for, hvad der kan tilbageholdes, en halv måneds hyre. Om renteberegning bliver der aldrig spørgsmål.

Ved udkastet foreslås denne ordning indført også i Danmark.

§ 22.

Her gentages bestemmelserne i sømandslovens § 22.

Efter den finske og den svenske tekst som også efter den finske og den svenske sømandslov gælder reglen om forholdsæssigt tillæg til den aftalte hyre kun tilfælde, hvor rejsen ændres på en sådan måde, at den kommer til at vare længere tid end forudsat ved forhyringen. Forlænges ellers rejsen, skal tillægshyre beregnes efter den på forhyringsstedet gængse månedshyre.

§ 23.

Bestemmelserne i sømandslovens § 23 om fordeling af sparet hyre i visse tilfælde foreslås ændret i flere henseender.

Efter sømandsloven kan der blive spørgsmål om fordeling af sparet hyre, dersom mandskabet formindskes under rejsen. Den tilsvarende betingelse er efter udkastet, at en rejse helt eller delvis bliver udført med mindre mandskab end forudsat, eller at det arbejdsdygtige mandskab bliver formindsket under rejsen. For afgørelsen af, om der er mindre mandskab end forudsat, kan foruden bemandingsregler navnlig bestemmelser i tariffaftaler have betydning. At det arbejdsdygtige mandskab formindskes under rejsen, kan kun i de undtagelsestilfælde, hvor sygdom eller legemsskade betager vedkommende hans ret til hyre, have til følge, at der bliver noget at fordele.

Da der er mulighed for analogisering fra sømandslovens § 23, er det noget usikkert,

hvorvidt den foreslåede ændring vil medføre en udvidelse af området for nævnte bestemmelse.

Efter den finske tekst er fordeling betinget af, at skibet har været underbemandet ved en rejses begyndelse, eller at mandskabet formindskes under en rejse.

Efter den svenske tekst som efter den svenske (og den danske) lov er betingelsen, at besætningen bliver formindsket under en rejse.

Ligesom sømandsloven bestemmer udkastet, at sparet hyre for den tid, skibet har været i søen, kan blive genstand for fordeling. Det har været foreslået at udvide reglen til at gælde også hyre, der spares under ophold i havn. Herimod er bl. a. anført, at de grunde, der ligger bag reglen, kun delvis gør sig gældende under sådant ophold, idet der her ikke er noget behov for at søge underbemanding modvirket.

Efter den norske tekst har „matstell- og tjenerpersonale" også ret til sparet hyre under skibets ophold i havn.

Fordeling af sparet hyre sker efter sømandsloven „mellem de tilbageblivende i forhold til enhvers forøgede arbejde.“ Efter udkastet deltager kun sømændene af den formindskede mandskabsgruppe i fordelingen, og mellem dem fordeles beløbet ligelig. Herefter vil f. eks. formindskelse af antallet af matroser ikke give en styrmand ret til del i sparet hyre, selvom han får forøget arbejde derved.

At fordelingen begrænses til gruppen, har man fra alle sider indenfor den danske kommission anset for en ønskelig ændring. I protokollen fra Københavns-konferencen udtales det, at den mandskabsgruppe, der får ret til sparet hyre, ikke altid vil være identisk med den gruppe, hvor formindskelsen først er opstået, idet en anden gruppe kan have afgivet en mand til denne.

I 2. stk. foreslås en ny regel, hvorefter skibsføreren får halvdelen af sparet styrmandshyre, når kun een styrmand er tilbage. Denne regel er ikke optaget i den finske, den norske eller den svenske tekst.

Den finske og den svenske tekst gentager den gældende ordning uændret i den her omtalte henseende.

I overensstemmelse med, hvad der er antaget at gælde efter sømandsloven, skal ifølge udkastet fordeling af sparet hyre finde sted, medmindre det godtgøres, at formindskelsen af mandskabet ikke har påført grup-

pen forøget arbejde. Som efter sømandsloven fradrages dog, hvad udgifterne til overtidsbetaling måtte være forøget med.

§ 24.

1. stk. gentager bestemmelsen i sømandslovens § 24, 1. stk., der er udeladt som formentlig overflødig i den norske tekst som også i den norske sømandslov.

Dør en dansk sømand, der har været i rederens tjeneste de sidste seks måneder før dødsfaldet, skal rederen efter sømandslovens § 24, 2. stk., betale hans enke eller umyndige børn en måneds hyre. Denne regel foreslås udvidet og tydeliggjort ved 2. stk. i udkastet, idet ret til en måneds hyre herefter skal tilkomme sømandens enke eller hans børn under 18 år og ikke er betinget af, at sømanden har været i rederens tjeneste de sidste seks måneder før dødsfaldet.

Som ny regel tilføjes i 2. stk., at enken eller børnene har ret til en måneds hyre, også hvis en dansk sømand dør, mens han er berettiget til sygehyre efter § 18, 2. stk., 2. pkt. I så fald kan dog rederen fradrage hyre, som han har betalt eller skal betale efter nævnte bestemmelse.

Det vil fremgå af formuleringen i udkastet, at hvis der er en enke, tilfalder hele beløbet hende. Efter den norske tekst skal rederen, hvis sømanden efterlader sig hustru eller børn under 18 år, betale „dem" en måneds hyre.

Den måned, for hvilken hyre skal betales enken eller børnene, regnes efter den norske tekst fra dødsdagen eller fra den dag, da sømandens ret til hyre ophørte. En tilsvarende bestemmelse er ikke optaget i udkastet, ej heller i den finske eller den svenske tekst. Det synes mindre naturligt, om enken eller børnene ikke skulle kunne fordr betaling straks ved sømandens død, eller om deres ret skulle påvirkes af tarifændring efter dødsfaldet.

Efter den finske og den svenske tekst har foruden enken kun børn under 16 år den ret, som her omtales.

Det har været drøftet at udvide bestemmelsen på en sådan måde, at også andre end enken eller børnene, f. eks. børnebørn, forældre eller søskende, efter omstændighederne kunne få ret til en måneds hyre ved en dansk sømands død. Da imidlertid dette vanskeligt kunne ske uden vilkårlighed i afgrænsningen og let kunne føre til bevisvanskelighed, og da det efter statstjenestemandslø-

ven og de med denne som forbillede indførte ordninger for kommunale tjenestemænd eller funktionærer i private virksomheder kun er enken eller børnene, der har ret til efterløn, har man ikke villet stille forslag om udvidelse af bestemmelsen som nævnt.

I 3. stk. gentages reglen i sømandslovens § 24, 3. stk.

§ 25.

Her gentages bestemmelsen i sømandslovens § 25.

§ 26.

De her optagne regler om ret for en dansk sømand, der har hjemsted her i riget, til fri hjemrejse efter længere tjenestetid, er ny. Angående bestemmelserne i sømandslovens § 26 henvises til § 27.

Efter revisionsforslaget fra 1939 skulle en dansk sømand med hjemsted her i riget efter længere tjenestetid have ret, ikke til fri hjemrejse, men til hjemrejsebidrag, idet staten og rederen skulle bidrage hver med en trediedel til udgifterne ved rejsen med underhold. Styrmand og maskinmestre var undtaget fra reglen.

Efter udkastet skal staten og rederen betale hver halvdelen af udgifterne, og retten til fri hjemrejse skal tilkomme såvel styrmand og maskinmestre som det øvrige mandskab. At den skal tilkomme også skibsførere, fremgår af udkastets § 7.

Retten til hjemrejsebidrag skulle efter forslaget fra 1939 være betinget af, at sømanden fratræder i udlandet efter at have været i tjenesten uden afbrydelse halvandet år eller, hvis han fratræder udenfor Europa i en havn, der ikke ligger ved Middelhavet eller Sortehavet eller på Østkysten af De forenede Stater eller Kanada, i tre år, og at han ikke i løbet af det sidste år har haft adgang til at fratræde i dansk havn.

Efter udkastet er retten til fri hjemrejse betinget af, at sømanden har været i tjenesten uden afbrydelse i to år, og at han ikke i løbet af det sidste år har haft adgang til at fratræde i dansk havn. — Vedrørende forståelsen af „dansk havn“ i denne forbindelse henvises til udkastets § 89, 2. stk.

Til begrænsning af de byrder for staten og rederne, den foreslåede ordning vil medføre, bestemmer udkastet i lighed med forslaget fra 1939, at en sømand, der gør sin her omtalte ret gældende, er

- (1) pligtig at fortsætte i tjenesten i indtil seks måneder, hvis det kan påregnes, at skibet indenfor den tid kommer til en

- havn, hvorfra hjemrejsen kan ordnes væsentlig billigere eller lettere, og
- (2) pligtig at tage hyre, som kan skaffes ham på et til Danmark eller til en havn, hvorfra hjemrejsen bekvemt kan ordnes, bestemt skib, hvis stillingen ikke er af lavere grad eller dårligere lønnet end den, han havde.

Fratræder sømanden efter egen opsigelse eller afskedsbegæring, må krav om fri hjemrejse være fremsat samtidig dermed.

Hjemrejsen skal ordnes af konsulen eller, hvis der ikke er dansk konsul på stedet, af skibsføreren. Ordner konsulen hjemrejsen, skal skibsføreren på forlangende stille sikkerhed for rederens andel af udgifterne.

Den finske, den norske og den svenske tekst stemmer med udkastet. I den finske og den svenske tekst er det dog ikke for tilfælde af sømandens fratræden efter egen afskedsbegæring, men kun for tilfælde af hans fratræden efter egen opsigelse bestemt, at krav om fri hjemrejse må være fremsat samtidig dermed.

Den omtalte ordning efter forslaget fra 1939 gælder allerede fra dette år i Norge, idet dog (1) ikke blot styrmand og maskinmestre, men også hovmestre er undtaget fra ordningen, (2) den tjenestetid, hvoraf retten til hjemrejsebidrag betinges, er ikke halvandet eller tre, men to eller tre år, og (3) den tid, i hvilken sømanden efter omstændighederne må fortsætte i tjenesten, er ikke seks, men kun tre måneder.

4. Sygepleje og begravelse.

§ 27.

I 1. stk. gentages reglen i sømandslovens § 26, 1. stk.

Sømandslovens § 26, 2. stk., hvorefter handelsministeren ved dertil sigtende regler kan foreskrive lægeundersøgelse af skibsmandskab, er udeladt, fordi fornøden hjemmel hertil haves ifølge sønæringslovgivningen, og bestemmelsen ikke hører naturligt hjemme blandt bestemmelserne om mandskabets tjenesteaftale.

Udkastets 2. stk. gentager i udvidet form en regel i sømandslovens § 27, 2. stk., hvorefter skibsføreren, når der er grund til at tro, at en sømand lider af en sygdom, som medfører fare for de ombordværende, snarest muligt skal lade ham undersøge af en læge.

3. stk. gentager reglen i sømandslovens § 27, 1. stk.

Ifølge udkastets § 86 vil der administrativt kunne fastsættes nærmere regler om, hvad retten til sygepleje omfatter.

4. stk. gentager sømandslovens § 27, 2. stk. med udeladelse af den regel, der i udvidet form er optaget i 2. stk.

5. stk. gentager sømandslovens § 27, 3. stk.

6. stk. gentager sømandslovens § 27, 4. stk. med tilføjelse af, at når en syg eller tilskadekommet sømand efterlades i udlandet, skal skibsføreren på begæring af sømanden underrette hans nærmeste pårørende.

I den norske tekst er optaget en bestemmelse, hvorefter Kongen kan give forskrifter om lægeundersøgelse af enhver, som gør tjeneste på et skib eller skal tiltræde sådan tjeneste. I forbindelse hermed står, at den regel, der i udvidet form er optaget som 2. stk. i udkastet, er bibeholdt uændret i den norske tekst.

§ 28.

1. stk. gentager reglen i sømandslovens § 28, 1. stk., hvorefter rederen med visse undtagelser bærer udgifterne ved en sømands pleje, så længe tjenesteforholdet består. Undtagelserne er ikke de samme efter udkastet som efter sømandsloven.

I 2. stk. gentages de regler i sømandslovens § 28, 2. stk., hvorefter en sømand med visse undtagelser har ret til pleje for rederens regning, når han er syg eller tilskadekommet ved tjenesteforholdets ophør. Undtagelserne er heller ikke her de samme efter udkastet som efter sømandsloven.

Angående den ret til fri hjemrejse med underhold, der kan tilkomme en dansk sømand med hjemsted her i riget, når han er syg eller tilskadekommet ved tjenesteforholdets ophør, giver udkastet i 2. stk. regler, der på ét punkt formentlig kun præciserer og på et andet punkt afviger fra de tilsvarende bestemmelser i sømandslovens § 28, 2. stk.:

Skønt det ikke er udtrykkelig udtalt i sømandsloven, synes det klart, at ikke ethvert tilfælde af sygdom eller legemsskade kan give ret til fri hjemrejse. Efter udkastet skal sømanden være afmønstret på grund af sygdom eller legemsskade eller ved sin fratræden lide af sådan sygdom eller skade, som kan foranledige afmønstring. Den norske tekst har en lidt afvigende formulering.

Efter udkastet er det ikke som efter sø-

mandsloven en betingelse for ret til fri hjemrejse, at sømanden er efterladt i udlandet.

Angående pligt for en sømand, der begærer fri hjemrejse fra udlandet, til at tage hyre, som kan skaffes ham på et skib, der er bestemt til Danmark eller til en havn, hvorfra hjemrejsen bekvemt kan ordnes, bestemmer udkastet i sidste pkt. af 2. stk. det samme som sømandsloven.

Undtagelser fra de omtalte regler gøres i udkastets 3.—5. stk.:

3. stk. gentager med visse ændringer reglerne i sømandslovens § 28, 3. stk., hvorefter ret til pleje eller til fri hjemrejse ikke haves, hvis sømanden har (1) fortiet sygdommen eller legemsskaden ved forhyringen eller (2) pådraget sig den ved egen skyld. Ændringerne svarer til de ændringer af lignende regler, der foreslås i udkastets § 4 og § 18, 3. stk. Den første af reglerne begrænses til tilfælde, hvor sømanden har fortiet sygdommen eller skaden svigagtigt, den anden til tilfælde, hvor han har pådraget sig sygdommen eller skaden med forsæt eller ved grov uagtsomhed. Endvidere undtages kønssygdom fra den anden regel, når sømanden er dansk.

Den undtagelse for kønssygdomme, der gøres her såvel som i § 4 og i § 18, 3. stk., må antages at være af væsentlig betydning for bekæmpelsen af disse sygdomme. Herom henvises til skrivelse fra Sundhedsstyrelsen til handelsministeren af 16. juni 1943, der er aftrykt som bilag 5, og til udtalelser side 57 ff. i den betænkning, udvalget til revision af loven om modarbejdelse af offentlig usædelighed og venerisk smitte afgav i 1946. Til støtte for undtagelsen kan også anføres, at det kan være vanskeligt og lidet ønskeligt at skulle afgøre, om en kønssygdom er selvforskyldt. Som bekendt tages der hverken i socialforsikringen eller i den private sygeforsikring hensyn hertil, jfr. herved den som bilag 6 optrykte skrivelse af 8. maj 1945 fra Assurandør-Societetet. I praksis efter de nordiske sømandslove er iøvrigt recidiv af kønssygdom ikke anset som selvforskyldt sygdom.

Forhyringsraadet (nu: Søfartens Fællesråd) har, forsåvidt angår § 28, 3. stk., udtalt sig for en ændring som den foreslåede i skrivelse til handelsministeriet af 29. november 1944, der er aftrykt som bilag 7.

Søfartens Hygiejnekomité har, også forsåvidt angår sygehyre, udtalt sig for ændringen i skrivelse til kommissionens for-

mand af 8. juli 1949, der er aftrykt som bilag 8.

Det Østasiatiske Kompagni har fra begyndelsen af 1947 gennemført ændringen i praksis. Angående kompagniets erfaringer henvises til den som bilag 9 aftrykte skrivelse til handelsministeriet af 19. december 1949 med dertil hørende bilag. Det bemærkes, at erfaringerne ikke omfatter sygehyre efter udkastets § 18, 2. stk., 2. pkt., som sømandsloven ikke hjemler ret til.

Angående engelsk og amerikansk praksis henvises til notits fra udenrigsministeriet til generalkonsul Georg Bech af 10. maj 1949, der er aftrykt som bilag 10.

Skønt de grunde, der taler for den omtalte ændring, kunne føre videre, har man ment at **måtte** foreslå den begrænset til danske sømænd. Efter udkastets § 85 kan imidlertid ændringen på betingelse af gensidighed udvides til at gælde også fremmede sømænd.

I 4. stk. foreslås, at når sømanden er dansk, og det er kønssygdom eller tuberkulose, han lider af, overtager staten de udgifter ved pleje efter afmønstringen eller ved hjemrejse, der ville påhvile rederen, om ikke denne regel gjaldt. Den tilsvarende bestemmelse i sømandslovens § 28, 4. stk. omfatter kun tilfælde, hvor sømanden fratræder tjenesten i anledning af kønssygdom i smitsomt stadium eller tuberkulose i smitsom form, og giver ret til afkortning i hyren af udlæg til hjemsendelse af en kønssyg sømand.

Denne udvidelse af statens forpligtelser vil medføre, at det væsentlig kun er med sygehyre efter § 18, 2. stk., 2. pkt., rederens udgifter i anledning af kønssygdomme vil blive øget ved gennemførelsen af udkastets regler herom. Hyre under tjenesteforholdets beståen, som rederen skal betale en kønssyg sømand efter udkastets § 28, men ikke er pligtig at betale ham efter sømandslovens § 28, måtte nemlig, om § 28 ikke ændredes, for den tid, skibet er i søen, fordeles som sparet hyre efter udkastets § 23.

Efter den norske tekst er det, for så vidt angår kønssygdom, kun i tilfælde af tjenesteforholdets ophør i udlandet, at staten overtager udgifterne ved sømandens pleje efter hans fratræden, og kun når sømanden hjemsendes i kurativt øjemed, at staten betaler hjemrejsen. Hvad angår tuberkulose, går den norske tekst videre end udkastet dels ved at gentage den regel i den norske sømandslov, at også når sømanden er frem-

med, og han lider af tuberkulose i smitsom form, overtager staten de udgifter ved sygepleje og hjemsendelse, som ellers ville påhvile rederen, dels ved at udstrække statens pligt til at angå også de inden afmønstringen, altså i medfør af paragraffens 1. stk., afholdte plejeudgifter.

Efter den finske og svenske tekst skal de i 4. stk. omhandlede udgifter bestrides af staten efter forskrifter, som statsrådet, henholdsvis Kongen giver. -- I medfør af den finske teksts § 91 og den svenske teksts § 90 kan administrative regler endvidere gives angående sygeplejen i disse tilfælde, medens efter udkastet alle herhenhørende forskrifter — være sig af administrativ-teknisk og finansiel karakter eller af lægelig art — kan gives i henhold til § 86.

Ved 5. stk. foreslås som ny regel, at når sømanden er sygeforsikret, skal rederen ikke bekoste sådan pleje efter afmønstringen, som kan kræves ydet af forsikringen. I den norske tekst er denne regel ikke optaget. Det bemærkes, at reglen er uden betydning for de almindelige sygeforsikringer i private selskaber, der ikke giver ret til pleje, men er rene dagpengeforsikringer.

I udkastet er som overflødig udeladt den bestemmelse i sømandslovens § 28, 3. stk., hvorefter rederen i de dér omhandlede tilfælde af en sømands sygdom eller legems-skade kan afkorte udlæg for sømanden i hans hyre. At sådan afkortning efter udkastet kan finde sted i tilfælde som omtalt i § 28, 3. stk., følger allerede af § 21.

Udeladt er også bestemmelserne i sømandslovens § 28, 5. stk., der ikke findes i de øvrige nordiske landes sømandslove. Efter denne bestemmelse gælder den omtalte regel om en dansk sømands ret til fri rejse til sit hjemsted her i riget ikke, hvis skibet ved hans påmønstring anvendtes udenfor europæisk fart, hvormed fart på de ikke-europæiske kyster af Middelhavet, Sortehavet og det Asovske Hav ligestilles. Administrativt kan der dog gives regler, hvorefter i så fald fri hjemrejse eller, efter omstændighederne, fri rejse til forhyringsstedet kan tilstås sømanden og udgifterne derved kan fordeles mellem rederen og staten. Sådanne regler foreligger i bekendtgørelse nr. 464 af 7. december 1923 § 6. Herefter har en skibsofficer altid ret til fri hjemrejse som ovenfor omtalt, men en anden sømand kun, hvis han har været i rederens tjeneste i de sidste seks måneder, eller der ved hans an-

sættelse i tjenesten ikke var gået mere end to år, siden han senest påmønstredes i europæisk fart. Er denne betingelse ikke opfyldt, har en sømand, der ikke er skibsofficer, ingen ret til fri hjemrejse for rederens regning, men konsulen kan, om han skønner det rigtig, tilstå ham fri rejse til hjemstedet eller til forhyringsstedet for statens regning.

§ 29.

1. pkt. i 1. stk. gentager bestemmelsen i sømandslovens § 29, 1. stk. Reglerne i 2. og 3. pkt. er nye. — Ifølge udkastets § 86 vil der administrativt kunne fastsættes nærmere regler om pligten til at sørge for begravelse eller ligbrænding.

1. og 2. pkt. i 2. stk. gentager bestemmelsen i sømandslovens § 29, 2. stk., 1. og 2. pkt.

Sømandslovens § 29, 2. stk., 3. pkt., bestemmer, at når en afdød sømands efterladenskaber ikke uden ulempe kan beholdes ombord, skal skibsføreren enten overgive dem til konsulen eller sælge dem på fordelagtigste måde. Efter udkastet er det kun, forsåvidt efterladenskaberne er udsat for at fordærve, forinden overgivelse til dansk konsul kan finde sted, at skibsføreren har ret til at sælge dem. Salg skal ske på „betryggende" måde, hvilket er det udtryk, sølovens § 116 anvender angående salg af ladning. Den norske tekst har bibeholdt udtrykket „fordelaktigste" måde. Efter den finske og den svenske tekst skal salg ske på „læmpligt sätt". Den finske og den svenske tekst nævner som en mulighed, at efterladenskaberne kan bortkastes, og siger, at om de sælges af skibsføreren, skal han „redovisa" for salgssummen. Man har anset det overflødig at fastslå dette udtrykkeligt.

§ 30.

I tilfælde, hvor udgifterne ved en sømands begravelse efter sømandslovens § 30 betales af rederen eller staten, skal efter udkastet, om ligbrænding træder i stedet for begravelse, det samme gælde udgifterne ved ligbrænding samt ved hjemsendelse og gravsætning af asken.

§ 31.

Ved 1. stk. foreslås forskellige ændringer i sømandslovens § 31, 1. stk.:

Når skibsføreren i udlandet efterlader en syg eller tilskadekommet sømand til dansk konsuls forsorg, skal han efter sømandsloven stille „passende" sikkerhed for de udgifter,

som det efter §§ 28 og 30 påhviler rederen at bære. Dette foreslås ændret til, at han skal stille sådan sikkerhed, som konsulen kan godkende.

Som efter sømandsloven skal hyrebeløb, sømanden har krav på, overgives konsulen. Hertil føjes i udkastet, at også hyrebeløb, sømanden kan få krav på efter den nye regel om sygehyre i § 18, 2. stk., 2. pkt., skal overgives konsulen.

Efter sømandsloven kan sømanden, så længe han er under konsulens forsorg, ikke råde over hyrebeløb, der er overgivet konsulen, uden denne samtykke. Hvad angår hyrebeløb, sømanden har krav på, foreslås dette ændret til, at uden forsåvidt sådanne må påregnes at medgå til dækning af udgifter for sømandens regning, kan denne fordre dem videregivet til sig, hvis ikke han er i en tilstand, der gør ham uegnet til at varetage sine anliggender.

Ved 2. stk. foreslås bestemmelsen i sømandslovens § 31, 2. stk. angående ret for rederen til regres mod staten ændret i flere henseender:

Efter sømandslovens bestemmelse har rederen regres mod staten for sådanne udlæg til sygepleje eller begravelse af en dansk sømand, som ikke påhviler rederen, men som denne har været nødt til at gøre, fordi bistand af dansk konsul ikke har kunnet erholdes.

Med forbillede i den norske sømandslov udvides reglen ved udkastet til at gælde også udlæg, der vel påhviler rederen, men ikke påhviler ham efter dansk lov, altså til tilfælde, hvor det er ifølge en fremmed lovgivning, rederen har været nødt til at gøre dem.

Den således foreslåede udvidelse medfører, at ordene „fordi bistand af dansk konsul ikke har kunnet erholdes" bør udgå. Udlæg, som fremmed lovgivning pålægger rederen, må han nemlig principielt afholde, uanset om bistand af dansk konsul har kunnet erholdes eller ej. Da imidlertid rederen eller hans stedlige agent i praksis har haft en ikke ringe indflydelse på, hvorledes de pågældende forpligtelser er blevet opfyldt i de enkelte tilfælde, har udenrigsministeriets repræsentant i kommissionen fremhævet det ønskelige i, at det ved reglens udformning kommer til udtryk, at agenterne bør samvirke med udenrigstjenesten, forinden eller når disse udlæg skal gøres. Det må også erkendes at være naturligt, at udenrigstjene-

sten som repræsentant for den refusionspligtige statskasse i alle tilfælde, hvor det lader sig gøre, får hånd i hanke med de trufne dispositioner. Selvom det kan siges allerede at følge af regresreglens begrænsning til udlæg, det har været nødvendigt at gøre, at rederen ikke kan fordrø udlæg erstattet, som kunne være undgået ved henvendelse til konsulen, er det efter det anførte fundet naturligt at gøre rederiets regresret udtrykkelig betinget af, at vedkommende udgift ikke kunne være sparet gennem bistand af dansk konsul. Endvidere bør det formentlig udtrykkelig siges, at regresreglen gælder kun udlæg, der gøres i udlandet og efter afmønstningen. I den svenske tekst er kun den førstnævnte og i den norske tekst kun den sidstnævnte af disse begrænsninger i reglen udtrykkelig angivet.

Også med hensyn til arten af de udgifter, reglen omfatter, foreslås den udvidet. Når rederen har regres for udlæg til sygepleje, som fremmed lovgivning pålægger ham at gøre, men som ikke påhviler ham efter dansk lov, synes det samme at burde gælde, f. eks. udlæg til fri hjemrejse for en dansk sømand, der ikke har hjemsted her i riget, overhovedet enhver udgift til forsorg for sømanden. Som hidtil vil udgifter, der pålægges rederen, ikke i henhold til vedkommende lands sociallovgivning, men ifølge landets immigrationslovgivning "eller øvrige politimæssige forskrifter, f. eks. i anledning af sømandens landsætning eller rømning, falde udenfor reglen, altså påhvile rederen som driftsudgift, hvis ikke dækning kan fås hos sømanden eller på anden måde.

Den sidst omtalte udvidelse af reglen er ikke foretaget i den finske, den norske eller den svenske tekst.

Af almindelige regler vil følge, at hvis staten erstatter rederen et udlæg, indtræder den i krav på dækning af udlægget, han måtte have mod den sociale ulykkesforsikring eller — i tilfælde som omhandlet i udkastets § 28, 3. stk. — mod sømanden selv. Efter den norske tekst haves regres mod staten ikke for udlæg, som efter norsk lov påhviler riks-trygdeverket (den sociale ulykkesforsikring) eller en trygdekasse (sygekasse). Herved bemærkes, at de norske sygekasser yder deres medlemmer sygepleje også i udlandet.

I udkastet er udeladt bestemmelsen i sømandslovens § 31, 3. stk., der ikke findes i de øvrige nordiske landes sømandslove. Efter denne bestemmelse gælder regres-

reglen i 2. stk. også udlæg for en fremmed sømand, for så vidt det godtgøres ved lægeattest, at det af hensyn til ham selv eller de ombordværende var påkrævet at landsætte ham, og at hans helbredstilstand ved forhyringen var tilfredsstillende. Det synes imidlertid mindre naturligt at pålægge staten at erstatte udlæg for fremmede sømænd. Og som dommen i ugeskrift for retsvæsen 1949 side 411 viser, kan bestemmelsen føre til, at staten må erstatte udlæg, som rettelig burde være afholdt af vedkommende fremmede lands konsul.

Angående sømandslovens § 31, 4. stk. henvises til udkastets § 86.

5. Skibsførerens ret til at afskedige en sømand.

§ 32.

Her gentages reglen i sømandslovens § 32 om, i hvilke tilfælde en sømand kan afskediges på grund af sygdom eller legemsskade.

Angående sømandens ret til hyre, når han afskediges på grund af sygdom eller legemsskade, skal efter udkastet reglerne i § 18 gælde, ikke som nu reglerne i § 32. Disse skal herefter udgå.

§ 33.

I 1. stk. gentages reglerne i sømandslovens § 33, 1. stk. Under pkt. 4 er udtrykket „tyveri eller anden grov forbrydelse" anvendt i stedet for „tyveri eller anden grovere forbrydelse", og adgangen til at afskedige en sømand på grund af, at han skjuler nogen ombord, gjort betinget af, at skibet udsættes for alvorlige vanskeligheder. Den finske og den svenske tekst anvender udtrykket „förvecklingar" i stedet for „alvorlige vanskeligheder".

Bestemmelsen i sømandslovens § 33, 2. stk. om pligt til så vidt muligt at holde forhør efter reglerne i § 64 gengives i 2. stk. med udeladelse af ordene „så vidt muligt" og med tilføjelse af, at afhøring skal finde sted, selvom det ikke er muligt at afhøre sømanden personligt. Hvis det undtagelsesvis ikke kan lade sig gøre at afholde forhøret før afskedigelsen, må det naturligvis holdes snarest muligt derefter.

I 3. stk. gentages reglen i sømandslovens § 33, 3. stk., hvorefter en sømand, når han afskediges efter § 33, ikke har ret til hyre for længere tid, end han har gjort tjeneste. Ved udkastet foreslås imidlertid visse und-

tageiser fra denne regel for tilfælde, hvor sømanden er afskediget efter pkt. 2.

Viser det sig, at det er på grund af en af dansk offentlig myndighed påbudt lægeundersøgelse, han ikke er kommet ombord i rette tid, skal staten svare ham erstatning efter reglerne i § 34. Opdages det ved lægeundersøgelsen, at sømanden er arbejdsudygtig på grund af sygdom eller legemsskade, skal dog rederen betale sygehyre efter den nye regel i § 18, 2. stk., 2. pkt., hvilket naturligvis medfører indskrænkning eller bortfald af statens erstatningspligt.

Efter den finske, den norske og den svenske tekst synes statens erstatningspligt ikke betinget af, at lægeundersøgelsen er påbudt af vedkommende lands offentlige myndighed, hvilket dog muligt er underforstået.

Viser det sig ellers ved afskedigelse efter pkt. 2, at sømanden er uden skyld, og han er arbejdsudygtig på grund af sygdom eller legemsskade, skal rederen betale sygehyre efter § 18, 2. stk., 2. pkt.

Efter 4. stk. skal en sømand ikke kunne kræve fri hjemrejse efter den nye regel i § 26, hvis han afskediges efter pkt. 3, pkt. 4 eller pkt. 5. Dette stemmer med, hvad der siden 1939 gælder i Norge.

§ 34.

Afskediges en sømand uden sådan grund, som nævnes i § 32 eller § 33, har han efter sømandslovens § 34, hvis et bestemt fratrædelsessted er aftalt, ret til fri rejse med underhold til dette, og hvis tjenesteforholdet efter § 13 — fordi ikke andet er aftalt, og sømanden er dansk og forhyret her i riget — kun kunne opsiges til ophør i dansk havn, har han ret til fri rejse med underhold til dansk havn. Desuden har han ret til hyre under rejsen og — selvom han ikke udnytter sin ret til fri rejse eller ikke har sådan ret — mindst for en måned, hvis han er styrmand eller maskinmester, og mindst for syv dage hvis han hører til det øvrige mandskab.

Den efter de øvrige nordiske sømandslove gældende ordning afviger fra det anførte, for så vidt angår sømandens ret til hyre. Efter den norske sømandslov har han ret til hyre for to måneder efter sin fratræden, hvis han er styrmand, maskinmester eller hovmester, og for en måned, hvis han hører til det øvrige mandskab. Efter den finske og den svenske lov er erstatningen ikke fikseret, men når intet oplyses om tabets størrelse,

får sømanden hyre for to måneder, hvis han er styrmand eller maskinmester, og for syv dage, hvis han hører til det øvrige mandskab.

Efter revisionsforslaget fra 1939 skulle den danske ordning ændres ved en bestemmelse, hvorefter sømanden som nu skulle have hyre under rejsen, men mindst for to måneder, hvis han er styrmand eller maskinmester, og mindst for en måned, hvis han hører til det øvrige mandskab.

På Københavns-konferencen sluttede man sig fra finsk og svensk side til den opfattelse, at erstatningen bør fikseres ved loven.

Ved udkastet foreslås angående retten til hyre, at sømanden skal have, ikke hyre under rejsen, dog mindst for en vis tid, men hyre for tre måneder efter tjenesteforholdets ophør, hvis han er styrmand, maskinmester, hovmester eller radiotelegrafist, og for en måned, hvis han hører til det øvrige mandskab. Angående retten til fri rejse foreslås for tilfælde, hvor tjenesteforholdet efter § 13 kun kunne opsiges til ophør i dansk havn, den ændring i den gældende ordning, at om sømanden har hjemsted her i riget, kan han kræve fri rejse med underhold ikke blot, som hidtil, til dansk havn, men til hjemstedet.

Det vil ses, at styrmænd, maskinmestre, hovmestre og radiotelegrafister får samme retsstilling efter udkastets § 34, som skibsføreren får efter dets § 3.

Efter den norske tekst får styrmænd, maskinmestre, hovmestre og radiotelegrafister ikke ret til hyre for mere end to måneder. Det samme gælder efter den finske og den svenske tekst sømænd af befålsgraden.

Hvad der er anført i bemærkningerne til § 3 in fine, gælder også her.

6. En sømands ret til at kræve afsked.

§ 35.

Med nogen udvidelse gentages her de regler i sømandslovens § 35, hvorefter en sømand kan kræve afsked mod at stille en duelig mand i sit sted uden øget udgift for rederen, (1) når han kan få skib at føre, få stilling som styrmand eller maskinmester, eller få en sådan stilling af højere grad, end han har, og (2) når der efter forhyringen er indtruffet en anden omstændighed, som før det til en velfærdssag for ham at kunne fratræde. Udvidelsen, der har hensyn til tilfælde 1, skyldes den betragtning, at ret til at kræve afsked efter omstændighederne bør

tilkomme også f. eks. en letmatros, der kan få stilling som matros, en styrmand, der kan blive lods, eller en maskinmester, der kan blive maskinmester ved en virksomhed i land. Det foreslås, at ret til afsked på nævnte vilkår skal have, når sømanden kan få stilling på skib af højere grad end den, han har, eller få anden stilling, som det er af væsentlig betydning for ham at opnå, og når der efter forhyringen er indtruffet en omstændighed, som gør det til en velfærdssag for ham at kunne fratræde.

Den bestemmelse i sømandsloven, hvor-efter en sømand i tilfælde af afsked efter § 35 kun får hyre til sin fratræden, er udeladt i udkastet, fordi sømanden efter dette kan være berettiget til sygehyre ifølge den nye regel i § 18, 2. stk., 2. pkt., og det vil være klart også uden udtrykkelig bestemmelse derom, at udenfor tilfælde, hvor nævnte regel er anvendelig, kan han ikke få hyre for længere tid, end han har gjort tjeneste.

§ 36.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 36. Reglen om, at hyre ved afsked efter § 36 regnes til sømandens fratræden, er dog udeladt af samme grund, som den tilsvarende bestemmelse i § 35.

§ 37.

I 1. stk. gentages reglen i sømandslovens § 37, 1. stk.

Efter sømandslovens § 37, 2. stk. er erstatningen i tilfælde af afsked efter § 37 ikke fikseret. Sømanden får erstatning for det tab, han lider, dog højst en måneds hyre, hvis han er styrmand eller maskinmester, og højst en halv måneds hyre, hvis han hører til det øvrige mandskab, desuden fri rejse med underhold til forhyringsstedet, hvis han fratræder, før rejsen er begyndt, og ellers til det aftalte afmønstringssted.

Efter udkastets § 37, 2. stk., fikseres erstatningen, således at sømanden, uanset tabets størrelse, foruden fri rejse som nævnt får hyre for en måned eller en halv måned efter sin fratræden, eftersom han er styrmand, maskinmester, hovmester eller radiotelegrafist, eller han hører til det øvrige mandskab.

Når sømanden foruden fri rejse som nævnt får hyre for kun en måned, henholdsvis en halv måned, kan der blive anvendelse for den nye regel om sygehyre i udkastets § 18, 2. stk., 2. pkt.

Efter den finske og den svenske tekst får sømanden foruden fri rejse som nævnt hyre for en måned eller en halv måned, eftersom han hører til befålsgraden eller til manskapsgraden.

§ 38.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 38 med udeladelse af ordet „åbenbart“ foran „sundhedsfarlige“.

Den finske og den svenske tekst har en udførligere formulering i 1. stk.

§ 39.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 39.

§ 40.

1. og 3. stk. gentager reglerne i sømandslovens § 40.

Ved 2. stk. foreslås den regel i sømandslovens § 40 ændret, hvorefter det ikke giver en sømand ret til at kræve afsked, om skibet overtages af en anden dansk reder.

Det vil fremgå af formuleringen, at når undtages sygehyre efter den nye bestemmelse i § 18, 2. stk., 2. pkt., kan en sømand ikke ved afsked efter § 40, 2. stk. få hyre for længere tid, end han har gjort tjeneste.

7. Tjenesteforholdets ophør ved tab af skibet.

§ 41.

1. stk. gentager reglerne i sømandslovens § 41, 1. stk. I 1. pkt. er dog bestemmelsens fravigelighed angivet, ikke som i sømandslovens § 41 ved ordene „hvis ikke andet er aftalt“, men som i den tilsvarende bestemmelse i sømandslovens § 6 ved „hvis ikke andet følger af aftalen“. Herved bliver det mere klart, at bestemmelsen er uanvendelig, når sømanden er ansat ikke i et bestemt skibs, men i rederiets tjeneste.

2. og 3. stk. gentager reglerne i sømandslovens § 41, 2. stk. og i lov om tillæg til sømandslov" nr. 96 af 7. april 1936, § 5, 1., 2. og 4. stk., dog med visse udvidelser af sømandens rettigheder, idet (1) hans ret til fri hjemrejse ikke som ved sømandsloven gøres betinget af, at hans tjeneste er ophørt i udlandet, (2) bestemmelsen i 2. stk., 1. pkt. om hans ret til nødvendig beklædning er ny, (3) hans ret til hyre under hjemrejse, der efter sømandsloven haves for højst to måneder, hvis han er styrmand eller maskinmester, og ellers for højst en måned, i

2. stk., 3. pkt. fastslås uden begrænsning, og (4) han ikke som efter nævnte tillægslovs § 1, 2. stk. har pligt til, hvis han er hjemme, at tage hyre på et andet af samme rederis skibe i tilsvarende fart, om den stilling, der tilbydes ham, ikke er af lavere grad eller dårligere lønnet end den, han havde. Angående de således foreslåede ændringer bemærkes, at den under (1) nævnte udvidelse gælder allerede i Norge, at den under (3) omtalte bestemmelse i udkastet gælder allerede i Sverige, og at udeladelsen af den under (4) omtalte regel, der ikke gælder i nogen af de øvrige nordiske lande, synes ubetænkelig under hensyn til, at sømandens ret til hyre efter udkastet som hidtil vil være betinget af arbejdsløshed.

Det vil ses, at udkastets § 41 giver enhver dansk sømand de samme rettigheder, som udkastets § 6 giver skibsførere.

Der har været rejst spørgsmål om at foreslå bestemmelserne i udkastets § 41 udvidet til at omfatte også tilfælde, hvor skibet ikke går tabt eller bliver erklæret for uistandsætteligt, men lider en søskade, hvis udbedring vil tage længere tid. Allerede på grund af vagheden i det kriterium, der herefter skulle være bestemmende for, om et tilfælde faldt ind under § 41, har man imidlertid opgivet at stille forslag om en udvidelse som nævnt. Afmønstres en sømand i anledning af en mere omfattende skade på skibet, vil han iøvrigt efter udkastet have ret til den i § 34 fikserede erstatning. Og han vil herefter ofte være bedre stillet, end han ville blive, om tilfældet henførtes under § 41, navnlig fordi enhver fremmed sømand har samme ret til erstatning efter § 34 som en dansk sømand, medens kun danske sømænd har ret til hyre og fri hjemrejse efter § 41, og fordi den ret til hyre, § 34 giver en sømand, ikke som den ret dertil, § 41 giver en dansk sømand, er betinget af arbejdsløshed.

Man har heller ikke, som ønsket af nogle, villet foreslå § 41 udvidet til at omfatte tilfælde, hvor skibet sælges til udlandet, beslaglægges eller prisedømmes. Også hvis noget sådant giver anledning til, at en sømand afmønstres, får han efter udkastet ret til den i § 34 fikserede erstatning. Og ifølge § 40 gælder det samme, hvis han kræver afsked på grund af, at skibet mister retten til at føre dansk flag.

Udeladt er bestemmelserne i nævnte tillægslovs § 1, 3. stk., § 2 og § 3. Den først-

nævnte bestemmelse, hvorefter en sømand, der efter tab af skibet vil kræve hyre under arbejdsløshed, skal underkaste sig kontrol efter nærmere bestemmelser af handelsministeren, er udeladt, fordi særlige bestemmelser herom har vist sig ikke at være nødvendige og derfor ikke er givet, og fordi retten til hyre efter formuleringen af § 41, 2. stk., vil være betinget af bevis for arbejdsløshed. Bestemmelsen i § 2, hvorefter søpanteret i skib og fragt haves for hyrekrav efter § 41, er udeladt, fordi sådan søpanteret haves allerede ifølge sølovens § 267. Bestemmelsen i § 3, hvorefter tillægsloven ikke gælder søværnets egentlige krigsskibe eller skibe, der af regeringen anvendes til troppetransport, er udeladt, fordi tilsvarende begrænsning, skønt ikke udtrykkelig udtalt, formentlig må gælde også de øvrige regler i udkastet.

Reglen i tillægslovens § 4, hvorefter retten til hyre efter denne lov og søpanteret derfor tilkommer enhver ombord beskæftiget dansk person, uanset om han ikke hører til det egentlige skibsmandskab, og uanset om han er ansat af rederen eller skibsføreren eller af en anden til skibet hørende person, er fundet for vidtgående. De nævnte rettigheder bør formentlig kun tillægges personer, der er ansat af rederen eller skibsføreren. At sådanne personer har rettighederne, også hvis de ikke hører til det egentlige skibsmandskab, vil fremgå af udkastets § 82 og sølovens § 267.

Reglen i tillægslovens § 5, hvorefter Kongen under forudsætning af gensidighed kan udvide lovens bestemmelser til at gælde også fremmede sømænd, er optaget i udkastets § 85.

Angående bestemmelsen i sømandslovens § 41, 3. stk. henvises til § 42.

8. Erstatning for tabte ejendele.

§ 42.

Sømandslovens § 41, 3. stk. bestemmer, at ombordværende ejendele, en dansk sømand mister ved forlis af skibet, skal erstattes af rederen efter almindelige regler, der gives administrativt.

Efter revisionsforslaget fra 1939 skulle bestemmelsen udvides til at gælde også ombordværende ejendele, en dansk sømand mister ved sørøveri eller ved brand eller andet — partielt - - havari, der rammer skibet.

Med denne udvidelse, der gennemførtes i Norge allerede i 1939, og med tilføjelse af, at der ikke gøres fradrag i erstatningen for nødvendig beklædning, sømanden har modtaget i henhold til § 41, 2. stk., er bestemmelsen optaget i udkastets § 42, hvorved det tillige foreslås, at de almindelige regler, hvorefter erstatning ydes, skal gives, ikke som efter sømandslovens § 41, 3. stk. af handelsministeren, men af Kongen. Angående grunden til denne ændring henvises til § 86.

Efter den finske og den norske tekst skal rederens ansvar dækkes ved forsikring.

Keglen i sømandslovens § 42 er optaget i udkastets § 85.

9. Tvistigheder angående tjenesteforholdet.

§ 43.

1. stk. gentager bestemmelsen i sømandslovens § 43. I den norske tekst er denne bestemmelse ikke optaget.

Reglen i sømandslovens § 43, 2. stk., hvorefter tvist angående tjenesteforholdet, der opstår i udlandet, „skal“ forelægges for „konsulen på det første sted, hvor det er muligt“ er i 2. stk. ændret til, at sagen „kan“ forelægges dansk konsul. Et forbud mod at forelægge tvist angående tjenesteforholdet for fremmed myndighed er tilføjet. Herved bemærkes, at det efter § 33 er afskedigelsesgrund, om en sømand indbringer tvist angående tjenesteforholdet for fremmed myndighed.

3. stk. gentager bestemmelsen i sømandslovens § 43, 3. stk. med tilføjelse af en værnetingsregel. Denne er ikke optaget i den finske, den norske eller den svenske tekst.

Bestemmelserne i 4. og 5. stk. blev foreslået fra finsk, norsk og svensk side i de til revisionsforslaget fra 1939 svarende tekster, men de blev ikke optaget i det danske forslag. I Norge gennemførtes de i 1939.

Kapitel 3.

Skibstjenesten.

1. Ledelse af arbejdet ombord.

§ 44.

1. stk. gentager bestemmelsen i sømandslovens § 44, hvorefter skibsføreren i alle

forhold har den højeste myndighed ombord, med udeladelse af ordene „i alle forhold“, der ikke findes i de øvrige nordiske landes sømandslove og formentlig er overflødige.

2. stk. gentager bestemmelsen i sømandslovens § 46, 2. stk.

§ 45.

1. stk. indeholder en med hidtidig praksis stemmende ny bestemmelse, der ikke er optaget i den finske, den norske eller den svenske tekst.

I 2. stk. bestemmes med den finske og den svenske sømandslov som forbillede for „en styrmand“, hvad der efter sømandslovens § 45, 1. stk., gælder for „styrmanden“. De pågældende bestemmelser findes at måtte gælde enhver styrmand. Efter den norske tekst fastslås de kun for „styrmanden“.

Reglen i sømandslovens § 45, 2. stk., hvorefter styrmanden, om han fører dagbogen, er ansvarlig for dens rigtighed, er med den svenske sømandslov som forbillede erstattet med en bestemmelse om, at angående en styrmands pligt til at føre skibsdagbogen gælder, hvad søloven bestemmer. Den norske tekst bibeholder den gældende regel.

3. stk. indeholder en med hidtidig praksis stemmende ny bestemmelse, der ikke er optaget i den finske, den norske eller den svenske tekst.

4. stk. gentager reglen i sømandslovens § 46, 1. stk.

Angående sømandslovens § 46, 2. stk. henvises til § 44.

§ 46.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 47, 1. og 2. stk. og § 48. Reglen i sømandslovens § 47, 3. stk., hvorefter maskinmesteren fører maskindagbogen og er ansvarlig for dens rigtighed, er med den svenske sømandslov som forbillede erstattet med en bestemmelse om, at angående maskinchefens pligt til at føre maskindagbogen gælder, hvad søloven bestemmer.

Som 3. og 4. stk. er optaget nogle nye, men med hidtidig praksis stemmende regler, der ikke er optaget i den finske, den norske eller den svenske tekst.

Angående betegnelsen maskinchef henvises til § 9.

§ 47.

Den her optagne regel er ny. I Norge indførtes reglen i 1939.

Også de her optagne regler er nye. Den norske tekst bestemmer i 1. stk., 1. pkt., at radiotelegrafisten fører radiodagbogen og er ansvarlig for dens rigtighed.

Man har ikke villet foreslå spørgsmålet om radiotelegrafistens pligt til at udføre sekretærarbejde for skibsføreren afgjort ved en lovregel.

2. Almindelige tjenestepligter.

§ 49.

Her gentages sømandslovens § 49 med udeladelse af bestemmelsen om, at legemlig revselse ikke må tildeles nogen.

§ 50.

Her gentages bestemmelserne i sømandslovens § 50.

3. Tiltrædelse af tjenesten, udeblivelse derfra og medtagelse af gods.

§ 51.

1. stk. gentager reglen i sømandslovens § 51, 1. stk., 1. pkt.

Efter sømandslovens § 51, 1. stk., 2. pkt., og 2. stk. skal en sømand have tilladelse til at forlade skibet, men landlov må ikke nægtes ham i hans fritid, med mindre det er påkrævet, at han bliver ombord af hensyn til skibets, ladningens eller de ombordværendes sikkerhed, udførelse af nødvendigt skibsarbejde eller skibets forestående afrejse eller forhaling. Dette foreslås ved 2. stk. ændret **til**, at under ophold af skibet i havn eller på anden sikker ankerplads har en sømand ret til at gå i land i sin fritid, forså vidt hans forbliven ombord ikke er påkrævet af hensyn som nævnt. Når han har ret til at gå i land, kan han naturligvis gøre det også uden tilladelse.

Keglen i 3. stk. er for dansk rets vedkommende ny, men findes allerede i den svenske sømandslov.

Også reglen i 4. stk. er ny for dansk rets vedkommende. Efter den finske og den svenske sømandslov har en sømand allerede ret til vederlagsfri befordring med skibets egne både, når det „lämpligen" kan ske. For den foreslåede regel taler bl. a., at optrækkeri ofte bedre vil kunne undgås, om der fra skibets side sørges for bådforbindelse, end om mandskabet selv skal sørge derfor. Ikke

mindst med hensyn til befordringen tilbage til skibet kan mandskabet efter den gældende ordning let blive udsat for optrækkeri.

4. stk. gentager bestemmelsen i sømandslovens § 51, 3. stk.

I den norske og den svenske tekst er optaget en regel, hvorefter en sømand skal have en passende godtgørelse, hvis det pålægges ham at holde sig ombord af anden grund end hensynet til skibets sikkerhed eller forestående afrejse. Bestemmelser herom findes for Danmarks vedkommende i de af Dansk Dampskibsrederiforening med Sømandenes og Søfyrbødernes Forbund indgåede tariffaftaler.

§ 52.

Det foreslås her, at reglen i sømandslovens § 52 om skibsførers ret til at lade en sømand bringe ombord ved politiets hjælp ikke skal gælde for skibe, der går i indenrigsfart, idet reglen har næppe større berettigelse for indenrigsfarten, end en tilsvarende bestemmelse for arbejdsforhold i land ville have.

For skibe i anden fart end indenrigsfart foreslås reglen bibeholdt.

Efter den finske, den norske og den svenske tekst som også efter den finske, den norske og den svenske lov er nævnte ret for skibsføreren betinget af, at skibet ellers ikke har tilstrækkeligt mandskab, efter den finske tekst og den finske sømandslov tillige af, at skibet er i udlandet. Udkastet derimod giver ligesom den danske sømandslov skibsføreren retten, både hvis skibet ellers ikke har tilstrækkeligt mandskab, og hvis sømanden træffes beruset. Især i sidstnævnte tilfælde vil det ofte være i sømandens egen interesse, om han bringes ombord ved magt.

§ 53.

Angående ejendele, en rømt sømand har efterladt ombord, og hyre, han har tilgode, bestemmer sømandslovens § 53, at ejendele kan sælges, og at forsåvidt salgssummen og hyre ikke medgår til dækning af rederens erstatningskrav, anvendes beløbene til fordel for sømænd og deres pårørende efter nærmere regel, som Kongen giver.

Om de tilsvarende spørgsmål ved ophør af tjenesteforholdet på anden måde end ved rømning indeholder sømandsloven intet.

Efter udkastet skal rømning ikke medføre, at sømanden mister sin ret til efterladte ejendele eller tilgodehavende hyre.

For alle tilfælde af tjenesteforholdets ophør bestemmes det i 1. stk., at som hovedregel skal ejendele, en sømand har efterladt sig, forvares for hans regning. Men ifølge 2. stk. haves tilbageholdsret i dem for erstatningskrav, rederen måtte have mod sømanden ifølge tjenesteforholdet.

Som undtagelser fra nævnte hovedregel hjemler 1. stk. at salg af efterladte ejendele på betryggende måde kan foretages i visse tilfælde. Efter den finske og den svenske tekst skal salget — som i § 29 — ske på „lämpligt sätt“, medens den norske tekst her modsat i § 29 følger den danske formulering.

Det vil følge af almindelige regler, at rederen i tilfælde af salg kan modregne krav, for hvilke han før salget havde tilbageholdsret, i salgssummen, men at han iøvrigt må udbetale denne til sømanden.

Adgangen til modregning i tilgodehavende hyre bestemmes ved udkastets § 21, 1. stk.

§ 54.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 54. I 1. stk. er dog udeladt den i de øvrige nordiske landes sømandslove ikke optagne og som indeholdt i stykkets indledningsbestemmelse overflødige udtalelse om, at opium, kokain og lignende må ikke medtages. Og medens sømandsloven ikke muliggør nedsættelse af erstatning for skade, der forvoldes ved ulovlig medtagelse af gods, skal efter 2. stk. i udkastet reglerne i § 50, 2. stk. gælde også herom.

4. Skibsarbejde, kost og sundhedsforhold.

§ 55.

Her gentages bestemmelserne i sømandslovens § 55.

Efter 2. stk. i den finske, den norske og den svenske tekst er det kun de administrativt givne forskrifter til værn mod ulykkestilfælde og sygdom, der skal iagttages af den, der leder arbejdet. Den norske tekst hjemler Kongen ret til at give sådanne forskrifter. Her i landet gives de i henhold til loven om tilsyn med skibe af handelsministeren.

I protokollen fra Københavns-konferencen udtales det, at dersom en sømand gør tjeneste i en højere stilling end den, til hvilken han er forhyret, vil han efter konferencens opfattelse i almindelighed have ret til den højere stillings løn.

§ 56.

Bestemmelsen i 1. stk. er ny. Den er formentlig en passende indledning til reglerne i 2. og 3. stk. Efter den finske og den svenske tekst gælder om arbejdstiden på skib og om ferie, hvad derom er særskilt bestemt.

Reglen i 2. stk., 1. pkt., der for dansk rets vedkommende er ny, men allerede er optaget i den svenske sømandslov, gengiver art. 19 i Seattle-konventionen om hyre, arbejdstid ombord og skibes bemanning. I den finske tekst er reglen ikke optaget. Den norske tekst henviser angående arbejdstid for en sømand under 16 år til arbejdstidsloven.

Det må være en selvfølge, at reglen i 2. stk., 1. pkt., kan fraviges i særlige tilfælde, således i anledning af arbejde, der er nødvendigt til afværgelse af truende fare, eller i anledning af foreskrevne øvelser med bjergnings-, ildsluknings- eller andre sikkerhedsanordninger. Udtrykkelige bestemmelser herom findes i den svenske sømandslov, men er ikke optaget i udkastet eller i den svenske tekst, da nævnte Seattle-konvention intet indeholder desangående.

At Kongen efter 2. stk., 2. pkt., skal kunne gøre undtagelse fra den omtalte regel, for såvidt angår skibe med bruttodrægtighed under 500 tons, er i overensstemmelse med art. 2 i konventionen.

3. stk. gentager reglen i sømandslovens § 56, 1. stk. Efter den finske og den svenske tekst er reglen begrænset til skibe, for hvilke loven om arbejdstid og ferie ikke gælder.

Bestemmelsen i sømandslovens § 56, hvorefter der på søn- og helligdage såvidt muligt bør gives mandskabet lejlighed til at holde gudstjeneste ombord, er udeladt under hensyn til, at den kun i ringe omfang er overholdt i praksis. I den finske og den svenske tekst er en tilsvarende regel bibeholdt.

§ 57.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 57.

I den finske tekst er det ikke angivet, af hvilken myndighed kostregler gives.

§ 58.

Her gentages sømandslovens § 58 med en ændring, hvorefter nærmere regler gives, ikke som efter sømandsloven af handelsministeren, men af Kongen. Angående grunden til denne ændring henvises til bemærkningerne til § 86.

I den finske og den svenske tekst er det ikke angivet, af hvilken myndighed de nærmere regler gives.

5. Sødygtighedssyn.

§ 59.

1. og 2. stk. gentager reglerne i sømandslovens § 59. 1. stk. med en ændring, hvorefter første styrmand skal have samme ret som maskinchefen til at fremsætte klage over skibets sødygtighed med den i paragraffen angivne virkning.

3. stk. gentager reglen i sømandslovens § 59, 2. stk., hvorefter, når en klage har savnet rimelig grund, „omkostningerne og erstatning efter § 50, 2. stk." skal betales, med udeladelse af ordene „omkostningerne og". Omkostningerne indgår som en post i skadesopgørelsen, og der bør være adgang til at nedsætte erstatningen efter reglerne i § 50, 2. stk. også for denne posts vedkommende.

4. stk. gentager sømandslovens § 59, 3. stk.

6. Magtmidler.

§ 60.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 60.

§ 61.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 61, der ifølge sølovens § 170 får tilsvarende anvendelse, hvis en passager begår en grovere forbrydelse.

Efter den finske og den svenske tekst omfatter bestemmelserne tilfælde af forbrydelser, der kan medføre højere straf end fængsel.

Kapitel 4.

Disciplinbod.

§ 62.

Betegnelsen disciplinstraf foreslås ændret til disciplinbod.

Ifølge 1. stk. skal tab af hyre for indtil syv dage kunne pålægges en sømand som disciplinbod. Medens sømandslovens § 62, 1. stk. fastsætter tab af hyre fra en til syv dage som strafferamme, skal der altså efter udkastet ikke være noget minimum for bodens størrelse. På den anden side kan der være anledning til at nævne, at det fast-

satte maksimum er absolut, således at — i lighed med hvad der gælder efter §§ 88 og 89 i borgerlig straffelov — grundlag for overskridelse ikke kan tilvejebringes ved udstykning af en sag om disciplinbod i flere sager.

Efter sømandsloven er det skibsføreren, der pålægger disciplinstraf. Forinden han gør det, skal han i overværelse af to bisidere holde forhør efter de nærmere regler i § 64. Har han ikke overholdt disse, er hans pålæg af disciplinstraf ugyldig. Det ophæves i så fald af handelsministeriet, hvortil udskrift af pålægget og forhøret ifølge § 69 skal indsendes sammen med hyrebeløbet. Pålæg af disciplinstraf kan iøvrigt efter §§ 67 og 68 påankes til dansk konsul eller dansk søret, men adgang til påanke er yderst sjældent benyttet.

Den efter sømandsloven gældende ordning har under kommissionens forhandlinger som også ofte tidligere været udsat for kritik.

Man har været inde på at søge grundlaget for kritikken fjernet ved ændringer med forbillede i de efter statstjeneste-mandsloven gældende og i kommuner efterlignede regler, hvorefter kun en administrativ centralmyndighed kan pålægge disciplinbod over en vis, ganske ringe størrelse. At overføre sådanne regler uændret til at gælde også søfarten ville ganske vist næppe være muligt, idet disciplinbod formentlig må kunne pålægges kort tid efter forseelsen, altså på skibet. Men man kunne tænke sig ethvert pålæg af disciplinbod indbragt for en centralmyndighed, der ikke blot skulle påse, at forhørsreglerne var overholdt, men også have adgang til at ophæve eller nedsætte boden af realitetsgrunde. Tanken herom har imidlertid ikke vundet formøden tilslutning under de fællesnordiske forhandlinger.

På forslag af overretssagfører Nordhus vedtoges det på Københavns-konferencen at foreslå en ordning, hvorefter ikke skibsføreren, men et af ham nedsat „disciplinnævn", bestående af ham selv som formand og iøvrigt sammensat som nærmere angivet i udkastets § 64, kan pålægge disciplinbod.

Med den foreslåede sammensætning af et disciplinnævn kan det antages, at dette vil pålægge bod, når der er grund til at gøre det. Og det kan ikke svække skibsførerens stilling, om han i stedet for at være enedømmer bliver formand for en kollegial ret.

De regler i sømandsloven, hvorefter et pålæg af bod ophæves af handelsministeriet, hvis forhørsreglerne ikke er overholdt, og kan påankes til dansk konsul eller dansk søret, foreslås bibeholdt.

I angivelsen af de tilfælde, hvor disciplinbod kan pålægges, er med den finske og den svenske sømandslov som forbillede udeladt det i sømandslovens § 62, 1. stk., pkt. 4 særskilt nævnte, at en sømand forlader sin post ved roret eller på udkig eller på sådan post findes sovende eller beruset. Forsåvidt dette bør berettigede til at pålægge disciplinbod, vil fornøden hjemmel dertil foreligge i pkt. 3 eller i, hvad der efter udeladelsen bliver tilbage af pkt. 4. Og sømandslovens formulering kunne føre til den antagelse, at bod altid er berettiget, om en sømand forlader sin post.

Den svenske tekst nævner i pkt. 7 også det tilfælde, at en sømand ulovligt fører sine ejendele fra borde.

Undtagelsesbestemmelserne i 2. stk. gentager sømandslovens § 63, 1. stk. Efter den svenske tekst kan disciplinbod ej heller anvendes på skib, der går i fart i Øresund.

§ 63.

Bestemmelsen i sømandslovens § 63, 2. stk., hvorefter disciplin Straf almindeligvis ikke kan pålægges tidligere end tolv timer og ikke senere end en uge efter, at forseelsen er begået, gentages her med ændring af førstnævnte frist til fireogtyve timer.

§ 64.

1. og 2. stk. indeholder de nye regler om nedsættelse af et disciplinnævn og sammensætningen deraf. I den finske, den norske og den svenske tekst er det ikke udtrykkeligt udtalt, at medlemmerne såvidt muligt skal være henholdsvis finske, norske eller svenske. Efter den svenske tekst kan en anden af befalsgraden træde i stedet for første styrmand i det i 2. stk., 2. pkt. omhandlede tilfælde. —

3. stk. indeholder væsentlig de samme regler om forhøret som sømandslovens § 64, 2. stk., idet de øvrige medlemmer af et disciplinnævn vil få den adgang til at stille spørgsmål gennem skibsføreren og den pligt til ved deres underskrift at bekræfte rigtigheden af, hvad der tilføres skibsdagbogen eller en særlig forhørsbog, som bisidderne nu har. At også sømanden kan stille

spørgsmål gennem skibsføreren, siges dog udtrykkelig. Og medens afgivne forklaringer og afgørelsen efter sømandsloven skal oplæses for „de pågældende“, bestemmer udkastet kun, at hvad der forklares, skal oplæses for den, der har afgivet forklaringen. Bl. a. under hensyn til den nye bestemmelse i sidste stk. af udkastets § 64 er endelig en bestemmelse, svarende til sidste pkt. i sømandslovens § 64, 2. stk., hvorefter bisidderne kan få tilført skibsdagbogen eller den særlige forhørsbog de bemærkninger, forhøret giver dem anledning til, ikke optaget i udkastet.

Efter den finske og den svenske tekst skal også afgørelsen oplæses, og dissens indføres i skibsdagbogen. Anvendelse af en særlig forhørsbog hjemler disse tekster ikke. —

4. stk. svarer til sømandslovens § 64, 3. stk.

Reglen i 5. stk., hvorved det udtrykkelig fastslås, at formandens stemme er afgørende i tilfælde af stemmelighed, er ikke optaget i den finske, den norske eller den svenske tekst.

6. stk. svarer til sømandslovens § 67, 3. stk., men gør ikke som bestemmelsen deri sømandens ret til at få en af skibsføreren bekræftet udskrift af, hvad der er tilført skibsdagbogen eller den særlige forhørsbog, betinget af, at han vil klage.

Den nye regel i sidste stk. er ikke optaget i den finske og den svenske tekst.

§ 65.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 65, 1. stk.

Udeladt som formentlig upåkrævet er bestemmelsen i sømandslovens § 65, 2. stk., hvorefter en tjenesteforseelse, for hvilken disciplin Straf er pålagt, ikke kan begæres påtalt af skibsføreren, medmindre han har taget forbehold desangående ved pålægget af disciplinstraffen. Det må være tilstrækkelig beskyttelse for sømanden, at alene anklagemyndigheden kan rejse straffesag mod ham for tjenesteforseelse, og at straffen efter udkastets § 78 kan nedsættes eller helt bortfalde, hvis disciplinbod er pålagt.

I den finske og den svenske tekst er den her omtalte bestemmelse bibeholdt.

§ 66.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 66.

At beføjelsen til at eftergive disciplinbød må tillægges, ikke vedkommende disciplin-nævn, men skibsføreren, følger allerede af, at eb eller flere af nævnets medlemmer kan være fratrukt tjenesten.

§ 67.

Her gentages bestemmelserne i sømandslovens § 67, 1. og 2. stk.

I den norske tekst hedder det, at en sømand, der vil klage, i udlandet „skal“ fremføre sin klage for konsulen senest ved afmønstringen. Heri ligger dog næppe nogen virkelig afvigelse fra udkastet. Påanke sker efter den norske tekst til „retten i Norge“.

Efter den finske og den svenske tekst kan en sømand både i Finland eller Sverige og i andre lande klage enten ved afmønstringen til den mönstringsförrättare, som foretager denne, eller før afmønstringen til mönstringsförrättaren i den første havn under rejsen, hvor en sådan findes, og hvor skibet ventes at ligge mindst to dage. Vedkommendes afgørelse skal indføres i skibsdagbogen, og afskrift deraf på begæring gives sømanden. Angående klage over mönstringsförrättarens afgørelse er særlige regler givet i § 68.

Angående sømandslovens § 67, 3. stk. henvises til § 64.

§ 68.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 68.

Efter den norske tekst er klage til „retten i Norge“ i det i paragraffen omhandlede tilfælde betinget af, at sømanden har taget forbehold ved afmønstringen. De procesuelle bestemmelser i 2. stk. er ikke optaget i den norske tekst.

Angående den for Finland og Sverige foreslåede ordning henvises til § 67, 2. stk. og § 68, 4. stk., i de pågældende tekster.

§ 69.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 69.

Kapitel 5.

Straf for forseelser og påtale deraf.

Ved udkastet foreslås en ombytning af kapitlerne 5 og 6 i sømandsloven, idet det er fundet naturligt at sætte bestemmelserne om lovens anvendelse på personer ombord,

der ikke hører til besætningen, efter reglerne om straf og påtale.

Bestemmelserne i udkastets kapitel 5 angår forseelser og, når undtages bestemmelserne vedrørende rederen, kun tjenesteforseelser. Men flere af de omhandlede forhold kan være egentlige forbrydelser. Forsåvidt de er det, vil de kunne straffes også efter borgerlig straffelov.

Udeladt er sømandslovens §§ 81 og 82, af hvilke den første angår vold eller trusel om vold mod skibsføreren eller anden foresat, den sidste mytteri. Da disse forhold altid er forbrydelser, hører de rettelig alene under borgerlig straffelov. For vold eller trusel om vold mod skibsføreren eller anden foresat vil straffebudene i sidstnævnte lovs §§ 244 og 266 være tilstrækkelige. I tilfælde af mytteri kan foruden reglerne om vold og trusler navnlig straffebudene angående ulovlig tvang, hærværk og drab i henholdsvis § 260, § 291 og § 237 være anvendelige.

Af reglerne i borgerlig straffelovs § 157 ses, at i offentlig tjeneste eller hverv er straf for en uagtsom tjenesteforseelse betinget af grov eller oftere gentagen fejl eller forsømmelse og begrænset til bøde eller hæfte. Hvad der således gælder statsbanernes og kommunale sporvejes personale, synes det naturligt at fastslå også for skibsbesætninger. Efter udkastets § 65, der gentager de tilsvarende bestemmelser i sømandsloven, bør jo heller ikke disciplinbød pålægges, når forseelsen er ringe, og der er grund til at antage, at en advarsel er tilstrækkelig.

Udkastet indeholder i §§ 70—76 særlige straffebud og i § 77 den almindelige bestemmelse, at hvis rederen, skibsføreren eller nogen af mandskabet gør sig skyldig i sådan grov eller oftere gentagen fejl eller forsømmelse i overholdelsen af sine forpligtelser efter sømandsloven, som ikke omfattes af noget af de særlige straffebud, straffes han med bøde eller hæfte.

Af de særlige straffebud angår § 70 rederen, §§ 71 og 72 skibsføreren, § 73 skibsføreren og mandskabet og §§ 74—76 mandskabet.

§ 70.

Betydningen af, at der gives et særligt straffebud for det her omhandlede tilfælde, vil være, at der ikke i henhold til den almindelige bestemmelse i § 77 kan idømmes højere straf end bøde, og at straf ikke som efter nævnte bestemmelse er betinget af grov eller oftere gentagen forsømmelse.

At bøde kan idømmes efter sømandsloven, følger af dennes § 75.

§ 71.

De her optagne bestemmelser gentager sømandslovens §§ 73 og 74 samt dens § 76, jfr. §§ 73 og 74, med ændring af strafferammeja. Det i lovens § 73 ved ordene „forsåvidt gerningen ikke efter almindelige strafferegier medfører højere straf" tagne forbehold er udeladt som misvisende, idet det må gælde også andre af lovens bestemmelser.

§ 72.

Angående betydningen af, at der gives et særligt straffebud for de her omhandlede tilfælde, gælder det samme som anført ved § 70.

§ 73.

De her optagne bestemmelser gengiver sølovens § 291 og sømandslovens § 78, 1. og 2. stk. med ændring af strafferammen.

Sømandslovens § 78, 3. stk. angående rømning med hyre er udeladt. Man mener, at rømning med hyre ikke kan betragtes som bedrageri eller ligestilles dermed, når sømanden har modtaget forskud uden tanke på rømning, men efter at have forbrugt beløbet forlader skibet, inden den tid er helt forløbet, for hvilken forskudet er ydet ham. For tilfælde, hvor bedrageri foreligger, vil udeladelsen ikke medføre nogen svækkelse af ansvaret, men snarere en skærpelse deraf, idet sømanden vil kunne straffes, ikke som nu blot som bedrager, men for både bedrageri og rømning.

Sømandslovens § 77 er udeladt som formentlig overflødig.

Også sømandslovens § 79 er udeladt, da de forhold, bestemmelsen angår, efter de almindelige regler om medvirken til forbrydelse i borgerlig straffelovs § 23 omfattes af straffebudet om rømning.

§ 74.

Her gentages sømandslovens § 80 med ændring af strafferammen.

Angående sømandslovens §§ 81 og 82 henvises til de indledende bemærkninger til dette kapitel af udkastet.

§ 75.

Her gentages sømandslovens § 83 angående fremsættelse af klage som nævnt i § 59 uden rimelig grund med begrænsning til til-

fælde, hvor klagen er fremsat mod bedre vidende, og med ændring af strafferammen.

Er klagen fremsat, ikke mod bedre vidende, men uden rimelig grund, vil der efter omstændighederne kunne blive anvendelse for § 77.

§ 76.

Her gentages bestemmelserne i sømandslovens § 84 med begrænsning til tilfælde af grov eller gentagen fejl eller forsømmelse i tjenesten og, forsåvidt angår adgangen til at frakende ret ifølge sønæringsbevis, ligesom efter udkastets § 71 og lovens § 74 til tilfælde, hvor skærpene omstændigheder foreligger samt med ændring af strafferammen og med tilføjelse, i 5. stk., af en henvisning til søloven.

§ 77.

Angående den her optagne bestemmelse, der gentager sømandslovens §§ 75 og 87 med udvidelse af strafferammen, henvises til de indledende bemærkninger til udkastets 5. kapitel.

Udvidelsen af strafferammen medfører, at sømandslovens §§ 85 og 86 kan udgå som overflødige.

§ 78.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 89.

§ 79.

De her optagne regler svarer til sømandslovens § 88 og sølovens § 311, jfr. § 291. Hvad der her bestemmes om, at i visse sager kan påtale ikke rejses, efter omstændighederne ej heller frafaldes, foreslås udvidet til at gælde også sager efter § 71, altså alle de sager, i hvilke der kan blive spørgsmål om frakendelse af sønæringsrettigheder. I 1. stk. er sømandslovens bestemmelse om, at påtalebegæring af rederen eller skibsføreren skal fremsættes snarest muligt og i hvert fald inden et år, efter at forseelsen er begået, udeladt under hensyn til, at § 29 i borgerlig straffelov nu som almindelig regel fastsætter en tre måneders frist i så henseende.

§ 80.

Her gentages sømandslovens § 90 med udeladelse af bestemmelsen om behandling ved landsret under medvirken af nævninger, der er uden betydning på grund af ændringer i retsplejeloven.

§ 81.

Her gentages reglen i sømandslovens § 91. Angående sømandslovens § 92 henvises til S 88.

Kapitel 6.

Lovens anvendelse på personer ombord, der ikke hører til besætningen.

§82.

Her gentages reglen i sømandslovens § 70.

§ 83.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 71 med henvisning også til den nye regel i § 56, 2. stk. og med begrænsning af sømandslovens henvisning til § 31 til at gælde alene denne paragrafs 2. stk.

§84.

Her gentages reglen i sømandslovens § 72, 1. stk.

Bestemmelserne i sømandslovens § 72, 2. stk., hvorefter det kan pålægges de her omhandlede sømænd at yde bistand ved skibsarbejdet mod en passende godtgørelse, dog under hensyntagen til deres tidligere stilling, er udeladt.

Kapitel 7.

Særlige bestemmelser.

§85.

Her gentages sømandslovens § 42 med tilføjelser, hvorefter foruden §§ 28 og 41 de bestemmelser, der er givet til fordel for danske sømænd i § 18, 3. stk., § 19, 3. stk., § 26 og § 42 og til fordel for danske sømænds efterladte i § 24 på betingelse af gensidighed kan udvides til at gælde også for fremmede sømænd.

§ 86.

Efter sømandslovens § 31, 4. stk. kan nærmere regler om sømænds pleje, begravelse og hjemsendelse ved offentlig foranstaltning fastsættes administrativt. I udkastet er denne bestemmelse optaget uden den begrænsning, der ligger i ordene „ved offentlig foranstaltning“.

Bestemmelsen om, at også nærmere regler om hjemsendelse af hyremidler på statens ansvar kan fastsættes administrativt, svarer til en regel i sømandslovens § 19, 3. stk.

Ifølge de nævnte bestemmelser i sømandslovens § 19, 3. stk. og § 31, 4. stk., fastsætter handelsministeren de nærmere regler efter samråd med udenrigsministeriet. I udkastet foreslås det, at kongen skal give dem. Efter sømandslovens §§ 57 og 69 som efter udkastets §§ 57 og 69 er det også kongen, der

giver nærmere regler om kosten ombord og om anvendelsen af hyrebeløb, der afkortes som disciplinbod. Og ifølge udkastets §§ 42 og 58 giver kongen nærmere bestemmelser om de deri omhandlede spørgsmål.

§87.

Efter sølovens § 27 skal skibsføreren have et eksemplar af sømandsloven og af i henhold dertil udfærdigede reglementer og forskrifter ombord.

Denne bestemmelse er i 1. stk. gentaget med visse ændringer. Det pålægges ikke skibsføreren at have ombord bestemmelser, der gives i henhold til § 11, sidste stk., § 56, 2. stk., og § 64, sidste stk., § 85 eller § 88. Men loven og de i stykket nævnte administrative bestemmelser skal findes ombord tilgængelig også for mandskabet.

2. stk. gentager en regel i sømandslovens § 11.

§88.

Her gentages reglerne i sømandslovens § 92, første stk. Bestemmelsen i § 92, 2. stk., er udeladt under hensyn til nyordningen af Færøernes statsretlige stilling og erstattet med en hjemmel til ved kgl. anordning at sætte loven i kraft for Grønlands vedkommende, jfr. herved lov nr. 271 af 27. maj 1950 om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v. § 7, 2. stk.

Under hensyn til Færøernes og Grønlands fjerne beliggenhed foreslås det, at de retsvirkninger med hensyn til opsigelse af tjenesteforholdet og adgang til at opnå fri hjemrejse, som i medfør af §§ 13 og 26, jfr. §§ 2 og 7 nr. 2, er knyttet til anløb af dansk havn, ikke skal indtræde ved skibets anløb af færøsk eller grønlandsk havn, medmindre vedkommende har hjemsted henholdsvis på Færøerne eller i Grønland.

§90.

Spørgsmålet om de foreslåede straffebestemmelser anvendelse på forseelser, der er begået før lovens ikrafttræden, vil være afgjort ved borgerlig straffelov.

Udkastets øvrige regler bør få anvendelse også på tjenesteforhold, der er indgået før lovens ikrafttræden.

Overgangsbestemmelser er herefter ikke foreslået. Heller ikke sømandsloven indeholder sådanne bestemmelser.

Udkast til lov om ændringer i søloven.

§ 1.

Sølovens § 27 affattes således:

„Skibsføreren skal have alle fornødne skibspapirer samt et eksemplar af denne lov og af de i henhold dertil udstedte forskrifter ombord.“

Sølovens § 34 affattes således:

„I det antal og mod den betaling, som Kongen fastsætter, er skibsføreren pligtig at medtage sådanne danske skibsførere eller sømænd, som har krav på fri hjemrejse efter sømandslovens § 26, eller for hvis hjemrejse dansk konsul skal sørge, til bestemmelsesstedet eller til anden havn, som skibet skal anløbe under rejsen. Uden betaling er han pligtig at medtage afdøde danske skibsføreres eller sømænds aske og ombord efterladte ejendele, forsåvidt det kan ske uden ulempe.

Under forudsætning af gensidighed kan Kongen udvide disse bestemmelser til at gælde også for fremmede skibsførere eller sømænd, deres aske og ombord efterladte ejendele.“

§ 3.

I sølovens § 35, 1. stk., ændres „dampskibe“ til „maskindrevne skibe“.

Til samme paragraf føjes som nyt sidste stykke:

„På ethvert skib, der skal være forsynet med radioanlæg, føres endvidere en radiodagbog (radio-journal).“

§ 4.

Sølovens § 36, 1. stk., 1. pkt., affattes således:

„Skibsdagbogen føres af skibsføreren eller under hans tilsyn og medansvar af en styrmand, maskindagbogen under skibsførerens tilsyn og medansvar af maskinchefen eller tillige under dennes tilsyn og medansvar af en maskinmester og radiodagbogen under skibsførerens tilsyn og medansvar af radiotelegrafisten.“

§ 5.

Til sølovens § 37 føjes som nyt sidste stykke:

„Om radiodagbogens indhold og førelse gælder, hvad derom er særligt foreskrevet.“

§ 6.

Sølovens tolvte kapitel får til overskrift: „Om straf for forseelser og påtale deraf".
Kapitlet affattes således:

§ 285. Sørger skibsføreren ikke for at have et eksemplar af denne lov og af de i henhold dertil udstedte forskrifter ombord, straffes han med bøde.

§ 286. Forsømmer skibsføreren, en styrmand, maskinchefen, en maskinmester eller radiotelegrafisten at overholde sine forpligtelser med hensyn til skibs-, maskin- eller radiodagbogen, straffes han med bøde eller hæfte.

§ 287. Vægrer skibsføreren sig ved at tage skibsførere eller sømænd, deres aske eller deres efterladenskaber med skibet som fastsat i henhold til § 34, straffes han med bøde.

§ 288. Undlader skibsføreren i tilfælde som nævnt i § 40 at gøre anmeldelse til søforklaring som dér bestemt, straffes han med bøde.

§ 289. Foranlediger skibsføreren grundstødning, forlis eller anden søulykke ved grov fejl eller forsømmelse i tjenesten, straffes han med bøde eller hæfte.

Det samme gælder, dersom skibsføreren gentagne gange ved fejl eller forsømmelse foranlediger en sådan begivenhed.

Under skærpende omstændigheder kan tillige ved dommen retten til at føre skib frakendes ham enten for en vis tid eller for bestandig.

Frakendes nævnte ret ham, skal det bestemmes ved dommen, hvorvidt han kan gøre tjeneste som styrmand. Anklagemyndigheden indsender hans sønæringsbevis og udskrift af dommen til handelsministeriet. Er det bestemt, at han kan gøre tjeneste som styrmand, meddeler handelsministeren ham fornødent sønæringsbevis.

Kongen kan tilbagegive frakendt ret til at føre skib, når to år er forløbet fra doms-afsigelsen.

§ 290. Forsømmer skibsføreren i tilfælde af skibssammenstød at overholde sine forpligtelser efter § 223 eller § 223 a., straffes han med bøde eller hæfte.

§ 291. Gør skibsføreren sig skyldig i sådan grov eller oftere gentagen fejl eller forsømmelse med hensyn til forpligtelser efter denne lov, som ikke omfattes af nogen af de foregående bestemmelser, straffes han med bøde eller hæfte.

§ 292. Hvad dette kapitel bestemmer vedrørende skibsføreren, gælder også den, der er trådt i skibsførerens sted.

§ 293. I sager angående forseelser som nævnt i § 289 kan påtale ikke rejses, forinden erklæring af handelsministeren er indhentet. Er tab af menneskeliv eller betydelig skade foranlediget, kan påtale ikke heller frafalde, forinden sådan erklæring foreligger.

§ 294. Sager efter dette kapitel hører i København under sø- og handelsretten og udenfor København under søret.

§ 295. Bøder efter dette kapitel tilfalder staten.

§ 7.

Denne lov træder i kraft den

Bemærkninger til udkastet til lov om ændringer i søloven.

§ 1.

Efter udkastet udelades den regel i sømandslovens § 27, hvorefter skibsføreren også skal have et eksemplar af sømandsloven og de i henhold dertil udstedte forskrifter og reglementer ombord. En tilsvarende regel er nemlig optaget i udkastet til sømandslovens § 87, og efter dettes § 72 straffes overtrædelse af den med bøde. For udeladelsen taler desuden, at reglen kan virke vildledende, idet -- foruden søloven og de i henhold dertil udstedte forskrifter — også andre love eller administrative bestemmelser end de ved nævnte regel angivne skal have ombord.

§ 1)

Ved 1. stk., 1. pkt. foreslås den tilsvarende regel i sølovens § 34 udvidet til at gælde også sådanne danske skibsførere eller sømænd, som vil få krav på fri hjemrejse efter den nye regel i udkastet til sømandslovens § 26.

Bestemmelsen i 1. stk., 2. pkt. er ny. Den begrundes ved de i udkastet til sømandsloven foreslåede ændringer af sømandslovens §§ 7, 29 og 30.

§§ 3-5.

Her er den ved udkastet til sømandsloven foreslåede betegnelse maskinchef anvendt og tilføjet visse — til dels rent redaktionelle — bestemmelser angående radiodagbogen, hvorved denne bog med hensyn til dens førelse og ansvaret derfor ligestilles med de andre dagbøger.

§ 6.

De i udkastet til sømandsloven foreslåede ændringer i straffebestemmelserne medfører naturligt, at også ændringer i sølovens straffebestemmelser foreslås.

Angående disse ændringer bemærkes:

§ 285 gentager sølovens § 286 med en til den foreslåede udeladelse i § 27 svarende begrænsning og med ændring af strafferammen.

§ 286 gentager sølovens § 287, 1. stk. med ændringer af strafferammen.

Sølovens § 287, 2. stk. om misligheder ved førelsen af dagbøgerne er udeladt, idet

§§ 175 og 178 i borgerlig straffelov formentlig giver tilstrækkelig straffehjemmel. Det kan næppe volde betænkelighed, at strafbarheden efter disse bestemmelser er betinget, i § 175 af at forbrydelsen er begået „for at skuffe i retsforhold“, i § 178 af at den er begået „for at skille nogen ved hans ret“. Efter en til § 287, 2. stk. svarende bestemmelse i den svenske sølov er strafbarheden betinget på lignende måde, nemlig af, at den skyldige har begået sin forbryderiske handling „sig eller annan til nytta eller att därmed skada göra“.

§ 287 svarer til sølovens § 295.

§ 288 svarer til sølovens § 288.

§ 289 svarer nærmest til sølovens § 293 og dens § 296, jfr. § 293. Ligesom efter § 76 i udkastet til sømandslov er strafbarheden betinget af, at grov eller gentagen fejl eller forsømmelse i tjenesten er begået, og at grundstødning, forlis eller anden søulykke er foranlediget. At adgang til at frakende skibsføreren retten til at føre skib som efter udkastet til sømandslov betinges af skærpente omstændigheder, stemmer med den svenske sølovs § 296, der tilmed kræver særdeles skærpente omstændigheder.

Sølovens §§ 290—292 er udeladt. Herom bemærkes:

Hvad angår de i § 290 omhandlede forhold, vil tilstrækkelig straffehjemmel formentlig foreligge i udkastets § 291, der ikke som sølovens § 290, 1. stk., gør straf betinget af, at skade er foranlediget. Efter omstændighederne vil også almindelige strafferegier være anvendelige. Den til § 290 svarende bestemmelse i den svenske sølov taler ikke om „smugleri“ eller andet lovstridigt forhold eller om medtagelse af gods, der udsætter skib eller ladning for fare, men hjemler straf dels for uredelighed overfor nogen, hvis tarv skibsføreren skal varetage, dels for grov forsømmelse i varetagelsen af vedkommendes tarv. For dansk rets vedkommende er utvivlsomt en særlig bestemmelse om straf for uredelighed overflødig.

For de forhold, sølovens § 291 angår, vil formentlig — i forbindelse med almindelige strafferegier — udkastets §§ 289 og 291 og reglen om straf for rømning i udkastet til sømandslovens § 73, der gælder også

skibsføreren, give tilstrækkelig straffehjemmel. Det kan næppe volde betænkelighed, at der, når § 291 udgår, ikke vil være den ved sølovens § 296, jfr. § 291 hjemlede adgang til at frakende skibsføreren retten til at føre skib, selvom grundstødning, forlis eller anden søulykke ikke er foranlediget.

Hvad angår de i sølovens § 292, 1. stk. omhandlede forhold, vil formentlig almindelige strafferegler i forbindelse med udkastets § 291 give tilstrækkelig straffehjemmel.

At de mindre alvorlige forhold, der omhandles i sølovens § 292, 2. stk., kun bør straffes, når der foreligger grov eller oftere gentagen forseelse, altså når betingelserne efter udkastets § 291 er opfyldt, synes utvivlsomt.

Hvad sølovens § 292, 3. stk. fastslår, følger allerede af almindelige meddelagtighedsregler.

Reglen i sølovens § 292, 4. stk. bør formentlig overflyttes til loven om tilsyn med

skibe, da det nu i modsætning til tidligere er med hjemmel heri, bestemmelsen om indladning af sprængstoffer m. v. udstedes.

Den ved sølovens § 296, jfr. § 287, 2. stk. hjemlede adgang til at frakende en skibsfører retten til at føre skib følger allerede af almindelige strafferegler.

§ 290 svarer til sølovens § 294.

§ 291 indeholder en ny bestemmelse, der svarer til § 77 i udkastet til sømandslov.

§ 292 svarer til sølovens § 310.

§ 293 svarer til sølovens § 311, 2. stk.

Sølovens § 311, 1. stk. er udeladt.

§ 294 svarer til sølovens § 311, 3. stk.

§ 295 svarer til sølovens § 312.

§ 7.

Som for udkastet til sømandslov vil spørgsmålet om de foreslåede straffebestemmers anvendelse på forseelser, der er begået før lovens ikrafttræden, være afgjort ved borgerlig straffelov.

Til enkelte af de i lovudkastene indeholdte bestemmelser har mødet ønsket at knytte følgende udtalelser:

Til §§ 2, 12, 13 m. fl. Som det vil ses, er det foreslået at udvide de nugældende regler om, i hvilke havne tjenesteforholdet på visse nærmere angivne betingelser kan op-
høre, derhen, at foruden laste- og lossehavn også oplægningshavn nævnes. Mødet har dis-
kuteret, hvorvidt det ville være rimeligt at nævne også doknings- eller reparationshavn,
men man enedes om, at det ikke ville være muligt at opstille nogen almindelig regel i så
henseende, idet spørgsmålet måtte overlades til afgørelse i retsanvendelsen under hensyn-
tagen til de enkelte tilfælde særlige omstændigheder. Mødet fastslog dog som princip,
at en reparationshavn ikke kunne ligestilles med en oplægningshavn, når reparationen
ikke varer så længe, at opholdet kan jævnføres med — eller får karakteren af -- en op-
lægning.

Til det norske udkasts §§ 2, stk. 1, og 12, stk. 3. Den præceptive regel om et aftalt
mindste-opsigelsesvarsel på 1 måned er forudsat suppleret med en udfyldende regel om,
at der i visse særlige tilfælde bør kunne etableres et særligt ansættelsesforhold for førere
og officerer med den virkning, at mindste-opsigelsesvarslet på 1 måned ikke bliver effektivt.

Til § 12, stk. 2. Mødet konstaterede, at bestemmelsen ikke er til hinder for, at
aftalen fra hver af siderne kan opsiges til ophør i en bestemt havn, når opsigelsesfristen
ikke bliver kortere end aftalt.

Til § 17. Den i sidste punktum indeholdte regel vil i almindelighed få anvendelse,
når sømanden er blevet opsagt, men også i andre tilfælde vil det være rigtigt at anvende
reglen, hvis omstændighederne tillader det.

Til det norske udkasts § 18, stk. 3. Det er her foreslået, at sygehyren skal løbe
i indtil 2 måneder, hvis sømanden er norsk, men ellers i indtil 1 måned. Det er muligt,
at der i forbindelse med den forlængede løbetid for sygehyren vil blive foreslået en regel
om begrænsning af den hyre, en sømand efter denne regel skal kunne oppebære i sygdoms-
tilfælde i en periode på 12 måneder, og/eller en ændring i syketrygdloven derhen, at syge-
pengene skal betales til rederen for den tid, sømanden har ret til hyre efter § 18.

Til § 23. Den mandskabsgruppe, som har ret til besparet hyre, vil ikke altid være
identisk med den gruppe, hvor formindsøkelsen oprindelig er opstået, idet en anden gruppe
kan have afgivet en mand til denne.

Til § 55. Dersom en sømand tjenstgør i en højere stilling end den, for hvilken
han er forhyret, vil han efter mødets opfattelse også i almindelighed være berettiget til den
højere stillings løn.

København, i april 1950.

Rudolf Beckman. M. Bjerkholt. Emil Sandström. Kristian Sindballe.

*Anders Bache
H. Th. Knudtzon
Anders Lindstedt
Olof Ojala*

Dansk tekst.

Finlandssvensk text.

Udkast til sømandslov.**Kapitel 1.****Skibsførerens tjenesteaftale.**

Rederen skal sørge for, at der oprettes skriftlig aftale med skibsføreren om ansættelsesvilkårene.

§ 2.

Er ikke andet aftalt, kan hver af parterne opsige tjenesteforholdet med tre måneders varsel til ophør i dansk havn, som skibet anløber for losning, lastning eller oplægning.

Har skibsføreren været i tjenesten ombord i halvandet år, kan han, om ikke andet er aftalt, også opsige tjenesteforholdet med nævnte varsel til ophør i fremmed losse-, laste- eller oplægningshavn.

§ 3.

Skibsføreren kan til enhver tid afskediges af rederen.

Afskediges han før tjenestetidens udløb uden sådan grund, som nævnes i § 4 eller § 5, har han ret til hyre for tre måneder efter sin fratreden.

Bestemmelserne i § 34, 2. stk., får tilsvarende anvendelse.

§ 4.

Afskediges skibsføreren på grund af sygdom eller legemsskade, som gør ham uskik-

**FÖRSLAG
till sjömanslag****1 kap.****Om befälhavarens tjänsteavtal.****1 §.**

Redaren skall sörja för att skriftligt avtal upprättas med befälhavaren om anställningsvillkoren.

2§.

Är ej annat överenskommet, äger vardera parten uppsäga tjänsteavtalet att efter tre månader upphöra i finsk hamn, som fartyget anlöper för losning, lastning eller upplägning, dock med rätt för befälhavaren, om han varit i tjänst på fartyget ett år, att tre månader efter uppsägning från träda avtalet jämväl i utländsk lossnings-, lastnings- eller uppläggningshamn.

O v.

Befälhavaren kan av redaren när som helst skiljas från sin befattning.

Avskedas han, innan tiden för tjänsteavtalets bestånd gått till ända, utan sådan grund som i 4 eller 5 § sägs, äger han rätt till hyra för tre månader från det han lämnade tjänsten samt fri resa med underhåll till den i avtalet bestämda orten för tjänstens frånträdande eller, där 2 § är tillämplig och han avskedas i utlandet, till närmaste finska hamn eller till hans hemort i Finland.

4§.

Avskedas befälhavaren på grund av sjukdom eller kroppsskada, som gör honom

Norsk tekst.

Svensk text.

UTKAST

til sjømannslov.

Kapitel I.

Skipsførerenes tjenesteavtale.

Kederen skal sørge for at det blir opprettet skriftlig avtale med skipsføreren om tiisettings vilkår ene.

§2.

Blir oppsiingstid avtalt, skal den være minst en måned. Den må ikke være kortere for rederen enn for skipsføreren.

Er ikke annet avtalt, kan hver av partene si opp avtalen med tre måneders varsel til fratreden i norsk losse-, laste- eller opplags-havn.

Har skipsføreren vært i tjenesten ombord i et og et halvt år, kan han, når ikke annet er avtalt, etter oppsiing med tre måneders varsel også fratre i utenlandsk losse-, laste- eller opplagshavn.

§3.

Skipsføreren kan til enhver tid avskjediges av rederen.

Blir han avskjediget før tjenestetidens utløb uten hjemmel i § 4 eller § 5, har han rett til hyre for tre måneder etter sin fratreden. Bestemmelsen i § 34, annet ledd, får tilsvarende anvendelse.

§4.

Blir en skipsfører avskjediget på grunn av sykdom eller skade, som gjør ham uskikket

FÖRSLAG

till sjömanslag.

1 Kap.

Om befälhavarens tjänsteavtal.

1 §.

Redaren skall sörja för att skriftligt avtal upprättas med befälhavaren om anställningsvillkoren.

2§.

Är ej annat överenskommet, äger vardera parten uppsäga tjänsteavtalet att efter tre månader upphöra i svensk hamn, som fartyget anlöper för lossning, lastning eller uppläggning; dock med rätt för befälhavaren, om han varit i tjänst på fartyget ett år, att tre månader efter uppsägning frånträda avtalet jämväl i utländsk lossnings-, lastnings- eller uppläggningshamn.

3 §.

Befälhavaren kan av redaren när som helst skiljas från sin befattning.

Avskedas han, innan tiden för tjänsteavtalets bestånd gått till ända, utan sådan grund som i 4 eller 5 § sägs, äger han rätt till hyra för tre månader från det han lämnade tjänsten samt fri resa med underhåll till den i avtalet bestämda orten för tjänstens frånträdande eller, där 2 § är tillämplig och han avskedas i utlandet, till närmaste svenska hamn eller till hans hemort här i riket.

4 §.

Avskedas befälhavaren på grund av sjukdom eller kroppsskada, som gör honom oför-

Dansk tekst.

ket til at føre skibet, 1 han ret til hyre for tre måneder efter tjenesteforholdets ophør. Har han fortiet sygdommen eller skaden svigagtigt ved sin ansættelse, har han dog ikke krav på hyre for længere tid, end han har gjort tjeneste. Når undtages kønssygdom, gælder det samme, dersom han har pådraget sig sygdommen eller skaden med forsæt eller ved grov uagtsomhed.

§ 5.

Afskediges skibsføreren på grund af uduelighed, uredelighed, grov fejl eller grov forsummelse i tjenesten, tilkommer der ham ikke hyre for længere tid, end han har gjort tjeneste.

§ 6.

Går skibet tabt som følge af søulykke, eller bliver det efter søulykke erklæret for uistandsætteligt, ophører skibsførerens tjenesteforhold, hvis ikke andet følger af aftalen. Mod hyre og underhold er han dog pligtig at blive til stede og sørge for ordningen af de anliggender, som vedrører skibet, de ombordværende eller lasten.

Bestemmelserne i § 41, 2. og 3. stk., får tilsvarende anvendelse.

For skibsføreren gælder:

- (1) om pleje og fri hjemrejse med underhold i tilfælde af sygdom eller legemsskade, hvad § 28 bestemmer for en dansk sømand,
- (2) om fri hjemrejse med underhold efter længere tjenestetid, hvad § 26 bestemmer for en dansk sømand,
- (3) om hyre ved dødsfald, om begravelse eller ligbrænding og om behandling af efterladenskaber, hvad § 24, § 29 og § 30 bestemmer for en sømand, samt
- (4) om erstatning for tabte ejendele, hvad § 42 bestemmer for en dansk sømand.

Finlandssvensk text.

oförmögen att föra fartyget, är han berättigad till hyra för tre månader från det han lämnade tjänsten. Har han vid anställandet svikligen förteगत sjukdomen eller skadan, har han dock ej rätt till hyra för längre tid än han förrättat tjänsten. Detsamma gälle, utom såvitt angår könssjukdom, där han ådragit sig sjukdomen eller skadan uppsåtligen eller genom grovt vållande.

5§.

Avskedas befälhavaren på grund av oduglighet, oredlighet, grovt fel eller grov försummelse i tjänsten, är han icke berättigad till hyra för längre tid än han förrättat tjänsten.

6 §.

Går fartyget till följd av sjöolycka förlorat eller förklaras det efter sjöolycka icke vara istandsättligt, upphör tjänsteavtalet att gälla, såframt däri ej annorlunda överenskommits; dock åligger det befälhavaren att mot hyra, bostad och underhåll bliva tillstädes och ordna de angelägenheter, som röra fartyget, de ombordvarande och lasten.

Om befälhavares rätt till hyra vid arbetslöshet, till fri hemresa med hyra och underhåll under resan samt till nödig beklädnad gäller vad i 41 § är stadgat för sjöman.

7§.

För befälhavaren gäller:

- 1) om vård och fri hemresa med underhåll vid sjukdom vad i 28 § stadgas för finsk sjöman;
- 2) om fri hemresa med underhåll efter längre tids tjänstgöring vad i 26 § stadgas för finsk sjöman;
- 3) om hyra vid dödsfall, om begravning eller eldbegängelse och om kvarlåtenskap vad i 24, 29 och 30 §§ stadgas för sjöman; samt
- 4) om ersättning för förlorad personlig egendom vad i 42 § stadgas för finsk sjöman.

Norsk tekst.

til å føre skipet, har han rett til hyre for tre måneder etter sin fratreden.

Har han ved tiisettingen svikaktig fortiet sykdommen eller skaden, har han dog ikke rett til hyre for lengre tid enn han har gjort tjeneste. Når unntas kjønnssykdom, gjelder det samme dersom han har pådratt seg sykdommen eller skaden med forsett eller ved grov uaktsomhet.

§5.

BKr en skipsfører avskjediget på grunn av uduelighet, uredelighet, grov feil eller grov forsømmelse i tjenesten, har han bare rett til hyre for den tid han har gjort tjeneste.

§6.

Går skipet tapt som følge av sjøulykke, eller blir det etter sjøulykke erklært for uistandsettelig, opphører tjenesteforholdet, hvis ikke annet følger av avtalen. Skipsføreren har dog plikt til, mot hyre og underhold, å bli til stede og sørge for ordningen av de anliggender som vedrører skipet, de ombordværende eller lasten. Bestemmelsen i § 41, annet og tredje ledd, får tilsvarende anvendelse.

For skipsføreren gjelder:

1. om sykepleie og fri reise med underhold til hjemsted her i riket i sykdoms- og skadetilfelle det samme som i § 28 bestemt,
2. om fri reise med underhold til hjemsted her i riket etter to års sammenhengende tjeneste det samme som i § 26 bestemt,
3. om hyre ved dødsfall, begravelse eller kremasjon og behandling av etterlatenskaper det samme som i §§ 24, 29 og 30 bestemt,
4. om erstatning for tapte eiendeler det samme som i § 42 bestemt.

Svensk text.

mögen att föra fartyget, är han berättigad till hyra för tre månader från det han lämnade tjänsten. Har han vid anställandet svikligen förtegit sjukdomen eller skadan, har han dock ej rätt till hyra för längre tid än han förrättat tjänsten. Detsamma gäller, utom såvitt angår könssjukdom, då han ådragit sig sjukdomen eller skadan uppsåtligen eller genom grovt vållande.

5 §.

Avskedas befälhavaren på grund av oduglighet, oredlighet, grovt fel eller grov försummelse i tjänsten, är han icke berättigad till hyra för längre tid än han förrättat tjänsten.

Går fartyget till följd av sjöolycka förlorat eller förklaras det efter sjöolycka icke vara istandsättligt, upphör tjänsteavtalet att gälla, där ej annat följer av avtalets innehåll; dock åligger det befälhavaren att mot hyra och underhåll bliva tillstådes och ordna de angelägenheter, som röra fartyget, de ombordvarande och lasten.

Om befälhavarens rätt till hyra vid arbetslöshet, till fri hemresa med hyra och underhåll under resan samt till nödig beklädnad gäller vad i 41 § är stadgat för sjöman.

För befälhavaren gäller:

1. om vård och fri hemresa med underhåll vid sjukdom vad i 28 § stadgas för svensk sjöman;
2. om fri hemresa med underhåll efter längre tids tjänstgöring vad i 26 § stadgas för svensk sjöman;
3. om hyra vid dödsfall, om begravning eller eldbegängelse och om kvarlåtenskap vad i 24, 29 och 30 §§ stadgas för sjöman;
4. om ersättning för förlorade effekter vad i 42 § stadgas för svensk sjöman.

Dansk tekst.

Er der tilsagt skibsføreren andel i skibets fragt (kaplak) eller i anden indtægt af rejsen eller andel i rederens overskud (tantieme), og tjenesteforholdet ophører før rejsens slutning eller regnskabsårets udløb, skal rederen betale en forholdsmæssig del af nævnte vederlag. Med fragt ligestilles godtgørelse for overliggetid.

Haves ret til hyre ifølge § 3, § 4, § 6 eller § 7 for længere tid, end skibsføreren har været i tjenesten, betales sådant vederlag, som er nævnt i denne paragrafs 1. stk., for tiden efter tjenesteforholdets ophør med det beløb, hvormed det dobbelte af den øverste styrmands hyre måtte overstige skibsførerens faste hyre.

Kapitel 2.

Mandskabets tjenesteaftale.

1. Forhyring.

§ 9.

Skibsføreren kan på rederens vegne ansætte såvel styrmænd, maskinmestre, hovmestre og radiotelegrafister som det øvrige mandskab.

Angående ansættelse af maskinmandskab skal skibsføreren såvidt muligt indhente forslag fra maskinchefen. Han bør rådføre sig med den øverste af styrmændene angående ansættelse af dæksmandskab og med hovmesteren angående ansættelse af medhjælp for ham.

§ 10.

Ingen under 15 år og ingen kvinde under 18 år må anvendes til arbejde ombord.

Som kullempner må ingen under 18 år, som fyrbøder eller motormand ingen under 19 år anvendes.

Finlandssvensk text.

8§.

Åtnjuter befälhavaren andel av fartygets frakt (kaplake) eller av annan inkomst av resan eller andel av redarens vinst å rörelsen (tantiem) och upphör avtalet före resans slut eller räkenskapsårets utgång, äger befälhavaren av den honom sålunda tillförsäkrade gottgörelsen erhålla så mycket som i förhållande till resans hela längd eller hela räkenskapsåret belöper sig på tjänstetiden. Med frakt jämfästas ersättning för överliggetid.

Utgår hyra enligt 3, 4, 6 eller 7 § för längre tid än befälhavaren varit i tjänst, skall i 1 mom. nämnda gottgörelse fastställas till det belopp, varmed dubbla beloppet av den främste styrmannens hyra må överstiga hans fasta befälhavarehyra.

2 k a p.

Om besättningens arbetsavtal.

Om arbetsavtalets ingående.

9§.

Befälhavaren äger å redarens vägnar antaga fartygets besättning av såväl befälsom manskapsgrad.

Vid antagandet av maskinpersonalen skall befälhavaren såvitt möjligt inhämta förslag från maskinchefen. Han bör samråda med den främste av styrmännen vid antagandet av däckspersonalen och med sturten vid antagandet av denne underställd personal.

10§.

Den, som ej fyllt femton år, må icke användas i skeppstjänst; ej heller må såsom eldare eller kollämpare användas den, som icke uppnått aderton års ålder.

Kvinna under tjugu år må ej användas i skeppstjänst.

Minderårig, som fyllt aderton år, må själv uppgöra arbetsavtal. Innan minder-

Norsk tekst.

§ 8.

Er det tilsagt skipsføreren andel i skipets frakt (kaplak) eller i armen inntekt av reisen eller i rederens overskudd (tantieme), og tjenesteforholdet opphører før reisen er endt eller regnskapsåret er utløpet, skal rederen betale en forholdsmessig del av dette vederlag. Like med frakt regnes liggedagspenger.

Skal hyre etter §§ 3, 4, 6 eller 7, punkt 3, betales for lengre tid enn skipsføreren har vært i tjenesten, skal slikt vederlag som i første ledd nevnt, fastsettes til det beløp som fremkommer når skipsføreren faste hyre trekkes fra det dobbelte av første styrmannens hyre.

Kapitel II.

Mannskapets tjenesteavtale.*1. For hyring.*

§ 9.

Skipsføreren har i sin stilling fullmakt til å ansette såvel maskinister, styrmenn, stuerter og radiotelegrafister som det øvrige mannskap.

Før tiisetting av maskinmannskap skal skipsføreren så vidt mulig innhente forslag fra maskinsjefen. Før tiisetting av dekkmannskap og matstell- og tjenerpersonale bør han rådføre seg med henholdsvis første styrmannen og stuerter.

§ 10.

Ingen under 15 år og ingen kvinne under 18 år må nyttes til arbeid ombord.

Ingen må nyttes som maskingutt før han har fylt 16 år, som kulleemper eller smører før han har fylt 18 år, som fyrbøter eller motormann før han har fylt 19 år.

Svensk text.

8 §.

Åtnjuter befälhavaren andel av fartygets frakt (kaplake) eller av annan inkomst av resan eller andel av redarens vinst å rörelsen (tantiem), och upphör avtalet före resans slut eller räkenskapsårets utgång, äger befälhavaren av den honom sålunda tillförsäkrade gottgörelsen erhålla så mycket, som i förhållande till resans hela längd eller hela räkenskapsåret belöper på tjänstetiden. Med frakt jämställes ersättning för överliggetid.

Utgår hyra enligt 3, 4, 6 eller 7 § för längre tid än befälhavaren varit i tjänst, skall nu nämnda gottgörelse fastställas till det belopp, varmed dubbla beloppet av den främste styrmannens hyra må överstiga hans fasta befälhavarehyra.

2 Kap.

Om besättningens tjänsteavtal.*Om tjänsteavtalets ingående.*

9 §.

Befälhavaren äger å redarens vägnar antaga fartygets besättning av såväl befälsom manskapsgrad.

Vid antagandet av maskinpersonalen skall befälhavaren såvitt möjligt inhämta förslag från maskinchefen. Han bör samråda med den främste av styrmännen vid antagandet av däckspersonalen och med stuerter vid antagandet av denne underställd personal.

10 §.

Den, som icke fyllt femton år, eller, i fråga om kvinna, aderton år, må icke användas i skeppstjänst.

I eldartjänst eller i tjänst såsom kollämpare må ej användas den, som icke fyllt aderton år.

Dansk tekst.

§ 11.

En sømand, der forhyres, skal være forsynet med søfartsbog eller mønstringsbevis. Bogen eller beviset overgives skibsføreren og holdes i forvaring af ham, så længe tjenesteforholdet varer.

Tjenesteaftalen indføres med underskrift af begge parter i skibsbemandingslisten og med underskrift af skibsføreren i en afregningsbog, der overleveres sømanden.

I tjenesteaftalen skal angives:

- (1) sømandens fulde navn, fødselsår og fødselsdag, fødested og hjemsted,
- (2) den stilling, han er antaget til,
- (3) den rejse eller den tid, som aftalen gælder, eller hvad der måtte være aftalt om afmønstringssted eller opsigelsesfrist,
- (4) den aftalte hyre og dagen, fra hvilken den skal løbe, samt, hvis hyren er fastsat til et bestemt beløb for en rejse, dennes antagelige varighed,
- (5) hvad der er aftalt om overtidsbetaling, samt
- (6) de øvrige ansættelsesvilkår.

Tjenesteaftalen kan henvise til en tariff-aftale.

Afregningsbogen skal indeholde de væsentligste af denne lovs bestemmelser vedrørende mandskabet. Hvis sømanden begærer det, skal skibsføreren tage bogen i forvaring.

I afregningsbogen skal indføres tiden for sømandens tiltræden og fratræden, opsigelse af tjenesteforholdet med angivelse af dagen derfor, hvad der udbetales sømanden som hyre eller for overtid og, hvis udbetaling sker i anden mønt end den aftalte, den kurs, der lægges til grund.

Finlandssvensk text.

årig under aderton år anställes såsom sjöman, skall hans ålder utredas genom intyg av präst eller annan offentlig myndighet. Sådant intyg skall utgivas utan lösen.

11 §.

Sedan sjöman antagits, skall han av befälhavaren förses med motbok, upprättad erligt av sjöfartsstyrelsen fastställt formulär, vilken skall innehålla:

- 1) sjömannens fullständiga namn, födelseår och -dag, födelse- och hemort;
- 2) befattning, vari sjömannen antagits;
- 3) resa eller tid, för vilken arbetsavtalet gäller, eller avmönstringsort eller uppsägningstid, som avtalats;
- 4) hyra, som överenskommits, så ock, där hyran är bestämd **till** visst belopp för resa, den tid, som beräknas åtgå för resan;
- 5) övertidsersättning, som avtalats, där sådan ersättning icke skall utgå enligt lag; samt
- 6) övriga arbetsvillkor.

I motboken skall anteckning ske om anställningstidens början och slut, så ock om uppsägning av arbetsavtalet och dagen därför. Övertidsersättning, som sjöman förtjänar, så ock vad av hyran och övertidsersättningen utbetalas eller avdrages skall likaledes införas i motboken; vid utbetalning i annat myntslag än det, vari hyran är bestämd, skall kursen angivas.

Norsk tekst.

Svensk text.

§11.

Ved forhyring av mannskap skal det opprettes hyrekontrakt og overleveres sjømannen en avregningsbok.

Hyrekontrakten utferdiges i to eksemplarer etter en formular som Kongen fastsetter. Den skal underskrives av begge parter og inneholde følgende opplysninger:

1. sjømannens fulle navn, fødselsår og fødselsdag, fødested og hjemsted,
2. den stilling han er tilsatt i,
3. den reise eller tid forhyringen gjelder og/eller avmønstringssted eller oppsøingstid som måtte være avtalt,
4. den avtalte hyre og dagen den skal løpe fra samt, hvis hyren er fastsatt for reisen, hvor lang tid reisen forutsettes å ta,
5. den avtalte overtidsbetaling, forsåvidt denne ikke er bestemt ved lov,
6. de øvrige tilsetnings vilkår.

Hyrekontrakten kan vise til tariffavtale.

Avregningsboken skal inneholde det ene eksemplar av hyrekontrakten og forøvrig det som vedkommende departement bestemmer, herunder lovregler og forskrifter av særlig interesse for sjømannen.

I avregningsboken skal noteres tiden for sjømannens tiltreden og fratreden, oppsøing av tjenesteavtalen, dagen for oppsøingen og tid og sted for fratreden. Videre innføres etter hvert det som utbetales av hyren, og kursen når utbetaling foretas i annen mynt enn den avtalte.

11 §.

Sedan sjöman antagits, skall han av befälhavaren förses med motbok, upprättad enligt av kommerskollegium fastställt formulär, vilken skall innehålla:

1. sjömannens fullständiga namn, födelseår, födelsedag och hemort;
2. befattning, vari sjömannen antagits;
3. resa eller tid, för vilken tjänsteavtalet gäller, eller avmönstringsort eller uppsägningstid, som avtalats;
4. hyra, som överenskommits, så ock, där hyran är bestämd till visst belopp för resa, den tid, som beräknas åtgå för resan;
5. overtidsersättning, som avtalats, där sådan ersättning icke skall utgå enligt lag; samt
6. övriga anställningsvillkor.

I motboken skall anteckning ske om tjänstgöringens början och slut, så ock om uppsägning av tjänsteavtalet och dagen därfor. Övertidsersättning, som sjöman för tjänar, så ock vad av hyran och overtidsersättningen utbetalas eller avdrages skall likaledes införas i motboken; vid utbetalning i annat myntslag än det, vari hyran är bestämd, skall kursen angivas.

Dansk tekst.

Nærmere bestemmelser om indretning og brug af søfartsbøger, mønstringsbeviser, afregningsbøger og skibsbemandingslister gives af handelsministeren. Mod en af ministeren fastsat betaling skal de kunne fås hos enhver dansk mønstringsbestyrer eller konsul og på Færøerne hos landfogeden og enhver af sysselmændene. Betalingen for en afregningsbog erlægges af rederen.

2. Tjenesteforholdets varighed.

§ 12.

Er en sømand forhyret for bestemt tid, og tiden udløber under en rejse, fortsætter tjenesteforholdet, til skibet anløber dansk havn eller, om det forinden anløber fremmed havn for losning, lastning eller oplægning, til denne havn.

Det samme gælder, hvis sømanden er forhyret med aftalt opsigelsesfrist, og opsigelse sker på et sådant tidspunkt, at fristen udløber under en rejse.

§ 13.

Er ikke andet aftalt, kan hver af parterne opsiges tjenesteforholdet til ophør i dansk havn, som skibet anløber.

Er sømanden ikke dansk, eller er han ikke forhyret her i riget, kan forholdet også opsiges til ophør i fremmed havn, som skibet anløber for losning, lastning eller oplægning.

Opsigelsesfristen er tre måneder for styrmænd, maskinmestre, hovmestre og radiotelegrafister og syv dage for det øvrige mandskab.

§ 14.

Fortsætter en for bestemt tid eller for en bestemt rejse forhyret sømand i tjenesten, efter at tiden er udløbet eller rejsen endt, uden at ny aftale træffes, kan hver af par-

Finlandssvensk text.

Är arbetsavtalet ingånget med tillämpning av kollektivavtal, skall befälhavaren sörja för att exemplar av kollektivavtalet finnes tillgängligt å fartyget.

Angående sjömans på- och avmönstring samt vad därvid skall iakttagas, gäller vad därom är särskilt stadgat.

Om tiden för arbetsavtalets bestånd.

12 §.

Är sjöman antagen för bestämd tid eller med förbehåll om bestämd uppsägningstid och utgår tiden under resa, gälla arbetsavtalet till fartygets ankomst till finsk hamn, dock att, där fartyget dess förinnan anlöper utländsk lossnings-, lastnings- eller uppläggningshamn, avtalet skall upphöra i den hamnen.

13 §.

Är icke överenskommelse träffad om arbetsavtalets varaktighet, äger vardera parten uppsäga det till upphörande i finsk hamn, som fartyget anlöper.

Är sjömannen icke finsk eller är han icke antagen här i landet, må arbetsavtalet uppsägas att upphöra jämväl i utländsk hamn, som fartyget anlöper för lossning, lastning eller uppläggning.

Uppsägningstiden vare en månad, om sjömannen tillhör befälsgraden, och sju dagar, om han tillhör manskapsgraden.

14 §.

Har sjöman antagits för bestämd tid eller för en bestämd resa och stannar han kvar i tjänsten, efter det tiden eller resan gått till ända, utan att nytt avtal träffas, äger

Norsk tekst.

Skipføreren skal, når sjømannen anmoder om det, ta vare på hans sjøfartsbok eller fartsbevis.

2. Avtalens varighet.

§ 12.

Er en sjømann forhyrt for bestemt tid, og tiden utløper under en reise, gj elder avtalen til skipet anløper losse-, laste- eller opplagshavD.

Det samme gj elder hvis opsiingstid er avtalt, og denne utløper under en reise.

Blir opsiingstid avtalt, skal den være minst en måned for maskinister, styrmenn, stuerter og radiotelegrafister og sju dager for det øvrige mannskap. Den må ikke være kortere for rederen enn for sjømannen.

§ 13.

Er ikke annet avtalt om tjenesteforholdets varighet, kan hver av partene si opp avtalen til fratreden i norsk losse-, laste- eller opplagshavn.

Er sjømannen ikke norsk eller er han forhyrt i utlandet, kan avtalen også sis opp til fratreden i utenlandsk losse-, laste- eller opplagshavn.

Opsiingstiden er en måned for maskinister, styrmenn, stuerter og radiotelegrafister, og sju dager for det øvrige mannskap.

§ 14.

Når en sjømann, som er forhyrt for bestemt tid eller reise, blir stående i tjenesten etter at tiden er utløpet eller reisen endt, uten at ny avtale treffes, kan hver av partene si

Svensk text.

Är tjänsteavtalet ingånget med tillämpning av kollektivavtal, skall befälhavaren sörja för att exemplar av kollektivavtalet finnes tillgängligt å fartyget.

Angående sjömans på- och avmönstring samt vad därvid skall iakttagas gäller vad Konungen förordnar.

Om tiden för tjänsteavtalets bestånd.

12 §.

Är sjöman antagen för bestämd tid eller med förbehåll om bestämd uppsägningstid och utgår tiden under resa, gäller tjänsteavtalet till fartygets ankomst till svensk hamn; dock att, där fartyget dessförinnan anlöper utländsk lossnings-, lastnings- eller uppläggningshamn, avtalet skall upphöra i den hamnen.

13 §.

Är icke överenskommelse träffad om tjänsteavtalets varaktighet, äger vardera parten uppsäga det till upphörande i svensk hamn, som fartyget anlöper.

Är sjömannen icke svensk eller är han icke antagen här i riket, må avtalet uppsägas att upphöra jämväl i utländsk hamn, som fartyget anlöper för lossning, lastning eller uppläggnig.

Uppsägningstiden vare en månad om sjömannen tillhör befälsgraden och sju dagar om han tillhör manskapsgraden.

14 §.

Har sjöman antagits för bestämd tid eller för en bestämd resa och stannar han kvar i tjänsten, efter det tiden eller resan gått till ända, utan att nytt avtal träffas, äger var-

Dansk tekst.

terne med varsel som nævnt i § 13, 3. stk., opsigte tjenesteforholdet til ophør i dansk havn, som skibet anløber.

Sømanden kan tillige opsigte forholdet til ophør i fremmed havn, som skibet anløber for losning, lastning eller oplægning. Er sømanden ikke dansk, eller er han ikke forhyret her i riget, har rederen samme ret.

§ 15.

Uden hensyn til hvad der er bestemt i aftalen eller bestemt i § 13 om dansk fratrædeshavn, kan en sømand, som har været i tjenesten i halvandet år, opsigte tjenesteforholdet med varsel som nævnt i § 13, 3. stk., til ophør i dansk havn, som skibet anløber, eller i fremmed havn, som det anløber for losning, lastning eller oplægning. Ved ommønstring kan dog en ny frist på indtil halvandet år begynde at løbe, hvis sømanden udtrykkeligt samtykker deri.

§ 16.

En sømand, der efter aftalen eller efter bestemmelse i dette kapitel har ret til at fratræde, er pligtig at forblive i tjenesten for at yde bistand ved arbejde, som nødvendigt må udføres, når skibet kommer i havn, dog ikke udover to dage efter ankomstdagen.

Skal søforklaring afgives, er han mod hyre og underhold pligtig at blive på stedet, til forklaringen er afgivet.

§ 17.

Hvis myndighederne i en fremmed havn, hvor en sømand skal fratræde, nægter ham adgang til landet eller betinger hans adgang dertil af en sikkerhed, som han ikke kan stille, er han pligtig at forblive i tjenesten, indtil skibet kommer til en havn, hvor afmønstringen kan foregå. Kan det med rimelighed ske, er han også berettiget dertil.

Finlandssvensk text.

vardera parten uppsäga arbetsavtalet att efter tid, som i 13 § sägs, upphöra i finsk hamn, som fartyget anlöper.

Sjömannen äger därjämte uppsäga avtalet till upphörande i utländsk hamn, som fartyget anlöper för lossning, lastning eller uppläggning. Är sjömannen icke finsk eller är han icke antagen här i landet, har redaren samma rätt.

15 §.

Ändå att annat följer av arbetsavtalet eller av bestämmelsen i 13 § om avtalets upphörande i finsk hamn, äger sjöman, som har varit i tjänsten ett år, uppsäga arbetsavtalet att efter tid, som i 13 § sägs, upphöra i envar hamn, som fartyget anlöper för lossning, lastning eller uppläggning. Vid ny mönstring må dock en tid på högst ett år ånyo börja löpa från mönstringen, såframt sjömannen uttryckligen samtycker därtill.

16 §.

Sjöman, som på grund av arbetsavtalet eller bestämmelse i detta kapitel äger fraträda avtalet, är pliktig att, när fartyget kommer i hamn, kvarstå i tjänsten för att biträda vid arbete, som nödvändigt måste utföras, dock icke utöver två dagar eller i fråga om segelfartyg, som upplägges, fyra dagar efter ankomsten.

Skall sjöforklaring avgivas, är sjöman pliktig att mot hyra och underhåll kvarstanna å orten, tills förklaringen avgivits.

17 §.

Tillåter ej myndighet å utländsk ort, där sjöman skulle avgå från tjänsten, sjömannen att inkomma i det främmande landet, eller fordras för tillstånd härtill säkerhet, som han ej kan ställa, fortfar arbetsavtalet att gälla, till dess fartyget ankommer till ort, där avmönstring kan äga rum.

Norsk tekst.

opp tjenesteforholdet til fratreden i norsk losse-, laste- eller opplagshavn. Sjømannen kan også si opp tjenesteforholdet til opp hør i utenlandsk losse-, laste- eller opplagshavn.

Er sjømannen ikke norsk, eller er han forhyrt i utlandet, har rederen samme rett som sjømannen til å si opp tjenesteforholdet.

Oppsiingstiden er som i § 13, tredje ledd, bestemt.

§ 15.

Selv om annet er avtalt, eller bestemt i § 13 om norsk fratredelseshavn, kan en sjømann som har vært i tjenesten i et og et halvt år, si opp avtalen til fratreden i enhver losse-, laste- eller opplagshavn med varsel som bestemt i § 13, tredje ledd. Ved om-mønstring kan dog en ny frist på inntil et og et halvt år begynne å løpe dersom sjømannen uttrykkelig samtykker i det.

§ 16.

En sjømann, som etter avtalen eller etter bestemmelsene i dette kapitel har rett til å fratre, har plikt til å bli i tjenesten for å delta i nødvendig arbeid etter at skipet er kommet i havn, dog ikke ut over to dager etter ankomstdagen.

Skal sjøforklaring avgis, har han plikt til, mot hyre og underhold, å bli på stedet til forklaringen er avgitt.

§ 17.

Hvis myndighetene i en utenlandsk havn, hvor en sjømann skal fratre, nekter ham adgang til landet eller for å gi ham adgang krever en sikkerhet som sjømannen ikke kan skaffe, har han plikt til å bli i tjenesten inntil skipet kommer til en havn, hvor avmønstring kan foregå. Han har også rett til å bli i tjenesten, hvor dette ikke vil virke urimelig.

Svensk text.

dera parten uppsäga tjänsteavtalet att efter tid, som i 13 § sägs upphöia i svensk hamn, som fartyget anlöper.

Sjømannen äger därjämte uppsäga avtalet till upphörande i utländsk hamn, som fartyget anlöper för lossning, lastning eller uppläggning. Är sjömannen icke svensk eller är han icke antagen här i riket, har redaren samma rätt.

15 §.

Ändå att annat följer av tjänsteavtalet eller av bestämmelsen i 13 § om avtalets upphörande i svensk hamn, äger sjöman, som har varit i tjänst på fartyget ett år, uppsäga tjänsteavtalet att efter tid som i 13 § sägs upphöra i envar hamn, som fartyget anlöper för lossning, lastning eller uppläggning. Vid ny mönstring kan dock en tid om högst ett år ånyo börja löpa från mönstringen, såframt sjömannen uttryckligen samtycker därtill.

16 §.

Sjöman, som på grund av tjänsteavtalet eller bestämmelse i detta kapitel äger från-träda avtalet, är pliktig att, när fartyget kommer i hamn, kvarstå i tjänsten för att biträda vid arbete, som nödvändigt måste utföras, dock icke utöver två dagar eller, i fråga om segelfartyg som upplägges, fyra dagar efter ankomsten.

Skall sjöforklaring avgivas, är sjöman pliktig att mot hyra och underhåll kvarstanna å orten, tills förklaringen avgivits.

17 §.

Tillåter ej myndighet å utländsk ort, där sjöman skall avgå från tjänsten, sjömannen att inkomma i det främmande landet, eller fordras för tillstånd härtill säkerhet, som han ej kan ställa, är han pliktig att kvarstå i tjänsten, till dess fartyget ankommer till ort, där avmønstring kan äga rum. Där så utan avsevärd olägenhet låter sig göra, är han även berättigad därtill.

Dansk tekst.

3. Hyre og hjemrejse.

§ 18.

Hyren løber fra og med den dag, sømanden tiltræder tjenesten ombord. Hvis han på forlangende af rederen afleverer søfartsbog eller pas forinden, eller han må foretage rejse fra forhyringsstedet for at komme til skibet, løber dog hyren fra og med den dag, da afleveringen finder sted, eller rejsen påbegyndes.

Hyren løber til og med den dag, tjenesten ophører, eller, hvis afmønstring skal foretages efter nævnte dag, til og med afmønstringsdagen. Er sømanden arbejdsudygtig på grund af sygdom eller legemsskade, løber hyren videre, så længe han er arbejdsudygtig, dog ikke i flere dage, end han har været i tjenesten, og ikke ud over to måneder, hvis han er styrmand, maskinmester, hovmester eller radiotelegrafist, og ikke ud over en måned, hvis han hører til det øvrige mandskab.

Hyre betales ikke for tid, i hvilken sømanden ulovligt unddrager sig sin tjeneste, eller i hvilken han er arbejdsudygtig på grund af sygdom eller legemsskade, som han svigagtigt har fortiet ved sin ansættelse. Når undtages kønssygdom, som dansk sømand lider af, betales hyre ej heller for tid, i hvilken sømanden er arbejdsudygtig som følge af sygdom eller skade, som han har pådraget sig med forsæt eller ved grov uagtsomhed.

Ved beregning af hyre for en del af en måned regnes denne til tredive dage.

§ 19.

Udbetaling af hyre kan kun fordres, når skibet ligger i havn, og i samme land ikke oftere end hver syvende dag.

Hyre udbetales i rede penge, forsåvidt sømanden ikke forlanger anvisning på rederen. Udbetaling kan fordres i stedets mønt efter dagens kurs.

En dansk sømand kan uden udgift og på

Finlandssvensk text.

Om hyra och hemresa.

18 §.

Hyra utgår från och med den dag sjömannen tillträder tjänsten ombord. Har han dessförinnan på redarens begäran överlämnat sjömansbok eller andra sedvanliga handlingar eller har han från förhyrningsorten måst företaga resa för att komma till fartyget, utgår hyran dock från och med den dag handlingarna överlämnades eller resan anträdde.

Hyran löper till och med den dag sjömannen avgår från tjänsten eller, om avmönstring skall ske, till och med avmönstringsdagen. Är sjöman, då han lämnar tjänsten, till följd av sjukdom eller kroppsskada oförmögen att tjänstgöra, skall hyran fortfarande att löpa, så länge han är oförmögen till arbete, dock högst två månader, om han tillhör befälsgraden, och en månad, om han tillhör manskapsgraden.

Hyra utgår ej för tid, då sjömannen utan laga skäl håller sig från tjänsten eller då han är oförmögen till tjänstgöring till följd av sjukdom eller kroppsskada, som han svikligen förtegit vid tjänstens antagande. Utom såvitt angår könssjukdom, varav finsk sjöman lider, gälle detsamma, då sjöman ådragit sig sjukdomen eller skadan uppsåtligen eller genom grovt vållande.

Vid beräkning av hyra för del av månad, räknas månaden till trettio dagar.

19 §.

Betalning av hyra må fordras allenast, när fartyget ligger i hamn och i samma land icke oftare än var sjunde dag.

Hyran skall betalas i reda penningar, såvida sjömannen ej begär anvisning å redaren. Betalning kan fordras i ortens myntslag efter dagens kurs på platsen.

Finsk sjöman, som vill från utlandet

Norsk tekst.

3. Hyre og hjemreise.

§ 18.

Hyren løper fra og med den dag som er fastsatt i hyrekontrakten. Tiltrer sjømannen etter avtale tidligere, eller må han før denne dag foreta reise fra forhyringsstedet, løper hyren henholdsvis fra og med den dag sjømannen tiltrer sin tjeneste, eller fra og med den dag han tiltrer reisen.

Hyren løper til og med den dag tjenesten opphører, eller, når avmønstring skal foretas, til og med avmønstringsdagen. Er en sjømann arbeidsudyktig på grunn av sykdom eller skade, har han ytterligere rett til hyre, så lenge han er arbeidsudyktig, i inntil to måneder hvis han er norsk, og ellers i inntil en måned.

Hyre betales ikke for den tid en sjømann ulovlig unndrar seg fra tjenesten, eller er arbeidsudyktig på grunn av sykdom eller skade som han svikaktig har fortiet ved tilsettingen. Når unntas kjønnssykdom som norsk sjømann lider av, gjelder det samme dersom han har pådratt seg sykdommen eller skaden med forsett eller ved grov uaktsomhet.

Skal hyre beregnes for en del av en måned, regnes måneden til 30 dager.

§ 19.

Utbetaling av hyre kan sjømannen bare kreve når skipet ligger i havn, og i samme land ikke oftere enn hver sj uende dag.

Hyren betales i rede penger, hvis ikke sjømannen forlanger anvisning på rederen. Utbetaling kan kreves i stedets mynt etter dagens kurs.

Norsk sjømann kan uten utgifter sende

Svensk text.

0?n hyran och om hemresa.

18 §.

Hyra utgår från och med den dag sjömannen tillträder tjänsten ombord. Har han dessförinnan på redarens begäran överlämnat sjöfartsbok eller andra sedvanliga handlingar eller har han från förhyringsorten måst företaga resa för att komma till fartyget, utgår hyran dock från och med den dag handlingarna överlämnades eller resan anträdde.

Hyran löper till och med den dag sjömannen avgår från tjänsten eller, om avmønstring skall ske, till och med avmønstringsdagen. Är sjöman, som lämnar tjänsten, till följd av sjukdom eller kroppsskada oförmögen att tjänstgöra, skall hyran fortfarande att löpa så länge arbetsoförmågen varar, dock högst två månader, om han tillhör befälsgraden, och en månad, om han tillhör manskapsgraden.

Hyra utgår ej för tid, då sjömannen utan laga skäl håller sig från tjänsten, eller då han är oförmögen till tjänstgöring till följd av sjukdom eller kroppsskada, som han svikligen förteget vid tjänstens antagande. Utom såvitt angår könssjukdom, varav svensk sjöman lider, gälle detsamma, då sjöman ådragit sig sjukdomen eller skadan uppsåtligt eller genom grovt vållande.

Vid beräkning av hyra för del av månad räknas månaden till trettio dagar.

19 §.

Betalning av hyra må fordras allenast när fartyget ligger i hamn och i samma land icke oftare än var sjunde dag.

Hyran skall betalas i reda penningar, såvida sjömannen ej begär anvisning å redaren. Betalning kan fordras i ortens myntslag efter dagens kurs på platsen.

Svensk sjöman, som vill från utlandet

Dansk tekst.

statens ansvar sende hyremidler fra udlandet til Danmark gennem dansk konsul.

§ 20.

Hyre kan som månedlig træk fordres udbetalt til en bestemt person her i riget eller indsat i dansk pengeinstitut. En sømand kan dog ikke fordre udbetaling efter flere sideløbende træksedler end tre.

§ 21.

Uden sømandens samtykke kan foruden sådanne beløb, som det i henhold til særlig lovbestemmelse er pålagt rederen at tilbageholde, kun disciplinbot eller erstatningsansvar, som en sømand har pådraget sig i tjenesten, modregnes i hyren. Modregning skal ske i hyre, der udbetales sømanden, fremfor i hyre, der udbetales som træk, medmindre sømanden bestemmer andet.

Af hyre, sømanden selv kan hæve, har skibsføreren ret til at tilbageholde halvdelen, indtil tjenesten fratrædes. Det tilbageholdte beløb må dog ikke overstige en halv måneds hyre.

§ 22.

Er hyren fastsat til et bestemt beløb for rejsen, lægges den i tjenesteaftalen optagne angivelse af rejsens antagelige varighed til grund i tilfælde, hvor hyre skal beregnes efter tid.

Selvom rejsen kommer til at vare kortere tid end forudsat ved forhyringen, har sømanden krav på hele den betingede hyre. Kommer rejsen til at vare længere end forudsat, har han krav på et forholdsmæssigt tillæg, hvis ikke andet er aftalt.

Finlandssvensk text.

sända hyresmedel till Finland, äger härför utan kostnad anlita finsk konsul; och vare staten ansvarig för sådana penningförsändelser.

20 §.

Sjöman äger fordra, att viss del av hyran efter dragsedel månatl i gen utbetalas till bestämd person i Finland eller för sjömannens räkning insattes i finsk bank. Han må dock icke fordra utbetalning enligt flere än tre samtidigt löpande dragsedlar.

Utan sjömannens samtycke må dragsedelsbeloppet nedsättas allenast i den mån den övriga hyran icke förslår till täckande av disciplinbot eller till gäldande av fordran, som härflyter av arbetsförhållandet, såframt sagda fordran är klar eller sjömannen erkänner dess riktighet.

21 §.

Av hyra, som skall kontant utbetalas till sjömannen, äger befälhavaren att varje gång betalning sker innehålla en tredjedel, till dess sjömannen avgår från tjänsten. Innehållet belopp må dock icke vid någon tid överstiga hyra för en halv månad.

22 §.

Ar hyra fastställd till visst belopp för resa, skall den i motboken gjorda anteckningen om resans antagliga varaktighet lända till efterrättelse vid beräkning av hyra i fall, då sådan bör erläggas före resans slut.

Andras resan, så att den kommer att vara längre tid än vid förhyrningen antogs, äger sjömannen, då hyra är fastställd till visst belopp för resa, åtnjuta motsvarande tillägg till hyran; forlanges eljest resan, skall för den överskjutande tiden utgå tilläggshyra, beräknad efter den å förhyrningssorten gängse månadshyran. Underskrides den för resan beräknade tiden, skall den avtalade hyran ändock utgå till fullo.

Norsk tekst.

hyrebeløp til Norge gjennom de konsuler som vedkommende departement bestemmer. For slike forsendelser er staten ansvarlig.

§20.

En sjømann kan kreve at hans hyre helt eller delvis skal utbetales som månedlig trekk til bestemt oppgitt person eller institusjon her i riket eller settes inn i norsk bank.

Uten sjømannens samtykke kan bare beløp til dekning av disiplinbot eller erstatningsansvar pådratt i tjenesten motregnes i hyren. Motregning skal skje i hyre som utbetales sjømannen framfor i trekk medmindre sjømannen bestemmer annet.

Av den hyre sjømannen selv kan he ve, har skipsføreren rett til å holde tilbake en tredjedel til han fratrer. Det beløp, som holdes tilbake, må ikke til noen tid overstige en halv måneds hyre.

§ 22.

Er hyren fastsatt til et bestemt beløp for reisen, skal oppgaven i hyrekontrakten over hvor lang tid reisen forutsettes å ta, legges til grunn i de tilfelle, da hyren skal beregnes etter tid.

Selvom reisen kommer til å vare kortere tid enn forutsatt ved forhyringen, har sjømannen krav på hele den avtalte hyre. Kommer reisen til å vare lenger enn forutsatt, har han krav på et forholdsmessig tillegg, hvis ikke annet er avtalt.

Svensk text.

sända hyresmedel till Sverige, äger härför utan kostnad anlita svensk konsul; och vare staten ansvarig för sådana penningförsändelser.

20 §.

Sjöman äger fordra, att viss del av hyran efter dragsedel månatligen utbetalas till bestämd person här i riket eller för sjömannens läkning insattes i svensk bank. Han må dock icke fordra utbetalning efter flera än tre samtidigt löpande dragsedlar.

Utan sjömannens samtycke må dragsedelsbeloppet nedsättas allenast i den mån den övriga hyran icke förslår till täckande av disciplinbot eller gäld till redaren, som sjömannen ådragit sig i tjänsten.

21 §.

Av hyra, som skall kontant utbetalas till sjömannen, äger befälhavaren att varje gång betalning sker innehålla en tredjedel, till dess sjömannen avgår från tjänsten. Innehållet belopp må dock icke vid någon tid överstiga hyra för en halv månad.

22 §.

Ar hyra fastställd till visst belopp för resa, skall den i motboken gjorde anteckningen om resans antagliga varaktighet lända till efterrättelse vid beräkning av hyra i fall, då sådan bör beräknas för viss tid.

Ändras resan, så att den kommer att vara längre tid än vid förhyringen antogs, äger sjömannen åtnjuta motsvarande tillägg till hyran; forlanges eljest resan, skall för den överskjutande tiden utgå tilläggshyra, beräknad efter den å förhyrningssorten gängse månadshyra. Underskrides den för resan beräknade tiden, skall den avtalade hyran ändock utgå till fullo.

Dansk tekst.**§ 23.**

Bliver en rejse helt eller delvis udført med mindre mandskab end forudsat, eller bliver det arbejdsdygtige mandskab formindsket under rejsen, fordeles sparet hyre for den tid, skibet er i søen, ligelig mellem sømændene af den formindskede mandskabsgruppe, medmindre det godtgøres, at formindskelsen ikke har påført gruppen forøget arbejde. Dog fradrages, hvad udgifterne til overtidsbetaling måtte være forøget med.

§ 24.

Dør en sømand, løber hyren til og med dødsdagen, hvis ikke den ifølge bestemmelse i dette kapitel er ophørt at løbe tidligere.

Dør en dansk sømand, medens han er i rederens tjeneste, har hans enke eller hans børn under 18 år ret til hyre for en måned. Det samme gælder, hvis sømanden dør, medens han er berettiget til hyre efter § 18, 2. stk., 2. pkt. I så fald kan dog rederen fradrage hyre, som han har betalt eller skal betale efter nævnte bestemmelse.

Bliver skibet borte, uden at det kan oplyses, når ulykken indtraf, gås ved beregning af hyren ud fra, at dødsfaldet er indtruffet ved udløbet af den tid, som i almindelighed medgår for et skib som det forulykkede til en rejse på samme årstid fra det sted, hvorfra man sidst havde efterretning om skibet, til bestemmelsesstedet.

§ 25.

Selvom det ved afregning med en sømand viser sig, at han har fået udbetalt mere i forskud, end der tilkom ham som hyre, kan han beholde, hvad han har modtaget, hvis hans tjeneste er ophørt af grund som nævnt i § 24, § 32, § 34, § 38, § 39, § 40 eller § 4L

Finlandssvensk text.**23 §.**

Har fartyget vid resas anträdande varit underbemannat eller varder besättningen under resa förminskad, skall därigenom inbesparad hyra för den tid fartyget är till sjöss fördelas mellan de kvarblivna i förhållande till det ökade arbete envar fått vidkännas, dock allenast i mån som de icke åtnjutit ersättning härför såsom för övertidsarbete enligt vad därom är särskilt stadgat.

24 §.

Dör sjöman, utgår hyran till och med dödsdagen, där icke hans rätt till hyra på grund av bestämmelse i detta kapitel förut upphört.

Var sjömannen finsk, har hans efterlämnade hustru eller barn under sexton år rätt till hyra för en månad, såframt hans död inträffade, medan han var i redarens tjänst eller å tid, då han var berättigad till hyra jämlikt 18 § 2 mom. andra punkten. I sistnämnda fall må dock avdragas vad som utbetalats eller skall utbetalas enligt nämnda stadgande.

Förolyckas fartyget med man och allt, utan att upplysning kan vinnas om tiden, då olyckan inträffade eller måste antagas senast hava inträffat, skall vid beräkning av hyran så anses, som om sjömannens död inträffat vid utgången av den tid, som med sådant fartyg å sådan årstid skäligen bort åtgå för resa från det ställe, där fartyget sist avhördes, till bestämmelseorten.

25 §.

Befinnes vid sluträkning sjöman hava i förskott uppburit mer än rätteligen tillkommer honom, äger han ändock behålla vad han uppburit, där tjänstgöringen upphört av sådan anledning, som i 24, 32, 34, 38, 39, 40 eller 41 § sägs.

Norsk tekst.

§23.

Blir en reise helt eller delvis gjennomført med mindre mannskap enn forutsatt, eller blir det arbeidsdyktige mannskap minsket under reisen, fordeles spart hyre for den tid skipet er i sjøen likelig mellom sjømennene i den minskede mannskapsgruppe, medmindre det godtgjøres at minskingen ikke har ført til øket arbeid for gruppen. Økte utgifter til overtidsbetaling for merarbeid i sjøen kommer til fradrag. Matstell- og tjenerpersonale har også rett til innspart hyre under skipets opphold i havn.

24.

Dør en norsk sjømann mens han er i rederens tjeneste, skal rederen, hvis sjømannen etterlater seg hustru eller barn under 18 år, betale dem en måneds hyre regnet fra dødsdagen, eller fra den dag hans rett til hyre opphørte. Det samme gjelder hvis sjømannen dør, mens han har rett til hyre etter § 18, 2. ledd. I så fall kan dog rederen trekke fra hyre som sjømannen selv har rett til etter den nevnte bestemmelse.

Blir skipet borte, uten at det kan opplyses når ulykken inntraff, regnes hyren, som om dødsfallet var inntruffet ved utløpet av den tid som det i alminnelighet tar for et skip som det forulykkede på samme årstid å reise fra det sted, som man sist hadde etterretning fra om skipet, til bestemmelsesstedet.

§25.

Selvom det ved avregningen med en sjøman viser seg, at han har fått utbetalt mer i forskudd enn han har opptjent, kan ingen tilbakebetaling kreves, hvis sjømannens tjeneste er opphørt av noen av de gruener, som er nevnt i §§ 24, 32, 34, eller 38—41.

Svensk text.

23

Varder besætningen under resa förminskad, skall därigenom inbesparad hyra för den tid fartyget är till sjöss fördelas mellan de kvarblivna i förhållande till det ökade arbete envar fått vidkännas, dock allenast i mån som de icke åtnjutit ersättning härfor såsom för overtidsarbete enligt vad där-om är särskilt stadgat.

24 §.

Dör sjöman, utgår hyran till och med dödsdagen, där icke hans rätt till hyra på grund av bestämmelse i detta kapitel förut upphört.

Var sjömannen svensk, har hans efterlämnade hustru eller barn under sexton år rätt till hyra för en månad, såframt hans död inträffade medan han var i redarens tjänst eller å tid, då han var berättigad till hyra jämlikt 18 § andra stycket andra punkten. I sistnämnda fall må dock avdragas vad utbetalats eller skall utbetalas jämlikt nämnda stadgande.

Förolyckas fartyget med man och allt, utan att upplysning kan vinnas om tiden, då olyckan inträffade eller måste antagas senast hava inträffat, skall vid beräkning av hyran så anses, som om sjömannens död inträffat vid utgången av den tid, som med sådant fartyg å sådan årstid skäligen bort åtgå för resa från det ställe, där fartyget sist avhördes, till bestämmelseorten.

25 §.

Befinnes vid sluträkning sjöman hava i förskott uppburit mer, än rätteligen tillkom honom, äger han ändock behålla vad han uppburit, där tjänstgöringen upphört av sådan anledning, som i 24, 32, 34, 38, j 39, 40 eller 41 § sägs.

Dansk tekst.**§ 26.**

Vil en dansk sømand, der har hjemsted her i riget, og som fratræder sin tjeneste i udlandet, rejse til hjemstedet, skal staten og rederen betale hver halvdelen af udgifterne ved rejsen med underhold, såfremt sømanden har været i tjenesten uden afbrydelse i to år og ikke i løbet af det sidste år har haft adgang til at fratræde i dansk havn. Sømanden er dog pligtig at fortsætte i tjenesten i indtil seks måneder, hvis det kan påregnes, at skibet indenfor den tid kommer til en havn, hvorfra hjemrejsen kan ordnes væsentlig billigere eller lettere. Fratræder han efter egen opsigelse eller afskedsbegæring, må krav om fri hjemrejse være fremsat samtidig dermed.

Hjemrejsen ordnes af konsulen eller, hvis der ikke er dansk konsul på stedet, af skibsføreren. Ordner konsulen hjemrejsen, skal skibsføreren på forlangende stille sikkerhed for rederens andel af udgifterne. Kan der skaffes sømanden hyre på et skib, der er bestemt til Danmark eller til en havn, hvorfra hjemrejsen bekvemt kan ordnes, er han pligtig at overtage stillingen, om den ikke er af lavere grad eller dårligere lønnet end den, han havde.

*4. Sygepleie og begravelse.***§ 27.**

Når skibsføreren forlanger det, er en sømand pligtig at lade sig undersøge af en læge, dog uden udgift for sømanden.

Er der grund til at antage, at en sømand er syg, skal skibsføreren såvidt muligt lade ham undersøge af en læge.

Er en sømand syg eller kommet til skade, skal skibsføreren sørge for, at han ombord eller i land får forsvarlig pleje, derunder underhold, lægehjælp og lægemidler.

Finlandssvensk text.**26 §.**

Vill finsk sjöman, som i utlandet avgår från sin tjänst, resa till sin hemort i Finland, skall av konstnaden för resan med underhåll hälften bestridas av statsmedel och hälften gäldas av redaren, såframt sjömannen varit i tjänsten två år i följd och icke haft tillfälle att lämna tjänsten i finsk hamn under det senast förflutna året. Beräknas fartyget inom sex månader uppnå hamn, från vilken hemresan kan anordnas med avsevärt mindre kostnad eller omgång, njute sjömannen ej sådan förmån, med mindre han, om det påfordras, kvarstår i tjänsten, tills fartyget uppnår sådan hamn. Vill sjöman, som uppsäger arbetsavtalet, erhålla fri hemresa, göre samtidigt framställning därom.

Hemresan skall anordnas av finske konsuln eller, om finsk konsul icke finnes på platsen, av befälhavaren. Anordnas hemresan av konsuln, skall befälhavaren på begäran ställa säkerhet för redarens andel. Kan åt sjömannen beredas tjänst å fartyg, som är bestämt till Finland eller till ort, varifrån han bekvämligen kan resa hem, vare han pliktig att antaga tjänsten, såframt han anställs i egenskap motsvarande den, vari han förut varit anställd, och på lika förmånliga villkor.

*Om sjukvård och begravning.***27 §.**

Sjöman er pliktig att, när befälhavaren så påfordrar, underkasta sig läkarundersökning, dock utan kostnad för sjömannen.

Finnes anledning antaga, att sjöman är sjuk, skall befälhavaren såvitt möjligt låta honom undersökas av läkare.

Är sjöman sjuk eller skadad, skall befälhavaren sörja för att han erhåller betryggande vård ombord eller i land. Vården omfattar jämväl underhåll, läkarbehandling och läkemedel.

Norsk tekst.

§26.

Vil en norsk sjømann med hjemsted her i riket, som fratrer sin tjeneste i utlandet, reise til sitt hjemsted, skal staten og rederen hver betale halvdelen av utgiftene ved reisen med underhold, såfremt sjømannen har vært i tjenesten uten avbrytelse i to år og ikke har hatt adgang til å fratre i norsk havn i løpet av det siste år. Kan det påregnes at skipet innen seks måneder kommer til en havn, hvorfra hjemreisen kan ordnes vesentlig billigere eller lettere, har sjømannen dog bare rett til fri hjemreise hvis han fortsetter i tjenesten inntil skipet kommer til slik havn. Vil en sjømann som selv sier opp eller krever avskjed, ha fri hjemreise, må han framsette krav herom samtidig.

Hjemreisen ordnes av konsulen, eller av skipsføreren hvis det ikke er konsul på stedet. Ordner konsulen hjemreisen, skal skipsføreren på forlangende stille sikkerhet for rederens andel av utgiftene. Kan det skaffes sjømannen hyre på et skip som er bestemt til Norge, eller til en havn, hvorfra hjemreisen bekvemt kan ordnes, har han plikt til å overta stillingen, hvis den ikke er av lavere grad eller dårligere lønt enn den han hadde.

4. *Legeunder søkelse, sykepleie og begravelse.*

§27.

I.

Kongen kan gi forskrifter om legeundersøkelse av enhver som gjør tjeneste på skip eller skal tiltre slik tjeneste. Med mindre Kongen bestemmer noe annet, bærer rederen utgiftene ved legeundersøkelsen.

II.

Er en sjømann syk eller kommet til skade, skal skipsføreren sørge for, at han ombord eller i land får forsvarlig sykepleie, herunder legehjelp, legemidler og underhold.

Svensk text.

26

Vill svensk sjöman, som i utlandet avgår från sin tjänst, resa till sin hemort här i riket, skall av kostnaden för resan med underhåll hälften bestridas av statsmedel och hälften gäldas av redaren, såframt sjömannen varit i tjänsten två år i följd och icke haft tillfälle att lämna tjänsten i svensk hamn under det senast förflutna året. Beräknas fartyget inom sex månader uppnå hamn från vilken hemresan kan anordnas med avsevärt mindre kostnad eller omgång, vare sjömannen ej berättigad till fri hemresa, med mindre han, om det påfordras, kvarstår i tjänsten tills fartyget uppnår sådan hamn. Vill sjöman, som uppsäger tjänstavtalet, erhålla fri hemresa, göre samtidigt framställning därom.

Hemresan skall anordnas av svenske konsuln eller, om svensk konsul icke finnes på platsen, av befälhavaren. Anordnas hemresan av konsuln, skall befälhavaren på begäran ställa säkerhet för redarens andel. Kan åt sjömannen beredas tjänst å fartyg, som är bestämt till Sverige eller till ort varifrån han bekvämligen kan resa hem, vare han pliktig att antaga tjänsten, såframt han anställes i egenskap motsvarande den vari han förut varit anställd och på lika förmånliga villkor.

Om sjukvård och begravning.

27 §.

Sjöman är pliktig att, när befälhavaren så påfordrar, underkasta sig läkarundersökning, dock utan kostnad för sjömannen.

Finnes anledning antaga, att sjöman är sjuk, skall befälhavaren såvitt möjligt låta honom undersökas av läkare.

Är sjöman sjuk eller skadad, skall befälhavaren sörja för att han erhåller betryggande vård ombord eller i land. Vården omfattar jämväl underhåll, läkarbehandling och läkemedel.

Dansk tekst.

Er der grund til at antage, at en sømand lider af en sygdom, som medfører fare for de ombordværende, skal skibsføreren lade ham bringe i land, hvis betryggende foranstaltninger mod smittefaren ikke kan træffes ombord.

Kan en syg eller tilskadekommet sømand ikke selv tage vare på sine ejendele, skal skibsføreren drage omsorg for dem.

Bliver en syg eller tilskadekommet sømand efterladt i udlandet, skal skibsføreren overgive ham til konsulens forsorg eller, hvis der ikke er dansk konsul på stedet, på anden måde skaffe ham forsvarlig pleje og underrette nærmeste danske konsul. På begæring af sømanden skal skibsføreren underrette hans nærmeste pårørende.

§ 28.

Udgifterne ved en sømands pleje bæres med de af denne paragrafs 3. stk. følgende undtagelser af rederen, så længe tjenesteforholdet består.

Er en sømand syg eller tilskadekommet ved tjenesteforholdets ophør, har han med de af denne paragrafs 3.—5. stk. følgende undtagelser ret til pleje for rederens regning i indtil 12 uger, hvis han er dansk og plejes i udlandet, og ellers i indtil 6 uger. Tiden regnes fra afmønstringen eller, om han ikke afmønstrer, fra den dag, da skibet afgår. Hvis han er dansk og har hjemsted her i riget, og han lider af sådan sygdom eller legemsskade, som berettiger til afskedigelse efter § 32, har han desuden ret til fri rejse med underhold for rederens regning til hjemstedet. Gøres ret til fri hjemrejse fra udlandet gældende, og sømandens helbreds-tilstand tillader det, får bestemmelserne i § 26, 2. stk., tilsvarende anvendelse.

Finlandssvensk text.

Finnes anledning antaga, att sjöman är behäftad med sjukdom, som medför fara för de ombordvarande, skall befälhavaren låta bringa honom i land, där betryggande åtgärder mot smittfaran icke kunna träffas ombord.

Kan sjuk eller skadad sjöman icke själv taga vård om sina tillhörigheter, skall befälhavaren draga försorg om dem.

Kvarlämnas sjuk eller skadad sjöman i utlandet, skall befälhavaren överlämna honom åt finske konsulns försorg eller, om finsk konsul icke finnes på platsen, på annat sätt skaffa honom lämplig vård ävensom underrätta närmaste finske konsul om de vidtagna åtgärderna. På begäran av sjömannen skall befälhavaren underrätta hans närmaste anhöriga.

28 §.

Kostnaden för sjömans sjukvård skall, med de i 3 mom. nämnda undantagen, bestridas av redaren, så länge arbetsförhållandet består.

Är sjöman sjuk eller skadad vid arbetsförhållandets upphörande äger han, med de undantag, som följa av 3, 4 och 5 mom., åtnjuta sjukvård på redarens bekostnad, dock icke utöver sex veckor eller, om han är finsk och vårdas utom landet, tolv veckor. Tiden räknas från avmönstringen eller, om sådan icke skett, från den dag fartyget gått vidare. Är sjömannen finsk och avmönstras han på grund av sjukdom eller kroppsskada eller lider han vid avmönstringen av sjukdom eller skada av beskaffenhet att kunna föranleda avmönstring, är han dessutom berättigad till fri resa med underhåll till sin hemort i Finland. Då fråga är om fri hemresa från utlandet, är sjömannen, såframt hans hälsotillstånd medgiver det, pliktig att antaga tjänst å annat fartyg enligt vad i 26 § 2 mom. stadgas.

Norsk tekst.

Er det grunn **til** å tro at en sjømann lider av en sykdom som medfører fare for de ombordværende, skal skipsføreren såvidt mulig la ham undersøke av lege. Hvis det på grunn av smittefare er påkrevd, skal skipsføreren la den syke bringe i land.

Eiendeler som en syk sjømann ikke kan dra omsorg for, skal skipsføreren ta vare på.

Blir en syk eller skadet sjømann etterlatt i utlandet, skal skipsføreren overgi ham til konsulens forsorg eller hvis det ikke er konsul på stedet, på annen måte skaffe ham forsvarlig pleie og underrette nærmeste konsul. Etter sjømannens anmodning skal skipsføreren også underrette hans pårørende.

§ 28.

Utgiftene ved sykepleien bæres, med de unntak som følger av tredje ledd, av rederen så lenge tjenesteforholdet består.

Er en sjømann ved fratredelsen syk eller skadet, har han med de unntak som følger av tredje, fjerde og femte ledd, rett til sykepleie for rederens regning inntil 12 uker, hvis han er norsk og forpleies i utlandet, og ellers i inntil 6 uker. Tiden regnes fra avmønstringen eller, hvis han ikke avmønstrer, fra den dag skipet avgår. Blir en norsk sjømann etterlatt i norsk eller utenlandsk havn på grunn av sykdom eller skade, eller led han ved fratredelsen av en sykdom eller skade som ville foranlediget avmønstring, har han dessuten rett til fri reise med underhold **til** sitt hjemsted her i riket. Kan det når fratreden har funnet sted i utlandet, skaffes sjømannen hyre på et skip som er bestemt til Norge eller til en havn, hvorfra det faller bekvemt å sende ham hjem, og hans helbredstilstand ikke er til hinder, har han plikt til å overta stillingen, hvis den ikke er av lavere grad eller dårligere lønt enn den han hadde.

Svensk text.

Finnes anledning antaga, att sjöman är behäftad med sjukdom, som medför fara för de ombordvarande, skall befälhavaren låta bringa honom i land, där betryggande åtgärder mot smittfaran icke kunna träflas ombord.

Kan sjuk eller skadad sjöman icke själv taga vård om sina tillhörigheter, skall befälhavaren draga försorg om dem.

Kvarlämnas sjuk eller skadad sjöman i utlandet, skall befälhavaren överlämna honom åt svenske konsulns försorg eller, om svensk konsul icke finnes på platsen, på annat sätt skaffa honom lämplig vård ävensom underätta närmaste svenske konsul om de vidtagna åtgärderna. På begäran av sjömannen skall befälhavaren underrätta hans närmaste anhöriga.

28 §.

Kostnaden för sjömans sjukvård skall, med de i tredje stycket nämnda undantagen, bestridas av redaren, så länge tjänsteförhållandet består.

Är sjöman sjuk eller skadad vid tjänsteförhållandets upphörande äger han, med de undantag som följa av tredje, fjärde och femte styckena, åtnjuta sjukvård på redarens bekostnad, dock icke utöver sex veckor eller, om han är svensk och vårdas utom riket, tolv veckor. Tiden räknas från avmønstringen eller, om sådan icke skett, från den dag fartyget gått vidare. Är sjömannen svensk och avmönstras han på grund av sjukdom eller kroppsskada eller lider han vid avmønstringen av sjukdom eller skada av beskaffenhet att kunna föranleda avmønstring, är han dessutom berättigad till fri resa med underhåll till sin hemort här i riket. Då fråga är om fri hemresa från utlandet, är sjömannen, såframt hans hälsotillstånd medgiver det, pliktig att antaga tjänst å annat fartyg enligt vad i 26 § andra stycket stadgas.

Dansk tekst.

Hvis sømanden svigagtigt har fortiet sygdommen eller legemsskaden ved sin ansættelse, har han ikke ret til pleje for rederens regning eller fri hjemrejse. Når undtages kønssygdom, som dansk sømand lider af, gælder det samme, hvis han har pådraget sig sygdommen eller skaden med forsæt eller ved grov uagtsomhed.

Når sømanden er dansk, og det er kønssygdom eller tuberkulose, han lider af, overtager staten de udgifter ved pleje efter tjenesteforholdets ophør eller ved hjemrejse, der ville påhvile rederen, om ikke denne regel gjaldt.

Er sømanden sygeforsikret i en statsanerkendt sygekasse, en statskontrolleret sygeforening eller et privat forsikringsselskab, har rederen ikke pligt til at bekoste sådan pleje efter tjenesteforholdets ophør, som kan kræves ydet af forsikringen.

§ 29.

Dør en sømand, skal skibsføreren underrette hans nærmeste pårørende og sørge for hans begravelse. Med samtykke af hans nærmeste pårørende kan ligbrænding træde i stedet for begravelse. Finder ligbrænding sted, skal skibsføreren sørge for hjemsendelse af asken.

Skibsføreren skal snarest muligt vidnefast lade optage en fortegnelse over, hvad den afdøde har efterladt ombord. Indtræffer dødsfaldet i udlandet, skal han aflevere fortegnelsen til nærmeste danske konsul. Kan efterladenskaberne ikke uden ulempe beholdes ombord, skal også de overgives til

Finlandssvensk text.

Har sjömannen vid anställan detsvilkigen förtegat sjukdomen eller kroppsskadan, är han pliktig att själv bekosta sjukvården och är icke berättigad till fri hemresa. Utom såvidt angår könssjukdom, varav finsk sjöman lider, gälle detsamma, då sjöman ådragit sig sjukdomen eller skadan uppsåtligen eller genom grovt vållande.

Lider finsk sjöman av könssjukdom eller tuberkulos, skall av sjukdomen föranledd kostnad för vård och hemresa för tiden efter det arbetsförhållandet upphört bestri- das av statsmedel, enligt föreskrifter, som av statsrådet meddelas.

Är sjömannen sjukförsäkrad i sjuk-kassa eller försäkringsanstalt, är redaren icke pliktig att bekosta sådan efter arbetsförhållandets upphörande lämnad sjukvård, som sjömannen må uppbära på grund av försäkringen.

29 §.

Dör sjöman, skall befälhavaren under- rätta hans närmaste anhöriga om dödsfallet ävensom sörja för hans begravning. Med samtycke av sjömannens närmaste anhöriga må befälhavaren föranstalta om eld- begängelse i stället för begravning. Sker eld- begängelse, skall befälhavaren ock sörja för att askan blir hemsänd.

Befälhavaren skall snarast möjligt i vitt- nens närvaro låta uppteckna vad den av- lidne efterlämnat å fartyget ävensom sörja för att kvarlåtenskapen avlämnas till del- ägarna i boet eller till annan för deras räk- ning. Inträffar dödsfallet utom Finland, skall han överlämna förteckningen till närma-

Norsk tekst.

Har sjømannen ved tiisettingen svikaktig fortiet sykdommen eller skaden, må lian selv betale utgiftene ved sykepleien, og han har da heller ikke rett til fri hjemreise. Når unntas kjønnsykdom som norsk sjømann lider av, gjelder det samme, hvis han har pådratt seg sykdommen eller skaden med forsett eller ved grov uaktsomhet.

Når sjømannen er norsk, og han lider av tuberkulose, eller utenlandsk, og han lider av tuberkulose i smittsom form, overtar staten de utgifter ved sykepleie eller hjemreise som ellers ville påhvilt rederen.

Når sjømannen er norsk, og han lider av kjønnsykdom, skal utgiftene ved sykepleien etter hans fratreden utredes av staten inntil utløpet av den i annet ledd nevnte frist, hvis fratredelsen skjer i utlandet. Har han hjemsted i Norge, kan han i kurativt øyemed sendes til norsk havn for statens regning.

§ 29.

Dør OD sjømann, skal skipsføreren underrette hans nærmeste pårørende og sørge for hans begravelse. Med samtykke av de pårørende kan skipsføreren ordne med kremasjon i stedet for begravelse. I så fall skal han også sørge for at asken blir sendt hjem.

Skipsføreren skal snarest mulig vitnefast la ta opp en fortegnelse over alt det den døde har etterlatt ombord. Inntreffer dødsfallet utenfor riket, skal han avlevere fortegnelsen til nærmeste konsul. Kan etterlatenskaper ikke uten ulempe beholdes ombord, skal skipsføreren overgi dem til konsulen. Gjen-

Svensk text.

Har sjømannen vid anställandet svikligen förtegit sjukdomen eller kroppsskadan, är han pliktig att själv bekosta sjukvården och är icke berättigad till fri hemresa. Utom såvitt angår könssjukdom, varav svensk sjöman lider, gälle detsamma, då sjöman ådragit sig sjukdomen eller skadan uppsåtligen eller genom grovt vållande.

Lider svensk sjöman av könssjukdom eller tuberkulos, skall av sjukdomen föranledd kostnad, för vård och hemresa för tiden efter det tjänsteförhållandet upphört bestridas av statsmedel enligt föreskrifter, som Konungen meddelar.

Är sjömannen sjukförsäkrad i sjukkassa eller försäkringsanstalt, är redaren icke pliktig att bekosta sådan efter tjänsteförhållandets upphörande lämnad sjukvård, som sjömannen må uppbära på grund av försäkringen.

29 §.

Dör sjöman, skall befälhavaren underrätta hans närmaste anhöriga om dödsfallet ävensom sörja för hans begravning. Med samtycke av sjömannens närmaste anhöriga kan befälhavaren föranstalta om eldbegängelse i stället för begravning. Sker eldbegängelse, skall befälhavaren ock sörja för att askan blir hemsänd.

Befälhavaren skall snarast möjligt låta i vittnens närvaro uppteckna vad den avlidne efterlämnat å fartyget ävensom sörja för att kvarlåtenskapen avlämnas till delägarna i boet eller till annan för deras räkning. Inträffar dödsfallet utom riket, skall han överlämna förteckningen till närmaste

Dansk tekst.

konsulen. Forså vidt de er udsat for at for­dærvés, forinden overgivelse til dansk kon­sul kan finde sted, kan dog skibsførereD sælge dem på betryggende måde.

§ 30.

Udgifterne ved en sømands begravelse eller ved ligbrænding samt hjemsendelse og gravsætning af hans aske skal betales af rederen, hvis sømanden dør, medens tjene­steforholdet består, eller medens han endnu har ret til pleje for rederens regning.

Dør en dansk sømand, medens han har ret til pleje for statens regning efter § 28, 4. stk., betaler staten udgifterne ved hans begravelse eller ved ligbrænding samt hjem­sendelse og gravsajtning af hans aske.

§ 31.

Når skibsføreren i udlandet efterlader en syg eller tilskadekommet sømand til dansk konsuls forsorg, skal han stille sådan sikker­hed, som konsulen kan godkende, for de ud­gifter, som det efter §§ 28 og 30 påhviler rederen at bære. Hyrebeløb, som sømanden har krav på, eller som han kan få krav på i medfør af § 18, 2. stk., 2. pkt., overgives konsulen. Forsåvidt hyrebeløb, som sø­manden har krav på, ikke må påregnes at medgå til dækning af udgifter for sømandens regning, kan denne fordre dem videregivet til sig, medmindre han er i en tilstand, der gør ham uegnet til at varetage sine anliggender.

Har skibsføreren i udlandet været nødt til efter tjenesteforholdets ophør at gøre så­danne udlæg til hjemsendelse eller pleje af en dansk sømand, til anden forsorg for ham eller i anledning af hans død, som ikke efter dansk ret påhviler rederen, kan denne kræve erstatning af staten.

Finlandssvensk text.

ste finske konsul. Kan kvarlåtenskapen icke utan skada eller olägenhet behållas ombord, skall jämväl denna överlämnas till konsuln. I den mån egendom är utsatt för förskämning eller snar förstörelse, må den dock av befälhavaren dessförinnan försäljas på lämpligt sätt eller bortskaffas. Därest försäljning sker, är befälhavaren skyldig att efter ankomsten till finsk hamn redovisa för försäljningssumman inför mönstringsförrättaren i fartygets hemort.

30 §.

Kostnaden för sjömans begravning eller för eldbegängelse samt hemsändande och nedsättande av hans aska skall bestridas av redaren, om dödsfallet inträffar, medan arbetsavtalet består eller han ännu är berättigad till vård på redarens bekostnad.

Dör finsk sjöman under tid, då honom enligt denna lag lämnad sjukvård bestrides av statsmedel, skola jämväl sådana utgifter, som omförmålas i 1 mom., erläggas av staten.

31 §.

När befälhavaren i utlandet överlämnar sjuk eller skadad sjöman åt finsk konsuls försorg, skall han på begäran ställa säkerhet för kostnad, som enligt 28 och 30 §§ åvilar redaren. Av sjömannen intjänad hyra samt hyra, vartill han enligt 18 § 2 mom. andra punkten må bliva berättigad, skall överlämnas till konsuln. Till betalning förfallett hyresbelopp, som icke erfordras till täckande av utgifter för sjömannens räkning, skall på begäran av sjömannen överlämnas till denne, såframt han ej befinner sig i sådant tillstånd, att han är oförmögen att handhava sina anläggningar.

Har befälhavaren i utlandet efter arbets­förhållandets upphörande nödgats för finsk sjömans räkning göra sådan utgift i anledning av hans sjukdom, kroppsskada eller död, som icke enligt finsk lag ålegat redaren, äger denne därför undfå ersättning av statsmedel.

Norsk tekst.

stander som ikke vil tåle lagring eller forsendelse til Norge, kan skipsføreren dog selge på fordelaktigste mate.

§ 30.

Utgiftene ved begravelsen eller kremasjonen samt ved gravsettingen av asken skal betales av rederen, hvis sjømannen dør mens tjenesteforholdet består, eller mens han ennå har rett til sykepleie for rederens regning.

Staten betaler de utgifter som er nevnt i første ledd, hvis en norsk sjømann dør mens han har rett til sykepleie for statens regning etter § 28, fjerde eller femte ledd.

§ 31.

Når skipsføreren i utlandet etterlater en syk eller skadet sjømann til konsulens forsorg, skal han, hvis det kreves, stille sikkerhet for de utgifter som rederen er ansvarlig for etter §§ 28 og 30. Hyrebeløp som sjømannen har opptjent, skal overgis til konsulen. Det samme gjelder hyre etter § 18, ann et ledd, som ikke er opptjent. Konsulen kan ikke nekte å utbetale sjømannen hyrebeløp, som han har krav på, med mindre sjømannen ikke er i stand til å vareta sine egne interesser, eller midlene trenges til dekning av utgifter for sjømannens regning.

Har skipsføreren vært nødt til etter tjenesteforholdets opphør å gjøre utlegg for en norsk sjømann til sykepleie eller i samband med hans død, som ikke etter norsk lov påhviler rederen, Rikstrygdeverket eller en trygdekasse, kan rederen kreve tilbakebetaling af staten.

Svensk text.

svenske konsul. Kan kvarlåtenskapen icke utan skada eller olägenhet behållas ombord, skall jämväl denna överlämnas till konsuln. I den mån egendom är utsatt för förskämning eller snar förstörelse, må den dock av befälhavaren dessförinnan försäljas på lämpligt sätt eller bortskaffas. Därest försäljning sker, är befälhavaren skyldig att efter ankomsten till svensk hamn redovisa för försäljningssumman inför ombudsmannen vid sjömanshuset i fartygets hemort.

30 §.

Kostnaden för sjömans begravning eller för eldbegängelse samt hemsändande och nedsättande av hans aska skall bestridas av redaren, om dödsfallet inträffar medan tjänsteförhållandet består eller medan han ännu är berättigad till vård på redarens bekostnad.

Dör svensk sjöman under tid, då honom enligt denna lag lämnad sjukvård bestrides av statsmedel, skall jämväl sådana utgifter, som omförmålas i första stycket, utgå av statsmedel.

31 §.

När befälhavaren i utlandet överlämnar sjuk eller skadad sjöman åt svensk konsuls försorg, skall han på begäran ställa säkerhet för kostnad, som enligt 28 och 30 §§ åvilar redaren. Av sjömannen intjänad hyra samt hyra, vartill han enligt 18 § andra stycket andra punkten må bliva berättigad, skall överlämnas till konsuln. Till betalning förfallett hyresbelopp, som icke erfordras till täckande av utgifter för sjömannens räkning, skall på begäran av sjömannen, överlämnas till denne, såframt han ej befinner sig i sådant tillstånd, att han är oförmögen att handhava sina angelägenheter.

Har befälhavaren i utlandet nödgats för svensk sjömans räkning göra sådan utgift i anledning av hans sjukdom, kroppsskada eller död, som icke enligt svensk lag ålegat redaren, äger denne därför undfå ersättning av statsmedel.

Dansk tekst.

5. *Skibsførerens ret til at afskedige en sømand.*

§ 32.

Hvis en sømand som følge af sygdom eller legemsskade i længere tid er forhindret i at udføre sit arbejde, eller han lider af en sygdom, der medfører fare for de ombordværende, kan skibsføreren afskedige ham med ret til hyre efter reglerne i § 18.

§ 33.

Skibsføreren kan endvidere afskedige en sømand:

- (1) hvis han er uduelig til den tjeneste, han er forhyret til,
- (2) hvis han ikke kommer ombord i rette tid, og skibet skal afgå eller en anden må antages i hans sted,
- (3) hvis han forser sig groft i tjenesten, såsom ved gentagen ulydighed, voldsom adfærd mod overordnede, mishandling af andre ombordværende eller gentagen beruselse i tjenesten,
- (4) hvis han gør sig skyldig i tyveri eller anden grov forbrydelse, udsætter skibet for alvorlige vanskeligheder ved at skjule nogen ombord eller skjuler gods ombord, som er toldpligtigt, eller som det er forbudt at udføre fra afgangstedet eller at indføre til bestemmelsesstedet, eller
- (5) hvis han indbringer en tvist om tjenesteforholdet for udenlandsk myndighed.

Før eii sømand, afskediges efter denne paragraf, skal forhør holdes efter reglerne i § 64, selvom det ikke er muligt at afhøre sømanden personligt.

Finlandssvensk text.

Om befälhavarens rätt att avskeda sjöman.

32 §.

Ar sjöman till följd av sjukdom eller kroppsskada för längre tid satt ur stånd att fullgöra sin tjänst eller lider han av sjukdom, som medför fara för de ombordvarande, har befälhavaren rätt att avskeda honom.

Om sjömans rätt till hyra gäller i sådant fall vad i 18 § sägs.

33 §.

Befälhavaren äger vidare avskeda sjöman:

- 1) om han finnes vara oduglig till den tjänst, för vilken han blivit antagen;
- 2) om han icke infinner sig ombord i rätt tid och fartyget skall avgå eller annan man måst tagas i hans ställe;
- 3) om han gör sig skyldig till grov förseelse i tjänsten, såsom upprepad vägran att efterkomma förmans order, våld å överordnad, misshandel av andra ombordvarande eller upprepad onykterhet i tjänsten;
- 4) om han gör sig skyldig till förskingring, stöld eller annat grovt brott eller åstadkommer fara för förvecklingar med avseende å fartyget genom att dölja obehörig person ombord eller beträdes med att hava ombord undanstuckit tullpliktigt eller till utförsel i avgångs-orten förbjudet gods; eller
- 5) om han drager tvist om arbetsförhållandet inför utländsk myndighet.

Innan sjöman avskedas jämlikt detta lagrum, skall förhör hållas enligt bestämmelserna i 64 §, även om det icke är möjligt att höra honom personligen.

Norsk tekst.

- 5. *Skipsførere*s rett til å gi en sjømann avskjed.

§ 32.

Kan en sjømann på gruim av sykdom eller skade i lengre tid ikke utføre sitt arbeid, eller lider han av en sykdom som medfører fare for de andre som er ombord, kan skipsføreren gi ham avskjed med rett til hyre etter regiene i § 18, annet ledd, jfr. tredje ledd.

§ 33.

Skipsføreren kan videre gi en sjømann avskjed:

1. når han er uduelig til den tjeneste han er forhyrt til,
2. når han ikke kommer ombord i rett tid, og skipet skal gå eller en annen må antas i hans sted,
3. når han gjør seg skyldig i en grov tjenesteforseelse, som gjentatt ulydighet, voldsom framferd mod overordnede, misshandling av andre som er ombord eller gjentatt beruselse i tjenesten,
4. når han gjør seg skyldig i tyveri eller annen grov forbrytelse, utsetter skipet for alvorlige vansker ved å skjule noen ombord, eller skjuler tollpliktig gods ombord, eller gods som det er forbudt å utføre fra avgangsstedet eller å innføre til bestemmelsesstedet,
5. når han bringer en tvist om tjenesteforholdet inn for utenlandsk myndighet..

Før en sjømann avskjediges etter denne paragraf, skal det holdes forhør etter regiene i § 64, selvom det ikke er mulig å avhøre ham personlig.

Svensk text.

Om befälhavarens rätt att avskeda sjöman.

32 §.

Ar sjöman till följd av sjukdom eller kroppsskada för längre tid satt ur stånd att fullgöra sin tjänst, eller lider han av sjukdom, som medför fara för de ombordvarande, äger befälhavaren avskeda honom.

Om sjömans rätt till hyra gäller i sådant fall vad i 18 § sägs.

33 §.

Befälhavaren äger vidare avskeda sjöman:

1. om han finnes vara oduglig till den tjänst, för vilken han blivit antagen;
2. om han icke infinner sig ombord i rätt tid och fartyget skall avgå eller annan måst tagas i hans ställe;
3. om han gör sig skyldig till grov tjänsteforseelse, såsom upprepad vägran att efterkomma förmans order, våld å överordnad, misshandel av andra ombordvarande eller upprepad onykterhet i tjänsten;
4. om han gör sig skyldig till förskingring, stöld eller annat grovt brott eller åstadkommer fara för förvecklingar med avseende å fartyget genom att dölja obehörig person ombord eller beträdes med att hava ombord undanstuckit tullpliktigt eller till utförsel i avgångsorten eller till införsel i bestämmelseorten förbjudet gods.
5. om han drager en tvist om tjänsteförhållandet inför utländsk myndighet.

Innan befälhavaren avskedar sjöman j ämlikt detta lagrum, skall han föranstalta om förhör inför sådan nämnd, varom i 64 § första stycket formales. Å förhöret, som skall hållas även om sjömannen icke kan vara personligen tillstädes, skola bestämmelserna i 64 § tredje stycket tillämpas.

Dansk tekst.

Sømanden har ikke ret til hyre for længere tid, end han har gjort tjeneste. Er han afskediget efter pkt. 2 på grund af en af dansk offentlig myndighed påbudt lægeundersøgelse, har han krav på erstatning af staten efter reglerne i § 34. Opdages det ved lægeundersøgelsen, at han er arbejdsudygtig på grund af sygdom eller legemsskade, har han dog ret til hyre efter reglerne i § 18, 2. stk., 2. punktum. Det samme gælder, hvis det ellers ved afskedigelse efter pkt. 2 viser sig, at sømanden er uden skyld, og han er arbejdsudygtig på grund af sygdom eller legemsskade.

Afskediges sømanden efter pkt. 3, pkt. 4 eller pkt. 5, kan han ikke kræve fri hjemrejse efter § 26.

§ 34.

Afskediges en sømand før tjenestetidens udløb uden sådan grund, som nævnes i § 32 eller § 33, har han ret til hyre for tre måneder efter tjenesteforholdets ophør, hvis han er styrmand, maskinmester, hovmester eller radiotelegrafist, og for en måned efter tjenesteforholdets ophør, hvis han hører til det øvrige mandskab.

Desuden har han, hvis et bestemt fratrædelsessted er aftalt, ret til fri rejse med underhold til dette, og hvis tjenesteforholdet ifølge § 13 kun kunne opsiges til ophør i dansk havn, ret til fri rejse med underhold til sådan havn eller, om han har hjemsted her i riget, til hjemstedet.

6. En sømands ret til at kræve afsked.

§ 35.

Godtgør en sømand, at han kan få stilling på skib af højere grad end den, han har, eller få anden stilling, som det er af væsentlig betydning for ham at opnå, kan

Finlandssvensk text.

Sjöman, som avskedas enligt denna paragraf, är icke berättigad till hyra för längre tid än han varit i tjänst.

Avskedas sjöman jämlikt 1 mom. 2 punkten och visar sig sedermera, att en offentligt påbjuden läkarundersökning föranlett utblivandet, har han rätt att av statsmedel utfå ersättning enligt bestämmelserna i 34 §; visar det sig vid läkarundersökningen, att sjömannen på grund av sjukdom eller kroppsskada är oförmögen till arbete, har han dock rätt till hyra enligt stadgandet i 18 § 2 mom. andra punkten. Detsamma gäller, om det eljest i fall, som avses i andra punkten, befinnes, att han var utan skuld samt att han var arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller skada.

Avskedas sjöman enligt 1 mom. 3, 4 eller 5 punkten, är han icke berättigad till fri hemresa jämlikt 26 §.

34 §.

Avskedas sjöman utan sådan grund som i 32 eller 33 § sägs, äger han rätt till hyra för två månader, om han tillhör befälsgraden, och för en månad, om han tillhör manskapsgraden, så ock fri resa med underhåll till den i avtalet bestämda orten för tjänstens frånträdande eller, där bestämmelsen i 13 § om arbetsförhållandets upphörande i finsk hamn är tillämplig, till närmaste finska hamn eller till hans hemort i Finland.

Otn sjömans rätt att erhålla entledigande.

35 §.

Visar sjöman, att han kan få tjänst av högre grad på fartyg än den han innehar eller tjänst, vars antagande är av väsentlig betydelse för honom, äger han rätt att

Norsk tekst.

Sjømannen har ikke rett til hyre for lengre tid enn han har gjort tjeneste. Viser det seg ved avskjedigelse av en sjømann etter punkt 2, at offentlig påbudt legeundersøkelse hindret ham fra å komme ombord i rett tid, har han krav på erstatning av staten etter regiene i § 34. Oppdages det ved legeundersøkelsen at sjømannen er arbeidsudyktig på grunn av sykdom eller skade, har han dog rett til hyre etter regiene i § 18, annet ledd, jfr. tredje ledd. Det samme gjelder også ellers hvis det ved avskjedigelse av en sjømann etter punkt 2 viser seg at han var uten skyld, og han er arbeidsudyktig på grunn av sykdom eller skade.

Blir en sjømann avskjediget etter punkt 3, 4 eller 5, kan han ikke kreve fri hjemreise etter § 26.

§34.

Blir en sjømann avskjediget før tjenestetidens utløp uten hjemmel i § 32 eller § 33, har han rett til hyre for to måneder etter sin fratreden, hvis han er maskinist, styrmann, stuert eller radiotelegrafist, eller for en måned hvis han hører til det øvrige mannskap.

Dessuten har han, hvis fratredelseshavn er avtalt, rett til fri reise med underhold til denne. Hvis avtalen etter § 13 bare kunne sis opp til opphør i norsk havn, har sjømannen rett til fri reise med underhold til slik havn, men til hjemstedet, hvis han har hjemsted her i riket.

6. En sjømanns rett til å kreve avshjed.

§35.

Godtgjør en sjømann at han kan få stilling på skip av høyere grad enn den han har, eller annen stilling, som det er av vesentlig betydning for ham på oppnå, kan han kreve

Svensk text.

Sjöman, som avskedas enligt denna paragraf, är icke berättigad till hyra för längre tid än han förrättat tjänsten. Avskedas sjöman jämlikt andra punkten och visar sig sedermera att en offentligt påbjuden läkarundersökning föranlett uteblivandet, har han rätt att av statsmedel utfå ersättning enligt bestämmelserna i 34 §. Visar sig vid undersökningen, att sjömannen är oförmögen till arbete på grund av sjukdom eller kroppsskada, är han dock berättigad till hyra jämlikt bestämmelserna i 18 § andra stycket andra punkten. Detsamma gälla, om det eljest i fall, som avses i andra punkten, befinnes att han var utan skuld och att han var arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller skada.

Avskedas sjöman enligt tredje, fjärde eller femte punkten, är han icke berättigad till fri hemresa enligt 26 §.

34 §.

Avskedas sjöman utan sådan grund som i 32 eller 33 § sägs, äger han rätt till hyra för två månader, om han tillhör befälsgraden, och för en månad, om han tillhör manskapsgraden, så ock fri resa med underhåll till den i avtalet bestämda orten för tjänstens fr anträdande eller, där bestämmelsen i 13 § om tjänsteförhållandets upphörande i svensk hamn är tillämplig, till närmaste svenska hamn eller till hans hemort här i riket.

Om sjömans rätt att erhålla entledigande.

35 §.

Visar sjöman, att han kan få tjänst av högre grad på fartyg än den han innehar eller tjänst vars antagande är av väsentlig betydelse för honom, äger han rätt att er-

Dansk tekst.

han kræve afsked, om han uden øget udgift for rederen stiller en duelig mand i sit sted.

Det samme gælder, hvis der efter forhyringen er indtruffet en omstændighed, som gør det til en velfærdssag for ham at kunne fratræde.

§ 36.

Hersker der ondartet farsot i en havn, til hvilken skibet er bestemt, har en sømand, om dette først efter forhyringen er kommet til hans kundskab, ret til at kræve afsked, straks hvis rejsen ikke er begyndt, og ellers i den første havn, skibet anløber, efter at han har fået kundskab om forholdet.

Det samme gælder, hvis der er fare for, at skibet vil blive opbragt af krigsførende eller udsat for krigsskade, eller hvis sådan fare er væsentlig forøget.

§ 37.

Er en sømand forhyret for en bestemt rejse, og denne bliver væsentlig forandret, kan han kræve afsked, straks hvis rejsen ikke er begyndt, og ellers i den første havn, som skibet anløber, efter at han har fået kundskab om forandringen.

Fratræder sømanden, har han ret til hyre for en måned efter tjenesteforholdets ophør, hvis han er styrmand, maskinmester, hovmester eller radiotelegrafist, og for en halv måned efter tjenesteforholdets ophør, hvis han hører til det øvrige mandskab. Desuden har han ret til fri rejse med underhold til forhyringsstedet, hvis han fratræder, før rejsen er begyndt, og ellers til det aftalte afmonstringssted.

§ 38.

Er skibet usødygtigt eller mandskabets opholdsrum sundhedsfarlige, og skibsføreren ikke sørger for, at manglerne afhjælpes, kan en sømand kræve afsked med ret til

Finlandssvensk text.

erhålla entledigande, om han utan ökad utgift för redaren sätter duglig man i sitt ställe.

Detsamma gälle, om det efter tjänstens antagande inträffat omständighet, som gör det till en välfärdsfråga för honom att bliva fri från tjänsten.

36 §.

Råder i hamn, till vilken fartyget är bestämt, elakartad farsot, äger sjöman, såframt detta kommit till hans kännedom först efter det han antagits, rätt att erhålla entledigande, omedelbart om resan ej börjat, men eljest i första hamn, som fartyget anlöper, efter det han fått kunskap om förhållandet.

Lag samma vare, där fara föreligger för att fartyget skall uppbringas av krigförande eller utsättas för krigsskada eller där fara, som nu sagts, väsentligt ökats.

37 §.

Ar sjöman antagen för bestämd resa, och varder denna väsentligt ändrad, äger han rätt att erhålla entledigande, omedelbart om resan ej börjat, men eljest i första hamn, som fartyget anlöper, efter det han erhållit kunskap om förändringen.

Sjöman, som på grund av resans förändring avgår från tjänsten, är berättigad till hyra för en månad, om han tillhör befälsgraden, och för en halv månad, om han tillhör manskapsgraden. Han äger därjämte rätt till fri resa med underhåll till förhyrningsorten, om tjänsten frånträdes före resans början, men eljest till avmönstringsorten.

38 §.

Ar fartyget icke i sj övärdigt skick för den resa, som därmed skall företagas, eller är det så bristfälligt utrustat eller så illa bemannat eller så hårt eller olämpligt lastat eller så

Norsk tekst.

avskjed, når han. utei økt utgift for rederen stiller en dugelig mann i sitt sted.

Det samme gjelder, hvis det etter forhyringen er inntruffet noe som gjør det til en velferdssak for ham å kunne fratre.

§36.

Hersker det ondartet farsott i en havn som skipet er bestemt til, har en sjømann, som først etter forhyringen har fått kjennskap til dette, rett til straks å kreve avskjed, hvis reisen ennå ikke er begynt, men ellers i den første havn skipet anløper etter at sjømannen fikk kjennskap til forholdet.

Det samme gjelder, hvis det etter forhyringen viser seg å være fare for at skipet kan bli oppbrakt av en krigførende eller bli utsatt for krigsskade, eller at en slik fare har økt vesentlig.

§37.

Er en sjømann forhyrt for en bestemt reise, og reisen blir vesentlig endret, kan han straks kreve avskjed, hvis reisen ennå ikke er begynt, men ellers i den første havn skipet anløper etter at han har fått kjennskap til endringen.

Fratrer sjømannen, har han rett til hyre for en måned etter sin fratreden, hvis han er maskinist, styrmann, stuert eller radiotelegrafist, og for en halv måned, hvis han hører til det øvrige mannskap. Dessuten har han rett til fri reise med underhold til forhyringsstedet, hvis han fratrer før reisen er begynt, men ellers til det avtalte avmønstingssted.

§38.

Er skipet ikke i sjødyktig stand til reisen, eller mannskapets oppholdsrom helsefarlige, og sørger ikke skipsføreren for avhjelp av manglene, kan en sjømann kreve avskjed

Svensk text.

hålla entledigande, om han utan ökad utgift för redaren sätter duglig man i sitt ställe.

Detsamma gälle, om det efter tjänstens antagande inträffat omständighet, som gör det till en välfärdsfråga för honom att bliva fri från tjänsten.

36 §.

Råder i hamn, till vilken fartyget är bestämt, elakartad farsot, äger sjöman, såframt detta kommit till hans kännedom först efter det han antagits, rätt att erhålla entledigande, omedelbart om resan ej börjat, men eljest i första hamn, som fartyget anlöper, efter det han fått kunskap om förhållandet.

Lag samma vare, där fara föreligger för att fartyget skall uppbringas av krigförande eller utsättas för krigsskada eller där fara, som nu sagts, väsentligt ökats.

37

Är sjöman antagen för bestämd resa, och varder denna väsentligt ändrad, äger han rätt att erhålla entledigande, omedelbart om resan ej börjat, men eljest i första hamn, som fartyget anlöper, efter det han erhållit kunskap om förändringen.

Sjöman, som på grund av resans förändring avgår från tjänsten, är berättigad till hyra för en månad, om han tillhör befälsgraden, och för en halv månad, om han tillhör nianskapsgraden. Han äger därjämte rätt till fri resa med underhåll till förhyringsorten, om tjänsten frånträdes före resans början, men eljest till avmönstringsorten.

38 §.

Är fartyget icke i sjövärdigt skick för den resa, som därmed skall företagas, eller är det så bristfälligt utrustat eller så illa bemannat eller så hårt eller olämpligt lastat

Dansk tekst.

hyre og fri rejse med underhold efter reglerne i § 34.

Det samme gælder, hvis skibsføreren i strid med § 59 undlader at lade skibet syne.

§ 39.

Har skibsføreren mishandlet en sømand, eller har andre mishandlet ham om bord på skibet, uden at skibsføreren har ydet ham forlangt beskyttelse, eller har skibsføreren forholdt ham forsvarlig kost, kan han kræve afsked med ret til hyre og fri rejse med underhold efter reglerne i § 34.

§ 40.

Mister skibet retten til at føre dansk flag, kan en sømand kræve afsked med ret til hyre og fri rejse med underhold efter reglerne i § 34.

Overtages skibet af en anden dansk reder, har en sømand ret til at kræve afsked.

Det giver ikke en sømand ret til at kræve afsked, om skibet får anden fører.

7. Tjenesteforholdets ophør ved tab af skibet.

§ 41.

Går skibet tabt ved søulykke, eller bliver det efter søulykke erklæret for uistandsætteligt, ophører en sømands tjenesteforhold, hvis ikke andet følger af aftalen. Mod hyre og underhold er han dog pligtig at tage del

Finlandssvensk text.

olämpligt barlastat, att livsfara för de ombordvarande kan antagas därigenom uppkomma under resan, eller äro besättningens bostäder vid resans början hälsofarliga, och underlåter befälhavaren att vidtaga de åtgärder, som erfordras för undanröjande av förefintliga fel och brister, äger sjöman erhålla entledigande med rätt till hyra samt fri hemresa och underhåll enligt bestämmelserna i 34 §.

Samma lag vare, där befälhavaren i strid med stadgandena i 59 § underlåter att efterkomma framställning om syn å fartyget,

39 §.

Misshandlas sjöman av befälhavaren eller misshandlas han ombord av andra, utan att befälhavaren giver honom påkallat skydd, eller undanhåller befälhavaren honom tillkommande kost, äger sjöman erhålla entledigande med rätt till hyra samt fri hemresa och underhåll enligt bestämmelserna i 34 §.

40 §.

Försälj es fartyget till utländsk man eller upphör det eljest att vara finskt, äger sjöman erhålla entledigande med rätt till hyra samt fri hemresa och underhåll enligt bestämmelserna i 34 §.

Timar annan förändring av äganderätten till fartyget, har sjöman rätt att erhålla entledigande.

Sker ombyte av befälhavare, vare det ej laga skäl för sjömannen att lämna tjänsten.

Om arbetsavtalets upphörande vid fartygets förolyckande.

41 §.

Går fartyget till följd av sjöolycka förlorat, eller förklaras det efter sjöolycka icke vara istandsättligt, upphör sjömans arbetsavtal att gälla, där ej annorlunda överenskommits; dock åligger det sjöman att mot

Norsk tekst.

med rett til hyre og fri reise med underhold etter regiene i § 34.

Det samme gj elder hvis skipsføreren i strid med § 59 unnlater å la skipet syne.

§39.

Har skipsføreren mishandlet en sjømann, eller har andre mishandlet ham ombord på skipet, uten at skipsføreren etter oppfordring har vernet ham, eller har skipsføreren unnlat å skaffe ham forsvarlig kost, kan han kreve avskjed med rett til hyre og fri reise med underhold etter regiene i § 34.

§40.

Mister skipet retten til å føre norsk flagg, kan en sjømann kreve avskjed med rett til hyre og fri reise med underhold etter regiene i § 34.

Overtas skipet av annen norsk reder, kan en sjømann kreve avskjed.

At skipet får en annen fører, gir ikke sjømannen rett til å kreve avskjed.

7. Avtalens opphør når skipet går tapt.

§41.

Når ikke annet følger av avtalen, opphører tjenesteforholdet, hvis skipet går tapt ved sjøulykke eller etter sjøulykke blir erklært for uistandsettelig. Sjømannen plikter dog, mot hyre og underhold, å ta del i

Svensk text.

eller så olämpligt barlastat, att livsfara för de ombordvarande kan antagas därigenom uppkomma under resan, eller äro besättningsens bostäder vid resans början hälsofarliga, och underlåter befälhavaren att vidtaga de åtgärder, som erfordras för undanröjande av förefintliga fel och brister, äger han erhålla entledigande med rätt till hyra och fri hemresa med underhåll enligt bestämmelserna i 34 §.

Samma lag vare, där befälhavaren i strid mot stadgandet i 59 § underlåter att efterkomma framställning om syn å fartyget.

39 §.

Visar sjöman, att han misshandlats av befälhavaren eller att han ombord misshandlats av andra, utan att befälhavaren givit honom påkallat skydd, eller att befälhavaren förhållit honom försvarlig kost, äger han erhålla entledigande med rätt till hyra och fri hemresa med underhåll enligt bestämmelserna i 34 §.

40 §.

Försälj es fartyget till utländsk man eller upphör det eljest att vara svenskt, äger sjöman erhålla entledigande med rätt till hyra och fri hemresa med underhåll enligt bestämmelserna i 34 §.

Timar annan förändring av äganderätten till fartyget, har sjöman rätt att erhålla entledigande.

Ombytes befälhavare, vare det ej laga skäl för sjömannen att lämna tjänsten.

Om, tjänsteavtalets upphörande vid fartygets förolyckande.

41 §.

Går fartyget till följd av sjöolycka förlostat, eller förklaras det efter sjöolycka icke vara istandsättligt, upphör sjömans tjänsteavtal att gälla, där ej annat följer av avtalets innehåll; dock åligger det sjöman att

Dansk tekst.

i bjærgningen og blive til stede til afgivelse af søforklaring.

Er sømanden dansk, og han har hjemsted her i riget, har han ret til fri rejse med underhold til hjemstedet samt nødvendig beklædning for statens regning. For den tid, en dansk sømand er arbejdsløs som følge af forliset, skal rederen betale ham hyre, dog højst for to måneder udover den tid, for hvilken han får hyre efter 1. stk. Uanset nævnte begrænsning har han altid ret til hyre under hjemrejsen.

Reglerne i § 20, 2. stk., om pligt til at overtage en stilling på et andet skib får tilsvarende anvendelse.

8. Erstatning for tabte ejendele.

§ 42.

Har en dansk sømand mistet ombordværende ejendele ved forlis af skibet, ved sørøveri eller ved brand eller andet havari, der rammer skibet, skal rederen betale erstatning efter almindelige bestemmelser, som kongen giver. Fradrag gøres ikke for nødvendig beklædning, sømanden har modtaget i henhold til § 41, 2. stk.

9. Tvistigheder angående tjenesteforholdet.

§ 43.

En sømand kan fordre skibsførerens afregning prøvet af dansk mønstringsbestyrer eller dansk konsul. På Færøerne kan afregningen fordres prøvet af landfogeden eller sysselmanden.

Finlandssvensk text.

hyra, bostad oeh underhåll deltaga i bärgningen och bliva tillstädes, till dess sjöförklaringen avgivits.

Finsk sjöman är berättigad att erhålla fri resa med underhåll till sin hemort i Finland ävensom nödig beklädnad. Kostnaden härför bestrides av statsmedel. Varder han arbetslös, äger han rätt till hyra för den tid han av sådan anledning är utan anställning, dock högst för två månader utöver den tid, för vilken han enligt 1 mom. åtnjuter hyra, eller där sjömannen begagnar sig av rätten till fri hemresa och för denna åtgår längre tid än två månader, jämväl för den överskjutande tiden.

Vad i 26 § 2 mom. stadgas om sjömans plikt att i samband med hemresa antaga tjänst å annat fartyg, äge motsvarande tillämpning.

Om ersättning för förlust av personlig egendom.

42 §.

För förlust av personlig egendom vid fartygs förolyckande eller till följd av sjöröveri eller av brand eller annat haveri, som drabbat fartyget, är finsk sjöman berättigad att erhålla ersättning av redaren enligt grunder, som statsrådet fastställer. Avdrag må därvid icke göras för beklädnad, som sjömannen erhållit jämlikt 41 § 2 mom.

För tryggande av den i 1 mom. avsedda ersättningen vare redaren skyldig att taga försäkring, såframt icke statsrådet på där- om gjord ansökan medgivit eftergift från denna skyldighet.

Om tvist angående arbetsförhållandet.

43 §.

Åtnöjes sjöman icke med avräkning, som befälhavaren för avmönstring upprättat, äger han begära mönstringsförrättarens prövning av dess riktighet.

Norsk tekst.

hergingen, og bli til stede for å avgi sjøforklaring.

Er sjømannen norsk, og har han hjemsted her i riket, har han rett til fri reise med underhold samt den for hjemreisen nødvendige oppkledning for statens regning. Sjømannen plikter dog at ta hyre på et annet skip etter regiene i § 28, annet ledd.

For den tid en norsk sjømann er arbeidsløs som følge av forliset, skal rederen betale ham hyre, dog ikke utover to måneder etter at hans rett til hyre etter første ledd opphørte. Sjømannen har dog alltid rett til hyre under hjemreisen.

8. Erstatning for tapte eiendeler.

§42.

Har en norsk sjømann mistet ombordværende eiendeler ved skipets forlis eller som følge av sjørøveri, brann eller annet havari som rammet skipet, skal rederen betale erstatning etter alminnelige regler som Kongen gir. Fradrag gjøres ikke for nødvendig oppkledning etter § 41, annet ledd.

Til sikring av sjømannens rett til erstatning etter første ledd har rederen plikt til å tegne forsikring. Kongen kan dispensere fra denne bestemmelse.

9. Tvister.

§ 43.

Svensk text.

mot hyra och underhåll deltaga i bärgningen och bliva tillstådes, till dess sjöförklaringen avgivits.

Svensk sjöman är berättigad att erhålla fri resa med underhåll till sin hemort här i riket ävensom nödig beklädnad. Kostnaden härför bestrides av statsmedel. Varder han arbetslös, äger han rätt till hyra för den tid han av sådan anledning är utan anställning, dock högst för två månader utöver den tid, för vilken han enligt första stycket åtnjuter hyra, eller, där sjömannen begagnar sig av rätten till fri hemresa, och för denna åtgår längre tid än två månader, jämväl för den överskjutande tiden.

Vad i 26 § andra stycket stadgas om sjömans plikt att i samband med hemresa antaga tjänst å annat fartyg, äge motsvarande tillämpning.

Om förlust av effekter.

42 §.

För förlust av personlig egendom vid fartygs förolyckande eller till följd av sjørøveri eller av brand eller annat havari, som drabbat fartyget, är svensk sjöman berättigad att erhålla ersättning av redaren enligt grunder, som Konungen fastställer. Avdrag må därvid icke göras för beklädnad, som sjömannen erhållit jämlikt 41 § andra stycket.

Om tvist angående tjänsteförhållandet.

43 §.

Åtnöjes sjöman icke med avräkning, som befälhavaren för avmönstring upprättat, äger han begära mönstringsförrättarens prövning av dess riktighet.

Dansk tekst.

Opstår der, medens skibet er udenfor riget, tvist mellem skibsføreren og en sømand om afregningen eller tjenesteforholdet iøvrigt, kan sagen forelægges dansk konsul. For fremmed myndighed må tvisten ikke indbringes.

Konsulens afgørelse er bindende for parterne, indtil tvisten kan indbringes for dansk domstol. Har sømanden ikke andet værneting her i riget, kan sag mod ham anlægges i den retskreds, hvor skibet har hjemsted.

Gælder afgørelsen betaling af et pengebeløb over 100 kroner, kan konsulen, hvis omstændighederne taler derfor, bestemme, at beløbet eller en del deraf skal deponeres hos ham. Et deponeret beløb skal sammen med udskrift af konsulens afgørelse indsendes til handelsministeriet.

Er efter seks måneders forløb ikke andet fastslået af dansk domstol, eller tvisten indbragt herfor, udbetales beløbet.

Kapitel 3.**Skibstjenesten.***7. Ledelse af arbejdet ombord.*

§ 44.

Skibsføreren har den højeste myndighed ombord.

Dør skibsføreren, eller bliver han ude af stand til at føre skibet, eller forlader han tjenesten, træder den øverste af styrmændene i skibsførerens sted, indtil ny fører er ansat.

§ 45.

En styrmand skal særlig være skibsføreren til hjælp ved navigeringen og de dertil hørende observationer og beregninger. Han fører tilsyn med det øvrige mandskab og

Finlandssvensk text.

Uppstår, medan fartyget befinner sig å ort utom Finland, tvist mellan befälhavaren och någon av besättningen angående arbetsförhållandet, må tvisten hänskjutas till avgörande av finsk konsul. Tvisten må icke dragas inför utländsk myndighet.

Mönstringsförrättarens eller konsulns beslut skall lända till efterrättelse, intill dess saken kan varda prövad av finsk domstol. Avser beslutet fråga om skyldighet att gälda penningbelopp över femtusen mark, äger mönstringsförrättaren eller konsulen, där omständigheterna tala därför, bestämma, att beloppet eller del därav skall nedsättas hos honom i avvaktan på att saken varder prövad av domstol. Nedsatt belopp skall jämte avskrift av beslutet översändas till sjöfartsstyrelsen. Sedan sex månader förflutit efter det beslutet gavs, må beloppet utbetalas, såframt ej enligt vad till sjöfartsstyrelsen blivit anmält eller eljest är sjöfartsstyrelsen veterligt, domstol annorledes förordnat eller saken är under domstols prövning.

3 k a p.**Om skeppstjänsten.***Om arbetsledningen ombord.*

44 §.

Befälhavaren äger högsta myndighet ombord.

Avlider befälhavaren eller varder han urståndsatt att föra fartyget eller övergiver han tjänsten, skall den främste av styrmännen träda i hans ställe, till dess befälhavare förordnats och tillträtt befattningen.

45 §.

Styrman åligger särskilt att gå befälhavaren till hända vid navigeringen och därtill hörande observationer och beräkningar; att, där annat ej följer av 46 §, utöva uppsikt

Norsk tekst.

Oppstår det, mens skipet er i utlandet, tvist mellom skipsføreren og noen av mannskapet om avregningen eller tjenesteforholdet forøvrig, kan saken forelegges for konsulen. Tvisten må ikke bringes inn for utenlandsk myndighet.

Konsulens avgjørelse er bindende for partene, men kan innen 6 måneder bringes inn for retten her i riket. Lov om domstolene av 13. august 1915 §§ 153—158 får tilsvarende anvendelse. Mot en sjømann som ikke har verneting her i riket, kan søksmål reises i den rettskrets, hvor skipet har sitt hjemsted.

Gjelder avgjørelsen betaling av et beløp over 100 kroner, og vedtas ikke avgjøreisen, kan konsulen, når omstendighetene taler for det, bestemme, at beløpet helt eller delvis skal deponeres hos ham. Det deponerte beløp skal sendes til vedkommende departement sammen med utskrift av konsulens avgjørelse. Beløpet utbetales etter 6 måneders fristens utløp, når sak ikke er reist; i motsatt fall når saken er avgjort ved endelig dom, eller fallt bort uten dom.

Kapitel III.**Skipstjenesten.***1. Ledelse av arbeidet ombord.*

§44.

Skipsføreren har den høyeste myndighet ombord.

Dør skipsføreren, eller blir han ellers ute av stand til å føre skipet, eller forlater han tjenesten, trer styrmannen i hans sted, inntil ny fører er tilsatt.

§45.

Styrmannen skal særlig være skipsføreren til hjelp ved navigeringen og de observasjoner og beregninger, som hører til denne. Han fører tilsyn med det øvrige mannskap og med

Svensk text.

Oppstår, medan fartyget befinner sig å ort utom riket, tvist mellan befälhavaren och någon av besättningen angående tjänsteförhållandet, må tvisten hänskjutas till avgörande av svensk konsul. Tvisten må icke dragas inför utländsk myndighet.

Mönstringsförrättarens eller konsulns beslut skall lända till efterrättelse, intill dess saken kan varda prövad av domstol här i riket. Avser beslutet fråga om skyldighet att gälda penningbelopp över etthundra kronor, äger mönstringsförrättaren eller konsulen, där omständigheterna tala därför, bestämma, att beloppet eller del därav skall nedsättas hos honom i avvaktan på att saken varder prövad av domstol. Nedsatt belopp skall jämte avskrift av beslutet översändas till kommerskollegium. Sedan sex månader förflutit efter det beslutet gavs, må beloppet utbetalas, såframt ej, enligt vad till kommerskollegium blivit anmält eller eljest är kollegium veterligt, domstol annorledes förordnat eller saken är under domstols prövning.

3 Kap.**Om skeppstjänsten.***Om arbetsledningen ombord.*

44 §.

Befälhavaren äger högsta myndighet ombord.

Avlider befälhavaren eller blir han urständssatt att föra fartyget eller övergiver han tjänsten, skall den främste av styrmännen träda i hans ställe, till dess befälhavare förordnats.

45 §.

Styrman åligger särskilt att gå befälhavaren tilhanda vid navigeringen och därtill hörande observationer och beräkningar; att, där annat ej följer av 46 §, utöva upp-

Dansk tekst.

med skibet, dets tilbehør og udrustning, forsåvidt ikke andet følger af § 46. Han skal sørge for de fornødne optegnelser over modtaget og udleveret gods og føre tilsyn med lastning, stuvning og losning af gods. Angående hans pligt til at føre skibsdagbogen gælder, hvad søloven bestemmer.

Har skibsføreren forfald, eller er han fraværende, træffer den øverste tilstedeværende styrmand i tilfælde, for hvilke forskrift ikke er givet af skibsføreren, i hans sted afgørelse, som ikke kan opsættes.

§ 46.

Maskinchefen leder og er ansvarlig for maskintjenesten. Han skal særlig sørge for forsvarlig behandling og vedligeholdelse af skibets maskineri med tilhørende anlæg og indretninger samt af skibsskroget indenfor kedel- og maskinrum med tilhørende kulkasser, tanke og akselgange. Han fører tilsyn med skibets forråd af brændsel og andre maskinformødenheder og kontrollerer mængden og beskaffenheden deraf ved modtagelsen. Han ordner tjenesteforholdet mellem maskinmestrene og fører tilsyn med maskinmandskabet og dets opholdsrum. Angående hans pligt til at føre maskindagbogen gælder, hvad søloven bestemmer.

Finder maskinchefen mangler ved de nævnte dele af skibet, dets tilbehør eller udrustning, skal han uden ophold underrette skibsføreren.

Har maskinchefen forfald, eller er han fraværende, træffer den øverste tilstedeværende maskinmester i tilfælde, for hvilke forskrift ikke er givet af maskinchefen, i hans sted afgørelse, som ikke kan opsættes.

§ 47.

Hovmesteren skal særlig sørge for tilberedningen og serveringen af kosten, føre tilsyn med provianten og sørge for renhol-

Finlandssvensk text.

över manskapet och tillsyn å fartyget med tillbehör och utrustning; att hava tillsyn å lastningen och lossningen ävensom tillse, att därvid föres nödig anteckning över godset samt att överbaka stuvningen av last och proviant. Om hans plikt att föra skeppsdagboken stadgas i sjölagen.

Vid befälhavarens frånvaro eller förfall äger den främste av de styrmän, som äro tillstädes, att i fall, för vilka befälhavaren icke meddelat föreskrift, i dennes ställe träffa avgörande, som ej kan tåla uppskov.

46 §.

Maskinchefen leder och är ansvarig för maskintjänsten. Det åligger honom särskilt att sörja för driften, skötseln och underhållet av fartygets maskineri med tillhörande anläggningar och inrättningar ävensom av fartygsskrovet inom maskin- och pannrum med tillhörande kolboxar, tankar och tunnlar; att hava tillsyn å förråd av kol och andra maskinformødenheter samt vid mottagandet kontrollera beskaffenheten och mängden därav; att mellan maskinmästarna fördela deras åligganden; samt att utöva uppsikt över maskinpersonalen och hålla tillsyn över de för denna personal avsedda bostäderna. Om hans skyldighet att föra maskindagboken stadgas i sjölagen.

Inträffar ofall eller förmärkes fel inom de delar av fartyget med tillbehör och utrustning, varom i 1 mom. formales, skall han ofördröjligen underrätta befälhavaren därom.

Vid maskinchefens frånvaro eller förfall äger den främste av de maskinmästare, som äro tillstädes, att i fall, för vilka maskinchefen icke meddelat föreskrift, i dennes ställe träffa avgörande, som ej kan tåla uppskov.

47 §.

Stuerten åligger särskilt att svara för tillagningen och serveringen av kosten samt utöva tillsyn över provianten, ävensom

Norsk tekst.

skipet, dets tilbehør og utrustning, forsåvidt ikke annet følger av § 46. Han skal sørge for at det blir gjort nødvendige opptegetninger over mottatt og utlevert gods og føre tilsyn med lasting, stuing og lossing av gods. Fører styrmannen dagboken, er han ansvarlig for dens riktighet.

Har skipsføreren forfall, eller er han fraværende, treffer den øverste tilstedeværende av styrmennene de avgjørelser som ikke kan oppsettes, medmindre skipsføreren har gitt ordre.

§46.

Maskinsjefen leder og er ansvarlig for maskintjenesten. Han skal sørge for forsvarlig drift, behandling og vedlikehold av skipets maskineri og kjeler med tilhørende anlegg og innretninger samt skipsskroget innenfor kjele- og maskinrom med kullbokser, tanker og tunneler. Han fører tilsyn med skipets forråd av brensel og annet nødvendig for maskinens drift og vedlikehold og kontrollerer dette ved mottakelsen. Han ordner tjenesteforholdet for de øvrige maskinister, og fører tilsyn med maskinmanskaper og dets oppholdsrom. Han fører maskindagboken og er ansvarlig for dens riktighet.

Finner maskinsjefen mangler ved de deler av skipet, dets tilbehør eller utrustning som er nevnt foran, skal han uten opphold melde det til skipsføreren.

Har maskinsjefen forfall, eller er han fraværende, treffer den øverste av de tilstedeværende maskinister de avgjørelser, som ikke kan oppsettes, med mindre maskinsjefen har gitt ordre.

§47.

Stuerten skal særlig føre tilsyn med provianten, sørge for tilberedningen av og serveringen av kosten og for renholdet av

Svensk text.

sikt over manskapet og tilsyn å fartyget med tillbehør og utrustning; att hava tilsyn å lastningen och lossningen ävensom tillse, att därvid föres nödig anteckning över godset; samt att övervaka stuvningen av last. Om hans plikt att föra skeppsdagboken stadgas i sjölagen.

Vid befälhavarens frånvaro eller förfall äger den främste av de styrmän, som äro tillstädes, att i fall, för vilka befälhavaren icke meddelat föreskrift, i dennes ställe träffa avgörande, som ej kan tåla uppskov.

46 §.

Maskinchefen leder och är ansvarig för maskintjänsten. Det åligger honom särskilt att sörja för driften, skötseln och underhållet av fartygets maskineri med tillhörande anläggningar och inrättningar ävensom av fartygsskrovet inom maskin- och pannrum med tillhörande kolboxar, tankar och tunnlår; att hava tilsyn å förråd av kol och andra maskinförnödenheter samt vid mottagandet kontrollera beskaftenheten och mängden därav; att mellan maskinisterna fördela deras åligganden; samt att utöva uppsikt över maskinpersonalen och hålla tilsyn över de för denna personal avsedda bostäderna. Om hans skyldighet att föra maskindagboken stadgas i sjölagen.

Inträffar ofall eller förmärkes fel inom de delar av fartyget med tillbehör och utrustning, varom i första stycket formales, skall han ofördröj ligen underrätta befälhavaren därom.

Vid maskinchefens frånvaro eller förfall äger den främste av de maskinister, som äro tillstädes, att i fall, för vilka maskinchefen icke meddelat föreskrift, i dennes ställe träffa avgörande, som ej kan tåla uppskov.

47 §.

Stuerten åligger särskilt att svara för tillagningen och serveringen av kosten samt utöva tilsyn över provianten, ävensom sörja

Dansk tekst.

delsen af de rum, som skibsføreren bestemmer.

Radiotelegrafisten skal særlig forestå radiotjenesten. Han er ansvarlig for driften, behandlingen og vedligeholdelsen af skibets radioanlæg med dertil hørende udstyr og reservemateriel. Om hans pligt til at føre radiodagbogen galder, hvad søloven og loven om tilsyn med skibe bestemmer.

Finder radiotelegrafisten mangler ved radioanlægget, skal han uden ophold underrette skibsføreren.

2. Almindelige tjenestepligter.

§ 49.

Skibsføreren og enhver anden skal behandle sine underordnede på sømmelig måde.

Enhver skal opføre sig sømmeligt, ædrueligt og fredeligt og følge forskrifter, som gives for ordenen ombord. Når en sømand modtager en ordre, skal han ved tydeligt svar tilkendegive, at han har forstået den.

§ 50.

En sømand skal adlyde ordrer i tjenesten, han modtager, vise omsorg for skib og last og i det hele udføre sin tjeneste med iver og påpasselighed.

Den skade, en sømand forvolder ved fejl eller forsømmelse i tjenesten, er han pligtig at erstatte. Retten kan dog nedsætte erstatningsbeløbet under hensyntagen til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne iøvrigt.

3. Tiltrædelse af tjenesten, udeblivelse derfra og medtagelse af gods.

§ 51.

En sømand er pligtig at tiltræde sin tjeneste ombord til den fastsatte tid.

Finlandssvensk text.

sörja för rengöringen av de utrymmen, som befälhavaren bestämmer.

48 §.

Radiotelegrafisten åligger särskilt att förestå radiotjänsten. Han är inför befälhavaren ansvarig för driften, skötseln och underhållet av fartygets radioanläggning med tillbehör och reservmateriel. Om hans skyldighet att föra radiodagboken gäller vad därom är särskilt stadgat.

Förmärkes fel i radioanläggningen, skall radiotelegrafisten ofördröj ligen underrätta befälhavaren därom.

Om allmänna skyldigheter i tjänsten.

49 §.

Befälhavaren och envar annan skall bemöta sina underordnade med välvilja och hovsamhet.

Envar skall uppföra sig skickligt, nyktert och fridsamt, med hövlighet bemöta överordnad samt noggrant iakttaga allt, som för bevarande av ordning och skick ombord föreskri ves. Då sjöman mottager en order, skall han genom tydligt och lämpligt svar utmärka, att han uppfattat den.

50 §.

Sjöman skall noggrant efterkomma förmans order angående tjänsten, sorgfälligt vårda fartyg och gods samt i övrigt med omsorg och nit fullgöra sina åligganden.

Skada, som uppkommer genom sjömans fel eller försummelse i tjänsten, är han pliktig att ersätta; dock äger rätten med hänsyn till felets eller försummelsens lindriga beskaffenhet, skadans storlek eller omständigheterna i övrigt nedsätta ersättningen efter ty skäligt prövas.

Om tillträdande av och utevar o från tjänsten samt om medtagande av gods.

51 §.

Sjöman skall inställa sig till tjänstgöring ombord å därför bestämd tid.

Norsk tekst.

de rom som skipsføreren bestemmer. Han fører proviantjournalen og er ansvarlig for dens riktighet.

§48.

Kadiotelegrafisten skal særlig forestå radiotjenesten. Han er ansvarlig for driften, behandlingen og vedlikeholdet av skipets radioanlegg med tilhørende utstyr og reservemateriell. Han fører radiodagboken og er ansvarlig for dens riktighet.

Finner en radiotelegrafist mangler ved radioanlegget, skal han uten opphold melde det til skipsføreren.

2. Alminnelige tjenesteplikter.

§49.

Skipsføreren og enhver annen skal behandle sine underordnede på sømmelig måte.

Alle skal oppføre seg sømmelig, edruelig og fredelig og følge de ordensregler, som blir gitt. Når en sjømann mottar en ordre, skal han ved tydelig svar vise at han har forstått den.

§50.

En sjømann skal rette seg etter de ordrer som han mottar i tjenesten, vise omsorg for skip og last og i det hele utføre sin tjenestepåpasselig.

Den skade en sjømann volder ved feil eller forsømmelse i tjenesten, plikter han å erstatte. Retten kan dog sette ned erstatningsbeløpet idet omsyn tas til den utviste skyld, skadens størrelse og omstendighetene forøvrig.

3. Tilfreden, utebliven fra tjenesten og medtakelse av gods.

§51.

En sjømann plikter å tiltre sin tjeneste ombord til den fastsatte tid.

Svensk text.

för rengöringen av de utrymmen, som befälhavaren bestämmer.

48 §.

Radiotelegrafisten åligger särskilt att förestå radiotjänsten. Han är inför befälhavaren ansvarig för driften, skötseln och underhållet av fartygets radioanläggning med tillbehör och reservmateriel. Om hans skyldighet att föra radiodagboken gäller vad därom är särskilt stadgat.

Förmärkes fel i radioanläggningen skall radiotelegrafisten ofördröj ligen underrätta befälhavaren därom.

Om allmänna skyldigheter i tjänsten.

49 §.

Befälhavaren och envar annan skall bemöta sina underordnade med välvilja och hovsamhet.

Envar skall uppföra sig skickligt, nyktert och fridsamt, med hövlighet bemöta överordnad samt noggrant iakttaga allt, som för bevarande av ordning och skick ombord föreskri ves. Då sjöman mottager en order, skall han genom tydligt och lämpligt svar utmärka, att han uppfattat den.

50 §.

Sjöman skall noggrant efterkomma förmans order angående tjänsten, sorgfälligt vårda fartyg och gods samt i övrigt med omsorg och nit fullgöra sina åligganden.

Skada, som uppkommer genom sjömans fel eller försummelse i tjänsten, är han pliktig att ersätta; dock äger rätten med hänsyn till felets eller försummelsens lindriga beskaffenhet, skadans storlek eller omständigheterna i övrigt nedsätta ersättningen efterty skäligen prövas.

Om tillträde av och utevaro från tjänsten samt om medtagande av gods.

51 §.

Sjöman skall inställa sig till tjänstgöring ombord å därför bestämd tid.

Dansk tekst.

Under skibets ophold i havn eller på anden sikker ankerplads har en sømand ret til at gå i land i sin fritid, forsåvidt hans forbliven ombord ikke er påkrævet af hensyn til skibets, ladningens eller de ombordværendes sikkerhed, udførelse af nødvendigt skibsarbejde eller skibets forestående afrejse eller forhaling.

En gang om måneden skal det under ophold som nævnt tillades en sømand at gå i land for at ordne egne anliggender i tiden efter kl. 12 eller i anden tid, hvorefter aftale træffes, og på en dag, da butikker og ekspeditionssteder holdes åbne. Overstiger opholdet ikke 48 timer, er dog retten til sådan landlov betinget af, at skibets afgang ikke forsinkes derved.

Forsåvidt det under hensyn til omkostningerne og andre omstændigheder med rimelighed kan ske, skal skibsføreren vederlagsfrit skaffe sådan bådforbindelse med land, at mandskabet kan udnytte dets ret til at gå i land i fritid.

Bliver en sømand forhindret i at komme ombord i rette tid, skal han uden ophold underrette skibsføreren.

§ 52.

Undlader en sømand at tiltræde sin tjeneste ombord i rette tid, eller forlader han uberettiget skibet, eller kommer han ikke tilbage i rette tid efter at have været i

Finlandssvensk text.

Ligger fartyget förtöjt i hamn eller eljest å säker ankarplats, har sjöman rätt att under fritid gå i land, såvida ej sjömannens kvarstannande ombord är av behovet påkallat med hänsyn till fartygets, lastens eller de ombordvarandes säkerhet, fullgörandet av nödvändig skeppstjänst eller fartygets förestående avresa eller förhaling.

Under dylikt uppehåll skall sjöman, på därom av honom gjord framställning, beredas tillfälle att för egna angelägenheter ordnande en gång i månaden å dag, då affärs- och expeditiionslokaler hållas öppna, vistas i land under tiden efter klockan 12, eller under annan tid, varom överenskomelse träffats. Överstiger icke fartygets oavbrutna uppehåll fyrtioåtta timmar, må dock sådant landlov kunna påfordras allenast, såvida fartygets avgång ej därigenom fördröjes.

I den mån, som med hänsyn till kostnaderna och andra omständigheter rimligen kan ske, skall befälhavaren utan kostnad för besättningen anordna sådan båtforbindelse med land, att besättningen kan utnyttja sin rätt till landlov.

Varder sjöman hindrad att i rätt tid komma ombord, åligger honom att utan dröjsmål underrätta befälhavaren.

52 §.

Underlåter sjöman, då fartyget befinner sig å utrikes ort, att i rätt tid tillträda tjänsten, eller går han i land utan att vara berättigad därtill eller kommer han icke

Norsk tekst.

Under skipets oppliold i havn eller på annen sikker ankerplass har en sjømann rett til å gå i land i sin fritid med mindre det er påkrevd, at han blir ombord av omsyn til skipets, lastens eller de ombordværendes sikkerhet, utføringen av nødvendig skipsarbeid, eller skipets forestående avreise eller forhaling.

Blir en sjømann pålagt å holde seg ombord i fritiden uten at dette skjer av omsyn til skipets sikkerhet eller dets forestående avreise, skal han ha en passende godtgjøring.

En gang i måneden skal en sjømann under opphold som nevnt ha rett til å gå i land for å ordne egne saker i tiden etter kl. 12 eller til annen tid som måtte bli avtalt og på en dag da butikker og ekspedisjonssteder holdes åpne. Er oppholdet av kortere varighet enn 48 timer, er denne rett betinget av at skipets avgang ikke forsinkes.

For så vidt det med omsyn til kostnadene og omstendighetene forøvrig kan skje, skal skipsføreren uten utgift for mannskapet skaffe slikt båtsamband med land at mannskapet kan nytte sin rett til å gå i land.

Blir en sjømann hindret fra å komme ombord i rett tid, skal han uten opphold underrette skipsføreren.

§52.

Unnlater en sjømann å tiltre sin tjeneste ombord i rett tid, eller forlater han skipet uten å ha rett til det, eller kommer han ikke tilbake i rett tid etter å ha vært i land,

Svensk text.

Under fartygs opphåll i havn eller eljest å säker ankarplats har sjöman rätt att under fritid gå i land, såvida ej sjömannens kvarstannande ombord är av behovet påkallat med hänsyn till fartygets, lastens eller de ombordvarandes säkerhet, fullgörandet av nödvändig skeppstjänst eller fartygets förestående avresa eller förhaling.

Under dylikt uppehåll skall sjöman, på därom av honom gjord framställning, beredas tillfälle att för egna angelägenheter ordnande en gång i månaden å dag då affärs- och expeditjonslokaler hållas öppna vistas i land under tiden efter klockan 12, eller under annan tid varom överenskommelse träffats. Överstiger icke fartygets oavbrutna uppehåll fyrtioåtta timmar, må dock sådant landlov kunna påfordras allenast såvida fartygets avgång ej därigenom fördröjes.

I den mån så med hänsyn till kostnaderna och andra omständigheter rimligen kan ske, skall befälhavaren utan kostnad för besättningen anordna sådan båtförbindelse med land, att besättningen kan utnyttja sin rätt att gå i land.

Om sjöman beordras kvarstanna ombord under fritid för att utföra arbete, som icke är betingat av hänsyn till fartygets säkerhet eller förestående avgång, är sjömannen berättigad till skäligt vederlag för väntetid.

Varder sjöman hindrad att i rätt tid komma ombord, åligger honom att utan dröjsmål underrätta befälhavaren.

52 §.

Underlåter sjöman att i rätt tid tillträda tjänsten eller går han i land utan att vara berättigad därtill eller kommer han icke tillbaka i rätt tid efter att hava varit i land,

Dansk tekst.

land, kan skibsføreren lade ham bringe ombord ved politiets hjælp, hvis skibet ellers ikke har tilstrækkeligt mandskab, eller sømanden træffes beruset. Denne bestemmelse gælder dog ikke for skib, der går i indenrigs fart.

§ 53.

Ejendele, en sømand ved tjenesteforholdets ophør har efterladt ombord, skal forvares for hans regning. Forsåvidt dette under hensyn til ejendelenes beskaffenhed, omkostningerne og andre omstændigheder ikke med rimelighed kan ske, kan de dog sælges på betryggende måde. Det samme gælder, hvis sømanden ikke inden 2 år har henvendt sig til rederen for at få ejendelen udliveret.

Betaling af erstatningskrav, rederen måtte have imod sømanden ifølge tjenesteforholdet, eller sikkerhedsstillelse for sådant krav kan gøres til vilkår for udlevering til sømanden.

§ 54.

Ting til personlig brug kan en sømand medtage i rimeligt omfang, forsåvidt det ikke kan medføre ulempe for skib eller ladning eller fare for uorden ombord. Uden tilladelse af skibsføreren må han ikke medtage varer til salg for egen eller andens regning.

For ulovlig medtaget gods er sømanden pligtig at betale fragt. Angående erstatning for skade, godset forvolder, gælder reglerne i § 50, 2. stk.

Finder skibsføreren grund til mistanke om, at noget ulovligt er bragt ombord, kan han lade mandskabets gemmer undersøge. Vedkommende har ret til at være til stede ved undersøgelsen.

Hvad der ulovligt er medtaget, kan skibsføreren tage i forvaring, lade bringe i land eller om fornødent kaste over bord.

Finlandssvensk text.

tillbaka i rätt tid efter att hava varit i land, äger befälhavaren, såvida fartyget eljest icke har tillräcklig besättning, rätt för hans inställande i tjänsten anlita vederbörande polismyndighet.

53 §.

Egendom, som sjöman vid arbetsförhållandets upphörande kvarlämnar ombord, skall förvaras för hans räkning. I den mån förvaring med hänsyn till egendomens beskaffenhet, kostnaderna och övriga omständigheter icke skäligen kan ske, må dock egendomen säljas på lämpligt sätt. Detsamma gäller, där sjömannen ej inom två år har hänvänt sig till redaren för att återfå egendomen.

För gäld, som sjömannen ådragit sig i tjänsten, äge redaren av egendomen innehålla så mycket, som svarer mot gälden, till dess sjömannen gör rätt för sig eller ställer säkerhet.

54 §.

Förnödenheter för personligt bruk äger sjöman medtaga i skäligen omfattning, såframt de ej kunna utsätta fartyg eller last för äventyr eller vålla oordning ombord. Utan befälhavarens tillstånd må han ej medtaga handelsvaror för egen eller annans räkning.

För olovligen medtaget gods är sjömannen pliktig att erlagga frakt; vållas skada, skall denna ersättas jämlikt bestämmelserna i 50 § 2 mom.

Finnes anledning antaga, att något olovligen tagits ombord, äger befälhavaren i vederbörandes närvaro undersöka besättningens gömmor. Vad olovligen medtagits må befälhavaren taga i förvar, låta föra i land eller, om så är nödvändigt, kasta över bord.

Norsk tekst.

kan skipsføreren la ham bringe ombord ved politiets hjelp, hvis skipet ellers ikke har tilstrekkelig mannskap. Denne bestemmelse gjelder ikke for innenriks fart.

§53.

Eiendeler som en sjømann ved tjenesteforholdets opphør har etterlatt ombord, skal tas i forvaring for ham. For så vidt dette etter eiendelenes beskaffenhet, omkostningene og omstendighetene forøvrig ikke med rimelighet kan skje, kan de dog selges på betryggende mate. Det samme gjelder hvis sjømannen ikke innen to år har henvendt seg til rederen for å få eiendelene utlevert.

Dekning av erstatningskrav som utspringer av tjenesteforholdet, eller sikkerhetsstillelse for slikt krav, kan settes som vilkår for utlevering til sjømannen.

§54.

Ting **till** personlig bruk kan en sjømann ta med i rimelig omfang, når det ikke fører med seg ulempe for skip eller last eller fare for uorden ombord. Uten løyve fra skipsføreren må han ikke ta med varer til salg for egen eller andres regning.

Når gods ulovlig er tatt med, plikter sjømannen å betale frakt og erstatte voldt skade etter regiene i § 50, annet ledd.

Finner skipsføreren grunn til mistanke om at noe ulovlig er brakt ombord, kan han la mannskapets gjemmer undersøke i vedkommendes nærvær.

Det som ulovlig er tatt med, kan skipsføreren ta i forvaring, la bringe i land eller, om nødvendig, kaste overbord.

Svensk text.

äger befälhavaren, såvida fartyget eljest icke har tillräcklig besättning, rätt att för hans inställande i tjänsten anlita vederbörande polismyndighet.

Denna bestämmelse gäller ej fartyg i inrikes fart.

53 §.

Egendom, som sjöman vid tjänsteförhållandets upphörande kvarlämnar ombord, skall förvaras för hans räkning. I den mån förvaring med hänsyn till egendomens beskaffenhet, kostnaderna eller övriga omständigheter icke skäligen kan ske, må egendomen dock säljas på lämpligt sätt. Detsamma gäller, där sjömannen ej inom två år har hänvänt sig till redaren för att återfå egendomen.

För gäld, som sjömannen ådragit sig i tjänsten, äge redaren av egendomen innehålla så mycket som svarar mot gälden, **till** dess sjömannen gör rätt för sig eller ställer säkerhet.

54 §.

Förnödenheter för personligt bruk äger sjöman medtaga i skälig omfattning, såframt de ej kunna utsätta fartyg eller last för äventyr eller vålla oordning ombord. Utan befälhavarens tillstånd må han ej medtaga handelsvaror för egen eller annans räkning.

För olovligen medtaget gods är sjömannen pliktig att erlägga frakt; vållas skada, skall denna ersättas jämligt bestämmelserna i 50 § andra stycket.

Finnes anledning antaga, att något olovligen tagits ombord, äger befälhavaren i vederbörandes närvaro undersöka besättningens gömmor. Vad olovligen medtagits må befälhavaren taga i förvar, låta föra i land eller, om så är nödvändigt, kasta över bord.

Dansk tekst.*4. Skibsarbejde, kost og sundhedsforhold.*

§ 55.

Ved anordning af arbejdet skal hensyn tages til enhvers stilling ombord og såvidt muligt til hans dygtiggørelse i sit fag.

Den, der leder arbejdet, er pligtig at iagttage de fornødne forsigtighedsregler til værn mod ulykkestilfælde og sygdom.

§ 56.

En sømand skal have fornøden tid til hvile og søvn.

Er en sømand under 16 år, skal han i tiden mellem kl. 20 og kl. 8 have en sammenhængende hviletid på mindst 9 timer. Fra denne bestemmelse kan dog kongen gøre undtagelse, forsåvidt angår skibe med brutodrægtighed under 500 tons.

På søndage og andre her i riget anordnede helligdage må der ikke pålægges en sømand arbejde, som kan opsættes.

§ 57.

Skibsføreren skal påse, at mandskabet får god og tilstrækkelig kost. Nærmere bestemmelser om, hvad der kræves i så henseende, gives af kongen.

Finder skibsføreren det under rejsen nødvendigt at mindske kosten, har mandskabet krav på en passende erstatning.

Finlandssvensk text.*Om skeppsarbetet, kosten och hälsovårdsförhållandena.*

55 §.

Vid skeppsarbetets anordnande skall hänsyn tagas till envars ställning i tjänsten samt, såvitt möjligt, jämväl till hans fortsatta utbildning.

Den, som har ledningen av arbetet, är pliktig tillse, att nödiga anordningar till skydd mot olycksfall och ohälsa vidtagits i enlighet med gällande föreskrifter.

56 §.

Om arbetstiden å fartyg och om semester gäller vad därom är särskilt stadgat.

Å fartyg, för vilket sådan lag icke gäller, må besättningen ej å söndagar eller i Finland brukliga helgdagar åläggas arbete, som kan tåla uppskov.

Envar av besättningen, som så önskar, bör såvitt möjligt beredas tillfälle till andaktsövning och gudstjänst å sön- och helgdagar.

57 §.

Befälhavaren skall tillse, att besättningen erhåller god och tillräcklig kost i enlighet med vad därom är föreskrivet.

Finner befälhavaren under resa nödvändigt att nedsätta kosten, äger besättningen därför undfå skäligen ersättning.

Norsk tekst.

4. *Skipsarbeidet, kosten og helseforholdene.*

§55.

Ved ordning av arbeidet skal det tas omsyn til enhvers stilling ombord og såvidt mulig til at vedkommende kan dyktiggjøre seg i sitt fag.

Kongen kan gi forskrifter til vern mot ulykker og sykdom på grunn av arbeidet ombord. Den som leder arbeidet, plikter å påse at slike forskrifter blir overholdt.

§56.

En sjømann skal ha nødvendig tid til hvile og søvn.

En sjømann under 16 år må ikke settes til arbeid i større utstrekning enn fastsatt i arbeidstidsloven.

På her i riket fastsatte helge- og høgtidsdager må det ikke pålegges arbeid som kan oppsettes.

§57.

Skipsføreren skal påse at mannskapet får god og tilstrekkelig kost. Han skal rette seg etter de forskrifter om kosthold som Kongen gir.

Finner skipsføreren det under reisen nødvendig å minske kosten, har mannskapet krav på en passende erstatning.

Svensk text.

Om skeppsarbetet, kosten och hälsovårdsförhållandena.

55 §.

Vid skeppsarbetets anordnande skall hänsyn tagas till envars ställning i tjänsten samt, såvitt möjligt, jämväl till hans fortsatta utbildning.

Den, som har ledningen av arbetet, är pliktig tillse, att nödiga anordningar till skydd mot olycksfall och ohälsa finnas vidtagna i enlighet med gällande föreskrifter.

56 §.

Om arbetstiden å fartyg och om semester gäller vad därom är särskilt stadgat.

Å fartyg, för vilket sådan lag icke gäller, må besättningen ej å söndagar eller här i riket brukliga helgdagar åläggas arbete, som kan tåla uppskov.

Minderårig under sexton år må ej under tiden mellan klockan 20 och klockan 8 användas till arbete ombord i vidare mån än att han under nämnda tid erhåller en sammanhängande vilotid av minst nio timmar. Från denna bestämmelse äge dock Konungen eller den myndighet åt vilken Konungen må hava uppdragit prövningen medgiva undantag, såvitt angår fartyg med en bruttodräktighet understigande 500 registerton.

Envar av besättningen, som så önskar, bör såvitt möjligt beredas tillfälle till bön och gudstjänst å sön- och helgdagar.

57 §.

Befälhavaren skall tillse, att besättningen erhåller god och tillräcklig kost i enlighet med föreskrifter, som Konungen meddelar.

Finner befälhavaren under resa nödvändigt att nedsätta kosten, äger besättningen därför undfå skäligen ersättning.

Dansk tekst.

Skibsføreren må ikke tage mandskabets bespisning i entreprise.

§ 58.

Skibsføreren skal føre tilsyn med sundhedsforholdene, opholdsrummene og renligheden ombord. Nærmere bestemmelser om, hvad der kræves i så henseende, gives af kongen.

5. *Sødygtighedssyn.*

§ 59.

Fremsætter over halvdelen af mandskabet klage over skibets sødygtighed til den forestående rejse, er skibsføreren pligtig at lade foretage kontrolsyn i overensstemmelse med de efter loven om tilsyn med skibe gældende regler. I fremmed havn, hvor adgang til kontrolsyn efter disse regler ikke haves, skal skibsføreren henvende sig til vedkommende myndighed på stedet med begæring om udmeldelse af synsmænd.

Det samme gælder, hvis maskinchefen eller den øverste af styrmændene fremsætter tilsvarende klage med hensyn til de dele af skibet, dets tilbehør eller udrustning, som han har tilsyn med.

Viser det sig ved synet, at klagen har savnet rimelig grund, erstattes skaden efter reglerne i § 50, 2. stk.

Afholdes syn i medfør af denne paragraf udenfor riget, skal den danske konsul på stedet, hvis han har haft med sagen at gøre, og ellers skibsføreren uopholdelig indsende beretning til handelsministeriet.

6. *Magtmidler.*

§ 60.

Når det er nødvendigt for at opretholde ordenen ombord, kan skibsføreren eller den,

Finlandssvensk text.

Befälhavaren må icke övertaga besättningens kosthåll på entreprenad.

58 §.

Befälhavaren skall hava tillsyn å hälsö-vården, bostäderna och renligheten ombord samt tillse, att de föreskrifter, som härutinnan meddelas, noggrant iakttagas.

Om rätt att på åkalla syn.

59 §.

Gör mer än halva antalet av besättningen hos befälhavaren framställning om syn för utrönande av något av de i 38 § omnämnda förhållandena, åligger det honom att anhålla om förrättande av syn, i Finland hos vederbörande tillsynsmyndighet och utom Finland hos finsk konsul. Finnes icke finsk konsul på platsen, skall befälhavaren göra ansökning om syn hos närmast varande finske konsul eller ock hos verbörande myndighet på orten begära förordnande för besiktningmän att förrätta syn.

Detsamma gälle, där maskinchefen eller den främste av styrmännen gör framställning om syn i fråga om de delar av fartyget med tillbehör och utrustning, som stå under hans tillsyn.

Befinnes vid anställd syn, att skälig anledning till klagan saknats, skola de, som begärt synen, ersätta därigenom orsakad kostnad och förlust enligt vad i 50 § 2 mom. sägs.

När syn enligt denna paragraf hållits utom Finland, skall vederbörande konsul, om han haft befattning med synen, men eljest befälhavaren, ofördröj ligen insända rapport där om till sjöfartsstyrelsen.

Om tvångsmedel.

60 §.

När det prövas erforderligt för upprätthållande av ordning och skick ombord, äger

Norsk tekst.

Skipsføreren må ikke for egen regning påta seg mannskapets forpleining.

§58.

Skipsføreren skal føre tilsyn med helseforholdene, oppholdsrommene og rensligheten ombord og påse at de forskrifter som Kongen gir om dette, blir nøye overholdt.

5. *Sjødyktighetssyn.*

§59.

Når over halvparten av mannskapet setter fram klage for skipsføreren over skipets sjødyktighet til den forestående reise, eller maskinsjefen eller styrmannen setter fram tilsvarende klage med omsyn til de deler av skipet, dets tilbehør eller utrustning, som han har tilsyn med, plikter skipsføreren å la foreta syn av skipet i samsvar med sjødyktighetsloven, hvis skipet ligger i norsk havn eller i utenlandsk havn, hvor det er konsul. I andre utenlandske havner skal skipsføreren henvende seg til stedets myndigheter for å få oppnevnt synsmenn.

Viser det seg ved synet, at klagen har savnet rimelig grunn, erstattes skaden etter regiene i § 50, annet ledd.

Holdes syn etter denne paragraf utenfor riket, skal konsulen eller, hvor han ikke har hatt med saken å gjøre, skipsføreren uten opphold sende melding til vedkommende departement.

6. *Maktmidler.*

§60.

Når det er nødvendig for å oppretholde ordenen ombord, kan skipsføreren, eller den

Svensk text.

Befälhavaren må icke övertaga besättningens kosthåll på entreprenad.

58 §.

Befälhavaren skall hava tillsyn å hälsovården, bostäderna och renligheten ombord samt tillse, att de föreskrifter, som härutinnan meddelas, noggrant iakttagas.

Om rätt att påkalla syn.

59 §.

Gör mer än halva antalet av besättningen hos befälhavaren framställning om syn för utrönande av något av de i 38 § omförmälda förhållandena, åligger det honom att anhålla om förrättande av syn, inom riket hos vederbörande tillsynsmyndighet och utom riket hos svensk konsul. Finnes icke svensk konsul på platsen, skall befälhavaren göra ansökning om syn hos närmast varande svenske konsul eller ock hos vederbörande myndighet på orten begära förordnande för besiktningsmän att förrätta syn.

Detsamma gälle, där maskinchefen eller den främste av styrmännen gör framställning om syn i fråga om de delar av fartyget med tillbehör och utrustning, som stå under hans tillsyn.

Befinnes vid anställd syn, att skäligen anledning till klagan saknats, skola de, som begärt synen, ersätta därigenom orsakad kostnad och förlust enligt vad i 50 § andra stycket sägs.

När syn enligt denna paragraf hållits utom riket, skall vederbörande konsul, om han haft befattning med synen, men eljest befälhavaren ofördröj ligen insända rapport därom till kommerskollegium.

Om tvångsmedel.

60 §.

När det prövas erforderligt för upprätthållande av ordning och skick ombord, äger

Dansk tekst.

der i hans fravær eller forfald er trådt i hans sted, skaffe sig lydighed ved anvendelse af magt.

Er skibet i fare, eller viser der sig mytteri blandt mandskabet, eller foreligger anden nødstilstand, er det tilladt at bruge ethvert middel, som er nødvendigt for at tilvejebringe orden og lydighed. Enhver af mandskabet er, endog uden opfordring, pligtig at yde hjælp.

Tilføjes skade den, som nægtede lydighed, kan han kun gøre ansvar gældende, hvis hårdere midler er anvendt, end omstændighederne krævede.

§ 61.

Hvis nogen af mandskabet gør sig skyldig i en grovere forbrydelse, og skibet ikke er i dansk havn, skal skibsføreren snarest muligt optage en foreløbig forklaring under iagttagelse af reglerne i § 64. Dette gælder dog ikke, hvis forbrydelsen er forøvet på fremmed territorium og forfølges af stedets myndigheder.

Indtil dansk konsul eller politiet i Danmark kan tage sig af sagen, skal skibsføreren så vidt muligt sørge for, at den skyldige ikke undviger. Er det nødvendigt, kan skibsføreren lade ham indespærre eller anvende andre magtmidler, men føreren må ikke behandle ham strengere, end øjemedet kræver.

Kapitel 4.**Disciplinbot.**

§ 62.

Som disciplinbot kan tab af hyre for indtil syv dage pålægges en sømand:

- (1) hvis han undlader at tiltræde tjenesten i rette tid eller uberettiget går fra borde eller ikke kommer tilbage i rette tid efter at have været i land,

Finlandssvensk text.

befälhavaren eller vid hans frånvaro eller förfall, den som i hans ställe förer befälet, medelst tvång skaffa sig lydnad. Då fartyget är i fara, eller då myteri utbryter ombord bland besättningen eller då eljest nöden kräver, är befälhavaren berättigad att bruka varje medel, som är nödvändigt för den tredskandes tvingande till lydnad eller för återställande av ordningen; och åligger det envar av besättningen att i ty fall, jämväl utan särskild anmaning, lämna befälhavaren nödigt bistånd.

Får den, som vägrade lydnad, skada, vare gärningsmannen saklös, där ej prövas, att större våld brukats, än nöden krävde.

61 §.

Begår någon av besättningen, när fartyget icke befinner sig i finsk hamn, brott av den art, att svårare straff än fängelse därå kan följa, är befälhavaren, där icke brottet av ortens myndigheter beivras, pliktig att, så snart ske kan, med den brottslige hålla förhör som i 64 § sägs.

Befälhavaren skall tillse, att den brottslige icke lämnar fartyget, och äger för sådant ändamål, där det prövas nödigt, hålla honom i fängsligt förvar ombord, till dess han kan överlämnas till finsk konsul eller till polismyndighet i Finland; befälhavaren är dock ansvarig för att den brottslige ej behandlas strängare än nödigt är.

4 k a p.

Om disciplinbot.

62 §.

Såsom disciplinbot må mistning av hyra för högst sju dagar åläggas sjöman:

- 1) om han underlåter att i rätt tid tillträda tjänsten, eller om han utan att vara därtill berättigad går i land, eller om han icke kommer tillbaka i rätt tid efter att hava varit i land;

Norsk tekst.

som i hans fravær eller forfaller trådt i hans sted, skaffe seg lydighet ved bruk av makt.

Er skipet i fare, eller viser det seg mytteri blant mannskapet, ellei foreligger annen nødstilstand, er det tilladt å bruke ethvert middel som er nødvendig for å bringe tilveie orden og lydighet. Enhver av mannskapet plikter, også uten oppfordring, å yte hjelp.

Blir den, som nekter lydighet, tilføyd skade, kan han bare gjøre ansvar gjeldende, hvis det er brukt hardere midler enn omstendighetene krevde.

§ 61.

Hvis noen av mannskapet gjør seg skyldig i en grovere forbrytelse, og skipet ikke er i norsk havn, skal skipsføreren snarest mulig ta opp en foreløpig forklaring idet regiene i § 64 iakttas. Dette gjelder dog ikke, hvis forbrytelsen er forøvet på fremmed territorium og forfølges av stedets myndigheter.

Inntil konsulen eller politiet i Norge kan ta seg av saken, skal skipsføreren såvidt mulig sørge for at den skyldige ikke unnviker. Er det nødvendig, kan skipsføreren la ham sperre inne eller anvende andre maktmidler, men skipsføreren må ikke behandle ham strengere enn øyemedet krever.

Kapitel IV.

Disiplinbot.

§62.

Som disiplinbot kan tap av hyre for inntil sju dager pålegges en sjømann:

1. når han unnlater å tiltre tjenesten i rett tid, eller går fra borde uten å ha rett til det, eller ikke kommer tilbake i rett tid etter å ha vært i land,

Svensk text.

befälhavaren eller, vid hans frånvaro eller förfall, den som i hans ställe förer befalet, medelst tvång skaffa sig lydnad. Är fartyget stätt i fara eller utbryter myteri ombord eller eljest när nöden kräver, är han berättigad att bruka varje medel, som är nödvändigt för framtvingande av lydnad eller återställande av ordningen; och åligger det envar av besättningen att i ty fall, jämväl utan särskild anmaning, lämna befälhavaren nödigt bistånd.

Får den, som vägrade lydnad, skada, vare gärningsmannen saklös, där ej prövas, att större våld brukats, än nöden krävde.

61 §.

Begår någon av besättningen, när fartyget icke befinner sig i svensk hamn, brott av den art, att svårare straff än fängelse därå kan följa, är befälhavaren, där icke brottet av ortens myndighet beivras, pliktig tillse, att, så snart ske kan, med den brottslige hålles förhör jämlikt bestämmelsarna i 64 § och inför där omförmäld nämnd.

Befälhavaren skall tillse, att den brottslige icke lämnar fartyget, och äger för sådant ändamål, där det prövas nödigt, hålla honom i fängsligt förvar ombord till dess han kan överlämnas till svensk konsul eller till polismyndighet här i riket; befälhavaren är dock ansvarig, att den brottslige ej behandlas strängare än nödigt är.

4 Kap.

Om disciplinbot.

62 §.

Såsom disciplinbot må mistning av hyra för högst sju dagar åläggas sjöman:

1. om han underlåter att i rätt tid tillträda tjänsten, eller om han utan att vara därtill berättigad går i land, eller om han icke kommer tillbaka i rätt tid efter att hava varit i land;

Dansk tekst.

- (2) hvis han forsømmer at melde forfald, der hindrer ham i at komme ombord i rette tid,
 - (3) hvis han forvolder skade eller fare ved forsømmelse i tjenesten,
 - (4) hvis han er beruset i tjenesten,
 - (5) hvis han bortødsler proviant eller på anden måde behandler proviant utilbørligt,
 - (6) hvis han lader uvedkommende holde sig skjult ombord eller mod forbud lader nogen komme ombord,
 - (7) hvis han ulovligt bringer stærke drikke eller andet ombord,
-
- (8) hvis han opfører sig usømmeligt mod en overordnet eller ikke adlyder en ordre i tjenesten, han modtager, eller
 - (9) hvis han indlader sig i slagsmål eller på anden måde gør brud på ordenen ombord.

Disciplinbod kan dog ikke anvendes på skib, der går i indenrigs fart, og på andet skib kan disciplinbod ikke pålægges under ophold i dansk havn eller for forseelse, der er begået i dansk havn og kunne været påtalt før skibets afgang.

§ 63.

Disciplinbod kan ikke pålægges tidligere end fireogtyve timer og ikke senere end syv dage efter, at forseelsen er begået, medmindre særlige grunde nødvendiggør undtagelse.

§ 64.

Disciplinbod pålægges en sømand af et disciplinnævn på tre medlemmer, der ned sættes af skibsføreren.

Formand for nævnet er skibsføreren. De øvrige medlemmer skal såvidt muligt være maskinchefen og den øverste af styrmændene, hvis sømanden er styrmand, maskin-

Finlandssvensk text.

- 2) om han försummar att anmäla förfall, som hindrar honom att i rätt tid komma ombord;
 - 3) om han genom försummelse i tjänsten åstadkommer skada eller fara;
 - 4) om han är berusad i tjänsten;
 - 5) om han förslösar eller eljest på otillbörligt sätt behandlar proviant;
 - 6) om han låter obehörig person hålla sig dold ombord, eller om han oaktat förbud låter någon komma ombord;
 - 7) om han olovligen skaffar ombord rusdryckar eller annat, som kan föranleda oordning eller äventyr;
-
- 8) om han uppför sig oskickligt mot överordnad eller underlåter att hörsamma förmans order angående tjänsten; eller
 - 9) om han ombord eller eljest i tjänsten åstadkommer gräl eller annan ofred eller annorledes bryter mot ordning och skick.

Disciplinbot må dock ej åläggas å fartyg, som nyttjas i inrikes fart, ej heller på annat fartyg under uppehåll i finsk hamn eller för forseelser, som begåtts i finsk hamn och kunnat anmälas till åtal före fartygets avgång.

63§.

Disciplinbot må ej åläggas tidigare än tjugufyra timmar och icke senare än sju dagar efter det forseelsen begicks, såvida ej särskild anledning till annat förekommer.

64§.

Disciplinbot åläggas sjöman av en disciplinnämnd, bestående av befälhavaren och två av denne utsedda ledamöter.

Ordförande i nämnden är befälhavaren. De övriga medlemmarna skola såvitt möjligt utgöras av maskinchefen och den främste av styrmännen, när sjömannen är

Norsk tekst.

2. når han forsømmer å melde forfall, som hindrer ham fra å komme ombord i rett tid,
3. når han voldrer skade eller fare ved forsømmelse i tjenesten,
4. når han er beruset i tjenesten,
5. når han ødler bort proviant eller behandler den på annen utilbørlig måte,
6. når han lar uvedkommende holde seg skjult ombord eller mot forbud lar noen komme ombord,
7. når han ulovlig bringer sterke drikker eller annet ombord,
8. når han oppfører seg usømmelig mot en overordnet eller ikke etterkommer ordre som han mottar i tjenesten, eller
9. når han innlater seg i slagsmål eller på annen måte gjør brudd på ordenen ombord.

Svensk text.

2. om han försummar att anmäla förfall, som hindrar honom att i rätt tid komma ombord;
3. om han genom försummelse i tjänsten åstadkommer skada eller fara;
4. om han är berusad i tjänsten;
5. om han förlösar eller eljest på otillbörligt sätt behandlar proviant;
6. om han låter obehörig person hålla sig dold ombord, eller om han oakttat förbud låter någon komma ombord;
7. om han olovligen skaffar ombord rusdrycker eller annat, som kan föranleda oordning eller äventyr, eller om han olovligen förer sina tillhörigheter från bord;
8. om han uppför sig oskickligt mot överordnad eller underlåter att hörsamma förmans order angående tjänsten; eller
9. om han ombord eller eljest i tjänsten yppar gräl eller annan ofred eller annorledes bryter mot ordning och skick.

Disiplinbot kan dog ikke anvendes på skip som går i innenriks fart, og heller ikke på andre skip under ophold i norsk havn eller for forseelser som er begått i norsk havn og kunne vært påtalt før skipets avgang.

§63.

Disiplinbot kan ikke pålegges tidligere enn fireogtyve timer og ikke senere enn sju dager etter at forseelsen er begått medmindre særlige grunner gjør unntak nødvendig.

§64.

Disiplinbot pålegges en sjømann av en disiplinnemnd på tre medlemmer som nedsettes av skipsføreren.

Formann for nemnda er skipsføreren. De øvrige medlemmer skal såvitt mulig være maskinsjefen og styrmannen, hvis sjømannen er maskinist, styrmann, stuert eller

Disiplinbot må dock ej åläggas å fartyg, som nyttjas i inrikes fart eller fart i Öresund, och icke heller på annat fartyg under uppehåll i svensk hamn eller för forseelser, som begåtts i svensk hamn och kunnat anmälas till åtal före fartygets avgång.

63 §.

Disiplinbot må ej åläggas tidigare än tjugufyra timmar och icke senare än sju dagar efter det forseelsen begicks, såvida ej särskild anledning till annat förekommer.

64 §.

Disiplinbot åläggas sjöman av en disciplinnämnd bestående av tre ledamöter med befälhavaren såsom ordförande och samman kallande ledamot. De båda övriga ledamöterna utses av befälhavaren och skola om möjligt vara maskinchefen och den främste av styrmännen eller annan av befälsgraden,

Dansk tekst.

mester, hovmester eller radiotelegrafist. Ellers skal såvidt muligt et af medlemmerne tilhøre det øvrige mandskab og det andet være henholdsvis maskinchefen, den øverste af styrmændene eller hovmesteren, eftersom sømanden hører til maskinpersonalet, dæksbesætningen eller hovmesterens medhjælp. Det førstnævnte medlem skal såvidt muligt være mandskabsgruppens tillidsmand, hvis en sådan er valgt.

Før disciplinbod pålægges, afhøres sømanden og de vidner, der antages at kunne give oplysning i sagen, af formanden. Spørgsmål kan gennem formanden stilles af nævnets øvrige medlemmer og af sømanden. Hvad der forklares, indføres i skibsdagbogen eller en særlig forhørsbog og oplæses for den, der har afgivet forklaringen. Nævnets afgørelse indføres ligeledes i vedkommende bog. Rigtigheden af, hvad der er tilført bogen, bekræftes ved underskrift af nævnets medlemmer.

Hvis disse forskrifter ikke er overholdt, er pålæg af disciplinbod ugyldigt.

Sømanden kan forlange en af skibsføreren bekræftet udskrift af, hvad der er tilført skibsdagbogen eller den særlige forhørsbog angående sagen.

Nærmere bestemmelser om et disciplinævnets behandling af sag om pålæg af disciplinbod kan gives af handelsministeren.

§ 65.

Ved fastsættelse af disciplinbod skal hensyn tages ikke blot til forseelsens størrelse og til de omstændigheder, hvorunder den er begået, men også til den skyldiges tid-

Finlandssvensk text.

maskinmästare, styrman, stuert eller radiotelegrafist. Eljest skall den ena av ledamöterna såvitt möjligt tillhöra det övriga manskabet och den andra vara antingen maskinchefen, den främste av styrmännen eller sturten, allteftersom sjömannen tillhör maskinpersonalen, däcksmanskapet eller ekonomipersonalen. Till den förstnämnda ledamoten skall såvitt möjligt utses manskapsgruppens förtroendeman, där sådan finnes.

Innan disciplinbot ålägges, skall ordföranden anställa förhör med sjömannen och de personer, som antagas kunna lämna upplysning i saken. Även ledamöterna och sjömannen äga få frågor framställda angående sådant, som kan bidra till sakens utredning. Avgivna förklaringar, så ock det beslut nämnden träffar, införas i skeppsdagboken och uppläsas. Jämväl medlems avvikande mening antecknas i skeppsdagboken. Riktigheten av det antecknade bestrykes av nämndens medlemmar.

Har vad sålunda är föreskrivet rörande formerna för förhöret icke iakttagits, vare beslut om disciplinbot utan verkan.

På begäran äger sjömannen erhålla avskrift av det vid förhöret antecknade och av beslutet.

65 §.

Disciplinboten skall lämpas efter forseelsens mer eller mindre svåra beskaffenhet, de omständigheter, varunder forseelsen begåtts, samt den felandes tidigare uppförande.

Norsk tekst.

radiotelegrafist. Ellers skal så vidt mulig et av medlemmene tilhøre det øvrige mannskap, og det annet være henholdsvis maskinsjefen, styrmannen eller stueren avhengig av om sjømannen hører til maskinbesetningen, dekkbesetningen eller matstell-, tjener- og kontorpersonalet. Det førstnevnte medlem skal såvidt mulig være skipstillitsmannen for vedkommende mannskapsgruppe, hvis en slik er valgt.

Før disiplinbot pålegges, avhøres sjømannen og de vitner, som antas å kunne gi opplysninger i saken, av formannen. De øvrige medlemmer av nemnda og sjømannen kan la spørsmål stille gjennom formannen eller direkte med samtykke av formannen. De avgitte forklaringer innføres i skipsdagboken eller i en særskilt forhørsbok og leses opp for dem som har avgitt forklaring. Nemndas avgjørelse, herunder også medlems avvikende standpunkt, føres inn i samme bok. Nemndas medlemmer bekrefter ved sin underskrift riktigheten av det som er innført i boken.

Pålegges disiplinbot uten at det er gått fram som her bestemt, er vedtaket om å pålegge bot ugyldig.

Sjømannen kan forlange en av skipsføreren bekreftet utskrift av det som er innført i skipsdagboken eller i den særskilte forhørsbok angående saken.

Vedkommende departement kan fastsette nærmere forskrifter om behandlingen av en sak om pålegg av disiplinbot.

§65.

Ved fastsetting av disiplinbot skal omsyn tas ikke bare til forseelsens størrelse, og de omstendigheter den er begått under, men også til sjømannens tidligere oppførsel. Er

Svensk text.

när sjömannen tillhör nämnda grad eller är stuert eller radiotelegrafist. I annat fall skall den ene av ledamöterna tillhöra manskapsgraden och företrädesvis vara den av manskapet utsedde förtroendemannen samt den andre ledamoten såvitt möjligt vara maskinchefen, om sjömannen tillhör maskinpersonalen, den främste av styrmännen, om sjömannen tillhör däckspersonalen, och stueren, om sjömannen tillhör ekonomipersonalen.

Såsom nämndens beslut gäller den mening varom flertalet i nämnden enar sig eller, om alla tre äro av olika mening, den som ordföranden omfattar.

Innan disiplinbot åläggas höras sjömannen och de personer, som antagas kunna lämna upplysning i saken, inför nämnden. Vid förhöret äger sjömannen få frågor framställda angående sådant som kan bidra till sakens utredning. Avgivna förklaringar, så och det beslut nämnden träffar, införas i skeppsdagboken och uppläsas. Jämväl ledamots avvikande mening antecknas i skeppsdagboken. Riktigheten av det antecknade bestyrkes av nämndens ledamöter genom deras underskrifter.

Har vad sålunda är föreskrivet rörande formerna för förhöret icke iakttagits, vare beslut om disiplinbot utan verkan.

På begäran äger sjömannen erhålla avskrift av det vid förhöret antecknade och av beslutet.

65 §.

Vid utmätande av disiplinbot skall lämpas efter forseelsens mer eller mindre svåra beskaffenhet, de omständigheter, varunder forseelsen begåtts, samt den felandes tidigare

Dansk tekst.

ligere opførsel. Er forseelsen ringe, og der er grund til at antage, at en advarsel er tilstrækkelig, bør disciplinbod ikke pålægges.

§ 66.

Skibsføreren kan helt eller delvis eftergive pålagt disciplinbod. Beslutning om eftergivelse skal indføres i skibsdagbogen eller den særlige forhørsbog og underskrives af skibsføreren og to vidner. Sker det ikke, er beslutningen ugyldig.

§ 67.

Vil en sømand klage over en afgørelse, hvorved disciplinbod er pålagt ham, kan han i udlandet fremføre sin klage for konsulen senest ved afmønstringen.

Konsulens afgørelse lægges til grund ved afregningen, men hver af parterne kan indbringe den for søretten på rederiets hjemsted i Danmark senest et år efter afmønstringen.

§ 68.

Er klage over pålæg af disciplinbod ikke fremført for konsulen, kan sømanden ligeledes indbringe klagen for søretten på rederiets hjemsted i Danmark senest et år efter afmønstringen.

Finlandssvensk text.

Finnes forseelsen vara ringa och är anledning att antaga, att den felande skall låta sig rättas allenast genom varning, bör till bot ej dömas.

Förseelse, för vilken disciplinbot ålagts, må ej åtalas vid domstol eller till åtal angivas, med mindre uttryckligt förbehåll därom gjorts i beslutet om disciplinbotens åläggande.

66 §.

Befälhavaren äger, när skäl därtill finnes, före sjömans avgång helt eller delvis efterskänka straffet.

Beslut om straffets efterskänkande skall införas i skeppsdagboken samt underskrivas av befälhavaren och två vittnen; sker det ej, vare beslutet utan verkan.

67 §.

Nöjes ej sjöman åt disciplinnämnds beslut, varigenom disciplinbot ålagts honom, äger han begära prövning av beslutet antingen vid avmönstringen av den mönstringsförrättare, som verkställer denna, eller ock före avmönstringen av mönstringsförrättaren i första hamn under resan, där sådan finnes och där fartyget väntas ligga minst två dagar. Mönstringsförrättaren undersöka, huruvida disciplinboten må anses vara laglig och skälig, samt meddele däröver beslut. Beslutet skall införas i skeppsdagboken, och avskrift därav skall på begäran meddelas sjömannen.

Har prövning av disciplinnämndens beslut ej skett i den ordning nu är stadgat, äger sjömannen utföra sin talan vid vederbörande finsk domstol inom ett år efter avmönstringen eller, om avmönstring ej ägt rum, efter det han lämnat tjänsten.

68 §.

Är i fall, som i 67 § 1 mom. sägs, befälhavaren eller sjömannen missnöjd med mönstringsförrättarens beslut, äger han, om beslutet meddelats av mönstringsförrättare i stad, där rådstuvurätt finnes,

Norsk tekst.

forseelsen liten, og det er grunn til å anta at en advarsel vil være tilstrekkelig, bør disiplinbot ikke pålegges.

§66.

Skipsføreren kan helt eller delvis ettergi pålagt disiplinbot, når det finnes grunn til det. Vedtaket om ettergivelse skal føres inn i dagboken eller forhørsboken og undertegnes av skipsføreren og to vitner. Skjer ikke det, er vedtaket ugyldig.

§ 67.

Vil en sjømann klage over en avgjørelse hvorved han er blitt pålagt disiplinbot, skal han i utlandet føre fram sin klage for konsulen senest ved avmønstringen.

Konsulens avgjørelse legges til grunn for avregningen, men hver av partene kan bringe den inn for retten i Norge innen ett år etter avmønstringen.

Er klage over pålegg av disiplinbot ikke framført for konsulen, kan sjømannen bringe klagen inn for retten senest ett år etter avmønstringen.

I så fall må han ha tatt forbehold ved av-

Svensk text.

uppförande. Finnes forseelsen vara ringa och är anledning att antaga, att den felande skall låta sig rättas allenast genom varning, bör disiplinbot icke åläggas.

Förseelse, för vilken disiplinbot ålagts, må ej åtalas vid domstol eller till åtal angivas, med mindre uttryckligt förbehåll därom gjorts i beslutet om disiplinbotens åläggande.

66 §.

Befälhavaren äger, när skäl därtill äro, före sjömans avgång från tjänsten helt eller delvis efterskänka ålagd disiplinbot. Beslut härom skall införas i skeppsdagboken samt underskrivas av befälhavaren och två vittnen; sker det ej, vare beslutet utan verkan.

67 §.

Nöjes ej sjöman åt disciplinnämnds beslut, varigenom disiplinbot ålagts honom, äger han begära prövning av beslutet aningen vid avmönstringen av den mönstringsförrätt are, som verkställer denna, eller och före avmönstringen av mönstringsförrättaren i första hamn under resan, där sådan finnes och där fartyget väntas ligga minst två dagar. Mönstringsförrättaren undersöke, huruvida disiplinboten må anses vara laglig och skälig, samt meddele däröver beslut. Beslutet skall införas i skeppsdagboken, och avskrift därav skall på begäran meddelas sjömannen.

Har prövning av disciplinnämndens beslut ej skett i den ordning, nu är stadgad, äger sjömannen utföra sin talan vid domstol här i riket inom ett år efter avmönstringen eller, om avmönstring ej ägt rum, efter det han lämnat tjänsten.

Är i fall, som i 67 § första stycket sägs, befälhavaren eller sjömannen missnöjd med mönstringsförrättarens beslut, äger han, om beslutet meddelats av mönstringsförrättare i stad, där rådstuvurätt finnes, hos rådstuvu-

Dansk tekst.

Eetssag efter § 67 eller § 68 behandles som underretssag uden retsafgift for den klagende sømand og med adgang for retten til at forkorte stævnevarselet.

§ 69.

Et som disciplinbod afkortet hyrebeløb skal snarest muligt sammen med en af skibsføreren bekræftet udskrift af, hvad der er tilført skibsdagbogen eller en særlig forhørsbog angående sagen, overgives til dansk mønstringsbestyrer eller dansk konsul eller,

Finlandssvensk text.

hos rådstuvurättens ordförande begära prövning av beslutet. Har beslutet meddelats av mönstringsförrättare utom Finland eller i Finland å ort, där rådstuvurätt ej finnes, må sådan begäran göras hos rådstuvurättens ordförande vid fartygets ankomst till första hamn, där rådstuvurätt finnes och där fartyget väntas ligga minst två dagar. Begäran, som nu sagts, skall göras så snart ske kan och i god tid före fartygets avgång. Prövningen skall företagas av rådstuvurättens ordförande eller annan lagfaren medlem av rätten, som rätten för ändamålet förordnar.

Då prövning, som här avses, påyrkats, inkalle domaren ofördröj ligen befälhavaren och sjömannen samt övriga personer, som antagas kunna lämna upplysning i saken, därvid befälhavaren skall först ändigas att förete skeppsdagboken; finnes mönstringsförrättaren på platsen, må jämväl denne inkallas. Den, som ej hörsammar kallelsen, må dömas till böter och vid vite, som tillika må utdömas, åläggas att iakttaga inställelse. Sedan domaren hört klaganden och de övriga, vilkas hörande han finner nödigt, meddele han utan uppskov beslut i saken. Beslutet skall införas i skeppsdagboken. Talan mot beslut må ej föras.

Finner domaren till följd av fartygets avgång från orten sig icke kunna avgöra saken, äger han avskriva densamma från vidare handläggning.

Har prövning av mönstringsförrättarens beslut ej skett i den ordning, som stadgas 1 1 och 2 mom., vare om befälhavarens och sjömannens rätt att klandra beslutet vid vederbörande finsk domstol lag som i 67 § 2 mom. sägs.

69 §.

Hyra, som på grund av disciplinbots åläggande frångått sjöman, skall befälhavaren vid sjömannens avmönstring överlämna till mönstringsförrättaren mot kvitto, som tecknas i eller fogas vid skeppsdagboken: äger avmönstring ej rum, skall redovisning

Norsk tekst.

mønstringen. Dette forbehold skal anmerkes i avregningsboken.

Svensk text.

rättens ordförande begära prövning av beslutet. Har beslutet meddelats av mönstringsförrättare utom riket eller här i riket å ort, där rådstuvurätt ej finnes, må sådan begäran göras hos rådstuvurättens ordförande vid fartygets ankomst till första hamn, där rådstuvurätt finnes och där fartyget väntas ligga minst två dagar. Begäran, som nu sagts, skall göras så snart ske kan och i god tid före fartygets avgång. Prövningen skall företagas av rådstuvurättens ordförande eller annan lagfaren ledamot av rätten, som rätten för ändamålet förordnar.

Då prövning, som här avses, påkallats, inkalle domaren ofördröj ligen disciplinnämnden och sjömannen samt övriga personer, som antagas kunna lämna upplysning i saken, därvid befälhavaren skall först ändigas att förete skeppsdagboken; finnes mönstringsförrättaren på platsen, må jämväl denne inkallas. Den, som ej hörsammar kallelsen, må dömas till böter och vid vite, som tillika må utdömas, åläggas att iakttaga inställelse. Sedan domaren hört klaganden och de övriga, vilkas hörande han finner nödigt, meddele han utan uppskov beslut i saken. Beslutet skall införas i skeppsdagboken. Talan mot beslutet må ej föras.

Finner domaren till följd av fartygets avgång från orten sig icke kunna avgöra saken, äger han avskriva densamma från vidare handläggning.

Har prövning av mönstringsförrättarens beslut ej skett i den ordning, nu är stadgad, vare om befälhavarens och sjömans rätt att klandra beslutet vid domstol här i riket lag, som i 67 § andra stycket sägs.

§69.

Et som disiplinbot avkortet hyrebeløp skal skipsføreren ved sjømannens avmønstring innbetale til mønstringsmannen eller i utlandet til konsulen, og samtidig overlevere en bekreftet utskrift av avgj øreisen, som sendes til vedkommende departement

69 §.

Hyra, som på grund av disciplinbots åläggande frångått sjöman, skall befälhavaren vid sjömannens avmønstring överlämna till mönstringsförrättaren mot kvitto, som tecknas i eller fogas vid skeppsdagboken; äger avmønstring ej rum, skall redovisning ske

Dansk tekst.

på Færøerne, til landfogeden eller en sysselmand og af vedkommende uden ophold indsendes til handelsministeriet. Beløbet anvendes til fordel for sømænd eller deres pårørende efter nærmere bestemmelser, som kongen giver.

Kapitel 5.

Straf for forseelser og påtale deraf.

§ 70—§ 81.

Kapitel 6.

Lovens anvendelse på personer ombord, der ikke hører til besætningen.

§ 82.

På personer ombord, der er ansat af rederen eller skibsføreren, men ikke hører til den egentlige besætning, får reglerne i denne lovs 2.—5. kapitel tilsvarende anvendelse.

§ 83.

På andre personer, der er ansat ombord, får reglerne i § 10, § 27, § 28, næstsidste stk., § 29, § 31, 2. stk., § 49, § 50, § 54, § 56, 2. stk., § 57, § 58, § 60, § 61 og § . . tilsvarende anvendelse.

De er pligtige efter evne at udføre det arbejde, som skibsføreren finder nødvendigt for skibets sikkerhed.

§ 84.

Også på sømænd, der tages med skibet i medfør af sølovens § 34, får de i § 83, 1. stk., nævnte regler tilsvarende anvendelse.

Finlandssvensk text.

ske till mönstringsförrättaren i första finska hamn, som fartyget anlöper, efter det sjömannen lämnat tjänsten. Därvid skall tillika överlämnas avskrift av disciplinnämndens beslut, så ock vad vid förhöret jämlikt 64 § antecknats. Medlen jämte avskriften skola insändas till sjöfartsstyrelsen.

Hyresmedel, som nu sagts, skola användas till understöd åt sjöman och deras anhöriga enligt vad därom är särskilt stadgat.

5 k a p.

Ansvarsbestämmelser.

70—82 §§.

Som tidigare 73—85 §§.

6 kap.

Om personer ombord, som icke tillhöra den egentliga besättningen.

83§.

Beträffande de å fartyg anställda personer, som äro antagna av redaren eller befälhavaren, men icke tillhöra den egentliga besättningen, skall vad i 2—5 kap. är stadgat äga motsvarande tillämpning..

84 §.

Med avseende å de ombord anställda personer, som icke äro antagna av redaren eller befälhavaren, skall vad i 10 och 27 §§, 28 § 4 mom., 29 §, 31 § 2 mom., 42, 49, 50, 54, 57, 58, 60 och 61 §§ är stadgat äga motsvarande tillämpning.

De äro pliktiga att efter förmåga förrätta det arbete, som befälhavaren för fartygets säkerhet finner nödigt att pålägga dem.

85 §.

Å sjöman, som av befälhavare medtages enligt vad i 87 § sägs, skola de i 84 § omförmälda stadgandena äga motsvarande tillämpning.

Norsk **tekst.**

sammen med hyrebeløpet. Fratrer sjømannen uten avmønstring, sender skipsføreren selv beløpet og utskriften til departementet. Hyrebeløpet skal anvendes til fordel for sjømenn eller deres pårørende etter nærmere bestemmelse av Kongen.

Kapitel V.

Folk ombord som ikke hører til mannskapet.

§70.

På dem som er tilsatt på skipet av rederen eller skipsføreren, men ikke hører til det egentlige skipsmannskap, får bestemmelsene i 2net—4de kapitel tilsvarende anvendelse.

§71.

På andre som er tilsatt ombord får §§
.....tilsvarende anvendelse.

De er pliktige til etter evne å utføre det arbeid som skipsføreren finner nødvendig for skipets sikkerhet.

§72.

På sjømenn som tas med i henhold til sjöfartslovens § 34, får de i § 71, første ledd, nevnte bestemmelser tilsvarende anvendelse.

Svensk text.

till ombudsmannen vid sjömanshuset i första svenska hamn, som fartyget anlöper, efter det sjömannen lämnat tjänsten. Därvid skall tillika överlämnas avskrift av disciplinnämndens beslut, så ock vad vid förhöret jämlikt 64 § antecknats. Medlen jämte avskriften skola insändas till kommerskollegium.

Hyresmedel, som nu sagts, skola användas till understöd åt sjömän och deras anhöriga enligt föreskrifter, som Konungen meddelar.

5 Kap.

Ansvarsbestämmelser.

70—82 §§ = gällande 73-85 §§.
(med vissa redaktionella ändringar).

6 Kap.

Om lagens **tillämpning å personer ombord, som icke tillhöra den egentliga besättningen.**

83 §.

Beträffande de å fartyg anställda personer, som äro antagna av redaren eller befälhavaren men icke tillhöra den egentliga besättningen, skall vad i denna lag är stadgat för sjöman äga motsvarande tillämpning.

84 §.

Med avseende å de ombord anställda personer, som icke äro antagna av redaren eller befälhavaren, skall vad i 10 och 27 §, 28 § fjärde stycket, 29, 31, 49, 50 och 54 §§, 56 § tredje stycket samt 57, 58, 60 och 61 §§ är stadgat äga motsvarande tillämpning.

De äro pliktiga att efter förmåga förrätta det arbete, som befälhavaren för fartygets säkerhet finner nödigt att åläggga dem.

85 §.

Å sjömän, som av befälhavare medtagas enligt vad i 34 § sjölagen sägs, skola de i 84 § första stycket omförmälda stadgandena äga motsvarande tillämpning.

Dansk tekst.

Finlandssvensk text.

7 k a p.

Särskilda stadganden.

86 §.

Denn lag gäller icke:

- 1) statsverket tillhörigt fartyg, som användes till försvars- eller administrativa ändamål;
- 2) lustfartyg; ej heller
- 3) fartyg, på vilka endast personer, tillhörande redarens familj, sysselsättas.

Dock lyda statsverket tillhöriga fartyg, som användas till administrativa ändamål, ävensom lustfartyg under bestämmelserna i 10 och 11 §§ av lagen.

87 §.

Befälhavare är skyldig att under hemresa mot skälig betalning medtaga utrikes kvarblivna finska sjömän ävensom sjömän, som äga rätt till hemresa jämlikt 26 §. Likaså vare han pliktig att utan betalning medtaga urna, innehållande askan efter avliden finsk befälhavare eller sjöman, så ock sådan efterlämnad personlig egendom, som utan olägenhet kan medtagas.

Vägrar befälhavare utan lagligt hinder att fullgöra vad i 1 mom. sägs, straffes med böter.

88 §.*)

89 §.

Vad i sjölagen stadgas om laga domstol och rättegång i sjörättsmål, gäller även mål, som skola bedömas enligt denna lag. I 252 § sjölagen omförmälda sakkunnigas närvaro i rätten vare likväl icke nödvändig, såvida ej rätten vid handläggningen av något mål för dettas vidkommande annorlunda besluter; och skall i sådant fall till de sakkunniga erläggas arvode av statsmedel, såsom därom i förordning stadgas.

*) Se nedenfor.

Norsk tekst.

Svensk text.

7 Kap.

Om laga domstol och rättegång.

86 §.

Kådstuvurätt vare första domstol i mål, som skall bedömas efter denna lag.

Att sådant mål i visst fall må upptagas av häradsrätt är särskilt stadgat.

87 §.

Om rådstuvurätts behörighet att upptaga tvistemål enligt denna lag gälle i tillämpliga delar vad angående laga domstol i tvistemål i allmänhet är stadgat. Talan må ock väckas vid rådstuvurätten i den ort där fartyget finnes. Finnes ej rådstuvurätt å ort, där svaranden enligt vad sålunda är föreskrivet

Kapitel 7.

Særlige bestemmelser.

§ 85.

Under forudsætning af gensidighed kan kongen udvide de bestemmelser til fordel for danske sømænd og deres efterladte, som indeholdes i § 18, 3. stk., § 19, 3. stk., § 24, § 26, § 28, § 41 og § 42, til at gælde også for udenlandske sømænd.

§ 86.

Kongen kan give nærmere bestemmelser om sådan ret til pleje i tilfælde af sygdom eller tilskadekomst, til fri rejse med underhold i visse tilfælde og til hjemsendelse af hyremidler på statens ansvar samt om sådan pligt til at sørge for begravelse eller ligbrænding, som denne lov fastslår.

§ 87.

Skibsføreren skal sørge for, at et eksemplar af denne lov og af bestemmelser, kongen giver med hjemmel i § 42, § 57, § 58 eller § 86, findes ombord tilgængelig også for mandskabet.

Er forhyring sket i henhold til tariffaale, skal han endvidere sørge for, at et aftryk af denne findes ombord tilgængelig også for mandskabet.

90 §.

Statsrådet äger, under förutsättning av ömsesidighet förordna, att förmån, som enligt 28 och 41 §§ samt 42 § 1 mom. tillförsäkrats finsk sjöman, skall tillkomma jämväl utländsk sjöman.

91 §.

Statsrådet äger utfärda närmare bestämmelser om hemsändande av hyresmedel enligt 19 § 3 mom., om fri hemresa, om sjukvård enligt 28 § 4 mom. samt om ersättning av statsmedel enligt 31 § 2 mom.

88 §.

Befälhavaren skall tillse, att ett exemplar av denna lag finnes tillgängligt å fartyget. Åsidosätter han sådan skyldighet, straffes med högst tio dagsböter.

Norsk tekst.**Svensk text.**

må sökas, äge käranden instämma tvisten till den rådstuvurätt, som är närmast den orten.

Äro flera redare i ett fartyg, skall fartygets hemort anses som rederiets hemvist.

Om rådstuvurätts behörighet att upptaga brottmål enligt denna lag gälle i tillämpliga delar vad angående laga domstol i brottmål i allmänhet är stadgat. Finnes ej rådstuvurätt å ort, vid vars domstol den tilltalade enligt vad sålunda är föreskrivet har att svara, må åtal väckas vid den rådstuvurätt, som är närmest den orten.

Kapitel VI.**8 Kap.****Særlige bestemmelser.****Särskilda bestämmelser.**

§73.

89 §.

Under forutsetning av gjensidighet kan Kongen helt eller delvis utvide de bestemmelser til fordel for norske sjømenn som inneholdes i §§. til å gjelde også for utenlandske sjømenn.

Konungen äger, under förutsättning av ömsesidighet, förordna, att förman, som enligt 18 § tredje stycket, 19 § tredje stycket samt 24, 26, 28, 41 och 42 §§ tillförsäkrats svensk sjöman, skall tillkomma jämväl utländsk sjöman.

§74.

90 §.

Kongen kan gi nærmere regler om.

Konungen äger utfärda närmare bestämmelser om hemsändande av hyresmedel enligt 19 § tredje stycket, om fri hemresa enligt 26 och 41 §§, om sjukvård enligt 28 § fjärde stycket samt om ersättning av statsmedel enligt 31 § andra stycket.

§75.

91 §.

Skipsføreren skal sørge for at et eksemplar av denne lov og av bestemmelser som Kongen gir med hjemmel i §§. finnes ombord og er tilgjengelig også for mannskapet.

Befälhavaren skall tillse, att ett exemplar av denna lag och av lagen om semester finnes tillgängligt å fartyget. Åsidosätter han skyldighet, som nu sagts, straffes med böter, högst etthundra kronor.

Viser hyrekontrakten til en tariffavtale, skal skipsføreren på samme mate sørge for at det ombord finnes et avtrykk av tariffavtalen.

Dansk tekst.

§ 88.

For Færøerne kan sådanne lempelser i lovens regler, som efter øernes særlige forhold anses fornødne, fastsættes af kongen.

For ikke registreringspligtige skibe og for fartøjer til fiskeri eller lignende særligt formål kan lempelser i lovens regler fastsættes af kongen.

§ 89.

Denne lov træder i kraft den

Finlandssvensk text.

92 §.

Denna lag träder i kraft den
1950, och härigenom upphäves sjömans-
lagen av den 8 mars 1924.

Norsk tekst.

Svensk text.

Denna lag träder i kraft den

Liste over de af kommissionen foretagne ændringer i den danske tekst fra Københavns-konferencen.

- § 3, 2. stk.: „før tjenestetidens udløb" er udgået.
- § 7, nr. (3): „§ 24, § 29 og § 30" er ændret til „§§ 24, 29 og 30".
- § 8, 2. stk. „den øverste styrmands" er ændret til „første styrmands".
- § 9, 2. stk. : „den øverste af styrmændene" er ændret til „første styrmand".
- § 11: 5. stk. er udgået.
Efter 5. stk. (nuværende 6. stk.) er indføjet som nyt stykke:
„På begæring af sømanden skal der ved forhyringen overleveres ham et særligt hæfte med de væsentligste af denne lovs bestemmelser vedrørende mandskabet, hvis ikke disse er optaget i afregningsbogen". I sidste stykke, 1. punktum er sat komma efter „afregningsbøger" og indføjet: „særlige hæfter som nævnt". I sidste punktum er efter „afregningsbog" indføjet ordene „eller et særligt hæfte som nævnt".
- § 15, 2. punktum: „ommønstring" er ændret til „ny mønstring".
- §17, 1. punktum
in fine: „afmønstringen" er ændret til „afmønstring".
- § 18, 2. stk.: Linie 7 og stykket ud (altså anden halvdel af stykket) er affattet således:
„arbejdsudygtig, dog ikke ud over 2 måneder, hvis han er styrmand, maskinmester, hovmester eller radiotelegrafist, eller 1 måned, hvis han hører til det øvrige mandskab, og ikke i flere dage end han har været i tjenesten, medmindre bestemte tegn på sygdom eller legemsskade er påvist."
- § 19, 3. stk.: „og på statens ansvar" er udgået. Som nyt punktum er tilføjet: „For forsendelsen er staten ansvarlig".
- § 21, 2. stk.: „halvdelen" er ændret til „en trediedel".
- § 23 in fine: Der er tilføjet „som følge af formindsnelsen".
Som nyt stykke er tilføjet:
„Er kun een styrmand tilbage, deles sparet styrmandshyre lige mellem ham og skibsføreren".
- § 28, 1. stk.: „3. stk." er ændret til „3.—5. stk."

- § 28, 2. stk.: I 3. punktum er ordene: „lider af sådan efter § 32" ændret til „afmønstres på grund af sygdom eller legemsskade eller ved sin fra-træden lider af sådan sygdom eller legemsskade, som kan foranledige afmønstring", hvorhos i sidste—næstsidste linie ordene „bestemmelserne i § 26, 2. stk." er ændret til „bestemmelsen i § 26, 2. stk. om pligt til at tage stilling på et andet skib".
- § 28, 4. og 5. stk.: „tjenesteforholdets ophør" er ændret til „afmønstringen".
- § 30, 2. stk.: „efter § 28, 4. stk." er udgået.
- § 31, 2. stk. er affattet således:
 „Har skibsføreren i udlandet været nødt til efter afmønstringen af-gøre sådanne udteg til hjemsendelse eller pleje af en dansk sømand, til anden hjælp for ham ifølge forsorgsretlig forskrift eller i anledning af hans død, som ikke efter dansk ret påhviler rederen, og som ikke kunne være undgået gennem bistand af dansk konsul, kan erstatning-kræves af staten".
- § 34, 1. stk.: „før tjenestetidens udløb" er udgået.
- § 44, 2. stk.: „den øverste af styrmændene" er ændret til „første styrmand", „skibsføreren" til „hans" og „ny fører" til „en anden fører".
- § 45: Som nyt 1. stykke er indsat:
 „Første styrmand foretager fordelingen af arbejdet mellem styrmændene i samråd med skibsføreren, forsåvidt ikke denne har truffet bestemmelse derom".
 1. stykke er herefter blevet 2. stykke.
 Som nyt 3. stykke er indsat:
 „En vagthavende styrmand er ansvarlig for sin navigering".
- § 46, 1. stk.: Mellem „forsvarlig" og „behandling" er indføjjet „drift".
- § 46: Som nyt 3. og 4. stykke er indsat:
 „Er der foruden maskinchefen flere maskinmestre ombord, anses det overladt den øverste af disse at foretage fordelingen af arbejdet mellem dem i samråd med maskinchefen, forsåvidt ikke denne har truffet bestemmelse derom.
 En vagthavende maskinmester er ansvarlig for betjeningen af skibets maskineri".
- § 50, 1. stk.: „iver" er ændret til „omhu".
- § 52: I sidste linie er „indenrigs fart" ændret til „indenrigsfart".
- § 59: I 2. stykke er „den øverste af styrmændene" ændret til „første styrmand".
- § 62: I sidste stykke er foretaget den samme ændring som i § 52.
- § 64, 1. stk.: Som nyt 2. punktum er tilføjjet: „Såvidt muligt skal samtlige medlemmer være danske".
- § 64, 2. stk.: „den øverste af styrmændene" er ændret til „første styrmand" (2 steder).

- § 64: Som nyt 5. stykke er indføjet:
 „I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende“.
- § 68: I 2. stykke er „§ 67 eller § 68" rettet til „denne paragraf eller § 67“.
- § 69: Ordene „snaest muligt" er ændret til „ved sømandens afmønstring", hvorhos ordene „af vedkommende" er udgået.
- § 82: „2.-5." er rettet til „2.—5. og 7.“.
- § 85: „Udenlandske" er ændret til „fremmede“.
- § 88, 1. stk. er affattet således:
 „Kongen kan sætte denne lov i kraft for Grønlands vedkommende med de undtagelser og lempelser, som forholdene måtte tilsige“.
- § 89: Paragraffen er affattet således:
 „Adgang til opsigelse af en skibsførers eller dansk sømands tjenesteforhold til ophør i dansk havn medfører kun, hvis han har hjemsted på Færøerne, ret til at opsiges forholdet til ophør i færøsk havn, og kun, hvis han har hjemsted i Grønland, ret til at opsiges det til ophør i grønlandsk havn.
 En skibsførers eller dansk sømands ret til fri hjemrejse med underhold efter længere tjenestetid påvirkes ikke af, om han i løbet af det sidste år har haft adgang til at fratræde i færøsk eller i grønlandsk havn, medmindre han har hjemsted henholdsvis på Færøerne eller i Grønland“.

Som § 90 er indsat: „Denne lov træder i kraft den“.

Betænkning angaaende Revision af visse Dele af Sømandsloven.

(Afgivet af den af Handelsministeriet den 15. November 1937 nedsatte Komité).

I Anledning af de i Geneve i 1926 vedtagne internationale Konventioner om Søfolks Forhyringskontrakt og om Hjemsendelse af Søfolk samt den i Geneve i 1936 vedtagne Konvention angaaende Rederens Ansvar i Tilfælde af Søfolks Sygdom, Tilskadekomst eller Død nedsatte Handelsministeriet den 15. November 1937 — efter Forslag af den norske Regering — en Komité, der — i Samarbejde med tilsvarende Komitéer fra Finland, Norge og Sverige — skulde behandle Spørgsmaalet om Tiltrædelse af de nævnte Konventioner, eventuelt udarbejde Udkast til de Ændringer i Sømandsloven, som en Gennemførelse af Konventionerne vilde nødvendiggøre, og behandle mulige Ændringsforslag, som staar i naturlig Forbindelse med de Bestemmelser, der berøres af Konventionerne.

Til Medlemmer af Komitéen udnævntes:

Forbundsformand i Søfyrbødernes Forbund i Danmark *O. Hegner*,

Direktør i Dansk Dampskibsrederiforening *E. Mægaard* og

Professor *Kristian Sindballe*, der udnævntes til Formand for Komitéen.

Som Komitéens Sekretær udpegedes Sekretær i Handelsministeriet *Jørgen Worm*.

Efter at et foreløbigt Lovudkast var udarbejdet af den norske Komité, holdtes i Oslo den 10. og 11. Maj 1938 et Plenarmøde af de fire Landes Komitéer og derefter fra den 12. til 15. Maj et Udvalgsmøde af Formændene med Sekretærer.

Paa Grundlag af Forhandlingerne i Plenarmødet udarbejdede Udvalget et Udkast til Ændringer i Sømandsloven. Det i Oslo udarbejdede Udkast blev senere paa et i Helsingfors i Dagene fra den 24. til 28. Oktober 1938 afholdt Udvalgsmøde revideret paa visse Punkter, efter at der var indhentet Udtalelser over OsLOUDkastet fra de interesserede Erhvervsorganisationer.

Lovforslag til Gennemførelse af Konventionerne om Søfolks Forhyringskontrakt og om Hjemsendelse af Søfolk har tidligere været forelagt Rigsdagen i Rigsdagssamlingen 1926—27, se Rigsdagstidende 1926—27 Tillæg A. Sp. 2913—38, men Lovforslaget blev ikke gennemført i nævnte Samling og har ikke senere været fremsat.

Ved de i Oslo stedfundne Forhandlinger var der Enighed om, at Konventionen om Hjemsendelse af Søfolk ikke burde ratificeres, og Konventionen om Rederens Ansvar i Tilfælde af Søfolks Sygdom, Tilskadekomst eller Død fandtes heller ikke at burde tiltrædes, hvorimod man paa Mødet i Oslo var af den Opfattelse, at Konventionen om Søfolks Forhyringskontrakt kunde tiltrædes.

Efter de i Helsingfors stedfundne Forhandlinger fandt man imidlertid, at heller ikke Ratifikation af sidstnævnte Konvention burde tilraades, dels fordi Sømandsloven og de i Medfør af denne udfærdigede administrative Forskrifter i vidt Omfang har Bestemmelser af tilsvarende Indhold som Konventionen, dels og navnlig fordi denne paa et enkelt Punkt indeholder en Bestemmelse, som ikke findes ønskelig af nogen af de interesserede Parter.

Om Konventionerne og deres Forhold til dansk Lovgivning skal iøvrigt bemærkes følgende:

Artikel 9 i Konventionen om Søfolks Forhyringskontrakt foreskriver, at Opsigelsesfristen ikke maa være kortere end 24 Timer. Endvidere bestemmes det i samme Artikel, at en Aftale paa ubestemt Tid kan opsiges til Ophør i enhver Losse- eller Lastehavn. Denne Bestemmelse er næppe forenelig med den gældende Regel i Sømandslovens § 13, hvorefter en Aftale paa ubestemt Tid, naar Sømanden er dansk og forhyret her i Riget, kun kan opsiges til Ophør i *dansk* Losse- eller Lastehavn, cfr. dog § 15 om Sømænd, der efter sidste Paamønstring har været i Tjenesten om Bord i 1½ Aar. Da Sømandslovens § 13, der vel indskrænker Retten til at frigøre sig fra Aftalen, men paa den anden Side sikrer mod Opsigelse i Udlandet paa Steder, hvor dette kunde medføre betydelige Ulemper for den anden Part, findes at være en gavnlig Regel, kan det ikke anbefales at indføre Konventionens Bestemmelse i dansk Ret.

Artikel 13 svarer til Sømandslovens § 35, men er udvidet til at gælde enhver Sømand, som kan faa en højere Stilling end den, han har. Man har ikke fundet en saadan Udvidelse paakrævet.

Artikel 14, Stk. 2, indeholder en lidt uklar Bestemmelse om Ret for Sømanden til ved Tjenestens Ophør at kræve en Erklæring fra Skibsføreren om det udførte Arbejde. Der er ikke Ønske om en hertil svarende Lovbestemmelse, idet Sømandens Interesser i saa Henseende er fyldestgjort ved de Oplysninger om hans Tjeneste, som findes i Søfartsbogen.

Om Hjemsendelse af Sø mænd findes ingen almindelig Regel i Sømandsloven, men kun Bestemmelser for enkelte Tilfælde.

I §§ 28 og 41 findes Bestemmelser om Hjemsendelse af danske Sø mænd i Tilfælde af Sygdom eller Forlis. Efter § 42 er der under Forudsætning af Gensidighed Adgang til at udvide disse Bestemmelser til at gælde ogsaa udenlandske Sø mænd, og denne Adgang er benyttet, for saa vidt angaar finske og svenske Sø mænd.

Efter Sømandslovens § 34 har en Sømand, som bliver afskediget før Tjenestetidens Udløb uden Hjemmel i § 32 eller § 33, Krav paa fri Hjemrejse til aftalt Fratrædelseshavn eller til dansk Havn, hvis Bestemmelsen i § 13 om dansk Fratrædelseshavn kommer til Anvendelse.

Det samme gælder, hvis en Sømand kræver Afsked efter § 38, fordi Skibet ikke er sødygtigt, efter § 39 paa Grund af Mishandling eller uforsvarlig Kost eller efter § 40 i Tilfælde, hvor Skibet mister Retten til at føre dansk Flag.

Endelig har en Sømand, som kræver Afsked paa Grund af væsentlig Forandring af Rejsen, efter § 37 Krav paa fri Rejse til Forhyringsstedet.

Konventionen om Søfolks Hjemsendelse indeholder langt videregaaende Regler. Efter Konventionens Artikel 3 skal saaledes enhver Sømand, som fratræder i Tjenestetiden eller ved dennes Udløb, have Ret til at kræve sig hjemsendt til sit Hjemland, til Forhyringshavn eller den Havn, hvor Rejsen begyndte. Efter Artikel 3, sidste Stykke, gælder dette ogsaa udenlandske Sø mænd, der er forhyret i deres Hjemland, medens det iøvrigt er overladt til den nationale Lovgivning at fastsætte, i hvilke Tilfælde Udlændinge skal have Krav paa at blive sendt hjem. I Artikel 4 er nævnt visse Tilfælde (Ulykkestilfælde, Skibbrud, ikke selvforskyldt Sygdom og Afskedigelse af en Grund, for hvilken Sømanden ikke er ansvarlig), hvor Udgifterne ved Hjemsendelsen ikke maa paalægges Sømanden, medens det iøvrigt ifølge Artikel 3, Stk. 1, er overladt til den nationale Lovgivning at bestemme, om Udgifterne skal bæres af Sømanden, Rederen eller Staten, men Artikel 6 paalægger dog de offentlige Myndigheder i Skibets Hjemland uden Hensyn til Sømandens Nationalitet at udrede Rejseudgifterne forskudsvis, hvis dette er nødvendigt, og Konventionen vilde derfor næppe kunne gennemføres uden betydelige Udgifter for Staten.

Som nævnt er der Enighed om, at Konventionen ikke bør tiltrædes.

Konventionen om Rederens Ansvar i Tilfælde af Søfolks Sygdom, Tilskadekomst eller Død gaar adskilligt videre end Sømandslovens Bestemmelser herom.

Efter Sømandslovens § 28 skal Rederen som Hovedregel betale Sygepleje i 6 Uger, men dog i 12 Uger, regnet fra Afmønstringen, for danske Sø mænd, der plejes i Udlandet. Rederens Pligt til at afholde Udgifter til Hjemrejse er begrænset til danske Sø folk, og Sømanden faar kun Hyre efter Fratrædelsen, naar han afskediges paa Grund af Sygdom efter § 32.

Konventionens Hovedbestemmelse i Artikel 4 fastsætter, at Udgifterne ved Kur og Pleje skal betales af Rederen, indtil den syge eller tilskadekomne er helbredet, eller indtil Sygdommen eller Arbejdsudygtigheden erklæres for at være af vedvarende Karakter; dog kan Rederens Pligt begrænses til et Tidsrum af 16 Uger, regnet fra den Dag, da Beskadigelsen blev paadraget, eller Sygdommen opstod.

Ifølge Artikel 5 skal Sømanden i samme Tidsrum (16 Uger) have Krav paa hel eller delvis Hyre, saafremt han er Familieforsørger. Endvidere skal enhver Sømand, der fratræder under Rejsen paa Grund af Sygdom eller Tilskadekomst, ifølge Artikel 6 have Krav paa Hjemsendelse til Forhyringshavnen eller en af de andre i Artiklen nævnte Havne.

Ifølge Artikel 11 skal der tilsikres Ligebehandling af alle Sø mænd uden Hensyn til Nationalitet, Hjemsted, Opholdssted eller Race.

Endvidere findes der i Konventionen visse Bestemmelser om Begrænsning af Rederens Forpligtelser i Lande, hvor der er foreskrevet tvungen Sygeforsikring og tvungen Ulykkesforsikring, der omfatter Sø folk.

Medens Komitéen — som det vil fremgaa af foranstaaende — ikke finder at kunne tilraade, at nogen af Konventionerne ratificeres af Danmark, har man paa Grundlag af de i Oslo stedfundne Forhandlinger ment, at der er Grund til at foreslaa Ændringer i enkelte af Sømandslovens Bestem-

melser. Disse Ændringer er mindre vidtgaaende end Bestemmelserne i Konventionerne om Hjemsendelse og om Rederens Ansvar i Tilfælde af Sygdom m. v., men har nær Tilknytning til de af Konventionerne omhandlede Emner.

Om Hyre i Sygdomstilfælde.

1 Sømandslovens § 32 bestemmes, at en Sømand, som afskediges paa Grund af Sygdom, foruden sin fulde Hyre til Fratrædelsen har Krav paa Hyre for 1 Maaned efter Fratrædelsen, hvis han er Styrmand eller Maskinmester, og ellers for 7 Dage efter Fratrædelsen. Er Sømanden dansk og paa-mønstret, medens Skibet anvendes i europæisk Fart, har han dog, hvis Fratrædelsen sker, naar Skibet anvendes i anden Fart, Krav paa Tillægshyre for 2 Maaneder, hvis han er Styrmand eller Maskinmester, og ellers for 1 Maaned.

Efter de norske og svenske Sømandslove har Sømanden i alle Tilfælde Krav paa Tillægshyre 1 2 Maaneder, hvis han er Styrmand eller Maskinmester, og ellers i 1 Maaned, medens den finske Lov begrænser Tillægshyren til „den återstående avtalstid“, for saa vidt denne er kortere end henholdsvis 2 eller 1 Maaned.

Spørgsmaalet om Sømandens Ret til Hyre efter Tjenestetidens Ophør i Sygdomstilfælde synes ikke ordnet paa en helt tilfredsstillende Maade i de gældende nordiske Sømandslove. Paa den ene Side kan det synes mindre rimeligt, at en Sømand, som afskediges paa Grund af Sygdom, skal have Ret til 1 eller 2 Maaneders Tillægshyre uden Hensyn til, om han efter faa Dages Forløb bliver rask igen, og paa den anden Side synes det utilfredsstillende at gøre Sømandens Ret til Tillægshyre i Sygdomstilfælde afhængig af, om han *afskediges* paa Grund af Sygdommen, saaledes at han ikke faar Tillægshyre, naar han i Sygdomstilfælde fratræder, fordi Tjenesten er udløbet, eller fordi han selv siger op.

Det foreliggende Forslag til nye Regler paa dette Omraade bygger paa det Princip, at Sømanden i Sygdomstilfælde bør have Tillægshyre for den Tid, han faktisk er *arbejdsudygtig*, dog ikke ud over 1 eller 2 Maaneder, og at denne Ret bør tilkomme Sømanden, hvad enten han afskediges, eller Tjenesteforholdet ophører paa anden Maade. Ved en saadan Bestemmelse, der ikke gør Retten til Tillægshyre i Sygdomstilfælde betinget af Afskedigelse, opnaas desuden, at Retten til Tillægshyre knyttes til samme Betingelser som Retten til Sygepleje og Hjemsendelse efter § 28, nemlig, at Sømanden er syg ved Fratrædelsen.

Den nye Bestemmelse har man fundet det naturligt at indføje i Kapitel II, Afsnit 3 om „Hyren“ som en Tilføjelse til § 18. Efter den nye Bestemmelse i § 18, Stk. 2, løber Hyren videre, saa længe Sømanden er arbejdsudygtig, dog ikke i længere Tid end 2 Maaneder, hvis han er Styrmand eller Maskinmester, og 1 Maaned, hvis han tilhører det underordnede Mandskab, og heller ikke i flere Dage, end Sømanden har været i Tjenesten.

Det har været under Overvejelse at gøre Retten til Sygehyre efter Fratrædelsen afhængig af, at Sømanden har været mindst 1 Maaned i Tjenesten for derved at modvirke Misbrug ved Simulation. En saadan Bestemmelse om Karenstid kan dog virke noget haardt og ubilligt overfor de virkelig syge, og en vis Beskyttelse mod Misbrug ligger i § 18, Stk. 3, hvorefter Hyre ikke betales for den Tid, i hvilken Sømanden er arbejdsudygtig paa Grund af Sygdom eller Skade, som han har padraget sig ved egen Skyld eller fortiet ved Forhyringen.

En yderligere Beskyttelse mod Misbrug ligger i Bestemmelsen om, at Sygehyre ikke ydes i flere Dage, end Sømanden har været i Tjenesten. Herved undgaas, at Søfolk, der har været i Tjenesten i kun ganske faa Dage, og hvis Tjeneste maaske paa Forhaand er bestemt til at være af kort Varighed, faar Krav paa fuld Sygehyre. For saadanne Personer, der ikke har nogen fastere Tilknytning til Skibet, kan der ligge en særlig Fristelse i at skaffe sig Tillægshyre ved at simulere syg, og iøvrigt synes det lidet rimeligt, at disse Folk efter faa Dages Tjeneste faar den fulde Sygehyre, hvorfor man — som nævnt — har begrænset Tillægshyren til lige saa mange Dage, som de paagældende har været i Tjenesten.

Efter det i Helsingfors udarbejdede Udkast er der selv i disse kortvarige Tjenesteforhold tillagt Sømanden fuld Tillægshyre, saafremt han afskediges efter § 32. Denne Undtagelsesbestemmelse har man ikke fundet Anledning til at opretholde, da Bestemmelsen næppe er helt naturlig, naar Sondringen mellem Afskedigelsestilfælde og andre Tilfælde iøvrigt er forladt.

I den af den norske Komité den 31. Januar 1939 afgivne Indstilling til Justisdepartementet er Bestemmelsen om, at Tillægshyre ikke løber i flere Dage, end Sømanden har været i Tjenesten, udeladt.

Ifølge § 33, sidste Stykke, kommer Bestemmelsen om Tillægshyre ikke til Anvendelse, naar Sømanden afskediges i Henhold til denne Paragraf, idet han i saa Fald ikke faar Hyre for længere Tid, end han har gjort Tjeneste.

I den norske Indstilling til Justisdepartementet har man suppleret det i Helsingfors udarbejdede Udkast med en særlig Bestemmelse, hvorefter Retten til Tillægshyre ikke fortabes, naar Sømanden afskediges efter § 33, Nr. 2 (Tilfælde, hvor Sømanden ikke er kommet om Bord i rette Tid, uden at Forsinkelsen kan tilregnes ham). Under Hensjaj til, at § 33 giver Rederen Ret til at afskedige Sømanden, uanset hvilke Grunde der har foranlediget Forsinkelsen, mener man ikke at burde foreslaa tilsvarende Tilføjelse i det danske Forslag, i hvilken Forbindelse bemærkes, at Sømanden i de i § 33 nævnte Tilfælde ikke er afskaaret fra at faa Sygepleje efter § 28.

De nye Bestemmelser om Sygehyre efter Fratrædelsen kommer efter Forslaget ikke til Anvendelse paa Skibsføreren, der i Reglen er ansat med længere Opsigelsesfrist. Skibsføreren vil vel ogsaa i mange Tilfælde have større Vanskeligheder end den øvrige Besætning ved at faa anden Stilling, hvorfor man har bibeholdt den tidligere Bestemmelse i Sømandslovens § 4.

Om Hjemsendelse af danske Sømænd.

Som allerede nævnt var der paa det i Oslo i Maj 1938 afholdte Møde Enighed om, at Konventionen om Søfolks Hjemsendelse ikke burde tiltrædes, men under Forhandlingerne blev der givet Udtryk for den Opfattelse, at de gældende Lovbestemmelser i de nordiske Sømandslove ikke helt fyldestgjorde de rimelige Krav, som Søfolk, der i længere Tid har sejlet i Fart mellem fremmede Havne, kunde have paa at faa Adgang til at komme hjem.

For Tiden er Forholdet det, at de fleste danske Sømænd, der efter endt Tjeneste ønsker at rejse hjem, enten selv maa bekoste Hjemrejsen eller forsøge at skaffe sig Hyre paa et Skib, som skal til Danmark. Ofte bliver Sømanden gaaende i en udenlandsk Havn for at afvente en billig Lejlighed til at komme hjem, da han — naturligt nok — nødt vil bruge en for stor Del af sin opsparede Hyre til Hjemrejsen. Det sker imidlertid, at der ikke byder sig nogen Lejlighed for at faa Hyre til Hjemlandet, før den opsparede Hyre er opbrugt i den fremmede Havn, og Sømanden kan i saa Fald blive nødt til paany at tage Hyre paa et Skib i fremmed Fart. I visse Tilfælde bliver Resultatet, at Sømanden med Konsulens Bistand maa sendes hjem som nødlidende.

Paa Grundlag af de stedfundne Drøftelser foreslaas som § 25 a en ny Bestemmelse, hvis Hensigt er at tilvejebringe en efter nordiske Forhold afpasset Udvidelse af de i Sømandslovene indeholdte Regler om Hjemsendelse.

Efter § 25 a skal en Sømand af det underordnede Mandskab, som efter 1½ Aars uafbrudt Tjeneste fratræder i europæisk Havn eller uden for Europa i en Havn ved Middelhavet eller Sortehavet eller paa ostkysten af de Forenede Stater eller Kanada, have Ret til Bidrag til Hjemrejse med en Trediedel af Staten og en Trediedel af Rederen, medens Sømanden selv maa bære en Trediedel af Udgifterne. Afmønstres Sømanden uden for nævnte Omraade, skal han dog have været i Tjenesten i 3 Aar for at faa Krav paa Hjemrejsebidrag.

Retten til Hjemrejsebidrag er undergivet visse Begrænsninger. Har Sømanden haft Adgang til at fratræde Tjenesten i dansk Havn, maa der være forløbet 1 Aar, før han kan kræve Hjemrejsebidrag. Endvidere er Sømanden pligtig at fortsætte i 6 Maaneder, hvis det kan paaregnes, at Skibet inden den Tid kommer til en Havn, hvorfra det er væsentlig billigere eller lettere at sende ham hjem. Endelig maa Sømanden, naar han selv opser sin Stilling eller begærer Afsked, samtidig fremsætte Krav om Hjemrejsebidrag. Derimod er der ikke fastsat nogen Frist for Fremsættelse af Krav om Hjemrejsebidrag, naar Skibsføreren siger Sømanden op; i saa Fald maa Sømanden kunne vente en rimelig Tid med at afgøre, om han ønsker Hjemrejsebidrag, eller om han eventuelt vil søge Hyre i udenlandsk Havn.

Kan der skaffes Sømanden Hyre paa et Skib, der er bestemt til Danmark eller til en Havn, hvorfra det falder bekvemt at sende ham hjem, er han pligtig at overtage Stillingen, hvis den ikke er af lavere Grad eller daarligere lønnet end den, han havde.

Det paahviler Konsulen at sørge for Hjemrejsen paa bedste og billigste Maade. Er der ikke Konsul paa Stedet, paahviler det Skibsføreren at sørge for Hjemrejsen. Sømanden skal forud indbetale, hvad hans Del af Udgifterne antages at ville beløbe sig til, og Skibsføreren maa paa Forlangende stille Sikkerhed for Rederens Andel, hvis Konsulen sørger for Hjemrejsen.

Bestemmelsen om Hjemrejsebidrag er begrænset til det underordnede Mandskab og tilkommer saaledes ikke Skibsførere, Styrmand og Maskinmestre. De paagældende Organisationer har protesteret imod, at Styrmand og Maskinmestre ikke fik Krav paa Hjemrejsebidrag, men Komitéen mener ikke at kunne anbefale, at der tillægges Styrmand og Maskinmestre et tilsvarende Ret, dels under Hensyn til, at de paagældende ligger paa et højere Lønniveau, og at de sociale Hensyn, der ligger til

Grund for Forslaget, derfor ikke gør sig saa stærkt gældende for deres Vedkommende, dels under Hensyn til, at det paa Grund af Sønæringslovgivningens Bestemmelser vil være mere byrdefuldt og bekosteligt at skaffe Stedfortrædere i Udlandet for Styrmand og Maskinmestre.

Medens Længden af den Tid, som Sømanden skal have sejlet for at faa Krav paa Hjemrejsebidrag, efter det i Oslo udarbejdede Forslag var henholdsvis 2 og 3 Aar med Pligt til at fortsætte i 3 Maaneder, hvis Skibet paaregnes at komme til en Havn, hvorfra Hjemrejsen er lettere eller billigere, er Fristerne — som det vil fremgaa af foranstaaende — i det foreliggende Forslag ændret til 1½ Aar og 3 Aar med Pligt til at fortsætte i 6 Maaneder. Der opnaas herved Tilknytning til den gældende Bestemmelse i Sømandslovens § 15, hvorefter en Sømand, der har været i Tjenesten om Bord i 1½ Aar, kan forlange Afsked i enhver Havn, som Skibet anløber for at losse eller laste.

Andre Ændringer.

Ifølge Sømandslovens § 41, Stk. 3, er Rederen kun pligtig at betale Erstatning for en dansk Sømands ombordværende Ejendele, der er gaaet tabt ved Forlis. Denne Bestemmelse foreslaas udvidet, saaledes at Erstatning ydes ogsaa for ombordværende Ejendele, der er gaaet tabt som Følge af Sørøveri eller af Brand eller andet Havari, der rammer Skibet. Den gældende Sondring mellem Forlis og Brand eller andet Havari synes ikke at være rimelig begrundet. Det kan næppe anses naturligt, at f. Eks. en Sømand, som med store Anstrengelser er med til at bringe et havareret eller brændende Skib i Havn, ikke skal være berettiget til Erstatning for de Ejendele, som derved er gaaet tabt. Ligeledes maa det anses for utilfredsstillende, at der ikke tilkommer Sømanden Krav paa Erstatning i Tilfælde, hvor et Skib f. Eks. gaar paa Grund og synker, men bliver bjerget, efter at Sømandens Ejendele er helt ødelagt af Søvand.

I § 72, Stk. 1, er Ordene „som hjemsendes ved Konsulens Foranstaltning" ændret til „der medtages i Henhold til Sølovens § 34", hvorom henvises til Bemærkningerne nedenfor om Ændring i Sølovens § 34.

Ændringen i § 34, der er særlig for det danske Forslag, gaar ud paa at bringe den danske Sømandslov i Overensstemmelse med de andre nordiske Landes Sømandslove, saaledes at Sømanden i Tilfælde af Afskedigelse uden Hjemmel i § 32 eller § 33 faar Hyre under Rejsen, dog mindst for 2 Maaneder, hvis han er Styrmand eller Maskinmester, eller 1 Maaned, hvis han tilhører det underordnede Mandskab.

I Helsingforsudkastet var i den danske Tekst optaget et Forslag om Ændring af Sømandslovens § 43, gaaende ud paa, at Konsulen i Tilfælde af Tvist angaaende Betaling af et Pengebeløb paa over 100 Kr., hvis han finder Sagen tvivlsom, og Omstændighederne iøvrigt taler derfor, kan bestemme, at Beløbet eller en Del deraf skal deponeres hos ham, hvorefter det indsendes til Handelsministeriet, der udbetaler Beløbet, saafremt andet ikke efter 6 Maaneders Forløb er fastslaaet af Retten eller Sagen indbragt for denne. En tilsvarende Bestemmelse, der allerede ved Lov af 19. Juni 1931 er indført i den norske Sømandslov, er optaget i de finske og svenske Udkast.

Komitéen mener ikke at burde stille Forslag om en saadan Ændring, der formentlig væsentlig vilde have Betydning for Sejlads i Farvande, hvor der paa Grund af særlige Forhold ydes et Tillæg til Hyren, og hvor der ved Afmønstringen opstaar Tvist om, hvorvidt saadant Tillæg i givet Fald skal ydes.

De i Helsingfors udarbejdede Udkast og Teksterne af ovennævnte Konventioner i dansk Oversættelse er optrykt som Bilag til nærværende Betænkning*). Som allerede nævnt har den norske Komité den 31. Januar 1939 afgivet Indstilling til Justisdepartementet, og Komitéens Forslag afviger paa visse Punkter fra det i Helsingfors udarbejdede norske Udkast. Saaledes er der i § 12 optaget en Bestemmelse fra Artikel 6, Nr. 10, i Konventionen om Søfolks Forhyringskontrakt om, at Opsigelsesfrist ikke maa aftales kortere for Rederen end for Sømanden; i § 18 er — som ovenfor nævnt — Begrænsningen af Sygehyren til det Antal Dage, Sømanden har været i Tjenesten, udeladt, og i § 33 er — som ligeledes anført ovenfor — Sygehyre tillagt Sømanden i Tilfælde af Afskedigelse efter § 33, Nr. 2, naar han er uden Skyld. Med Hensyn til Bidrag til Hjemrejse er § 33 i Indstillingen ændret saaledes, at Sømanden ikke kan kræve Bidrag hertil, naar han er afskediget efter § 33, Punkt 3, 4 eller 5.

Ændringer i Søloven.

Sølovens § 34 er foreslaaet ændret saaledes, at det paahviler Skibsføreren foruden danske Søfolk, hvis Hjemsendelse Konsulen sørger for, at medtage Søfolk, som har Krav paa Bidrag til Hjemrejse

*) Konventionsteksterne er udeladt i nærværende optryk.

efter Sømandslovens § 25 a, idet det maa anses for ønskeligt, at Hjemsendelse af Sømænd, som har Krav paa Rejsebidrag, kan ske efter samme Regler som for Konsulatspassagerer.

Endvidere er indføjet en ny Bestemmelse om, at det uden Godtgørelse paahviler Skibsføreren at medtage danske Søfolks Askeurner og efterladte personlige Ejendele, naar det kan ske uden Ulempe, jfr. Sømandslovens § 29, Stk. 2. En saadan Bestemmelse synes naturlig og rimelig. Da Forpligtelsen bør gælde ogsaa med Hensyn til Søfolk fra et andet Skib, bør Bestemmelsen formentlig — som sket — optages i Søloven og ikke i Sømandsloven.

København, i April 1939.

Kristian Sindballe.

£. Maegaard.

G. Hegner.

J. Worm.

De af Komiteen udarbejdede Lovudkast var saalydende:

Udkast til Lov om Ændringer i Sømandslov Nr. 181 af 1. Maj 1923.

§ 1.

I 2. Kapitel ændres Afsnitoverskriften „3. Hyren.“ til „3. Hyre og Bidrag til Hjemrejse“.

§ 2.

§ 18, 2det og 3die Stykke affattes saaledes:

„Hyren løber til og med den Dag, Tjenesten ophører, eller, hvis Afmønstring skal ske, til og med Afmønstringsdagen. Er Sømanden arbejdsudygtig paa Grund af Sygdom eller Skade, løber Hyren videre, saa længe han er arbejdsudygtig, dog ikke i længere Tid end to Maaned, hvis han er Styrmand eller Maskinmester, og en Maaned, hvis han hører til det underordnede Mandskab, og heller ikke i flere Dage end Sømanden har været i Tjenesten.

Hyre betales ikke for den Tid, i hvilken Sømanden er arbejdsudygtig paa Grund af Sygdom eller Skade, som han har paadraget sig ved egen Skyld eller fortiet ved Forhyringen, eller i hvilken han ulovligt unddrager sig sin Tjeneste“.

o o.

I § 25 ændres Henvisningen til „§ 32, 1ste Stykke“ til „§ 32“.

§ 4.

Som ny Paragraf indsættes efter § 25:

„§ 25 a.

Vil en dansk Sømand af det underordnede Mandskab, der fratræder i Udlandet, rejse til sit Hjemsted her i Riget, skal Staten og Rederen bidrage hver med en Trediedel til Udgifterne ved Rejsen med Underhold, saafremt Sømanden har været i Rederens Tjeneste uden Afbrydelse i halvandet Aar og ikke i Løbet af det sidste Aar har haft Adgang til at fratræde i dansk Havn. Fratræder han udenfor Europa i en Havn, der ikke ligger ved Middelhavet eller Sortehavet eller paa Østkysten af de Forenede Stater eller Kanada, maa han dog have været i Tjenesten i tre Aar. Sømanden er pligtig at fortsætte i Tjenesten i indtil seks Maaned, hvis det kan paaregnes, at Skibet inden den Tid kommer til en Havn, hvorfra det er væsentlig billigere eller lettere at sende ham hjem. Har Sømanden selv opsagt sin Stilling eller begæret Afsked, maa Kravet om Bidrag være fremsat samtidig.

Det paaligger Konsulen eller, hvis der ikke er Konsul paa Stedet, Skibsføreren at sørge for Hjemsendelsen. Sømanden skal forud indbetale, hvad hans Del af Udgifterne antages at ville beløbe sig til. Sørger Konsulen for Hjemsendelsen, skal Skibsføreren paa Forlangende stille Sikkerhed for Rederens Andel. Kan der skaffes Sømanden Hyre paa et Skib, der er bestemt til Danmark eller til en Havn, hvorfra det falder bekvemt at sende ham hjem, er han pligtig at overtage Stillingen, hvis den ikke er af lavere Grad eller daarligere lønnet end den, han havde. Nærmere Regler fastsættes af Ministeren for Handel, Industri og Søfart efter Samraad med Udenrigsministeriet“.

§ 5.

§ 32 affattes saaledes:

„Er en Sømand som Følge af Sygdom eller Skade i længere Tid forhindret i at udføre sit Arbejde, eller lider han af en Sygdom, der medfører Fare for de ombordværende, kan Skibsføreren afskedige ham. Om hans Ret til Hyre gælder Reglerne i § 18“.

§ 6.

§ 33, sidste Stykke affattes saaledes:

„Sømanden har ikke Krav paa Hyre for længere Tid, end han har gjort Tjeneste. Bidrag til Hjemrejse efter § 25 a kan han ikke kræve”.

§ 34 affattes saaledes:

„Bliver en Sømand afskediget før Tjenestetidens Udløb uden Hjemmel i § 32 eller § 33, har han Krav paa fri Rejse med Underhold til aftalt Fratrædelseshavn eller til dansk Havn, hvis Bestemmelsen i § 13 om dansk Fratrædelseshavn kommer til Anvendelse; endvidere har han Krav paa Hyre under Rejsen, dog mindst for to Maaneder, hvis han er Styrmand eller Maskinmester, eller en Maaned, hvis han tilhører det underordnede Mandskab”.

§ 8.

§ 41, 3die Stykke affattes saaledes:

„Er en dansk Sømands ombordværende Ejendele gaaet tabt ved Skibets Forlis eller som Følge af Sjørøveri eller af Brand eller andet Havari, der rammer Skibet, skal Rederen betale Erstatning efter almindelige Regler, som Ministeren for Handel, Industri og Søfart udfærdiger”.

§ 9.

§ 72, 1ste Stykke, affattes saaledes:

„Paa Sømænd, der medtages i Henhold til Sølovens § 34, faar de i § 71, 1ste Stykke, nævnte Bestemmelser tilsvarende Anvendelse”.

Udkast til Lov om Ændringer i Soloven af 7. Maj 1937.

§ 1.

§ 34 affattes saaledes:

„I saadant Antal og mod saadan Betaling, som fastsættes af Ministeren for Handel, Industri og Søfart, er Skibsføreren pligtig til Bestemmelsesstedet eller anden Havn, som Skibet under Rejsen skal anløbe, at medtage danske Søfolk, hvis Hjemsendelse Konsulen skal sørge for, eller som har Krav paa Bidrag til Hjemrejse efter Sømandslovens § 25 a. Uden Betaling er han pligtig at medtage danske Søfolks Askeurner og efterladte personlige Ejendele, naar det kan ske uden Ulempe.

Under Forudsætning af Gensidighed kan Kongen udvide disse Bestemmelser til at gælde ogsaa udenlandske Søfolk, deres Askeurner og Ejendele.”

SKIPSFARTENS ARBEIDSGIVERFORENING

Oslo 3 (Norway) 20. april 1950.

Herr direktør H. J. Darre Hirsch,
p. t. Hotell Codan, St. Annæ plass, København.

Jeg anfører nedenfor de opplysninger jeg har kunnet skaffe for å gi svar på følgende spørsmål som De har stillet:

1. Hvor store beløp er utbetalt i sykehyre og samlede sykehusutgifter for en bestemt periode (f. eks. 1949)?
2. Hvilken stigning siden før krigen — både med hensyn til sykdomstilfelle pr. mann og vanlig utgiftsstigning, særlig stigning på grund af devalueringen — misbruk?
3. Er det vanlig ved det enkelte sykdomstilfelle at sjømannen har trukket hyre for hele det maksimumstidsrom (1 resp. 2 måneder) han kan ha rett til etter § 18?
4. Hvor stor prosent utgjør antallet veneriske sykdommer av samtlige?
5. Hvilken varighet har den enkelte sykdomsperiode for venerisk sykdom?

ad punkt 1.

Det henvises til gjenpart av to skrivelser fra assuranceforeningen Skuld, datert 18. ds., hvortil for øvrig bemerkes:

For forpleinings- og hjemreiseutgiftenes vedkommende gjelder en franchise som både i 1939 og 1948 var kr. 180 pr. havneanløp (i dag kr. 350). Denne franchise er ikke medtatt i de av Skuld oppgitte utgiftsbeløp som derfor må økes med kr. 184 320 (1 024 saker a kr. 180) for 1939 og med kr. 237 420 (1 319 saker a kr. 180) for 1948. Med tillegg av disse beløp blir altså totalutgiftene på den oppgitte forsikringsbestand kr. 826 784 for 1939 og kr. 1 340 670 for 1948.

Da sistnevnte tall gjelder en forsikringsbestand på ca. 3,07 mill. tonn skulle forpleinings- og hjemreiseutgiftene for hele den norske flåte på ca. 5,1 mill. tonn kunne beregnes til ca. 2,25 mill. kroner.

Man må dog være oppmerksom på at utgiftene i virkeligheten er større, idet de beløp som rederiene har måttet dekke selv fordi de i hvert enkelt tilfelle har vært mindre enn franchisen, ikke kommer med i beregningen. Noe holdepunkt for å kunne gi en oversikt over det samlede beløp som disse utgifter andrar til, har ikke kunnet skaffes.

På tilsvarende mate som for forpleinings- og hjemreiseutgiftene kan utgiftene til sykehyre på basis av de av Skuld oppgitte tall beregnes til ca. 3 mill. kroner pr. år for hele flåten (58,05 øre X 5,1 mill. tonn). For denne forsikring gjelder ingen franchise.

Angående den del av sykeutgiftene som dekkes av Trygdekassen anføres en del tall fra Kassens regnskap for 1948:

Sykebehandling av medlemmer i innlandet	kr. 917 084.—
- utlandet	3 188 637.—
Sykepenger — innlandet	1 034 632.—
— utlandet	382 117.—
	kr. 5 522 470.—

Heri er ikke medregnet familiepenger, sykebehandling av bipersoner m. m., poster på tilsammen ca. kr. 900 000.—

Forsåvidt angår de tilsvarende utgifter i 1949 foreligger ennå ikke tilsvarende opplysninger, og det kan heller ikke angis tall som viser hvilken utgiftsøkning devalueringen har medført.

ad punkt 2.

Dette spørsmål er delvis besvart under punkt 1.

Med hensyn til økning av sykdomstilfeller som berettiger til sykehyre og om misbruk henvises spesielt til hva der er anført på side 2 i Skuld's brev.

Angående spørsmålet om **misbruk** kan for øvrig nevnes at assuranceforeningene Skuld og Gard i august 1949 rettet henvendelse til Utenriksdepartementet om å foranledige at konsulatene blir instruert om å rette henstilling til de undersøkende leger i utlandet om å utvise en viss skepsis ved **bedømmelsen** av de enkelte sykdomstilfelle. I denne skrivelse er bl. a. anført:

„Det er vår erfaring at det i en rekke utenlandske havner praktiseres en for **mannskapssituasjonen** på norske båter lite tilfredsstillende ordning når det gjelder legeundersøkelse og eventuelt sykmelding av sjøfolk. Det har i en rekke tilfeller vist seg at sjøfolk blir erklært **tjenestedyktige** for relativt ubetydelige lidelser, og at de blir avmønstret på legens foranledning, selv om de uten fare for seg selv og andre kunne ha fått medisin og behandling ombord og vært i arbeide igjen efter få dagers forløp.

Vi mener bestemt å kunne fastslå at ikke så få mannskaper på denne mate misbruker de rettigheter som er hjemlet dem i Sjømannsloven, slik at rederiene og våre foreninger blir påført betydelige utgifter til ekstrahyre og hjemsendelse.”

ad punkt 3.

Herom henvises til 5te avsnitt på side 2 i Skuld's brev. Videre kan nevnes at Fred. Olsen & Co.'s statistikk for 1949 viser at det ble utbetalt sykehyre for gjennomsnittlig 24,5 dager til 249 underordnede og for 42,5 dager til 50 offiserer (ekskl. skipsførere).

ad punkt 4.

Da Trygdekassen ikke fører diagnose-statistikk har det ikke vært mulig å få **opplysning** herom fra det hold, men et visst holdepunkt for bedømmelse av forholdet finnes i nedenangførte tall som er oppgitt vedrørende Fred. Olsen & Co.'s skip for 1948 og 1949:

	1948	1919
Skipenes faste besetning	1 284	1 395
Den totale avmønstring	2 298	2 533
Avmønstring på grund av sykdom, skade	388	376
Derav på grund av V. D.	43	13
Sykdom, skader uten avmønstring	954	990
Derav V. D.	161	201

Antallet av konsultationer for venerisk sykdom har i Wilh. Wilhelmsens rederi utgjort 16,5 pct. av det samlede antall i 1948 og ca. 15 pct. i 1949.

ad punkt 5.

Herom har det ikke vært mulig å skaffe statistiske opplysninger.

Ærbødigst

sign. **K. Ramton.**

Underbilag a.

ASSURANCEFORENINGEN SKULD

Oslo, 18. april 1950.

Herr kontorsjeff K. Ramton,

Skipsfartens Arbeidsgiver forening, Rudhusgt. 25, Oslo.

Idet vi henviser til vårt annet dagsbrev, vil vi gjerne tilføye at den deri nevnte forsikringsbestand for året 1939 også omfatter svensk og finsk tonnasje.

Dette er imidlertid sikkert uten betydning, og vi kan i den forbindelse opplyse, at vi en gang under krigen foretok en utskillelse av svensk og finsk tonnasje for 10-året 1930 til 1939. Denne oppdeling viste at sykeutgiftene pr. tonn alene divergerte med 0,49 øre mellom norsk tonnasje på den ene side og svensk og finsk på den annen.

Ærbødigst

sign. navn.

ASSURANCEFORENINGEN SKULD

Oslo, 18. april 1950.

*Skipsfartens Arbeidsgiverforening,
Rådhusgt. 25, Oslo.*

Vi bekrefter gårsdagens konferanse med Deres kontorsjef, herr Ramton, på vårt kontor, og **gjengir** nedenfor våre utbetalinger til forpleining og hjemsendelse av mannskaper under årene 1939 og 1948 under samtidig angivelse av forsikringsbestanden. Også oppgave over våre hyre-utbetalinger for samme år gjengis nedenfor:

Forpleinings- og hjemreiseutgifter (P. & I.)

1939: Forsikringsbestand: 4 925 262 tons — kr. 712 464,05

1948: Forsikringsbestand: 3 067 236 tons — kr. 1 103 249,79

Disse utgifters kostende pr. tonn utgjorde i 1939 14,47 øre mens utgiftene i 1948 utgjorde 35,97 øre pr. tonn. Der er med andre ord inntrådt en betydelig **utgiftsøkning** til tross for at trygdekassen etter de innførte endringer i syketrygdloven etter krigen er overført en langt større del av forpleiningsplikten enn tilfellet var før krigen. **Utgiftsøkningen** må delvis skyldes det høyere prisnivå etter krigen sammenlignet med **før** krigen og dessuten en betydelig økning i antall sykdomstilfeller, hvorom mer nedenfor.

Hyre-utbetalinger. (H. & E.)

1939: Forsikringsbestand: 2 109 718 tons — kr. 263 136,77

1948: Forsikringsbestand: 1 859 130 tons — kr. 1 079 132,87

Hyreutbetalinger pr. tonn utgjorde i 1939 12,47 øre, og var i 1948 øket til 58,05 øre.

For 1949 og senere vil tallene bli ennå høyere på grunn av at hyreutbetalingene fra 1949 også vil inkludere risiko-tillegget.

Den voldsomme økning i hyre-utbetalinger for tiden fra 1939 til 1948 har forskjellige årsaker, hvorav her skal nevnes:

Pr. 1. oktober 1939 ble sjømannsloven endret derhen at et mannskap som ved fratredelsen var arbeidsudyktig på grunn av sykdom eller skade var berettiget til ekstrahyre i den tid arbeidsudyktheten varte i henholdsvis 1 og 2 måneder for underordnet mannskap og offiserer uansett årsaken til avmønstringen. Tidligere var som bekjent retten til hyre betinget av at sykdom eller skade var årsak til avmønstringen, og kapteinen var dessuten berettiget til i slike tilfeller å gi vedkommende syke mannskap lovlig oppsigelse og dermed begrense plikten til å betale hyre til oppsigelsestiden.

De høyere hyrer har selvsagt også medvirket til den voldsomme økning i hyreutbetalingene.

Imidlertid er der inntruffet også en betydelig økning av sykdomstilfeller som berettiger til ekstrahyre. Vårt saksantall for 1939 med en inntegnet tonnasje av 2 109 718 utgjør 1 113, mens saksantallet for 1948 med den mindre tonnasje av 1 859 130 utgjør 1 532. Dette tilsvarer en økning av vel 55 pct.

Denne økning av sykdomstilfellene ombord i flåten kan kanskje i næn utstrekning tilskrives en **gjennomgående** dårligere helsetilstand etter enn for krigen, men vi tror økningen tildels også finner sin forklaring i endel mannskapers utnyttelse av lovbestemmelsene om ekstrahyre og sykepenger i sykdomstilfeller. Vi nevner her at før krigen tilfaldt de sykepenger som trygdekassen og Rikstrygdeverket skulle utrede i ekstrahyre-tiden rederiene, mens disse sykepenger nu skal utbetales mannskapene på toppen af den ekstrahyre de oppbærer hos rederiene. I mange tilfeller vil det forhold inntreffe at **en** sykmeldt sjømann er bedre økonomisk stillet enn når han er i arbeide, og det kan vel være forståelig at dette forhold kan lede til misbruk.

I denne forbindelse kan nevnes at i de overveiende antall tilfeller hvor sykehvre skal betales blir der utbetalt det maksimumsbeløp vedkommende har krav på, nemlig fulle 1 og 2 måneder.

Den voldsomme økning i utbetalte hyrebeløp har gitt seg følgende utslag i våre premier for denne forsikring:

1939	6,75	pet.	plus	20	pet.	tilskudd
1940	7,7	—				
1941	7,7	—	plus	25	pet.	tilskudd
1942	7,7	—	pins	25	pet.	tilskudd
1943	til					
1945	9,63	—				
1946	til					
1949	11,0					
1950	12,5	—				

Om vi skulle beregne flåtens mer-udgifter til forsikring om sjømannsloven nu skulle bli endret derhen at også underordnede mannskaper skulle ha rett til 2 måneders sykehyre, og vi for dette øjemed som et gjennomsnitt regner med et fartøy med 20 underordnede mannskaper med en gjennomsnittlig hyre av kr. 500, vil vi for et sådant skip komme opp i et øket forsikringsbeløp av kr. 10 000. Med den nugjeldende premiesats 12,5 pet. ville mer-premien utgjøre kr. 1 250, for 1 000 skip ville mer-utgiften følgelig utgjøre kr. 1 250 000.

Om De skulle behøve ytterligere opplysninger, hører vi gjerne fra Dem.

Ærbødigst

sign. navn

SUNDHEDSSTYRELSEN

København, den 16. Juni 1943.

Ministeriet for Handel, Industri og Søfart.

I de senere Aars Bestræbelser for at søge Kønssygdommene udryddet eller dog begrænset til et Minimum her i Landet har de fra Udlandet indførte Tilfælde udgjort en stedse voksende Lakixne og har nu naaet en saadan forholdsmæssig Betydning, at det maa anses for utvivlsomt, at i alt Fald den ene af Kønssygdommene, Syfilis, vilde kunne udryddes helt her i Landet, saafremt Import af Smitte kunde undgaas.

Antallet af Tilfælde af frisk smittefarlig Syfilis er nemlig, takket være forbedret Behandling og mere energisk Opsporing af Smittekilder, siden 1921 faldet fra ca. 2 700 til ca. 500 Tilfælde aarligt, men dette skyldes udelukkende Sygdomsbekæmpelsen i selve Landet, blandt den bofaste Befolkning, idet Antallet af de i Udlandet smittede Personer, efter alt hvad der foreligger, har holdt sig praktisk **talt** konstant, saaledes at disse Tilfælde udgør en stadigt voksende Del af det samlede Antal.

I Sverige, hvor man siden 1914 har haft tvungen Opsporing af Smittekilder, og hvor disse Forhold derfor har kunnet studeres gennem en længere Aarrække, viste Antallet af Tilfælde af frisk Syfilis blandt Mænd en betydelig Stigning under den forrige Krig og derefter et jævnt Fald til et Niveau, der svarer til Forholdene her i Landet. Den Del af Tilfældene, der var smittet i Udlandet, viste imidlertid først en Stigning umiddelbart efter Krigen, betinget af den forøgede Skibsfart, Søfolkens friere Landlov og maaske de iøvrigt lettere Samfærdselsmuligheder. Denne Del af Tilfældene har siden holdt sig praktisk talt konstant, saaledes at de importerede Tilfældes Andel i det samlede Antal er vokset fra ca. 10 pct. i 1920 til ca. 50 pct. i 1935.

Forholdene har efter alt at dømmes været ganske de samme her i Landet. Ved en Undersøgelse i Aarene 1937—38 fandt man, at 269 (43 pct.) af de i disse to Aar anmeldte Tilfælde af frisk Mandssyfilis, første Gang diagnosticeret her i Landet, var smittet i Udlandet, og af disse 269 var 233 (87 pct.) danske Søfolk. Hertil kom yderligere i de samme 2 Aar 268 Tilfælde af ældre Syfilis, opstaaet og konstateret i Udlandet fra 1 til flere Aar tidligere, og hvis Behandling i alt Fald for en Del vil falde vort Land til Byrde.

De anførte Cifre omfatter jo imidlertid kun det Antal danske Borgere, hvis Sygdom direkte skyldes Smitte i Udlandet, men for at naa til et virkeligt Begreb om Smitteimportens Betydning maa hertil lægges det ikke ubetydelige Antal af de øvrige Tilfælde, navnlig blandt Kvinderne, som ved at smittes, **paa** første eller anden Haand, af de ovennævnte Tilfælde, indirekte skylder importeret Smitstof deres Sygdom. Om disse sidstes Antal haves i Øjeblikket ingen paalidelige Oplysninger, men det kan anses for at være ikke uvæsentligt.

Det kan altså fastslås, at meget nær Halvdelen af de Mænd, der paadrager sig Syfilis, er Søfolk, der smittes i udenlandske Havne, og det kan yderligere oplyses, at ca. Halvdelen smittes i europæiske Havne, en Fjerdedel i Amerika og Resten i Asien og Afrika. En Del af de i fjernere, oversøiske Havne smittede Søfolk vender dog først senere hjem, saaledes at de frembyder mindre Smittefare, medens de almindelige Omkostninger ved deres Behandling i mange Tilfælde bliver større, fordi de først paa et senere Tidspunkt kommer under effektiv Kur.

For den anden betydende Kønssygdom, Gonorrhøens Vedkommende kan nøjagtige Tal ikke opgives, og Forholdene kan formentlig ikke helt paralleliseres med de ovenfor nævnte. Der er imidlertid næppe Tvivl om, at et ikke helt ringe Antal Tilfælde af ikke erkendt og derfor ubehandlet eller eventuelt selvbehandlet Gonorrhø indføres til Landet af Sømænd, og selv om disse i sig selv ikke udgør nogen særlig betydende Del af det samlede Antal Tilfælde, er deres Betydning som Smittespredere næppe mindre end de importerede Syfilistilfælde.

Det vil saaledes blive uomgængeligt nødvendigt, saafremt Bekæmpelsen af Kønssygdomme skal naa videre Resultater her i Landet, at rette meget energiske Bestræbelser paa at gøre Opsporingen og Behandlingen af Kønssygdomme blandt Søfolk saa effektiv som overhovedet muligt, og med Erfaringerne fra forrige Krig in mente, vil det være nødvendigt at staa fuldt rustet, naar den nuværende Krigstilstand ophører og Skibsfarten atter kommer i normal Gænge.

I og for sig skulde der være skabt Mulighed for en betryggende Behandling af alle kønssyge Sømænd ved Brüsselerkonventionen af 1. December 1924, der tilsikrer alle Søfolk uden Hensyn til Nationalitet gratis Behandling i alle Havnebyer af veneriske Sygdomme og eventuelt gratis Hospitalsophold, saafremt den behandlende Læge skønner et saadant nødvendigt, hvilket dog kun rent undtagelsesvis vil være Tilfældet. De ovenfor omtalte Erfaringer synes imidlertid at have vist, at" Konventionens Bestemmelser ikke har kunnet nedbringe Antallet af smittefarlige Kønssygdomme blandt Sømændene tilstrækkeligt, og Styrelsen er blevet gjort opmærksom paa, at Konventionens Hensigt for en stor Del modvirkes ved en med Grundlag i Sømandslovens § 28 indført Praxis, at Kønssygdomme hos Søfolk betragtes som „selvforskyldt Sygdom“. Det Hyretab, der derved paaføres de paagældende Sømænd og det vistnok ogsaa ringere Underhold, der bydes dem under Kuren i fremmed Havn, i Forhold til andre syge Sømænd, skal efter hvad der er oplyst overfor Styrelsen, i en betydelig Udstrækning bevirke, at de paagældende Sømænd fortier deres Sygdom og enten lader den ubehandlet eller forsøger at behandle den selv. Dette bevirker atter, at de, naar Sygdommens akutte Symptomer er svundet, tror sig raske og derfor ved Hjemkomsten her til Landet bliver særligt farlige Smittekilder.

Sømandslovens § 28 indebærer formentlig ikke noget absolut Krav om, at Kønssygdomme skal betragtes som „selvforskyldt“, og medens et saadant Synspunkt paa Tidspunktet for Lovens Udfærdigelse ikke var uden Paralleler i den almindelige Sygeforsikring, er det forlængst forladt indenfor Folkeforsikringen og i private Forsikringsaftaler, indenfor hvilke Omraader Kønssygdommene nu i en lang Aarrække har været i enhver Henseende ligestillet med enhver anden Sygdom.

Saaframt det er rigtigt, at den anførte Praxis lægger Hindringer i Vejen for den betryggende Bekæmpelse af Kønssygdomme blandt Sømænd, maa det være Statens Opgave i dens egen Interesse at søge denne Hindring fjernet. Selv om der herved for en Tid skulde opstaa forøgede Udgifter for det offentlige, er det, efter det ovenfor anførte, udenfor al Tvivl, at disse Udgifter indenfor en overskuelig Aarrække vil indvindes ved formindskede Omkostninger ved Behandling af Kønssygdomme i Indlandet, Omkostninger, som maa formodes at ville stige, saafremt der ikke i den nærmeste Fremtid søges gennemført en Ændring i de nugældende Regler for de kønssyge Sømænds Behandling i Udlandet.

Sundhedsstyrelsen skal derfor indtrængende henstille til Ministeriet, at hele dette Spørgsmaal tages op til Behandling og til Forhandling med de interesserede Parter, saaledes at ændrede Bestemmelser kan være færdigt udarbejdede, naar Skibsfarten atter kommer i Gang.

sign. Frandsen.

sign. Navn

ASSURANDØR-SOCIETETET

København K., den 8. Maj 1945

*Ministeriet for Handel, Industri og Søfart,
Slotsholmsgade 10, K.*

Komité-Sag Nr. 733 — J. Nr. 2051-1/37.

Idet man henviser til Handelsministeriets Skrivelse af 5. Januar d. A. vedrørende det af Sundhedsstyrelsen overfor Ministeriet rejste Spørgsmaal om ved dertil sigtende Ændring af Sømandsloven eller dennes Anvendelse i Praksis at søge Kønssygdomme blandt Søfolk bekæmpet, skal man som Svar paa de i ovennævnte Skrivelse stillede Spørgsmaal udtale følgende:

Naar man i sin Tid indenfor den private Syge- og Ulykkesforsikring forlod det Standpunkt, at Kønssygdomme skulde betragtes som „selvforskyldte“, var Aarsagen den, at Kønssygdomme paa Grund af den effektive Bekæmpelse, som finder Sted her i Landet, efterhaanden var kommet til at spille en forsvindende Rolle, og Følgen af Ændringen fik derfor heller ikke nogen Indflydelse paa det gældende Præmieniveau.

Vedrørende Spørgsmaalet om, hvilke Følger den foreslaede Ændring med Hensyn til Sømandsloven kan forventes at faa for den Forsikring, som af Rederne tegnes til Dækning af bl. a. Risikoen efter Sømandslovens § 32, skal man udtale, at da det drejer sig om Personer, som færdes i Udlandet, hvor formentlig Smittefare er større og Behandlingen mindre effektiv end her i Landet, maa det formodes, at en Ændring i den af Sundhedsstyrelsen ønskede Retning vil føre til en Præmieforhøjelse for de paagældende Forsikringer.

Ærbødigst

P. K. V.

sign. **Løpenthin.**

sign. O. Koefoed.

FORHYRINGSRAADET

29. November 1944.

Ved at fremsende Afskrift af en for Ministeriet foreliggende Sag, hvorunder Sundhedsstyrelsen har rejst Spørgsmål om ved dertil sigtende Ændringer af Sømandslov Nr. 181 af 1. Maj 1923 eller ved Omlægning af dennes Anvendelse i Praksis at bidrage til Bekæmpelsen af Kønssygdomme blandt Søfolk, har Handelsministeriet i Skrivelse af 11. f. M. — J. Nr. 2051-1/37 — udbedt sig en Udtalelse over Sagen.

I denne Anledning skal man meddele, at Forhyringsraadet, der har behandlet Spørgsmaalet i sine Møder den 7. og 21. d. M. — i sidstnævnte Møde bistaaet af Stabslæge M. Brun-Pedersen som Repræsentant for Sundhedsstyrelsen — er af den Opfattelse, at Søfolk ikke bør være ugunstigere stillet med Hensyn til Behandling for Kønssygdomme end andre danske Statsborgere, og at det derfor maa anses for en Statsopgave at afholde Udgifterne ved Sømandens Pleje og Hjemsendelse i Tilfælde af Kønssygdomme. Raadet kan herefter med Sundhedsstyrelsen være enig i, at Kønssygdomme — bortset fra saadanne Tilfælde, hvor Sygdommen er fortiet ved Forhyringen — bør sidestilles med andre Sygdomme og følgelig ikke betragtes som selvforskyldt, forsaavidt angaar Spørgsmaalet om Afholdelse af Plejeudgifter, Sømandslovens § 28, Stk. 3, og Hjemsendelse, Sømandslovens § 28, Stk. 4 in fine.

Hvad derimod angaar den i Sømandslovens § 32, Stk. 2 indeholdte Regel, hvorefter Sømanden i Tilfælde af selvforskyldt Sygdom kun har Krav paa Hyre for den Tid, han har udført sit Arbejde, har Raadet ikke ment at kunne afgive nogen Indstilling til Ministeriet under Hensyn til Konsekvenserne af en Ændring af den paagældende Regel, men henstiller, at Spørgsmaalet gøres til Genstand for nairmere Undersøgelse og Overvejelse i et Udvalg, hvori saavel Rederne som de Søfarende og Sundhedsstyrelsen er repræsenteret.

Det tilføjes, at Raadet i Overensstemmelse med den af Søfartsraadet afgivne Erklæring i Sagen kan anbefale, at der søges iværksat et Oplysningsarbejde blandt de Søfarende ved Udsendelse af en formaalstjenligt affattet Pjece til Skibene.

sign. **Ove Nielsen.**

sign. *E. Lysgaard.*

SØFARTENS HYGIEJNEKOMITE

Komitéens formand

København K., 8. juli 1949.

*Formanden for kommissionen til revision af sømandsloven,
herr professor, år. jur. Kristian Sindballe,
Slotsholmsgade 10, K.*

Som svar på Deres brev af 1. maj vedrørende kønssygdommes retlige karakter og en eventuel ændring i sømandslovens regler om den kønssyge sømands stilling, kan jeg meddele, at Søfartens Hygiejnekomite anlægger følgende synspunkter:

Den nuværende ordning med forskellige regler for de forskellige sygdomskategorier, hvor der dels skelnes mellem almindelige sygdomme, tuberkulose og kønssygdomme, og dels skelnes igen mellem smittefarligt stadium og ikke smittefarlig sygdom, er hverken praktisk eller retfærdig, og vi kan ikke se, at denne forskelsbehandling tjener noget forebyggende eller samfundsnyttigt formål, og vi finder det rimeligt, at søfolk, som er særligt udsat for venerisk smitte, i hvert fald ikke stilles ringere end andre medborgere.

Den nugældende lov har tillige den ulempe, at sømanden af frygt for konsekvenserne måske vil afholde sig fra at anmelde sygdomstilfælde og søge omgående og forsvarlig behandling, idet den personlige risiko kan modvirke rettidig behandling.

Den ideelle løsning — både for kønssygdomme og andre sygdommes vedkommende — vil være en speciel sygekasseordning for søfarende, således at denne sygekasse kunne tage sig af *alt* vedrørende søfolks sygdomme, hvad enten behandling finder sted herhjemme eller i udlandet. Udgifterne til sygekasseordningen burde afholdes af alle tre implicerede parter, nemlig staten, rederierne og søfolkene.

Hvis en sådan sygekasse ikke kan gennemføres nu, vil Søfartens Hygiejnekomite (under hensyn til, at man nu hurtigt og effektivt, oftest uden at afmønstring bliver nødvendig, kan helbrede de fleste tilfælde af kønssygdomme, hvis blot patienten søger læge straks) anse det for ønskeligt, at der sættes alt ind på at få søfolkene til at søge behandling straks, og dette kan efter komiteens mening kun opnås ved, at man ophæver begrebet „Selvforskyldt sygdom" og behandler kønssygdomme retligt på samme måde som tuberkulose. I denne forbindelse må det fremhæves, at en sådan retlig skelnen mellem „selvforskyldt sygdom" og andre sygdomme ikke findes i folkeforsikringsloven, hvorfor f. eks. sygekasserne ikke længere stiller kønssygdomme uden for deres ydelser eller invaliderente ikke nægtes ved kønssygdommenes følge. Tværtimod har dansk lovgivning siden slutningen af det 18. århundrede gjort alt for at lette befolkningens behandling af smitsomme kønssygdomme, således at økonomiske forhold ikke skulle afholde de syge fra at søge og få den bedst mulige behandling. Det er heller ikke muligt generelt at afgrænse „selvforskyldte sygdomme" fra andre, idet f. eks. sygdomme som fedme, mavesår og neuroser, som i talrige tilfælde skyldes brud på hygiejniske krav til kostens mængde og sammensætning, levevisen i det hele taget og ens personlige forhold til omgivelserne, med samme ret i disse tilfælde er „selvforskyldte". Heller ikke inden for de smitsomme sygdomme er en skelnen mulig, idet mange af disse kan undgås ved frivillig brug af midler, som kun i alvorlige epidemiperioder kræves af det offentlige (undgåelse af offentlige befordringsmidler, biografer, vaccination m. v.); tværtimod er sømændene her, dersom det drejer sig om en tropisk infektionssygdom pådraget under rejsen, endog dækket af den lovpligtige ulykkesforsikring ifølge den praksis, som Direktoratet for ulykkesforsikringen anvender.

Det skal dog tilføjes, at den nugældende ordning for såvel tuberkulose som kønssygdomme, hvor der sondres mellem „smittefarlig" og „ikke smittefarlig" sygdom, forekommer os særdeles uheldig. Dels kan et tilfælde, der ikke er smittefarligt under ophold i en fremmed havn, meget vel tænkes at være overgået i smittefarligt stadium, inden sømanden når hjem, såfremt det ikke har været underkastet rationel behandling. Følgen deraf vil med stor sandsynlighed være udbredelse af smitte her i landet. Dertil kommer den betydelige vanskelighed, der er ved afgrænsning af, når sygdommen kan anses for at være i smittefarligt stadium. Og endelig kan kønssygdomme jo være lige farlige for den angrebne selv, hvad enten de er smitsomme eller ej.

Den nugældende lov vedrørende den kønssyge sømands retlige stilling er direkte i modstrid med den principielle hensigt med den danske lovgivning vedrørende venerisk smitte, idet loven tilsigter at indskrænke smittemulighederne. Man har overset, at søfolk med en fortiet eller dårligt behandlet kønssygdom er en stor fare for hjemmebefolkningen.

SØFARTENS HYGIEJNEKOMITW's forslag går derfor ud på:

- A. I: Oprettelse af en sygekasse for søfolk. Den skal kunne tage sig af alt vedrørende søfolks sygdom, hjemme eller i udlandet.
 II: Ophævelse af begrebet „selvforskyldt sygdom“
 eller
- B. I: Ophævelse af begrebet „selvforskyldt sygdom“.
 II: at staten betaler al behandling, hjemsendelse og underhold.
 III: at rederierne betaler sygehyre også for kønssygdomme efter samme regler, som nu er gældende for almindelige sygdomme.
 IV: at staten — når rederne påtager sig de meget betydelige byrder (sygehyre), som afskaffelsen af begrebet „selvforskyldt sygdom“ vil medføre — effektivt støtter de foranstaltninger, der træffes til bekæmpelse af kønssygdomme blandt søfarende, ved betydelig økonomisk hjælp til det præventive arbejde.

Ovennævnte forslag ligger på linie med den nugældende ordning vedrørende tuberkulose, bortset fra at man ved tuberkulose skelner mellem sygdommen i smitsomt stadium og ikke smitsomt stadium. Vi benytter denne lejlighed til at foreslå, at man opgiver denne sondring mellem smittefarlig og ikke smittefarlig sygdom både for kønssygdommes og tuberkuloses vedkommende.

I denne forbindelse vil hygiejnekomiteen påpege det ønskelige i, at der indføres en ordning med „en sundhedsbog“, der bør være sømandens absolute private ejendom. Det er komiteens opfattelse, at en sådan sundhedsbog vil være af meget stor betydning, navnlig i et erhverv som søfarten, hvor søfolkene ikke har samme muligheder som befolkningen i land for at benytte samme læge (sygekasselæge, huslæge el. lign.). Ved pludselige sygdomstilfælde, ulykkestilfælde el. lign., kan det være af største betydning, at lægen straks ved hjælp af sundhedsbogen kan blive bekendt med, hvilke sygdomme patienten tidligere har haft, og hvilken behandling han tidligere har fået.

Med højagtelse

P. K. V.

sign. **Kn. Lauritzen.**

DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI

Direktionen

*København, den 19. december 1949.**Ministeriet for handel, industri og søfart, (handelsministeriet)
Slotteholmsgade 10, K.**Journal nr. 752-16/49.*

Vi har modtaget **ministeriets** skrivelse af 8. ds., hvoraf vi bemærker, at man ved den forestående revision af de nordiske sømandslove påtænker at ændre lovenes regel om behandling af kønssygdommene, således at disse sygdomme ikke længere betragtes som selvforskyldte.

Kompagniet har siden begyndelsen af 1947 for sit vedkommende ændret sin stilling til de nævnte **sygdomme** og er gået ind for at behandle dem som andre sygdomme som et led i bekæmpelsen gennem rettidig behandling.

Foranlediget af ministeriets forespørgsel om kompagniets erfaringer fremsendes hermed en udtalelse af kompagniets læge tilligemed et memo fra vor assuranceafdeling indeholdende oplysning **om** de økonomiske konsekvenser for kompagniet.

Endvidere er bilagt et eksemplar af den brochure vedrørende ordningen, med hvilken de søfarende i vore skibe er bekendt.

Med højagtelse

Aktieselskabet

DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI

sign. **H. Christiansen.***Underbilag a.**Kønssygdomtne.*

Der blev indberettet:

i 1947	269 tilfælde
i 1948	335 tilfælde

medens antallet for 1949 skønnes at ville beløbe sig til ca. 300.

Omkostningerne til læge, medicin, hospital og hjemsendelse (bortset fra medicin forbrugt af skibets beholdning ved behandling ombord) kan anslås til ca. kr. 10 000,— i gennemsnit pr. år. Beløbet kan ikke opgives nøjagtigt uden at gå samtlige skibes afregninger igennem, men da erfaringen har vist, at det kun i få tilfælde har været nødvendigt at indlægge søfolk på hospital i udlandet på grund af kønssygdom, ligesom det kun i yderst få tilfælde har været nødvendigt at bekoste hjemsendelse eller transport til skibet med fremmed transportmiddel, kan ovennævnte beløb antages at være tilstrækkeligt til at **dække** den forøgede udgift som kompagniet har påtaget sig ved ikke at betragte kønssygdomme som selvforskyldte sygdomme i sømandslovens forstand.

Ministeriets skrivelse er videregivet til overlæge Frode **Rydgaard** med anmodning om sådan udtalelse, som forespørgslen måtte give anledning til, set fra et lægeligt synspunkt.

Assuranceafdelingen, den 14. december 1949.

sign. navn.

FRODE RYDGAARD

Overlæge ved St. Elisabeths Hospitals kirurg, afdeling

København, den 16. december 1949

Til

Det østasiatiske Kompagni.

I anledning af forespørgsel angående virkningen af den af Det Østasiatiske Kompagni efter krigens afslutning indførte ophævelse af at betragte kønssygdomme som selverhvervede sygdomme, skal jeg oplyse følgende:

Det kan ikke nægtes, at denne nye ordning har haft en uheldig virkning på nogle enkelte — mindre moralsk standhaftige — elementer indenfor mandskabet, idet disse slog sig løs og omtrent erhvervede sig Gonorrhoe i hver havn, skibet anløb.

Efterhånden er vi dog blevet af med disse, og der synes ikke at være nogen af den type mere.

Om antallet af kønssygdomme er steget efter nyordningen kan jeg ikke sige med sikkerhed. Antallet af kønssygdomme ombord på O. K.'s flåde har nogenlunde fulgt samme kurve som tilfældene her i landet og er p. t. i afgjort aftagende. På de skibe, der går til Amerika, er der meget få tilfælde af kønssygdomme, til gengæld har der været en del på skibene, der går på Østen.

Tager man ordningen som et hele, er den et ganske betydeligt skibshygiejnisk fremskridt. Indenfor O. K. har vi jo gjort ordningen afhængig af, at hver nyansat lader os tage en Wassermann-reaction.

Herved er der opdaget et ikke helt ringe antal tilfælde af ukendt eller ikke tilstrækkelig behandlet Syfilis. Alene disse er omkostningerne værd.

Men den vigtigste fordel er, at alle, der har Gonorrhoe, uden betænkeligheder melder sig til styrmand eller læge og straks behandles med Penicillin. Der er praktisk talt ingen sygedage på kønssygdom mere.

De få tilfælde, vi har haft, af frisk Syfilis er også straks kommet under behandling.

Penicillinbehandlede tilfælde af Gonorrhoe bliver 2—3 måneder efter behandlingen undersøgt for Syfilis med Wassermann-reaction.

For mig er det en sikker overbevisning, at reglen om „selverhvervede sygdomme" burde ophæves på alle danske skibe.

sign. **Frode Rydgaard.**

P. J. II. j. nr. 61. D. 81.

NOTITS

til

Generalkonsul Georg Buch.

I.

I finansåret 1948—49 har statskassen afholdt omkostninger til et samlet beløb af kr. 31 808,80 for sygebehandling og hjemsendelse af søfarende, der er afmønstret i udlandet på grund af kønssygdom i smitsomt stadium. I denne forbindelse bemærkes, at udgifter til det angivne formål nvi antagelig ligger betydeligt lavere end før krigen, idet der nu haves lægemidler (penicilin), som muliggør en hurtigere behandling. Dette influerer ikke alene på hospitalsomkostningerne, idet det i mange tilfælde tillige vil være muligt for sømanden at tiltræde tjeneste i samme skib, således at hjemsendelsesudgifter undgås.

II.

Som svar på en forespørgsel til det kgl. generalkonsulat i New York om, hvem der efter amerikansk ret hæfter for omkostninger ved en fra amerikansk skib på grund af kønssygdom i smitsomt stadium afmønstret amerikansk sømand, har udenrigsministeriet modtaget to sålydende telegrammer fra generalkonsulatet:

Telegram af 4. maj 1949:

„Amerikanske søfolk afmønstret fra amerikansk skib har adgang til gratis behandling US Marine Hospitals når henvendelse sker senest 30 dage efter afmønstring uanset om smitsomt stadium. Herudover påtager hverken staten eller offentlige institutioner sig omkostningerne ved kur og pleje for kønssygdom. Rederiet ingen forpligtelser hvor sømanden afmønstres amerikansk havn. Spørgsmålet om rederiets forpligtelser hvor afmønstringen sker i fremmed havn endnu ikke klarlagt og undersøges nu nærmere”.

Telegram af 6. maj 1949:

„Når amerikansk sømand afmønstres fra amerikansk skib i fremmed havn hæfter rederiet for hospitalsophold og hjemsendelse medmindre sygdommen bevisligt pådraget ved „Misconduct”. I praksis har rederierne opgivet at føre sådant bevis selv hvor der er tale om kønssygdom således at det i realiteten altid er rederiet der betaler.”

En tilsvarende forespørgsel er rettet til det kgl. generalkonsulat i London, forsåvidt angår en britisk sømand fra britisk skib. Officielt svar foreligger ikke endnu, men generalkonsulatet har underhånden telefonisk meddelt nogle oplysninger, der tyder på, at retsreglerne i Storbritannien svarer til de ovenfor refererede amerikanske bestemmelser, idet forholdet er det, at rederiet hæfter for behandling af ikke selvforskyldt sygdom, og der foreligger afgørende domstolspraksis for, at kønssygdom aldrig kan betragtes som selvforskyldt.

Den 10. maj 1949.

